

Jaarverslag 2015

**ROC van Amsterdam
&
ROC van Flevoland**

ROC van Amsterdam

Bezoekadres Fraijlemaborg 141
 1102 CV Amsterdam
Postadres Postbus 2584
 1000 CN Amsterdam
Telefoon 020 - 579 1000
Internet <http://www.rocva.nl>
E-mail informatiecentrum@rocva.nl

Kamer van Koophandel Amsterdam 41216421

ROC van Flevoland

Bezoekadres Straat van Florida 1
 1334 PA Almere
Postadres Postbus 30131
 1303 AC Almere
Telefoon 036 - 549 5900
Internet <http://www.rocvf.nl>
E-mail matchpoint@rocvf.nl

Kamer van Koophandel Lelystad S41246945

Inhoudsopgave

Inleiding	6
1 Bestuur en organisatie.....	7
1.1 Koers.....	7
1.2 Organisatiestructuur.....	9
1.3 Governance	11
1.4 Raad van Bestuur	13
1.5 Raad van Toezicht	15
2 Onderwijs mbo.....	17
2.1 Onderwijsprestaties.....	17
2.2 Onderwijsontwikkeling.....	22
2.3 Passend onderwijs	26
2.4 Bijzondere trajecten	27
2.5 In- en doorstroom.....	28
2.6 Onderwijs en arbeidsmarkt	30
2.7 Kwaliteit van het onderwijs.....	31
2.8 Macrodoelmatigheid.....	33
3 Onderwijs vo	34
3.1 Onderwijsprestaties.....	34
3.2 Onderwijsontwikkeling.....	36
3.3 Samenwerking	37
3.4 Kwaliteitszorg.....	37
4 Onderwijs aan volwassenen	38
4.1 Vavo.....	38
4.2 Educatie	39
5 Personeel	41
5.1 Personele bezetting	42
5.2 Professionalisering.....	44
5.3 Tevredenheid medewerkers.....	46
5.4 Ziekteverzuim.....	47
5.5 Flankerend beleid.....	48
6 Bedrijfsvoering	49
6.1 Huisvesting	49
6.2 ICT	51
6.3 Public Relations	52

7	Financiën	53
7.1	Ontwikkeling en beleid	53
7.2	Continuïteitsparagraaf	61
7.3	Risicobeheersing	68
7.4	Compliance	70
	Bijlagen	73
1	Afkorting	73
2	Organogrammen ROCvA en ROCvF	75
3	Overzicht scholen en mbo-colleges	77
4	Leden Raad van Bestuur	79
5	Leden Raad van Toezicht	80
6	Tevredenheid per mbo-college	82
7	Overzicht RIF-aanvragen	83
8	Helderheid	85
	Jaarrekening 2015 ROC van Amsterdam	90
	Jaarrekening 2015 ROC van Flevoland	140

Beste lezer,

Voor u ligt het Jaarverslag 2015 van het ROC van Amsterdam (ROCvA)¹ en het ROC van Flevoland (ROCvF) alsmede het Voortgezet Onderwijs van Amsterdam (VOvA)². Met dit document verantwoorden de stichtingen zich over het gevoerde beleid, de bereikte resultaten en de besteding van de aan hun toevertrouwde middelen.

Het ROCvA en ROCvF hebben ervoor gekozen één jaarverslag te schrijven, omdat de structurele samenwerking leidt tot één inhoudelijk verhaal. De resultaten van beide roc's³ worden steeds gescheiden weergegeven. Ook zijn twee afzonderlijke jaarrekeningen opgenomen.

Hoofdstuk 1 behandelt alle bestuurlijke zaken. Hierin worden de ambitie en strategie toegelicht, wordt de inrichting van de organisatie besproken en komen zaken aan de orde als medezeggenschap van medewerkers en studenten. Ook zijn in dit hoofdstuk opgenomen de verslagen van de Raad van Bestuur en de Raad van Toezicht.

In de hoofdstukken 2, 3 en 4 wordt het onderwijs beschreven, respectievelijk mbo⁴, vo⁵ en volwassenen-onderwijs. Er wordt aandacht besteed aan prestaties, onderwijsontwikkeling, samenwerking en kwaliteit. In het hoofdstuk over het mbo is een aparte paragraaf opgenomen over passend onderwijs.

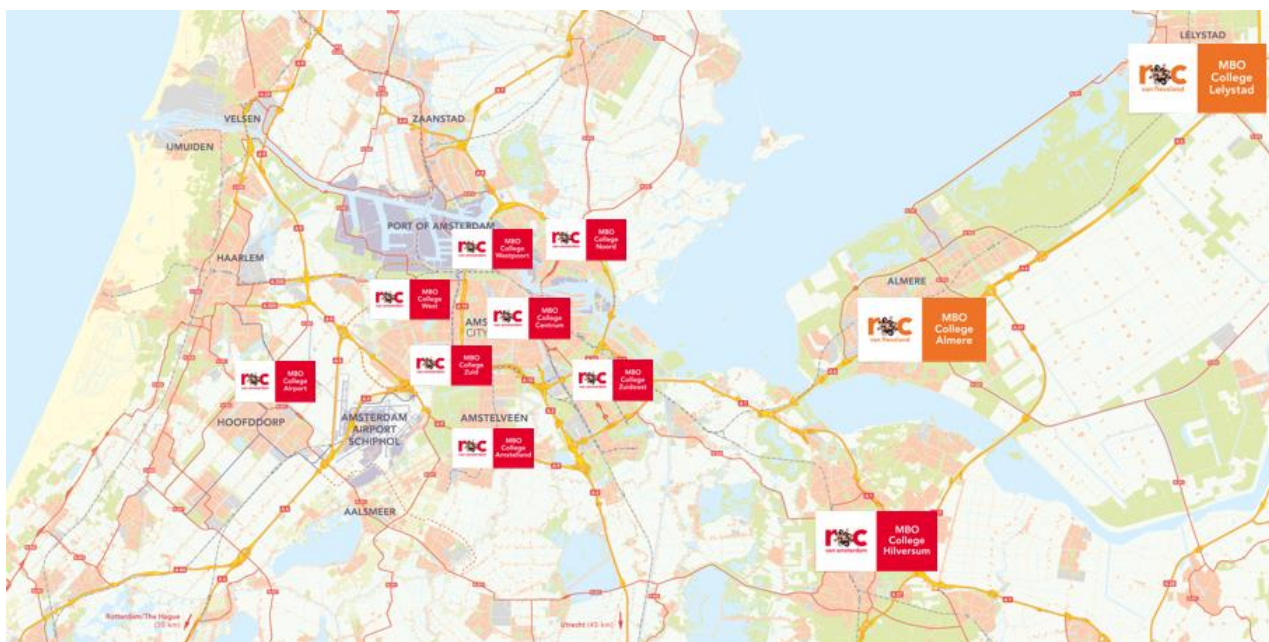
Hoofdstuk 5 is gewijd aan personele zaken, zoals personele bezetting, professionalisering en de tevredenheid van de medewerkers.

Hoofdstuk 6 gaat in op de bedrijfsvoering, met als belangrijke onderwerpen huisvesting, ICT en PR.

Hoofdstuk 7 behelst het financiële verslag, met daarin opgenomen continuïteitsparagraaf, risico-beheersing en compliance.

Het Jaarverslag 2015 sluit af met de jaarrekeningen 2015 van het ROCvA en het ROCvF.

Separaat wordt uitgebracht een jaarkrant, waarin de elementen uit het jaarverslag worden geïllustreerd met verhalen van studenten en medewerkers over hun bijdrage aan de kwaliteitssprong. De jaarkrant is te vinden op www.rocva.nl en op www.rocvf.nl.

¹ Voor een verklaring van gebruikte afkortingen, zie bijlage 1

² Het VOvA maakt conform de wetgeving voor vo-scholen een eigen jaarverslag; in dit document worden slechts de hoofdlijnen weergegeven.

³ Roc: regionaal opleidingscentrum

⁴ Mbo: middelbaar beroepsonderwijs

⁵ Vo: voortgezet onderwijs

Inleiding

Iedereen draagt bij

Bij de terugblik op 2015 bleek dat het hoogtepunt in het teken stond van *vooruitkijken*. In november hielden we een unieke bijeenkomst: vijfhonderd medewerkers en studenten dachten mee over onze meerjarenstrategie tot 2020. Het was spannend, we namen het risico dat het een klaagzang werd, maar dat gebeurde niet. De energie was zonder meer positief en er heerste trots en enthousiasme om samen een 'superschool' te maken. Iedereen voelde zich verantwoordelijk en deed vrijuit mee. Zozeer zelfs, dat een student zingend de uitkomsten van zijn gespreksgroepje presenteerde. Spontaan, voor een volle zaal. Je moet het maar durven!

Die dag kwamen geen nieuwe of onbekende onderwerpen aan bod. Gelukkig maar, dat betekent dat we weten wat er speelt. Het zette wel aan tot versnelde actie. Zoals bijvoorbeeld met de schoonmaak: er werd een duidelijk signaal afgegeven dat deze zorgvuldiger moet. Dat is direct in gang gezet met een organisatiebrede enquête. De uitkomsten zijn bedoeld voor een nieuwe aanbesteding, maar ook de huidige schoonmaak zal daar al op acteren.

Er is ruimte om te vernieuwen en dat is prettig na jaren van financiële en ook personele reorganisatie. De ruimte schept meer mogelijkheden om kwalitatieve stappen te zetten. Het geld is er en de energie en de wil om bij te dragen is er ook volop. Dat was uiteraard minder vanzelfsprekend toen medewerkers vreesden dat zij hun baan zouden kunnen verliezen. Er komen nu zelfs medewerkers bij, zodat we klassen kunnen verkleinen en de werkdruk voor docenten kunnen verlichten. Het is een impuls om de onderwijskwaliteit te verhogen.

Onze focus ligt op de verhoging van kwaliteit, met nadruk op de onderwijskwaliteit. Dat wil je meten, want meten is weten. Ons instrument daarvoor is de interne benchmark. Dat is een ranking van de teams op basis van jaarresultaten, vsv-cijfers en de tevredenheid van medewerkers, studenten en leerbedrijven. Het is een indicator voor waar het goed gaat en waar meer aandacht nodig is.

Op een dag toonde ik de benchmark aan de Centrale Studentenraad. Direct keken ze hoe hun eigen opleiding scoorde. En ze reageerden vol enthousiasme, ook de student wiens opleiding laag in de ranking stond. Daar ging hij aan werken, reken maar dat zijn opleiding volgend jaar hoger eindigt. Hoe mooi is het, dat we echt met zijn allen willen bijdragen om een kwaliteitssprong te maken.

Edo de Jaeger
Voorzitter Raad van Bestuur

1 Bestuur en organisatie

1.1 Koers

Missie

De missie van het ROCvA en ROCvF luidt:

Ik investeer in mensen om een brug te slaan naar werk, vervolgopleiding en samenleving.

De missie is in de ik-vorm geformuleerd om het belang van de betrokkenheid van iedere medewerker te benadrukken. Samenwerkend in teams, met een grote mate van zelfstandigheid, vormen de medewerkers de spil in het bereiken van een hoge kwaliteit van het onderwijs. Daarbij gaat het niet alleen om het aanleren van een vak, maar ook om de ontwikkeling van de student als burger en als persoon. Op deze gedachte is de visie geënt:

Wij verzorgen onderwijs dat je uitdaagt je te ontwikkelen tot gewaardeerd vakman, actief burger en succesvol student.

Ambitie

De ambitie van het ROCvA en ROCvF is te behoren tot de best presterende roc's van het land. De gouden driehoek laat zien op welke manier wij werken aan het realiseren van deze ambitie.

Centraal in de driehoek staat de ontwikkeling van de student. Wij leiden de student op tot vakman, maar ook tot verantwoordelijk burger. Tevens draagt onderwijs bij aan de persoonsvorming van de student. Hierin zijn zowel de missie als de visie te herkennen.

Om dit zo goed mogelijk te doen, concentreren wij ons op de vier thema's die te vinden zijn in de bovenste punt van de driehoek: presteren, profileren, professionaliseren en positioneren.

Presteren duidt op het behalen van goede resultaten, zoals een hoog rendement, weinig uitval en een hoge tevredenheid van studenten, bedrijven en medewerkers. Om deze prestaties goed te kunnen monitoren zijn de indicatoren zichtbaar in een dashboard voor leidinggevendenden. Om teams met elkaar te kunnen vergelijken zijn de prestatie-indicatoren opgenomen in een interne benchmark.

Professionaliseren duidt op de lerende houding van alle medewerkers. Dit is zichtbaar in het systematisch werken aan verbetering, in alle geledingen.

Profielen duidt op een doelgroep-specifiek aanbod van opleidingen. Dit komt tot uitdrukking in de aandacht voor macrodoelmatigheid, zowel intern als extern. Ook het beleid ten aanzien van kwetsbare jongeren en passend onderwijs krijgt hierin een plaats.

Positioneren ten slotte, doen we door ons te organiseren in klein binnen groot. In het vo uit zich dit in zelfstandige scholen met een eigen profiel, zoals het Hyperion Lyceum en de Tobiasschool. Het mbo is georganiseerd in een gemeenschap van mbo-colleges, die zich in de regio positioneren met een herkenbaar aanbod aan opleidingen. Dit aanbod kan breed zijn, zoals bij MBO College Hilversum, of gericht op een sector, zoals bij MBO College Airport.

Kernwaarden

De basis van de gouden driehoek wordt gevormd door de waarden van waaruit we werken.

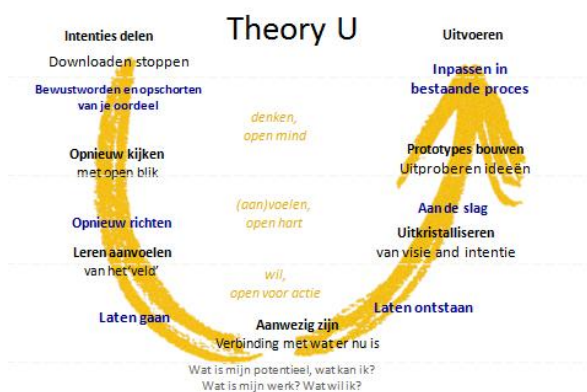
Links staan de kernwaarden. Deze geven aan waar wij als organisatie voor staan: wij zijn ambitieus en betrouwbaar, we hebben aandacht voor elkaar en voor ons werk, we vinden het belangrijk te zorgen voor een prettige sfeer. De vijfde kernwaarde verschilt per organisatieonderdeel; sommige mbo-colleges leggen de nadruk op vakkundigheid, andere op daadkracht.

Rechts staan de begrippen eigenaarschap en betrokkenheid. Het is onze overtuiging dat deze twee elementen van groot belang zijn voor zowel succes als plezier in het werk. De kracht van de organisatie ligt bij de medewerker in dialoog met de student. Juist om dit maximaal vorm te geven, wordt gestuurd op *klein binnen groot* en is er ruimte voor experimenten.

Anders denken, anders doen

In 2010 ontstond binnen het ROCvA en ROCvF de behoefte aan een andere manier van denken en doen. De gedachte was om, gelet op de ontwikkelingen in de samenleving, de organisatie opnieuw uit te vinden en mensen in beweging te krijgen. De aandacht werd vooral gericht op gedrag, meer dan op systemen. De beweging kreeg de naam *Route '66*. Zij stond aan de basis van de huidige koers: de kernwaarden, de gouden driehoek en meerjarenstrategie 2011-2015.

Centraal in het gedachtengoed van Route '66 staat de *Theory U*⁶. Het gaat in deze theorie om het vinden van nieuwe oplossingen en nieuw gedrag door onze onzekerheden en cynisme onder ogen te zien en door empathie te hebben voor de patronen van anderen.

Om de methodiek te introduceren, zette Route '66 een vijfdaags traject op. Medewerkers uit alle geledingen van de organisatie kunnen daar op vrijwillige basis aan deelnemen. De gedachte is dat door elk jaar een zestigtal mensen mee te nemen in deze manier van denken en werken, het klimaat in de organisatie langzaam zal veranderen. In 2015 startte de vierde groep. De deelnemers zijn onveranderd enthousiast, daarom wordt het initiatief in 2016 voortgezet.

Meerjarenstrategie 2011-2015

In november 2015 is de meerjarenstrategie 2011-2015 geëvalueerd. Belangrijke zaken zijn in deze periode op orde gebracht. De organisatie is financieel gezond en goed gehuisvest. Er is een goedlopend systeem voor kwaliteitszorg. Er is een beweging gemaakt van systeem naar gedrag, die terug te zien is in de kernwaarden en de beleidscyclus. De mbo-colleges zijn ingericht volgens het principe *klein binnen groot* en krijgen steeds meer een eigen gezicht. Bij negen van de elf mbo-colleges en bij het VOvA⁷ is de tevredenheid van de medewerkers gestegen. Er is een grote prestatie geleverd op het gebied van de bestrijding van voortijdig

schoolverlaten. Een investering in professionalisering resulteerde in hoger opgeleide docenten en in een toename van deskundigheid op het gebied van taal, rekenen en examinering.

De in 2011 gestelde ambitie, te behoren tot de vijf best presterende roc's, is niet gerealiseerd. We zijn wel op weg zijn naar de top, maar de werkelijkheid is divers en op onderdelen weerbarstig. Zo lukt het ons maar moeizaam om de tevredenheid van studenten te verbeteren, terwijl we toch denken dat we met de dialoog op de goede weg zijn. Ook is er veel verschil tussen de teams. Het ene team staat er anders voor dan het andere en kent ook andere uitdagingen. Door middel van de interne benchmark is er goed zicht op de prestaties van de afzonderlijke teams.

Om een sprong in kwaliteit te maken, is de volgende stap in de ontwikkeling van de organisatie die naar een integrale kwaliteitsbenadering. Teams verwoorden hun eigen doelstellingen en professionals zijn eigenaar van de kwaliteit van het onderwijs. Op diverse plekken is deze ontwikkeling al zichtbaar: in de beweging *Route '66*, de pilot met onregelde teams, innovatieve samenwerkingsprojecten met bedrijven en teams die zich onderscheiden door een eigen aanpak.

Meerjarenstrategie 2016-2020

De meerjarenstrategie 2016-2020 kwam tot stand door onderzoek en gesprek, met een actieve inzet van veel mensen.

De aftrap vond plaats in januari 2015. De leden van de Raad van Bestuur, de directeurs van centrale diensten en de voorzitters van de mbo-colleges formeerden op die dag acht groepen die elk een thema onderzochten:

- individualisering en verzakelijking;
- economische en technologische ontwikkelingen;
- sociaal demografische ontwikkelingen;
- bestuurlijke en politieke ontwikkelingen;
- ruimte voor professionals en voor studenten;
- het belang van een grote organisatie;
- het ontwikkelen van een adaptief vermogen en service gerichtheid;
- de gemeenschappelijke droom.

Tijdens het proces van onderzoeken en terugkoppelen, ontstond het plan om studenten, docenten en bedrijven te betrekken bij het tot stand komen van de meerjarenstrategie. Dit leidde tot een grote bijeenkomst op 25 november 2015 in de Kromhouthal in Amsterdam Noord: *De reis naar 2020*. In totaal 547 deelnemers,

⁶ Scharmer, 2008

⁷ VOvA: Voortgezet Onderwijs van Amsterdam

onder wie 130 studenten, bogen zich over de vraag: 'We willen in 2020 een superschool zijn, hoe ziet die eruit en hoe komen we daar?'

De uitkomsten van de dag leidden tot het besef dat de beweging naar de superschool in 2020, gedragen moet worden door de teams. Ieder team krijgt en neemt de ruimte om met studenten, bedrijven, ouders en vervolgonderwijs invulling te geven aan zijn eigen superschool. Daarbij richt het team zich op de prestatie en de ontwikkeling van de individuele student. Het team herijkt de eigen activiteiten op de thema's:

- een heldere organisatie en structuur,
- maatwerk,
- de school als lerende en sociale omgeving,
- leren in en met de beroepspraktijk.

De centrale vraag is nu: hoe gaan we gestalte geven aan deze beweging? Om deze vraag te kunnen beantwoorden, was een tweede bijeenkomst van belang: een gespreksronde met bedrijven en instellingen. Dit vond plaats in maart 2016. Het gesprek ging over een samenwerking die gericht is op de prestatie en ontwikkeling van elke student in het licht van de ontwikkelingen op de arbeidsmarkt en in de samenleving. Thema's als ondernemerschap, arbeidsmarktverhoudingen, leven lang leren, co-creatie, technologie, internationalisering en vakmanschap, worden verkend. De inzichten van deze dag zullen de meerjarenstrategie 2016-20 verrijken.

⁸ Voor een organogram van beide roc's, zie bijlage 2.

⁹ WEB: Wet Educatie en Beroepsonderwijs

1.2 Organisatiestructuur

Koepelstichting

In 2009 hebben het ROCvA en ROCvF besloten hun krachten te bundelen en is de Koepelstichting ROCvA-ROCvF opgericht. De Koepelstichting voorziet in een structurele samenwerking van beide stichtingen. De inrichting en het beleid zijn op elkaar afgestemd en kennis wordt breed gedeeld. De samenwerking vindt plaats binnen de daaraan door de wet gestelde eisen en beperkingen.

De Koepelstichting is de civielrechtelijk bestuurder van de beide onderwijsinstellingen. De Koepelstichting kent twee bestuursorganen: de Raad van Bestuur en de Raad van Toezicht.

Twee roc's⁸

Het ROCvA en ROCvF hebben beide een eigen College van Bestuur, dat als bevoegd gezag bij uitsluiting belast is met de wettelijke taken en bevoegdheden opgenomen in de WEB⁹. Dit houdt in dat de instellingen zelf de kern van de door hen aangeboden opleidingen verzorgen en zelfstandig verantwoording afleggen over de kwaliteit van het onderwijs aan de Raad van Toezicht en de minister van OCW. De bekostiging die toegekend wordt voor het verzorgen van het onderwijs, blijft binnen de betreffende instelling en wordt gebruikt ter aanwending van het onderwijs en alle direct daarmee verband houdende kosten.

Voortgezet onderwijs

Het ROCvA is de statutaire bestuurder van de *Stichting Voortgezet Onderwijs van Amsterdam* (VOvA). Het VOvA kent twaalf vo-scholen¹⁰, waaronder één school voor speciaal onderwijs. De scholen zijn gesitueerd in Amsterdam.

¹⁰ Voor een overzicht van de vo-scholen, zie bijlage 3.

Mbo-colleges

Het ROCvA en ROCvF hebben, met het uitgangspunt *klein binnen groot*, het mbo-onderwijs ondergebracht in min of meer zelfstandige organisatorische eenheden: mbo-colleges¹¹. De mbo-colleges van het ROCvA zijn gesitueerd in Amsterdam, Amstelveen, Hoofddorp en Hilversum. De mbo-colleges van het ROCvF zijn gesitueerd in Almere en Lelystad. De mbo-colleges hebben een directie onder leiding van een voorzitter. Binnen de mbo-colleges wordt het onderwijs verzorgd door onderwijsteams.

Onderwijskundig overleg tussen de mbo-colleges en de onderwijsteams vindt plaats binnen de domeinen. De domeinregisseur is tevens voorzitter van een mbo-college. Een belangrijke taak van de domein-examencommissie is het vaststellen van examenplannen en examenproducten.

Onderwijs voor volwassenen

Zowel het ROCvA als het ROCvF verzorgen onderwijs voor volwassenen. Het ROCvA kent een onderdeel

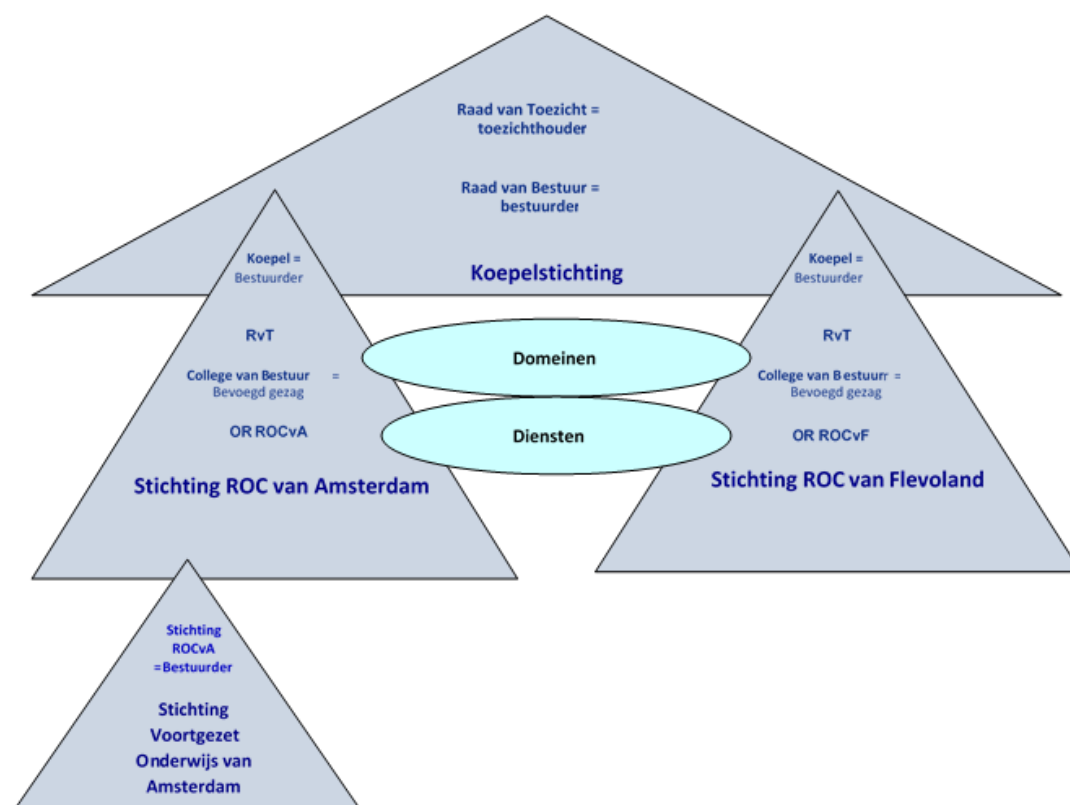
educatie en een vavo¹²-school, het Joke Smit College. Het ROCvF heeft een onderdeel educatie.

Centrale diensten

De Colleges van Bestuur hebben een aantal taken gedelegeerd aan centrale diensten:

- Bestuursdienst
- Facilitair Bedrijf
- Financiën
- HRM
- ICT
- Onderwijsinformatie
- PR, Communicatie & Marketing

Per 1 januari 2015 hebben het ROCvA en ROCvF een strategische samenwerkingsovereenkomst gesloten waarin opgenomen is dat de medewerkers van de centrale diensten formeel in dienst van het ROCvA zijn. Het ROCvF huurt de diensten in. De centrale diensten worden elk aangestuurd door een directeur.

¹¹ Voor een overzicht van mbo-colleges, zie bijlage 3.

¹² Vo: voortgezet algemeen volwassenenonderwijs

Samenwerkingsverbanden

Samen met het Deltion College en ROC Nijmegen is het ROCvA bestuurder van de stichting *Test je leefstijl*. Het doel van de stichting is onder andere het adviseren en ondersteunen van organisaties die werken met of ten behoeve van jongeren. Meer in het bijzonder betreft dit het adviseren van onderwijsinstellingen op het gebied van gezondheid en welzijn van leerlingen.

Het ROCvA is samen met de Schipholgroep en de KLM bestuurder van de *Stichting Luchtvaart College Schiphol*. Het doel van de stichting is de duurzame werkgelegenheid op de luchthaven Schiphol te bevorderen. De stichting tracht dit doel te bereiken door werkgevers en studenten (potentiële werknemers) bij elkaar te brengen. Ook levert zij een bijdrage aan de professionalisering van medewerkers van het ROCvA.

1.3 Governance

Beleidscyclus

De beleidscyclus is ingericht als een jaarlijks cyclisch proces, wat rust brengt in de koers en leidt tot een systematische verbetering van kwaliteit. Dit cyclische proces zien we in alle organisatieonderdelen terug: mbo-colleges, teams, domeinen en centrale diensten werken volgens deze systematiek. Ook individuele medewerkers volgen een jaarcyclus van functionerings- en beoordelingsgesprekken.

De beleidscyclus start met het opmaken van de staat van de instelling. Op alle niveaus (centrale diensten, mbo-colleges, teams) worden de resultaten van het afgelopen jaar geëvalueerd. Tezamen met de meerjarenstrategie, de kaderbrief en het overheidsbeleid, leiden deze evaluaties tot de jaarplannen. Zo wordt de verbinding gelegd tussen 'waar willen wij heen' (meerjarenstrategie), 'waar staan wij' (staat van de instelling) en 'wat gaan wij doen' (jaarplannen).

Drie maal per jaar worden de tussentijdse resultaten besproken in de *q-gesprekken*. De q staat voor quadrimester, een periode van vier maanden. Deze gesprekken vinden plaats op drie niveaus:

- Opleidingsmanagers verantwoorden aan de directie van het mbo-college;
- Directeuren van diensten en directies van mbo-colleges verantwoorden aan de Raad van Bestuur;
- De Raad van Bestuur verantwoordt aan de Raad van Toezicht.

Tijdens de q-gesprekken wordt aan de hand van actuele gegevens gerapporteerd over de voortgang en worden vraagstukken en oplossingen besproken. De q-gesprekken zorgen daarmee voor de verbinding tussen de verschillende niveaus en voor het in beweging houden van het proces.

Medezeggenschap medewerkers

Het ROCvA en ROCvF hebben elk hun eigen ondernemingsraad. Voor beiden stond 2015 in het teken van de verkiezingen, zowel voor de ondernemingsraden als voor de onderdeelcommissies van de mbo-colleges van het ROCvA. Beide ondernemingsraden mochten zich verheugen in veel belangstelling voor de verkiezingen. Het resultaat was een goede mix van nieuwe en ervaren leden. De ondernemingsraden zijn geïnstalleerd voor een periode van vier jaar.

De ondernemingsraden overleggen geregeld met het College van Bestuur van hun eigen instelling en twee keer per jaar met een vertegenwoordiging van de Raad van Toezicht. In Flevoland overlegt de ondernemingsraad ook regelmatig met de studentenraad en met de directies van de mbo-colleges. Het jaarlijkse overleg met de voltallige Raad van Toezicht heeft in 2015 in Flevoland wel en in Amsterdam niet plaatsgevonden.

Beide ondernemingsraden bogen zich dit jaar onder andere over de kaderbrief, de begroting en de meerjarenstrategie. Andere belangrijke onderwerpen waren: tevredenheidsonderzoeken, werkverdeling en werkdruk. De ondernemingsraad van het ROCvF heeft een initiatiefvoorstel ingediend: *Uitruil eindejaarsuitkering tegen een aanvullende reiskostenvergoeding*. Dit voorstel is door het College van Bestuur gehonoreerd.

Het besluit van de Colleges van Bestuur om de zomervakantie met ingang van 2016 niet meer te spreiden, leverde een meningsverschil op. De Colleges van Bestuur hadden het onderwerp wel besproken met de centrale studentenraad, maar niet voorgelegd aan de ondernemingsraden. De ondernemingsraden meenden hierop instemmingsrecht te hebben. In Amsterdam werd rechtsgang voorkomen door overleg. Men kwam overeen het schooljaar in het vervolg te starten op de laatste maandag van augustus en de zeggenschap over de planning bij het opleidingsteam te laten. In Flevoland is de zaak voorgelegd aan de Ondernemingskamer. De kantonrechter oordeelde dat het besluit rechtsgeldig is genomen en wees het verzoek van de ondernemingsraad af.

De ondernemingsraadleden hebben zitting in diverse werkgroepen. Daarnaast participeren zij in benoemingsadviescommissies en vaardigen zij een lid af voor de interne geschillen- en bezwarencommissie. De ondernemingsraad in Amsterdam neemt deel aan het overleg van ondernemingsraden van de roc's in de vier grote steden. Beide ondernemingsraden houden hun achterban van hun activiteiten op de hoogte door middel van een nieuwsbrief.

Het schooljaar startte met een startstudiedag voor de nieuwe raden. In november 2015 hebben de ondernemingsraden van het ROCvA en ROCvF gezamenlijk een studie-tweedaagse gehouden.

Medezeggenschap studenten

De medezeggenschap van studenten is georganiseerd in studentenraden per mbo-college en één centrale studentenraad. De centrale studentenraad overlegt met de Raad van Bestuur en wordt begeleid door een coach.

De centrale studentenraad heeft zich in 2015 bezig gehouden met het professionaliseren van zijn organisatie. In november zijn de centrale studentenraden van ROCvA en ROCvF samengevoegd. Van de decentrale studentenraden zijn de faciliteiten waar mogelijk geüniformeerd.

Ook in 2015 heeft de studentenraad weer een conferentie gehouden. Doel van de conferentie was om de bekendheid van studenteninspraak te vergroten en om van elkaar te leren. Er werden workshops gegeven over onderwerpen als:

- In dialoog met de studenten over 'Tevredenheid student' (Edo de Jaeger, voorzitter Raad van Bestuur);
- Student als rolmodel (Co van Houten en Jesse van Melle, oud-student en voorzitter studentenraad);
- Internationale samenwerking onder studenten (Oihonna Vilhu uit Finland);
- Inspraak studenten in het mbo (Rico van Steen, student en oud-bestuurslid JOB).

De studentenraad heeft in 2015 gezocht naar een manier waarop zij een bijdrage kan leveren aan de kwaliteit van het onderwijs. Een mogelijkheid is docenten feedback te geven op hun lessen. Een werkgroep is ingesteld om te onderzoeken hoe dit vorm kan krijgen. In 2016 wordt gestart met een pilot.

Ombudsman

Het ROCvA en ROCvF hebben elk een eigen ombudsman. Studenten en medewerkers weten de ombudsmannen goed te vinden; beiden ontvingen in 2015 tal van vragen en klachten. Deze hadden onder andere betrekking op de organisatie van opleidingen, gebrekkige communicatie, toelatingseisen en sociale veiligheid. In goed overleg met de betrokkenen konden veel klachten snel worden opgelost.

Het belangrijkste doel van de ombudsmannen is om conflicten niet in juridische trajecten te laten ontaarden. Een juridisch traject is tijdrovend en duur en heeft het effect dat mensen tegenover elkaar komen te staan in plaats van naast elkaar. De ombudsmannen streven ernaar partijen met elkaar in gesprek te brengen en samen naar constructieve oplossingen te zoeken. Door de-escalatie, een goede communicatie en het herstellen van vertrouwen lukt dat in de meeste gevallen ook. De ombudsman is onafhankelijk en treedt bij een klacht neutraal en adviserend op. De student of medewerker wordt daarbij altijd serieus genomen.

Op basis van de ontvangen meldingen signaleert de ombudsman trends en ontwikkelingen in het onderwijs.

Deze ontwikkelingen kunnen vervolgens leiden tot adviezen aan het management met betrekking tot de leer- of werkomgeving.

Vertrouwenspersoon

Overall waar mensen samen zijn komen ongewenste omgangsvormen voor. Medewerkers zullen hiervan alleen melding doen als zij erop vertrouwen dat dit geen gevolgen heeft voor hun functie of positie in de organisatie. De vertrouwenspersoon luistert, spiegelt en probeert de melder te ondersteunen en te adviseren met volledige inachtneming van de privacy.

Voor de medewerkers van het ROCvA en ROCvF is een algemene vertrouwenspersoon beschikbaar; voor de studenten is een vertrouwenspersoon beschikbaar op elke locatie. De vertrouwenspersoon voor medewerkers is tevens de coördinator van de vertrouwenspersonen voor studenten. Mogelijke signalen van onveiligheid in de organisatie bespreekt zij met de Colleges van Bestuur.

Landelijk worden de regels en de kaders waarmee vertrouwenspersonen werken uitgebreider en duidelijker. Dit heeft tot gevolg dat vertrouwenspersonen op weg zijn een zeer professionele groep te worden. Binnen de organisatie helpen de gedragscode en de kernwaarden van het ROCvA en ROCvF de vertrouwenspersonen om met elkaar het gesprek aan te gaan over de beleving van ongewenst gedrag. Zo wordt gebouwd aan vertrouwen in zichzelf, in elkaar en in de organisatie.

1.4 Raad van Bestuur

Het was een oogstjaar. Met tevredenheid kijkt de Raad van Bestuur¹³ terug op de resultaten die de afgelopen vijf jaar zijn bereikt. Het schip is op orde. De organisatie is financieel gezond en goed gehuisvest. Het systeem voor kwaliteitszorg functioneert goed. De kernwaarden van waaruit we werken krijgen de aandacht die ze verdienen. Er is weer ruimte voor vernieuwing en investeringen. In deze paragraaf reflecteert de Raad van Bestuur op zijn eigen bijdrage aan het succes.

In gesprek

De leden van de Raad van Bestuur spreken ieder jaarlijks met een viertal onderwijsteams. Deze gesprekken, alsook de gesprekken met studenten, zijn bijzonder leerzaam. De Raad van Bestuur realiseert zich dat de kwaliteit van het onderwijs zich niet uitsluitend laat uitdrukken in cijfers. Interesse in de ander en het aangaan van de dialoog zijn van wezenlijk belang om belangrijke thema's boven tafel te krijgen.

De Raad van Bestuur heeft het gesprek met de voorzitters van de mbo-colleges een nieuwe impuls weten te geven. Meer dan voorheen wordt gezamenlijk gezocht naar oplossingen voor sturingsvraagstukken. Meer duidelijkheid is nog gewenst over wat het betekent om een gemeenschap van mbo-colleges te zijn: wat doen we met elkaar en wat doen we zelf?

De Raad van Bestuur was minder tevreden over de mate waarin belangrijke stakeholders zijn betrokken bij het tot stand komen van de meerjarenstrategie 2011-2015. Dat heeft zij ditmaal anders aangepakt door met studenten en bedrijven en instellingen het gesprek te organiseren.

Goed bestuur

Het ROCvA en ROCvF werken volgens de *branchecode goed bestuur in het mbo*¹⁴. De manier waarop dit is vormgegeven is te lezen in de documenten die op de websites gepubliceerd zijn, zoals de statuten, het bestuursreglement, de integriteitscode, de klachtenregelingen en de klokkenluidersregeling.

In 2015 maakte het ROCvA deel uit van het onderzoek *Behoorlijk Bestuur van Onderwijsinstellingen* van de

¹³ Voor een overzicht van de leden van de Raad van Bestuur, zie bijlage 4.

¹⁴ www.mboraad.nl/publicaties/branchecode-goed-bestuur-het-mbo

Erasmus Universiteit Rotterdam en de Hogeschool van Amsterdam. Het doel van het onderzoek was om aan de hand van een aantal concrete gebeurtenissen te laten zien dat 'behoorlijk bestuur' doorwerkt in het gedrag van verschillende belanghebbende partijen die in en rondom onderwijsinstellingen werkzaam zijn. In het onderzoek stond een aantal *best practices* centraal, die laten zien hoe onderwijsinstellingen effectief zijn omgegaan met gebeurtenissen die verregaande consequenties hadden kunnen hebben. Een dergelijke gebeurtenis wordt een *near miss* genoemd.

De examenfraude bij MBO College Zuid in 2014 was zo'n *near miss*. De fraude werd door het team zelf ontdekt en aangepakt. De onderzoekers constateerden een duidelijke verdeling van rollen, niet alleen intern maar ook naar buiten toe. De medewerkers hadden ruimte om zelf te handelen, terwijl zij ondersteund werden door de directie en de Raad van Bestuur.

De onderzoekers constateren bij het ROCvA een open cultuur. De afstand van het bestuur tot de werkvloer heeft expliciete aandacht. Medewerkers zijn zich bewust van de maatschappelijke opdracht van de organisatie; zij onderkennen dat fraude de waarde van het diploma (en dus de waarde van het onderwijs) bedreigt. Het lijkt erop, volgens de onderzoekers, dat de codes weliswaar niet expliciet op het netvlies van betrokkenen staan, maar dat belangrijke onderdelen ervan in de *mindset* van betrokken stakeholders zijn geïnternaliseerd.

Kwaliteitszorg

Van twee kanten ontving de Raad van Bestuur in 2015 feedback op het gebied kwaliteitszorg:

- een pilot van de Inspectie van het Onderwijs bij het ROCvA;
- een instellingsaudit door het *Kwaliteitsnetwerk mbo* bij het ROCvF.

Het ROCvA nam in het voorjaar van 2015 deel aan een pilot van de Inspectie van het Onderwijs, waarin de Inspectie het nieuwe waarderingskader uitprobeerde. De onderzoekers constateren dat het ROCvA vanuit zijn missie duidelijke ambities en doelen geformuleerd heeft. Deze zijn duidelijk herkenbaar op het niveau van de mbo-colleges, maar minder duidelijk op het niveau van de onderzochte teams binnen die mbo-colleges. Sprake is van een adequaat werkend kwaliteitszorgsysteem en veel relevante managementinformatie is beschikbaar tot op het niveau van de teams. In kwantitatieve zin is zicht op wat speelt en aandacht verdient. In kwalitatieve zin kan dat sterker. Een ander punt dat aandacht vraagt is de profilering van het onderwijskundig leiderschap.

In november 2015 vond een instellingsaudit plaats bij het ROCvF door het *Kwaliteitsnetwerk mbo*. Het *Kwaliteitsnetwerk mbo* onderscheidt vijf kwaliteitsprofielen¹⁵. Profiel 1 heeft een hoog risicoprofiel en profiel 5 een zeer laag risicoprofiel. De auditoren kenden het ROCvF kwaliteitsprofiel 3 toe: sprake is van een instellingsbreed kwaliteitssysteem met een relatief laag risicoprofiel. Tegelijkertijd zien de auditoren al een deel van de kenmerken van kwaliteitsprofiel 4: een integrale kwaliteitsbenadering binnen de instelling. De onderwijsprestaties zijn nog niet op het niveau dat verwacht kan worden bij het profiel. De oorzaak daarvan ziet de auditcommissie in het jonge karakter. De auditcommissie verwacht dat de verbeterrichtingen die zijn ingezet zullen resulteren in beter onderwijs, meer ruimte voor de docententeams en betere cijfers op onderzoeken naar tevredenheid, van zowel medewerkers als studenten.

De aanbevelingen uit de onderzoeken liggen in lijn met de ontwikkeling die al in gang is gezet. Het van bovenaf aangestuurd kwaliteitssysteem ontwikkelt zich naar een kwaliteitsbewustzijn bij alle medewerkers, waarbij de onderwijskwaliteit voorop staat. De zoektocht naar manieren om het eigenaarschap van teams te vergroten, krijgt nieuwe vorm in de meerjarenstrategie: *elk team een superschool*.

¹⁵ <http://www.kwaliteitsnetwerk-mbo.nl/de-kwaliteitsprofielen/>

1.5 Raad van Toezicht

Toezicht houden

De taak van de Raad van Toezicht¹⁶ is die van werkgever, toezichthouder en adviseur. Daarbij volgt de Raad van Toezicht de ontwikkelingen binnen de organisatie. Zo is de focus de laatste jaren verschoven van financiën naar onderwijs. Onderwijs is het eerste en belangrijkste agendapunt. Meer aandacht voor onderwijs van de Raad van Toezicht sluit aan bij een landelijke ontwikkeling. Het is ook mogelijk, omdat het ROCvA en ROCvF de financiën goed op orde hebben. Het effect is zichtbaar: zeer zwakke opleidingen zijn er niet meer.

De Raad van Toezicht kent vier commissies die elk een aspect van het toezicht bestrijken: onderwijscommissie, auditcommissie, remuneratiecommissie en governancecommissie. De commissies volgen de voortgang; de hoofdlijnen worden besproken in de voltallige Raad van Toezicht. In 2015 heeft de Raad van Toezicht het functioneren van de commissies geëvalueerd en de samenstelling aangepast.

De Raad van Toezicht borgt de kwaliteit van het toezicht door zijn eigen functioneren jaarlijks te evalueren en door zorgvuldig te zijn in het werven van leden met de juiste expertise. Voor de verdieping van dit proces heeft de Raad van Toezicht zich laten begeleiden door een deskundig bureau, dat meerdere Raden van Toezicht in het mbo heeft begeleid.

In lijn met de toegenomen focus op onderwijs, heeft de Raad van Toezicht zich in 2015 verder verdiept in toezicht houden op het primair proces.

Bijeenkomsten

De Raad van Toezicht kwam in 2015 zes keer bij elkaar en besprak de volgende onderwerpen:

- Gemeenschap van mbo-colleges;
- Toezicht op primair proces;
- Meerjarenstrategie;
- Macrodoelmatigheid;
- Kwaliteitsplannen;
- Strategische kwalitatieve personeelsplanning;
- Medewerkertevredenheidsonderzoek;
- Nieuwbouw Almere Poort;
- Q-rapportages;
- Jaarrekening;

- Remuneratiezaken;
- Evaluatie eigen functioneren.

Schoolbezoek

De Raad van Toezicht maakte in 2015 tweemaal een rondgang langs mbo-colleges en vo-scholen. De eerste keer was het thema passend onderwijs en het terugdringen van voortijdig schoolverlaten, waarbij de begeleiding van de student centraal stond. Hierover sprak de Raad van Toezicht met studenten en medewerkers van het Loopbaan Expertise Centrum. De tweede keer maakte de Raad van Toezicht kennis met de opleidingen Techniek, Mobiliteit en Handel & Ondernemen. Ook bezocht hij het nieuwe gebouw van de vo-school Hubertus & Berkhoff.

De voorzitter van de onderwijscommissie had in 2015 regelmatig contact met de centrale studentenraad en de ondernemingsraden. Ook bezocht hij de managementconferentie in februari en de studentenraadconferentie in mei. De voltallige Raad van Toezicht had in 2015 eenmaal een overleg met de ondernemingsraad van het ROCvF.

Meerjarenstrategie

In november 2015 vond de *Reis naar 2020* plaats, een bijeenkomst met 547 deelnemers, onder wie 130 studenten, waarin de toekomst werd verkend: hoe ziet onze school eruit in 2020 en hoe komen we daar? De voorzitter van de onderwijscommissie was daarbij aanwezig. De Raad van Toezicht vindt het positief te zien dat studenten van het ROCvA en ROCvF de ruimte krijgen hun zegje te doen en dat zij die ruimte volop benutten.

Een van de uitkomsten van de dag was dat de school voor studenten een ontmoetingsplek is. Dat betekent dat veel gevraagd wordt van de begeleiding door docenten. Zeker nu in de komende jaren veel docenten met pensioen zullen gaan, zal de Raad van Toezicht extra aandacht schenken aan de manier waarop de kwalitatieve personeelsplanning door het ROCvA en ROCvF vormgegeven wordt.

Nieuwbouw Almere Poort

Een van de onderwerpen van gesprek met de ondernemingsraad van het ROCvF was de nieuwbouw in Almere Poort. Twee jaar geleden was het plan *on hold* gezet, met het idee de demografische ontwikkelingen af te wachten en nog eens te kijken of er geen

¹⁶ Voor een overzicht van de leden van de Raad van Toezicht, zie bijlage 5.

alternatieven waren, zoals het opknappen van de huidige locatie of het gebruiken van een bestaand kantoor. De ondernemingsraad wilde graag dat het project weer opgepakt zou worden, terwijl de Raad van Toezicht daar voorzichtig in was. Op advies van de Raad van Bestuur en de auditcommissie besloot de Raad van Toezicht in 2015 in te stemmen met de nieuwbouw.

Kwaliteitsplan

De onderwijscommissie houdt toezicht op de kwaliteit van het onderwijs door inspectierapporten en resultaten van tevredenheidsonderzoeken te bespreken. Onderwerpen die zij belangrijk vindt, brengt zij herhaaldelijk onder de aandacht. Een voorbeeld daarvan is het kwaliteitsplan: dit is inhoudelijk besproken in de onderwijscommissie. Naar aanleiding hiervan heeft de onderwijscommissie de Raad van Bestuur geadviseerd het onderwijskundig leiderschap en de implementatiekracht van de directies van de mbo-colleges in beeld te brengen. Dit is van cruciaal belang voor het slagen van het plan. De implementatie zal door de onderwijscommissie gevolgd worden en worden geagendeerd in de Raad van Toezicht.

Organisatie in mbo-colleges

Het ROCvA en ROCvF zijn grote organisaties met krachtige mbo-colleges. De Raad van Toezicht is met de minister van OCW van mening dat de kracht van het onderwijs zit in sterke mbo-colleges. De Raad van Toezicht is van mening dat het ROCvA en ROCvF er verstandig aan doen de krachten te blijven bundelen en gezamenlijk te sturen op kwalitatief goed onderwijs, goede gebouwen en directies die ook echt de verantwoordelijkheid kunnen nemen.

Goedkeuring Jaarverslag 2015

Na kennisneming van het accountantsverslag heeft de Raad van Toezicht in zijn vergadering van 23 mei 2016 het Jaarverslag 2015, inclusief de Jaarrekening 2015, goedgekeurd.

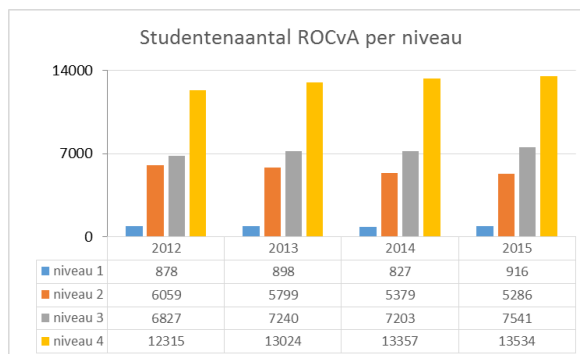
De Raad van Toezicht van Koepelstichting ROC van Amsterdam en ROC van Flevoland
Mevrouw mr. G.H. Faber
Voorzitter

2 Onderwijs mbo

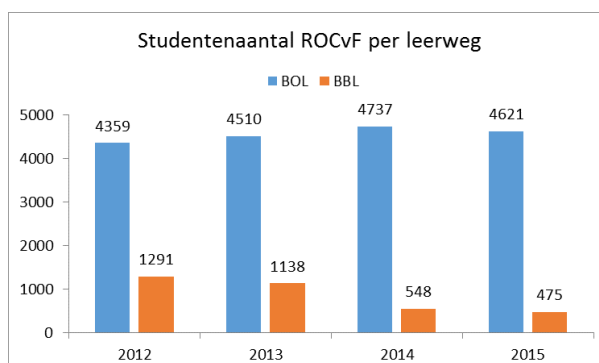
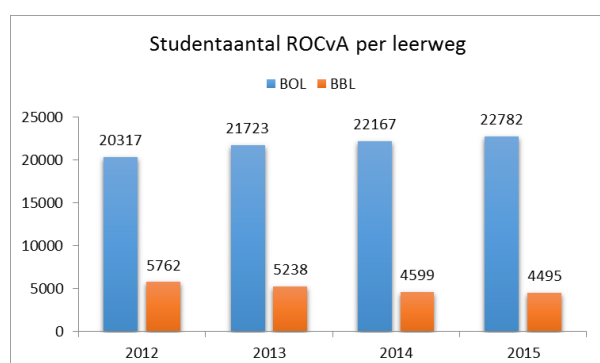
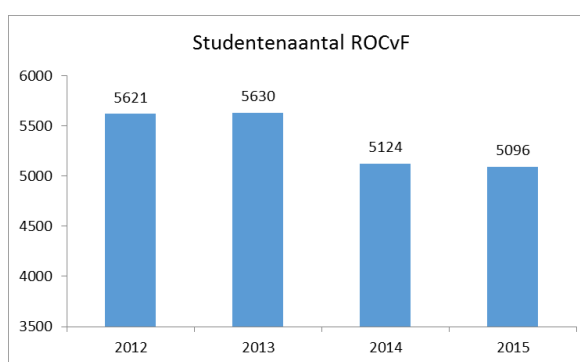
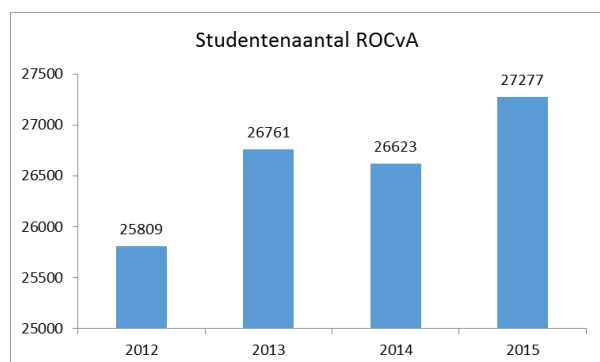
2.1 Onderwijsprestaties

Studentenaantallen mbo

Het aantal bol-studenten¹⁷ van het ROCvA is in 2015 met ruim 600 studenten toegenomen. Het aantal bbl-studenten¹⁸ daalt nog steeds, maar minder sterk dan in 2013 en 2014. Dit is een landelijke trend die te maken heeft met de economie. Bedrijven nemen minder snel nieuwe werknemers aan en daardoor daalt het aantal bbl-studenten. Het aantal bol-studenten neemt dan meestal toe. De toename is, met uitzondering van niveau 2, bij alle niveaus te zien.

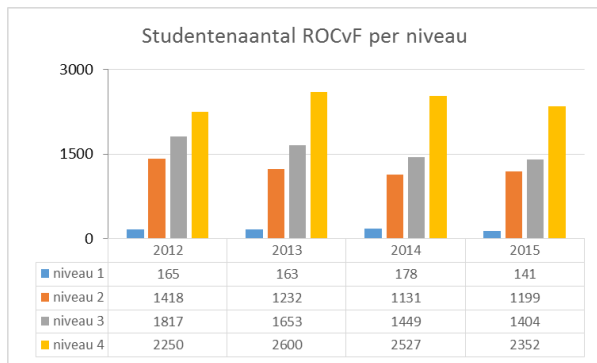

Het aantal studenten van het ROCvF is iets gedaald. De sterke daling van het aantal bbl-studenten laat zich mede verklaren door de afbouw van het Business College. Deze zorgde voor een vermindering van ongeveer 550 bbl-studenten over de afgelopen twee jaar. Per niveau zien we precies het tegenovergestelde als bij het ROCvA: het aantal niveau 2-studenten stijgt, de andere niveaus dalen.

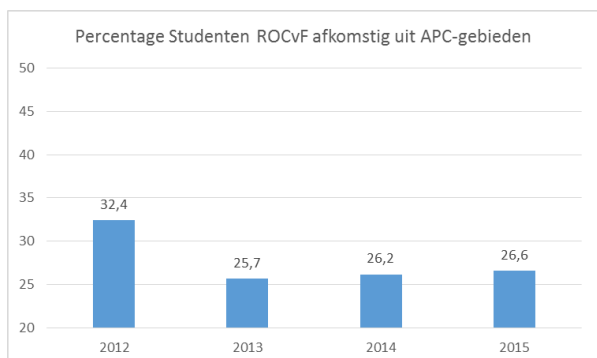
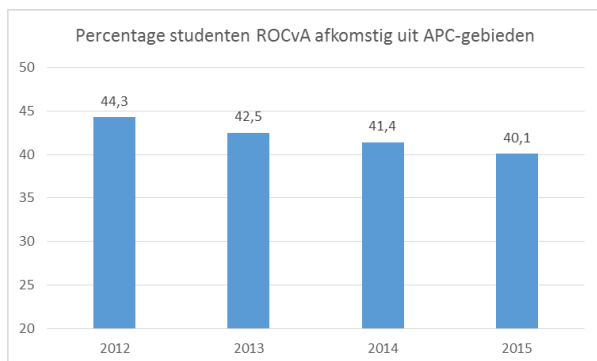

¹⁷ Bol: beroepsopleidende leerweg (fulltime onderwijs)

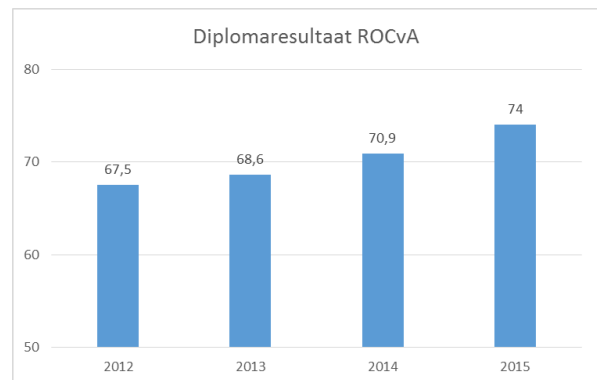
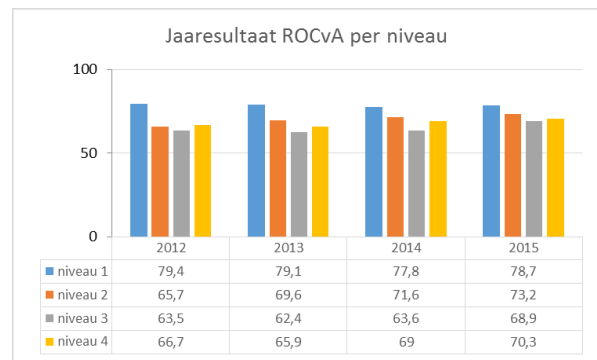
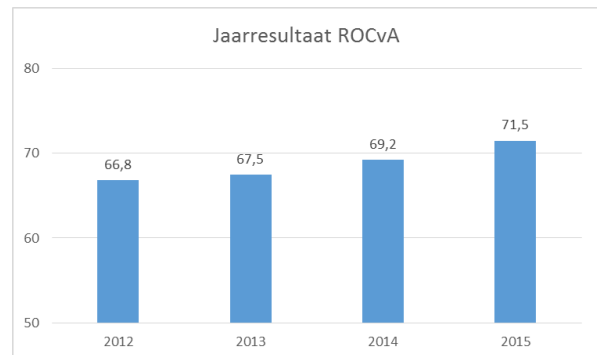
¹⁸ Bbl: beroepsbegeleidende leerweg (vier dagen werken, één dag naar school)

Het percentage studenten dat afkomstig is uit armoedeprobleemcumulatiegebieden (APC-gebieden) is bij het ROCvA iets gedaald en bij het ROCvF min of meer gelijk gebleven.

niveau 3. Als studenten te gemakkelijk doorstromen, stoppen ze als de opleiding tegenvalt. Dit is terug te zien in het percentage *opstroom na behaald diploma* op niveau 2: dit is gedaald met ruim 4%.

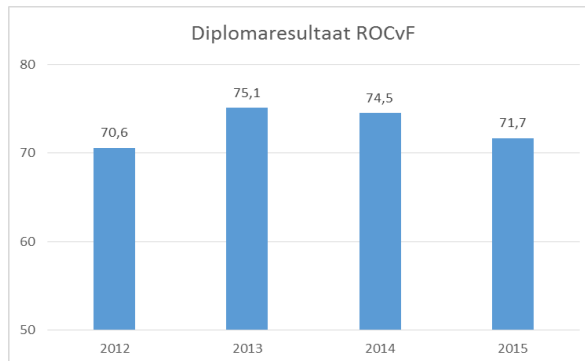
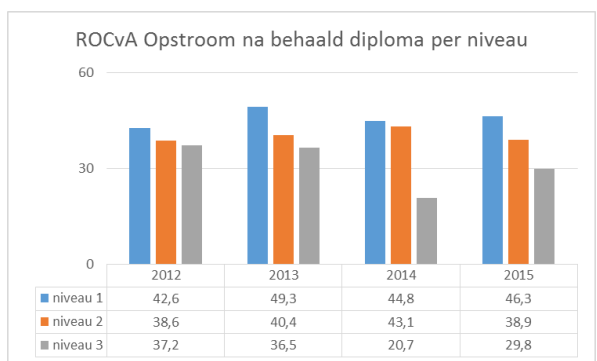
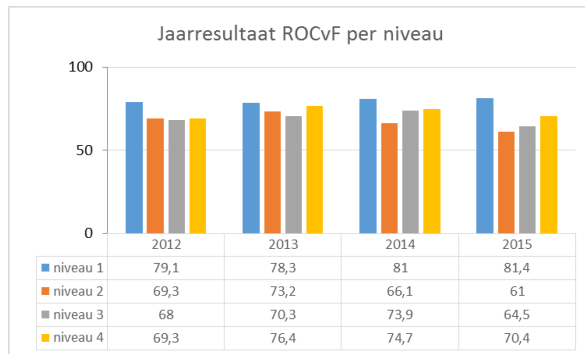
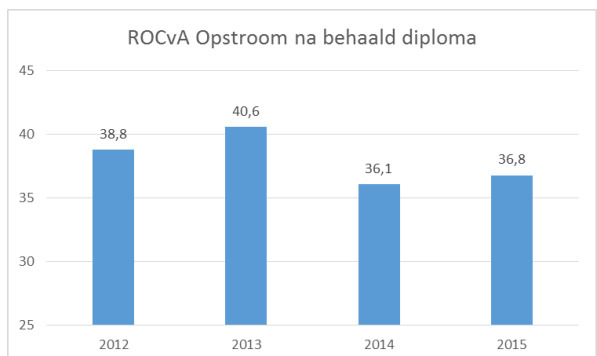
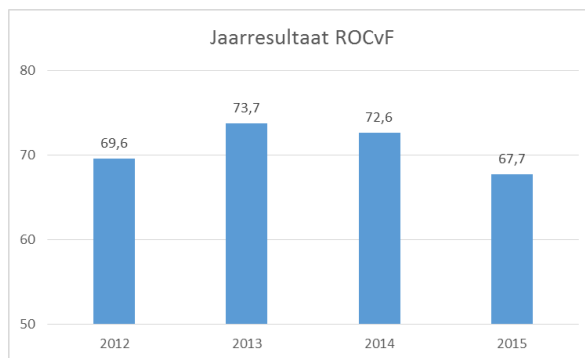
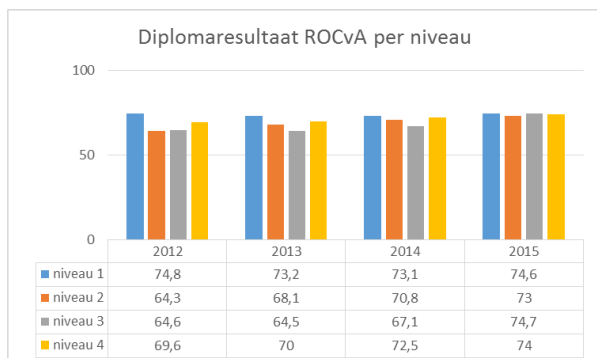

Studiesucces ROCvA

Zowel het jaar- als het diplomaresultaat¹⁹ van het ROCvA is voor het vierde jaar op rij gestegen. De opvallendste stijging in jaarresultaat zit bij niveau 3. Een verklaring hiervoor is te vinden in een betere begeleiding van studenten bij de doorstroom van niveau 2 naar

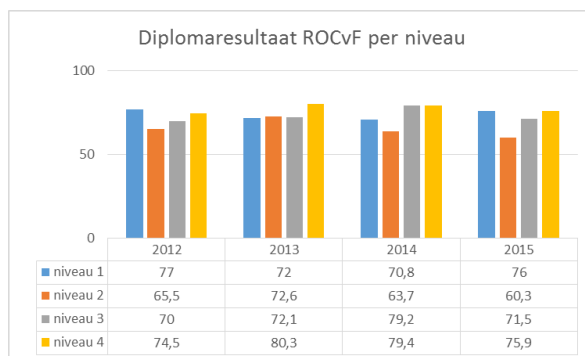
¹⁹ De cijfers voor jaar- en diplomaresultaat komen uit onze eigen administratie (EduArte). Deze wijken af van de cijfers uit DUO, omdat er in onze eigen administratie voor is gekozen het ROCvA en ROCvF als één instelling te beschouwen.

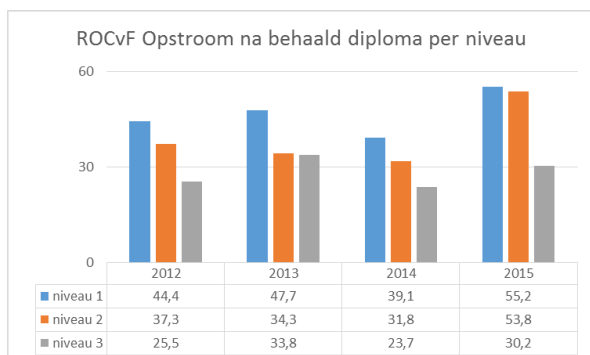
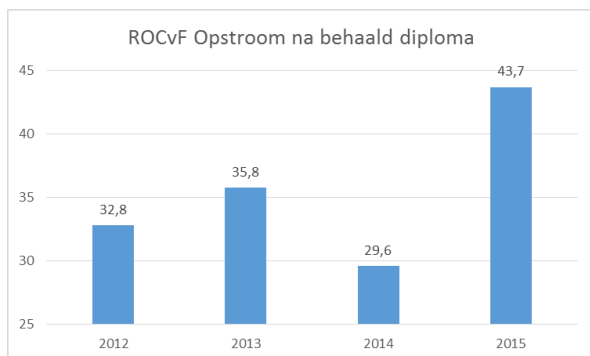
Studenten die overstappen van het ROCvA naar het ROCvF of vice versa worden derhalve niet als instellingsverlaters gezien.

Studiesucces ROCvF

Het jaar- en diplomaresultaat van het ROCvF laat sinds 2013 een neergaande lijn zien. Deze wordt vooral veroorzaakt door de resultaten op niveau 2 en 3. Een van de oorzaken hiervan is het streven om studenten zo hoog mogelijk op te leiden. Zij worden aangemoedigd om door te stromen naar een hoger niveau. Dit is te zien aan de *opstroom na behaald diploma*: deze is bij niveau 1 en 2 sterk gestegen. Wanneer de student halverwege de vervolgopleiding besluit te stoppen, heeft dat een negatief effect op het jaarresultaat.

Voortijdig schoolverlaters

In de periode van 2006 tot 2015 hebben het ROCvA en ROCvF een grote afname in het aantal voortijdig schoolverlaters (vsv) gerealiseerd. Bij het ROCvA daalde het aantal voortijdig schoolverlaters met 43%. Bij het ROCvF is een daling van 36,9% gerealiseerd.

Het convenant Aanval op de *Schooluitval*, waar de bestrijding van vsv onder valt, is verlengd tot 2016. Daarnaast is vsv als thema opgenomen in de *Regeling kwaliteitsafspraken mbo*.

Een prestatiesubsidie wordt toegekend wanneer men op instellingsniveau de landelijk vastgestelde taakstellingen behaalt. Binnen het ROCvA en ROCvF worden de taakstellingen doorberekend naar de mbo-colleges en de teams. Dit betekent dat alle teams een eigen vsv-taak hebben op basis van het aantal studenten en het niveau van de studenten.

In november 2015 zijn de definitieve resultaten over schooljaar 2013-14 bekend gemaakt. Voor zowel het ROCvA als het ROCvF geldt dat de landelijke taakstellingen niet zijn behaald.

Voor het ROCvA geldt dat het totale percentage vsv ten opzichte van het voorgaande jaar iets is gedaald, namelijk van 7,9% naar 7,8%. Omdat op niveau 2 een significante reductie is gerealiseerd, is de prestatie-subsidie voor dit niveau toegekend.

VSV ROCvA				
	2012-13		2013-14	
	% vsv	norm	% vsv	norm
Niveau 1	26,0	32,5	34,9	27,5
Niveau 2	13,3	13,5	12,3	11,5
Niveau 3/4	5,3	4,25	5,3	3,5
Totaal	7,9		7,8	

Voor het ROCvF geldt dat het totale percentage vsv ten opzichte van het voorgaande jaar is gestegen, van 6,9% naar 7,9%.

VSV ROCvF				
	2012-13		2013-14	
	% vsv	norm	% vsv	norm
Niveau 1	25,7	32,5	40,4	27,5
Niveau 2	14,1	13,5	15,2	11,5
Niveau 3/4	3,4	4,25	4,0	3,5
Totaal	6,9		7,9	

In maart 2016 zijn de voorlopige vsv-resultaten over het jaar 2014-15 bekend gemaakt. Zowel het ROCvA als ROCvF laten op instellingsniveau een daling van het aantal voortijdig schoolverlaters zien. Bij het ROCvA doet de daling zich voor op elk niveau, bij het ROCvF alleen op niveau 1 en 2. Omdat het aantal voortijdig schoolverlaters bij ROCvF hoog is, is een verbeterplan opgesteld met als doel hier betere resultaten op te halen.

VSV voorlopig 2014-15 ROCvA			
	% vsv	streefnorm	gerealiseerde reductie
Niveau 1	30,8%	22,5%	4,1%
Niveau 2	10,1%	10%	2,2%
Niveau 3/4	4,8%	2,75%	0,5%
Totaal	6,7%		1,1%

VSV voorlopig 2014-15 ROCvF			
	% vsv	streefnorm	gerealiseerde reductie
Niveau 1	27,4%	22,5%	13,0%
Niveau 2	11,8%	10%	3,4%
Niveau 3/4	5,3%	2,75%	-1,3%
Totaal	7,6%		0,3%

Tevredenheid studenten

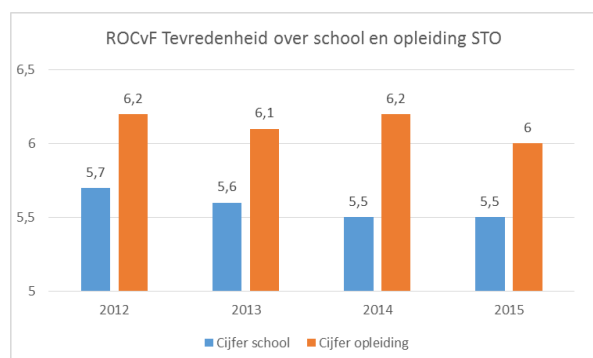
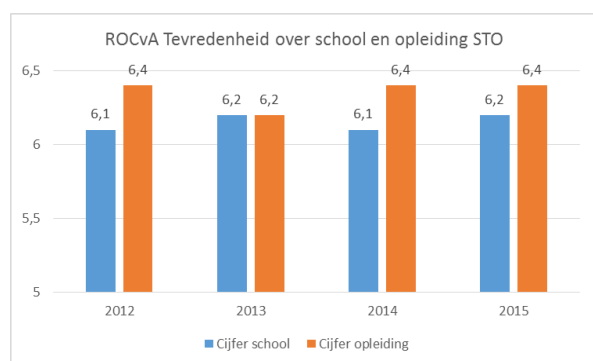
In mei 2015 is de tevredenheid van studenten gemeten met een interne enquête (STO²⁰). De respons was laag, 25,7% bij het ROCvA en 23,7% bij het ROCvF, waardoor de uitkomst niet voor alle opleidingen representatief was. Als voornaamste oorzaken van de lage opkomst werden genoemd:

- Het was al de tweede tevredenheids-enquête dat schooljaar (in november 2014 was er ook al een afgenomen).
- Het was een slecht moment (veel studenten waren op stage of deden examens).

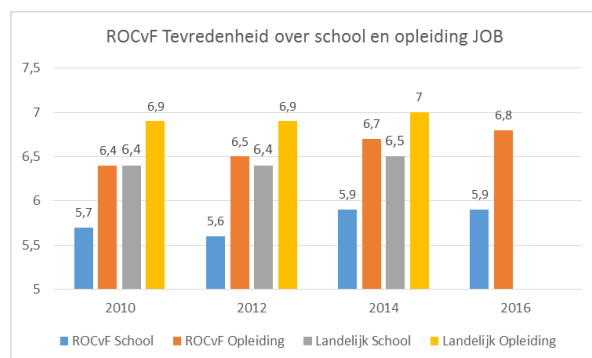
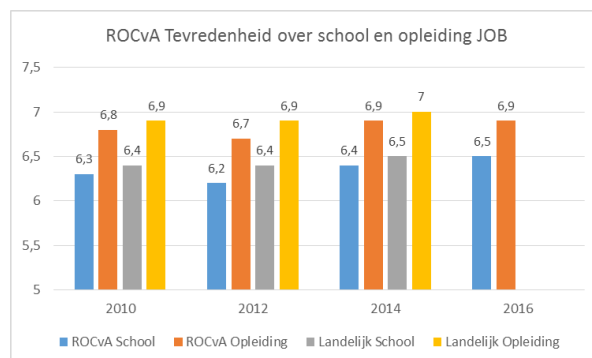
Ook klonk er andere kritiek, bijvoorbeeld op de vraagstelling. Dit leidde tot het besluit de enquête in 2016 met studenten en teams te evalueren en aan te passen.

De uitslag verschilde weinig van die van voorgaande jaren. Het lukt maar moeizaam de tevredenheid te laten stijgen, terwijl daar toch veel op ingezet wordt. Het voeren van de dialoog met studenten is de laatste jaren flink verbeterd en de studentenraden zijn stevig in de organisatie verankerd. Ook dit punt zal in bovengenoemde evaluatie meegenomen worden.

Voor de tevredenheidsscore op onze interne meting, zie de grafieken hieronder²¹. Opvallend is het structurele verschil in cijfers voor de school en voor de opleiding.

Eens in de twee jaar neemt de Jongeren Organisatie Beroepsonderwijs (JOB) onder alle mbo-studenten een enquête af. De score op de JOB-enquête is iets hoger dan die op onze eigen meting, maar ook hier is de tevredenheid slechts met een tiende procent gestegen.

Tevredenheid bedrijven

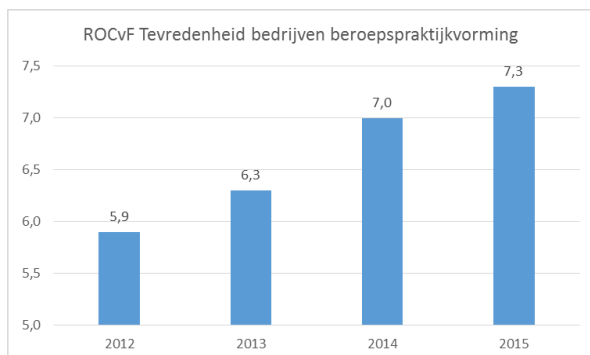
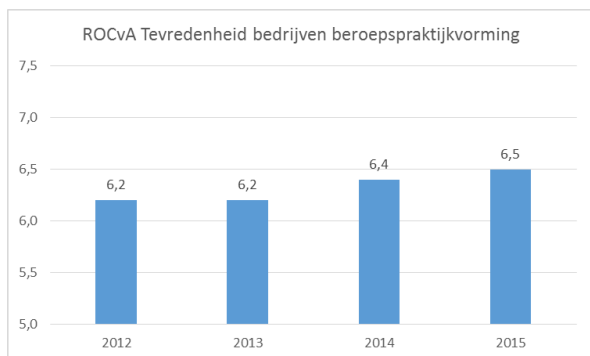
Jaarlijks wordt de tevredenheid van de leerbedrijven gemeten door een enquête af te nemen na afloop van een stageperiode. De tevredenheid is de afgelopen vier jaar geleidelijk gestegen, zie de grafieken hieronder²².

De enquête wordt op verschillende manieren afgenomen. Het ROCvA stuurt na het eindgesprek met de praktijkopleider digitaal de enquête toe. Het ROCvF laat de enquête schriftelijk invullen tijdens het eindgesprek. De uitkomsten van beide roc's zijn daardoor niet een-op-een met elkaar te vergelijken.

²⁰ STO: studenttevredenheidsonderzoek

²¹ Voor een overzicht per mbo-college, zie bijlage 6.

²² Voor een overzicht per mbo-college zie bijlage 6.

2.2 Onderwijsontwikkeling

Kwaliteitsplannen

De versterking van de kwaliteit van het onderwijs krijgt in 2015 de wind in de zeilen door de *Regeling kwaliteitsafspraken mbo* van het ministerie van OCW. Het ROCvA en ROCvF hebben beide een *Kwaliteitsplan 2015-2018* ingediend en de investeringsmiddelen toegekend gekregen.

Omdat de definitieve toezegging pas na de zomer plaatsvond, hebben in 2015 voornamelijk opstart-activiteiten plaatsgevonden. De uitdaging is de middelen, die voor vier jaar zijn toegekend, duurzaam effectief in te zetten. Dat vraagt om een goede voorbereiding. Over de activiteiten die op de verschillende thema's hebben plaatsgevonden, is te lezen in de paragrafen 2.2 *Onderwijsontwikkeling*, 2.5 *Samenwerking ketenpartners* en 5.2 *Professionalisering*.

Excellentie

Onderdeel van de kwaliteitsplannen zijn de excellentieplannen. Deze zijn opgebouwd uit concrete projectvoorstellen vanuit de mbo-colleges. De verantwoording over de uitvoering van de plannen en de besteding van de middelen, zal plaatsvinden via de bestaande systematiek van q-gesprekken. De begeleiding van het proces ligt in handen van de directeurs onderwijs.

De betrokkenheid van de arbeidsmarkt met de excellentieplannen wordt op regioniveau bewerkstelligd met de agendering van het thema in de *Stuurgroep Human Capital* van de *Amsterdam Economic Board*. Op basis van de nu goedgekeurde plannen worden de mogelijkheden onderzocht om tot een regionale visie op excellentie in het mbo te komen.

De effectiviteit van de plannen²³ wordt onderzocht door MBO College Zuid en de Hogeschool van Amsterdam. De eerste jaren betreft het onderzoek alleen MBO College Zuid, daarna zal het onderzoek bij alle mbo-colleges worden uitgevoerd.

²³ Effectieve programma's voor excellent vakmanschap: *How to successfully support a variety of climbers to the top?*

Studiewaarde

Met de kwaliteitsafspraken is het thema 'studiewaarde' geïntroduceerd. De studiewaarde brengt in beeld of het lukt studenten op of boven het verwachte niveau te diplomeren. De eerste voorlopige berekeningen tonen aan dat het ROCvA en ROCvF erin slagen studenten naar een (gezien hun vooropleiding) hoger dan verwacht niveau te brengen. In een recent overzicht OCW van best presterende scholen staat het ROCvF op de derde en het ROCvA op de achtste plaats.

Het streven is de studiewaarde van betekenis te laten worden voor de onderwijsteams. Met de DUO²⁴-methode blijkt dat niet te lukken. Besloten is daarom het verkregen budget in 2016 naar rato te verdelen en verder te zoeken naar een alternatief.

Onderwijslogistiek

De nieuwe kwalificatiestructuur, met zijn profielen en keuzedelen, de dynamiek op de arbeidsmarkt en de inrichting van het praktijkleren, vraagt om meer flexibel onderwijs. Ook de studenten vragen om maatwerk en passende roosters. Om deze uitdagingen het hoofd te kunnen bieden is in 2015 gestart met een verkenning

naar een ondersteunende systeemtoepassing die meer flexibiliteit toelaat. De verkenning startte met een onderzoek onder studenten, waar bruikbare aanbevelingen uitkwamen.

Taal en rekenen

Om het taal en rekenniveau van mbo-studenten te verhogen faciliteert de overheid sinds 2010 een intensiveringstraject taal en rekenen. Vanaf 2015 is het thema *taal en rekenen* onderdeel van de *Regeling kwaliteitsafspraken mbo*.

In 2015-16 is voor opleidingen op niveau 2, 3 en 4 deelname aan de Centrale Examens Nederlands en rekenen verplicht. De resultaten worden gefaseerd onderdeel van de slaag-zakregeling. Voor niveau 4-studenten geldt dit ook voor Engels. De invoering van de slaag-zakregeling voor Engels en Nederlands voor niveau 4-studenten heeft tot nu toe, gemiddeld genomen, geen negatief effect op het diplomaresultaat. De te behalen taalniveaus worden binnen alle mbo-colleges als reëel ervaren.

Gemiddelde resultaten (pilot) Centraal Examen ²⁵						
		2012-13	2013-14	2014-15 t/m jan 2015	2015-16 tot jan 2016	2015-16 tot jan 2016
ROCvan Amsterdam						Landelijk
3F	Ned	5,72	5,73	6,38	5,59	5,70
	rek	4,11	4,52	4,69	4,81	5,00
2F	Ned	6,02	6,52	5,76	6,65	6,30
	rek	4,79	4,98	4,70	5,03	5,00
ROC van Flevoland						Landelijk
3F	Ned	6,04	5,85	6,44	5,75	5,70
	rek	3,99	4,38	4,51	4,87	5,00
2F	Ned	6,89	6,96	6,09	6,99	6,30
	rek	5,03	5,23	4,75	5,48	5,00

Tijdens het examenjaar 2015-16 besloot de minister op basis van landelijk tegenvallende resultaten vrij onverwacht om rekenen voorlopig niet op te nemen in de slaag-zakregeling. Deze beslissing had een stevige impact op het onderwijs. Voor veel studenten was het wegvallen van de examendruk een opluchting die zich vertaalde in minder motivatie en inzet. Docenten die zich de afgelopen jaren hadden geschoold en hadden ingezet voor het vak, waren teleurgesteld. Opvallend

genoeg was deze motivatie-dip niet terug te zien in de resultaten.

Met uitzondering van Nederlands 3F stijgen de resultaten ten opzichte van vorig schooljaar. Ook is een voorzichtige inhaalslag gaande ten opzichte van het landelijk gemiddelde. De daling van resultaten voor Nederlands 3F, zowel landelijk als bij het ROCvA en ROCvF, heeft te maken met de invoering van een nieuwe, zwaardere, cesuur. Ook in 2015 is weer

²⁴ DUO: Dienst Uitvoering Onderwijs

²⁵ Groen = stijging t.o.v. vorig schooljaar

geïnvesteed in het professionaliseren van docenten. Naast de bestaande opleidingen voor rekendocenten en taalassessoren is in 2015 met Cito een certificeringsroute ingericht voor examenfunctionarissen Nederlands en moderne vreemde talen.

Nu rekenen niet meer in de slaag-zakregeling is opgenomen is het van belang het gevoel van urgentie bij de studenten vast te houden en te zorgen voor inspiratie en ondersteuning van docenten. Omdat het ROCvA en ROCvF vinden dat het voor studenten belangrijk is om een goed rekenniveau te behalen, zal geïnvesteed blijven worden in aantrekkelijk en goed rekenonderwijs. Hiervoor worden met studenten en docenten kaders voor een intern rekenbeleid geformuleerd.

Ter ondersteuning van de mbo-colleges is in 2015 de *Servicegroep taal en rekenen* ingericht. Het doel van de servicegroep is op maat hulp te bieden bij het professionaliseren van docenten en het verhogen van de examenkwaliteit. De eerste opdracht die de servicegroep uitvoerde was een screening van de beroepsgerichte examens moderne vreemde talen.

Herziene kwalificatiestructuur

Op 1 augustus 2016 zullen alle opleidingen de nieuwe kwalificatiedossiers voeren, waardoor 2015 in het teken stond van het herzien van de onderwijsprogramma's. Dit is een omvangrijke operatie, die kansen biedt het onderwijs niet alleen aan te passen aan de nieuwe dossiers, maar tevens moderner en uitdagender te maken. Zestien opleidingen zijn al op 1 september 2015 gestart met het nieuwe kwalificatiedossier, opdat van de ervaringen geleerd kon worden.

Het herzien van de onderwijsprogramma's vond plaats in twee fasen. In de eerste helft van het jaar werd in nauwe samenspraak met het bedrijfsleven, in de domeinen een grof ontwerp gemaakt. In de tweede helft van het jaar gingen de onderwijsteams aan de slag met het schrijven van de curricula, waar nodig met ondersteuning van een onderwijskundige. Het is een grote klus voor de onderwijsteams, waar erg veel van geleerd wordt. Docenten van verwante opleidingen kijken (soms voor het eerst) bij elkaar in de keuken, bespreken hun ideeën met bedrijven en nodigen studenten uit feedback te geven. De onderwijskundige ondersteuning zorgt voor structuur en onderbouwde keuzes.

Entree

Het kwalificatiedossier *Entree* wordt bij het ROCvA en ROCvF gefaseerd ingevoerd. In schooljaar 2014-15 zijn de niveau 1 bol-opleidingen van ROCvA met het nieuwe dossier gestart, in schooljaar 2015-16 volgden de voormalige AKA²⁶-opleidingen van ROCvF en het VOvA. Wat nog rest zijn de bbl-opleidingen op niveau 1; deze volgen in schooljaar 2016-17.

Een eerste uitgangspunt bij de inrichting van het entree-onderwijs is dat de entree-opleidingen zich richten op doorstroom naar niveau 2. Dit is de reden dat de entree-opleidingen zijn gepositioneerd in de mbo-colleges en niet in een aparte unit ernaast. Ook qua inhoud zijn de opleidingen afgestemd op de niveau-2-opleidingen.

Een tweede uitgangspunt is het creëren van eenheid en samenhang tussen de entree-opleidingen onderling. Een van de aspecten die de opleidingen met elkaar verbindt, is de examinering. Om deze reden is ervoor gekozen entree toe te voegen aan de domein- en examenstructuur van het ROCvA en ROCvF. Met ingang van 2015 is de domein examencommissie verantwoordelijk voor de examinering van het kwalificatiedossier Entree. De examinering van de eerste lichting entree-studenten in juni 2015 is goed verlopen.

Entree is meer dan alleen een kwalificatiedossier. De entree-opleidingen zijn opleidingen voor een bijzondere doelgroep die er om uiteenlopende redenen niet in is geslaagd een diploma in het voorliggend onderwijs te halen. Dit vergt een specifieke aanpak waaraan gezamenlijk richting wordt gegeven. Het ROCvA en ROCvF beschouwen entree als een vorm van passend onderwijs, die in principe toegankelijk is voor alle ongediplomeerde jongeren en die zich onderscheidt door extra zorg en begeleiding.

Bij de entree-opleidingen hoort een wettelijk bindend studieadvies. Hiervoor is in 2015 een procedure ontwikkeld die gekenmerkt wordt door gestructureerde voortgangsgesprekken die de studievoortgang begeleiden. Bij het studieadvies hoort ook het negatief bindend advies dat binnen vier maanden moet worden afgegeven. Dit zwaarwegende advies, dat leidt tot beëindiging van de opleiding, is in 2014-15 voor acht studenten afgegeven.

Van de studenten die in 2015 zijn gediplomeerd, is ongeveer de helft doorgestroomd naar niveau 2²⁷. Er is echter ook een groep die deze overstap niet kan of wil maken. Doorstroom naar werk is voor deze groep het alternatief. In 2015 zijn bij het ROCvA leerwerkcoaches ingezet om dit te begeleiden. Met financiering vanuit de

²⁶ AKA: Arbeidsmarkt gekwalificeerd assistent

²⁷ ROCvA 46,3%, ROCvF 55,2%

Amsterdamse MBO-Agenda is het aantal leerwerkcoaches in de tweede helft van 2015 uitgebreid. De verwachting is dat wanneer de entree-opleidingen ook in bbl-variant beschikbaar zijn, de doorstroom naar werk nog verder zal toenemen.

Vanaf 2015 wordt door het ministerie van OCW gesproken over de doelgroep jongeren in een kwetsbare positie, waarvan de entree-leerlingen deel uitmaken. Het ministerie bepleit een integrale aanpak voor de groep leerlingen afkomstig uit het praktijkonderwijs, vso, en vmbo-b die de overstap naar entree en niveau 2 maken. Bij een dergelijke aanpak hoort een structureel overleg, tussen de onderwijspartijen onderling, maar ook met de lokale overheid. Dit is het meest uitgewerkt in de regio Almere waar de gedifferentieerde entree van MBO College Almere een belangrijk onderdeel is van de lokale samenwerkingsafspraken. In Amsterdam is dit overleg nog gaande, maar ook daar wordt in de praktijk al samengewerkt door het ROCvA en ROC TOP.

Pluscoaches

Sinds een aantal jaren stelt het ministerie van OCW extra middelen ter beschikking voor de zogenaamde overbelaste leerlingen in het vo en mbo. Deze extra inzet staat bekend onder de naam *plusvoorzieningen*. Het ROCvA en het ROCvF zijn beide contactschool voor de regio en in die rol verantwoordelijk voor de uitbetaling en verantwoording van deze gelden. Voor de Agglomeratie Amsterdam gaat het om een bedrag van € 5,5 miljoen en voor de regio Flevoland om € 1,1 miljoen.

Het ROCvA en het ROCvF hebben er beide voor gekozen de middelen die zij in dit kader ontvangen, in te zetten op individuele begeleiding in de vorm van pluscoaches. In de praktijk betekent dit dat in totaal circa 75 pluscoaches zijn ingezet, die in 2015 ruim 1500 studenten ondersteund hebben.

De inzet van pluscoaches is vooral gericht op ondersteuning bij het volgen van de leerroute. De pluscoach helpt de student bij het plannen, het maken van keuzes en het wegwerken van (persoonlijke) obstakels; dit alles om te realiseren dat de student weer goed 'op de rails' staat. Dit gebeurt vanuit een eenduidige begeleidingsmethodiek, namelijk die van het *oplossingsgericht werken*. Deze methodiek is erop gericht de student in zijn kracht te zetten, te doen wat werkt en na te laten wat niet werkt. De effecten van het oplossingsgericht werken zijn inmiddels zodanig positief, dat niet alleen de pluscoaches maar ook

medewerkers van het Loopbaan Expertise Centrum (LEC) en de docenten van entree-opleidingen worden getraind in de methodiek. In 2015 zijn daarnaast zelfs de eerste 'reguliere' opleidingsteams geprofessionaliseerd in oplossingsgericht werken.

Bij elk mbo-college is een projectleider verantwoordelijk voor de coördinatie en voortgang van de plusvoorziening. De projectleiders komen periodiek bij elkaar en proberen de inzet en de kwaliteit van de plusvoorzieningen gezamenlijk nog verder te verhogen.

Amsterdamse MBO-Agenda

Sinds april 2015 werkten de Amsterdamse mbo-colleges van het ROCvA aan de uitvoering van de *Amsterdamse MBO-Agenda*²⁸. In april zijn de aanvragen voor projecten, teambeurzen en de lerarenbeurzen ingediend; in september is gestart met de uitvoering.

Bij aanvragen voor teambeurzen bleek een sterke behoefte aan professionalisering op het pedagogisch-didactische vlak. Docenten vonden het niet altijd eenvoudig de gesprekken te leiden over de aanslagen in Parijs. Ook constateren zij een toenemend verschil in de leefwerelden van de student: op school, thuis en op straat. Dit wordt bevestigd door El Hadioui²⁹, verbonden aan de Erasmus Universiteit. Hij spreekt van een mismatch in de pedagogische driehoek: thuiscultuur, schoolcultuur en straatcultuur. Hij adviseert scholen zich te richten op groepsdynamica, op het omgaan met binnentredende straatcodes en op het versterken van het pedagogisch-didactisch handelen van de docent in deze complexe context. Meerdere van de aangevraagde teambeurzen zijn erop gericht docenten hiervoor beter toe te rusten.

Met de ingediende projecten is ingezet op drie lijnen:

- Groepsvorming en sociale cohesie vanaf de start van het eerste leerjaar, alsmede een effectieve loopbaanbegeleiding.
- Begeleiding bij stage en uitstroom naar werk, door de inzet van leerwerkcoaches en stagemakelaars.
- Doorstroom naar hbo, door de ontwikkeling van doorstroommodules mbo-hbo en het vergroten van het aanbod Associate Degree-opleidingen in samenwerking met de Hogeschool van Amsterdam.

Een belangrijk resultaat van het eerste jaar van de Amsterdamse MBO-Agenda is dat instellingen en

²⁸ <https://www.amsterdam.nl/gemeente/organisatie/sociaal/onderwijs-jeugd-zorg/onderwijs-leerplicht/amsterdamse-mbo>

²⁹ <http://www.eur.nl/fsw/staff/homepages/elhadioui>

gemeente op basis van de agenda intensief samenwerken. Het intensieve overleg bij de totstandkoming van de agenda is voortgezet in een structurele dialoog. Gezamenlijk wordt op zowel strategisch als operationeel niveau bekeken welke stappen gezet moeten worden en hoe verbeteringen kunnen worden gerealiseerd.

Project CRASH

In 2015 is het project CRASH³⁰ afgesloten. Vanaf de start in 2013 tot het eind in december 2015 hebben in totaal ruim 600 studenten het reanimatiebewijs gehaald. De werkwijze en de trainingen zijn geëvalueerd met de *Nederlandse Reanimatie Stichting*. De studenten waren enthousiast, de samenwerking was constructief. In 2016 zorgen de opleidingen die de reanimatietraining willen aanbieden, zelf voor het praktijkdeel. Daarvoor zijn docenten getraind als instructeur. De Nederlandse Reanimatie Stichting zal als adviseur blijven optreden en de e-learning-modules beschikbaar blijven stellen.

2.3 Passend onderwijs

Het ROCvA en ROCvF streven naar passend onderwijs dat verzorgd wordt door deskundige docenten, die goed kunnen omgaan met verschillen in de klas. Daarnaast is waar nodig extra ondersteuning beschikbaar. Dat kan bijvoorbeeld zijn ondersteuning bij motorische of auditieve beperkingen, dyslexie, leerachterstanden of faalangst. Deze ondersteuning is op alle mbo-colleges voor alle studenten beschikbaar.

Organisatie

Niet elke opleiding kan met elke beperking gevolgd worden. Kapper kun je bijvoorbeeld wel worden met een auditieve beperking, maar met een visuele beperking is dat lastiger. Om inzichtelijk te maken welke mogelijkheden er zijn voor het volgen van een opleiding met ondersteuning, heeft elke opleiding van het ROCvA en ROCvF in 2014 een ondersteuningsprofiel opgesteld. In 2015 zijn deze ondersteuningsprofielen geëvalueerd en aangepast.³¹

De regie op de uitvoering van het passend onderwijs binnen de mbo-colleges, ligt bij het LEC. Het LEC beheert het passend onderwijsbudget voor het mbo-college, wijst de specialistische ondersteuning toe en adviseert de teams bij plaatsingen.

Het Expertisecentrum Passend Onderwijs (ExPO) coördineert het beleid en de implementatie van passend onderwijs voor het ROCvA en ROCvF als geheel en adviseert interne en externe partners bij vragen over plaatsing van passend onderwijs-studenten.

Ondersteuning

Wanneer bij de intake wordt opgemerkt dat een student specialistische ondersteuning nodig heeft, verzorgt het LEC een specialistische intake. Na deze intake stelt het LEC een ondersteuningsplan op, dat wordt doorgenomen met de opleiding. Het plan wordt

³⁰ CRASH: Cursus reanimeren voor alle studenten in Holland; een initiatief van de Nederlandse Reanimatie Stichting

³¹ Informatie over wijze waarop het ROCvA en ROCvF de ondersteuningsstructuur hebben ingericht is te vinden op

www.rocva.nl en www.rocvf.nl. Hier staan ook de ondersteuningsprofielen van de opleidingen vermeld.

opgenomen als bijlage bij de onderwijsovereenkomst. In 2015 vonden 1446 specialistische intakes plaats.

De ondersteuning in het kader van passend onderwijs wordt in hoofdzaak geleverd door interne specialisten van het LEC, maar soms ook door externe specialisten. De begeleiding heeft veelal een individueel karakter; waar wenselijk en mogelijk gebeurt dit groepsgewijs.

De ondersteuningsarrangementen zijn ingedeeld naar intensiteit en duur. In 2015 hadden in totaal 902 studenten een ondersteuningsplan; de meerderheid daarvan betrof een licht of midden-arrangement met een duur van 40 weken. Dit is een toename van 93% ten opzichte van het aantal (toen nog) LGF³²-studenten in 2014.

Daarnaast werden 1519 studenten begeleid in verband met dyslexie of dyscalculie en bedroeg het aantal studenten dat gebruik maakte van aangepaste examinering 2062.

Financiële verantwoording

Het passend onderwijsbudget bedroeg in 2015 voor het ROCvA € 2,1 miljoen en voor het ROCvF € 0,4 miljoen. Elk mbo-college kreeg, na aftrek van de centrale inkoop van ambulante begeleiding en na aftrek van het budget van ExPO, een deel van dit budget op basis van het aantal rugzakjes over de laatste drie jaar van de LGF.

De middelen van de mbo-colleges zijn ingezet voor de financiering van interne en externe experts, scholing, onderwijsmiddelen en mbo-collegegebonden activiteiten, zoals dyslexiebegeleiding, rekenbegeleiding en het formeren van een klas voor autistische studenten.

2.4 Bijzondere trajecten

Ontregelde teams

In opdracht van de Raad van Bestuur en in samenspraak met het ministerie van OCW, de Inspectie van het Onderwijs en Bureau Leerplicht Plus Amsterdam, hebben drie teams binnen het ROCvA met ingang van schooljaar 2014-15 de vrijheid gekregen om het onderwijs te *ontregelen*. Deze vrijheid houdt in dat ze op basis van hun visie op goed onderwijs regels ter discussie mogen stellen en waar nodig aanpassen of zelfs negeren.

De Open Universiteit heeft onderzoek gedaan naar de drie pilots. De onderzoekers constateerden dat binnen twee teams sprake was van een grote mate van enthousiasme. Dit leidde bij het ene team tot een sterke focus op maatwerk en onderwijslogistiek en bij het andere team tot een wijziging van de onderwijshoud, met als doel een betere verbinding met het werkveld te creëren. Het derde team was nog zoekende: men had tijd nodig om te komen tot een gedeelde onderwijsvisie. In alle gevallen leidde de pilot tot een toename in de betrokkenheid van studenten, zowel bij de vormgeving als bij de uitvoering van het onderwijs.

De conclusie van het onderzoek luidt dat de vrijheid om te mogen ontregelen een effect teweeg heeft gebracht dat het niveau van het aanpassen van regels overstijgt. Het heeft geresulteerd in een gevoel van vrijheid en inspiratie om alle aspecten van het onderwijs kritisch te bezien en waar nodig aan te passen. Niet de regels, maar de mentale barrière van het geen eigenaar zijn, bleek de grootste horde te zijn op weg naar meer zeggenschap, regie en verantwoordelijkheid in het team.

De uitgangspunten van de pilot, de relatie docent-student centraal stellen en de docent hiervoor verantwoordelijk maken, zijn juist gebleken. Terugkijkend kan gesteld worden dat de interventie vooral gericht was op de individuele medewerkers en niet op de teams als geheel. De gedeelde betekenisgeving in het team ontbreekt daardoor nog.

De pilot wordt in schooljaar 2015-16 voortgezet en wellicht verbreed naar andere onderwijsteams. Extra aandacht zal daarbij uitgaan naar de professionele dialoog binnen de teams.

³² Leerling Gebonden Financiering

Afwijking van urennorm

Binnen de ruimte van de wet, is bij twee opleidingen afgeweken van de urennorm.

Bij MBO College Airport van het ROCvA wordt sinds schooljaar 2014-15 afgeweken van de urennorm bij de bbl-opleidingen *Beveiliging niveau 2*. Het onderwijsprogramma omvat 160 klokuren in plaats van 200 klokuren. De reden hiervoor is dat de opleiding tot stand is gekomen in samenwerking met de beveiligingsbedrijven op luchthaven Schiphol en in zijn huidige vorm tot tevredenheid en goede resultaten leidt.

Bij MBO College Zuid van het ROCvA is in schooljaar 2015-2016 afgeweken van de urennorm voor bol-opleidingen bij twee opleidingen van het Johan Cruyff College. Het betreft hier een landelijke afspraak voor topsportopleidingen. Het onderwijsprogramma omvat per jaar 850 klokuren in plaats van 1000 klokuren, om de opleiding te kunnen blijven combineren met trainingsuren.

2.5 In- en doorstroom

Overstap vo - mbo

Het voortgezet onderwijs (vo) had in 2015 meer aandacht voor loopbaanoriëntatie dan de jaren daarvoor. Van het aanbod van het ROCvA en ROCvF om voorlichting te geven op de vmbo-school, werd meer gebruik gemaakt dan in 2014. Het aantal verzoeken om algemene voorlichting steeg met 14% en die om specifieke voorlichting met 58%. De voorlichtingsactiviteiten van het ROCvA en ROCvF zijn daarom uitgebreid. Naast het standaard aanbod voor leerlingen van vo-scholen en hun ouders en bijeenkomsten met decanen, zijn nu er nu ook meeloopdagen voor mentoren en docenten van het vo.

In de regio Amsterdam³³ is gestart met een structurele samenwerking tussen vo, mbo en gemeenten, in de vorm van een monitorsysteem. Dit systeem volgt vo-leerlingen tijdens het hele proces van aanmelding tot inschrijving bij een mbo-opleiding. Het doel ervan is bij risicoleerlingen tijdig te kunnen ingrijpen en uitval terug te dringen. Vergelijkbare ontwikkelingen zien we in Hilversum en Almere. Met deze vorm van samenwerking wordt een voorschot genomen op de verplichte 1 april-aanmelding vanaf 2017. De inzichten die het afgelopen jaar zijn opgedaan, worden in 2016 gebruikt om een duurzame vorm te vinden voor de monitoring van het overstapproces.

In Almere is het project *Alvast MBO* van start gegaan. In het schooljaar 2016-17 zullen het vo en het mbo voor overstappende leerlingen gezamenlijk een loopbaandossier aanleggen.

In Lelystad is in samenwerking met bureau SARV een ambassadeurstraject van start gegaan. Mbo-studenten geven voorlichting aan vo-leerlingen om een realistische beroepskeuze te bevorderen. Deze mbo-studenten krijgen zelf een excellentietraject aangeboden, waarin zij hun vaardigheden op het gebied van voorlichting geven verbeteren.

³³ RMC-regio 21: contactgemeente: Amsterdam, overige gemeenten: Aalsmeer, Amstelveen, Amsterdam, Beemster, Diemen, Edam/Volendam, Haarlemmermeer, Landsmeer,

Oostzaan, Ouder-Amstel, Purmerend, Uithoorn, Waterland, Wormerland, Zaanstad, Zeevang.

Vakmanschapsroutes

In 2015 is de aanvraag voor een nieuwe vakmanschapsroute³⁴ toegekend, namelijk voor horeca en bakkerij. De vakmanschapsroute zal worden uitgevoerd door MBO College Centrum en Hubertus & Berkhoff, een vakschool van het VOvA. Daarmee is het aantal vakmanschaproutes uitgebreid naar twaalf. Het ROCvF werkt in drie vakmanschapsroutes samen met de *Almeerse Scholengroep*; het ROCvA heeft negen vakmanschapsroutes met in totaal vier vmbo-scholen³⁵.

De samenwerking leert ons dat een gezamenlijke visie cruciaal is voor een succesvolle uitvoering. Daar is op het moment veel aandacht voor.

Associate degree

In het bestuurlijk overleg mbo-hbo regio Noord-Holland en Flevoland staat de Associatie Degree (AD)³⁶ weer hoog op de agenda. Landelijk was afgelopen jaar een stijging zien in het aantal AD-studenten. Onderwijsinstellingen zijn weer geïnteresseerd in het gezamenlijke ontwikkelen van trajecten. Voor 2015 heeft dit tot onderstaande resultaten geleid.

In november is de samenwerkingsovereenkomst getekend tussen de Hogeschool Inholland en MBO College Airport om gezamenlijk een *Associate Degree Logistiek* op te zetten. Bijzonder aan dit traject is dat het een initiatief is van de Schipholgroep, de gemeente Haarlem en het mbo. Normaal gesproken neemt een hbo-instelling het initiatief tot het ontwikkelen van een AD-traject. Daarnaast hebben Hogeschool Inholland en het ROCvA een aanvraag ingediend voor een *Associate Degree ICT-beheer*, uit te voeren in Amsterdam, Hilversum en Diemen. In beide gevallen gaat het om een programma dat in nauwe samenwerking wordt verzorgd en waarbij de helft van het programma op de mbo-locaties wordt aangeboden.

In 2015 is een verkenning gestart van een eventuele samenwerking van de Hogeschool van Amsterdam en het ROCvA ten behoeve van een aanbod van AD-opleidingen met een aparte positionering. Een voorbeeld hiervan bestaat al in Rotterdam, de Rotterdam Academy. De aparte positionering van AD's, dus niet als afgeleide van een bachelor, zal de bekendheid en populariteit van deze doorstroommogelijkheid in Amsterdam, waar nog geen uitgebreid aanbod van AD's is, vergroten.

Windesheim Flevoland is in september de *Associate Degree Ondernemen* en de *Associate Degree Officemanagement* gestart. MBO College Lelystad werkt samen met Windesheim aan het ontwikkelen van de *Associate Degree Bouw*. Het gezamenlijk ontwikkelen van meer AD-programma's staat op de agenda.

³⁴ Het experiment *vakmanschaproute* houdt in dat de leerling vanaf het derde leerjaar in de basisberoepsgerichte leerweg of de kaderberoepsgerichte leerweg, een leerroute volgt die opleidt tot een mbo-diploma niveau 2.

³⁵ Calvin met Junior College, Montessori College Amsterdam, College de Brink, Hubertus & Berkhoff.

³⁶ Een *associate degree* is een tweejarig programma, een onderdeel van een hbo-bacheloropleiding. Het niveau ligt tussen mbo niveau 4 en hbo-bachelor.

2.6 Onderwijs en arbeidsmarkt

Werk maken van Talent

Op 26 januari is in bijzijn van minister Asscher de samenwerkingsovereenkomst ondertekend voor de uitvoering van het regioplan *Werk maken van Talent*. Dit plan is gericht op het optimaal benutten van talent op de arbeidsmarkt van de metropoolregio Amsterdam. Het plan behelst de uitvoering van tien projecten die in het teken staan van scholing en begeleiding naar regionale kansrijke sectoren, zoals IT en techniek. Het ROCvA en ROCvF zijn verantwoordelijk voor de projecten *Excellentie* en het *House of Logistics*. Daarnaast participeren zij in een aantal andere projecten.

Op 28 september is het eerste event *Werk maken van Talent* gehouden. Thema was de gezamenlijke inzet vanuit werkgevers, onderwijs en overheid als voorwaarde voor voldoende en goed opgeleid talent in de Metropool Regio Amsterdam. Om in te kunnen spelen op de arbeidsmarkt van de toekomst, is het tegengaan van mismatch op de arbeidsmarkt en de aanpak van (jeugd-)werkloosheid essentieel. Het event toont de intensieve samenwerking van overheid, onderwijsinstellingen en arbeidsmarkt (triple helix) in de Metropool Regio Amsterdam. Tijdens het event hebben de bestuurders³⁷ van de metropoolregio Amsterdam de aanzet gegeven voor het actieplan *Leven Lang Leren*.

Publiek Private Samenwerking

Innovatie wordt wel de motor van de Nederlandse economie genoemd. De ontwikkelingen binnen het bedrijfsleven gaan dan ook erg snel. Vaak zijn de banen van de toekomst op het moment van opleiden nog niet bekend. De vraag vanuit het bedrijfsleven om 'toekomstbestendig' personeel is groot. Om te voldoen aan deze vraag werken bedrijfsleven, beroepsonderwijs en overheid samen in duurzame *Publiek Private Samenwerkingsverbanden* (PPS)³⁸. Deze hebben tot doel jongeren optimaal voor te bereiden op de banen van de toekomst en sluiten daarmee naadloos aan bij de missie van het ROCvA en ROCvF om een brug te slaan naar werk en

samenleving. In 2015 zijn verschillende aanvragen ingediend en voorbereid.

Een aanvraag die in 2015 is toegekend is die voor het *Cybersecurity Centre MRA*³⁹. In de sector ICT is een toenemende vraag naar security specialisten geconstateerd. Tien ICT-bedrijven, de gemeenten Hilversum en Amsterdam, de *Amsterdam Economic Board* en de Hogeschool van Amsterdam hebben daarom bij het regionaal investeringsfonds (RIF) een aanvraag ingediend met als doel:

- de ICT-opleidingen en daarbij behorende stages te verrijken met aspecten van cybersecurity;
- de onderwijsinhoud aan te laten sluiten op de kwalitatieve en kwantitatieve vraag naar ICT-medewerkers;
- regionale afstemming, kennisdeling en samenwerking te bewerkstelligen tussen het bedrijfsleven en de onderwijsinstellingen.

Het samenwerkingsverband heeft voor de PPS Cybersecurity een plan van aanpak opgesteld op basis van de regiovisie en de daarin geformuleerde vraag vanuit de sector. De eerste resultaten zullen begin 2016 zichtbaar zijn. Er zijn afspraken gemaakt ten behoeve van de monitoring van de activiteiten, risicobeheersing en de inhoudelijke en financiële rapportage.

In overleg met bedrijven en instellingen uit de sectoren Techniek, Hospitality en Zorg richten het ROCvA en ROCvF nieuwe samenwerkingsverbanden in en bereiden zij aanvragen voor. Voor een overzicht van alle RIF-aanvragen ten behoeve van PPS, zie bijlage 7.

Regionale werkagenda onderwijs-arbeidsmarkt in Flevoland

In Flevoland wordt gewerkt aan een regionale visie en een werkagenda op het thema *aansluiting onderwijs-arbeidsmarkt*. Het ROCvF werkt hierin samen met gemeenten, scholen en UWV. Initiatieven die nu al vorm krijgen zijn:

- een stageservicepunt in Almere, waar ondernemers en scholieren elkaar vinden;
- een loket voor kwetsbare jongeren in Lelystad, ontwikkeld door het mbo, vo, po, vso, gemeente en werkbedrijf - hier wordt bekeken via welk traject kwetsbare jongeren

³⁷ SER, Onderwijsraad, Techniepact, CPB). Onderwijs- en kennisinstellingen (ROCvA, HvA, InHolland, TIER/UvA) en regionale en lokale bestuurders Onderwijs, Sociale Zaken en Economie (Flevoland, Lelystad, Almere, Haarlem,

Haarlemmermeer, Zaanstad, Purmerend, Amstelveen en Amsterdam.

³⁸ Een samenwerking tussen overheid en bedrijfsleven;

<http://www.investeringsfondsmb.nl>.

³⁹ Metropool Regio Amsterdam

het best kunnen worden toegeleid naar onderwijs of werk. Toeleiding naar werk vindt plaats in een beschermde omgeving.

2.7 Kwaliteit van het onderwijs

Auditorganisatie

In 2014 is gestart met het opzetten van een interne auditorganisatie, met als doel elk onderwijsteam eens per drie jaar door onafhankelijke personen te laten beoordelen op onderwijs, examinering en kwaliteitsborging. Een externe partij is ingehuurd voor het opleiden van de interne auditoren. Eind 2015 bestaat de auditpool uit dertig personen; het doel is deze in 2016 aan te vullen tot vijftig. Ook zal in 2016 gestart worden met een certificeringstraject voor auditoren. Bij 30% van de audits worden externe auditoren betrokken.

In 2015 zijn tweeëntwintig audits afgenomen. Bij ongeveer driekwart van de audits op het onderwijsproces is het resultaat een voldoende. Het didactisch handelen scoort tot nu toe bij alle audits een voldoende. Bij examinering hebben de auditteams in ongeveer driekwart van de gevallen geen voldoende toegekend. Waaraan zijn deze onvoldoendes te wijten? Er is niet één examenstandaard die eruit springt. Onvoldoendes ontstaan bijvoorbeeld doordat de betrouwbaarheid van de examens bij bedrijven niet goed geborgd is of doordat de teamexamencommissie zich niet in voldoende mate heeft vergewist of de afname en beoordeling correct zijn verlopen. Ook komen auditoren tegen dat diplomadossiers niet op orde zijn.

De audits worden zeer gewaardeerd. Directies zijn tevreden over de kwaliteit van de audits. Onderwijsteams gebruiken de aanbevelingen om te werken aan verbeteringen. Interne auditoren doen door het uitvoeren van audits veel kennis en kunde op die zij gebruiken in hun eigen werkzaamheden.

De auditrapporten worden intern gepubliceerd, opdat iedereen ervan kan leren. Twee keer per jaar komen auditoren bij elkaar om onder leiding van de externe trainers hun ervaringen te bespreken en voorstellen te doen om de auditorganisatie en de gebruikte hulpmiddelen te verbeteren.

Examinering

Het ROCvA en ROCvF bestaan uit mbo-colleges met elk een eigen aanbod en identiteit. Ten aanzien van de examinering wordt intensief samengewerkt om te garanderen dat de diploma's die zij uitgeven, kwalitatief gelijkwaardig zijn. Om dit te bereiken zijn de volgende gemeenschappelijke uitgangspunten geformuleerd:

- Per opleiding wordt gewerkt met hetzelfde diplomaplan en met dezelfde exameninstrumenten. Dit vergroot de transparantie, de betrouwbaarheid en het efficiënt omgaan met de middelen.
- Exameninstrumenten worden, mits valide instrumenten beschikbaar zijn, ingekocht.
- Bij bedrijfskritische processen en aspecten van de examenorganisatie, wordt gewerkt met standaarden die zijn opgenomen in het *Handboek Examinering*.

De verantwoordelijkheid voor de inhoud, het niveau en de dekkingsgraad van de examens is ondergebracht bij de domeinexamencommissie. Dit betekent dat het diplomaplan, de inkoop, de examenconstructie en de examenvaststelling volledig tot de verantwoordelijkheid van het domein behoren.

Alle verantwoordelijkheden die te maken hebben met een deugdelijke uitvoering van de examinering, zijn bij de mbo-colleges ondergebracht. Onder verantwoordelijkheid van de mbo-college-examencommissie opereren één of meer teamexamencommissies die verantwoordelijk zijn voor de controle op de kwaliteit van de examenafname en diplomering.

De jaarverslagen en jaarevaluaties van de examencommissies spelen een belangrijke rol in de kwaliteitsborging van het examinerings- en diplomeringsproces. De Colleges van Bestuur hebben in het najaar van 2015 een adviesbureau gevraagd om de jaarverslagen en jaarevaluaties van de examencommissies te beoordelen. Uit het rapport bleek dat de kwaliteit van de verantwoording in de jaarverslagen nog ruimte tot verbetering laat. Het format leidt nog te weinig tot het reflecteren op de eigen prestaties. Op basis van het rapport hebben de examencommissies hun jaarverslag en jaarevaluatie aangevuld en aangescherpt, waaronder de verbeterplannen voor het komende jaar.

In de maanden september en oktober 2015 heeft hetzelfde adviesbureau een onderzoek uitgevoerd naar de kwaliteit van de taakuitvoering van vier domein examencommissies. Uit dit onderzoek bleek dat taken worden uitgevoerd zoals beschreven in het *Handboek Examinering* en dat de harmonisatie van de diplomaplannen over alle locaties waar eenzelfde opleiding wordt gegeven, goed loopt. De nog bestaande knelpunten zijn helder in beeld. Punt van aandacht is de examinering van beroepsgerichte taaltaken. Hierbij is de zorg dat studenten overvraagd worden door het hanteren van indicatieve taalniveaus als exameneis.

Interne audits wijzen uit dat afspraken en procedures in de teams nog niet altijd worden nageleefd en dat de

teamexamencommissies hun controlerende rol nog beter moeten vormgeven.

Een en ander heeft ertoe geleid dat in november 2015 is gestart met aanpassingen in de examenorganisatie. Kern hiervan is het versterken van de rol van de teamexamencommissies. Dit met het oog op voorgestelde wetswijzingen en vanwege de resultaten van de audits in schooljaar 2014-2015, die laten zien dat nog hard gewerkt moet worden aan de borging van de kwaliteit van examinering.

Instellingsaudit *Kwaliteitsnetwerk mbo*

In november 2015 vond bij het ROCvF een instellingsaudit plaats door het *Kwaliteitsnetwerk mbo*. Het uitvoeren van instellingsaudits bij de aangesloten instellingen is een van de pijlers van het *Kwaliteitsnetwerk mbo*.

Voor het realiseren van de ambities van het ROCvF zijn naar het oordeel van de auditcommissie geen extra interventies nodig; de auditcommissie verwacht dat de verbeteringen die zijn ingezet zullen resulteren in beter onderwijs, meer autonomie voor de docententeams en betere cijfers op onderzoeken naar tevredenheid, van zowel medewerkers als studenten.

Inspectietoezicht

Bij drie opleidingen van het ROCvA die onder aangepast toezicht van de Inspectie van het Onderwijs stonden vanwege onvoldoende opbrengsten, heeft een heronderzoek plaatsgevonden. Bij de opleidingen *Commercieel Medewerker* en *Mediavormgever* is geconstateerd dat de opbrengsten nu voldoende zijn en geen vervolgonderzoek meer zal plaatsvinden. Bij de opleiding *Verkoopsspecialist* lagen de opbrengsten nog onder de landelijke norm; in 2016 vindt bij deze opleiding opnieuw een heronderzoek plaats.

Het ROCvA heeft in 2015 deelgenomen aan een pilot van de onderwijsinspectie, waarin de Inspectie van het Onderwijs het nieuwe waarderingskader uitprobeert. Om maximaal te profiteren van deze kans op uitgebreide feedback, is ervoor gekozen hiervoor de mbo-colleges op te geven die in 2013 niet in het onderzoek naar de staat van de instelling zaten. De onderzoekers zien een grote bereidheid in de teams om het onderwijs te verbeteren. De aanbevelingen richten zich op het beperken van de ambities, het bewaken van de basiskwaliteit en het nog meer investeren in teamvorming. Deze aanbevelingen zijn voor de teams heel herkenbaar en ondersteunen het idee dat men op de goede weg is.

Verzuimonderzoek

In 2015 hebben Bureau Leerplicht Amsterdam en het Regionaal Bureau Leerplicht Gooi en Vechtstreek drieëntwintig verzuimonderzoeken gehouden bij het ROCvA. Vier opleidingen voldeden niet aan de wettelijke plicht verzuim binnen zestien uur bij Bureau Leerplicht te melden. Van ROC op Maat is het dossier overgedragen aan de inspectie. De andere opleidingen krijgen binnenkort een heronderzoek.

Wat betreft het melden van verzuim van studenten die ouder zijn dan 18 jaar, evalueren de Gemeente Amsterdam en het ROCvA de convenantafspraken. Hierbij worden de resultaten van de pilot 18+ meegenomen. In deze pilot, die wordt uitgevoerd bij tien teams van het ROCvA, werken de leerplichtambtenaar en de zorgcoördinator heel nauw samen. De ouders van studenten worden zoveel mogelijk bij het proces betrokken. De resultaten zijn naar verwachting begin 2016 bekend.

De gemeente Almere is in het najaar van 2015 met het ROCvF in gesprek geweest over de kwaliteit van verzuimmeldingen en het afhandelen ervan. Er ligt inmiddels een conceptplan *Visie op Zorg*, waarin concrete afspraken zijn vastgelegd. In het plan wordt expliciet aandacht besteed aan het koppelen van verzuim aan zorg.

2.8 Macrodoelmatigheid

Interne macrodoelmatigheid

In 2015 is bereikt dat alle opleidingen macrodoelmatig zijn. Daartoe is een zorgvuldig proces doorlopen. Van elke opleiding is de maatschappelijke relevantie, de kans op werk, de kwaliteit van de opleiding en de omvang in beeld gebracht. Op basis van een analyse van deze gegevens zijn de profielen van de mbo-colleges aangescherpt en is een aantal opleidingen geschrapt of verplaatst.

In 2016 wordt het aanbod opnieuw onder de loep genomen. In de domeinen wordt verder gewerkt aan kansrijke initiatieven op crossover-gebieden. Directies van mbo-colleges zijn in gesprek met studenten en bedrijven over hun opleidingsaanbod.

Externe doelmatigheid

De nieuwe wet op macrodoelmatigheid die op 1 januari 2016 is ingegaan, voorziet in de verplichting om als roc's aan elkaar kenbaar te maken wanneer men voornemens is in een bepaalde stad een opleiding te stoppen of te starten. In Amsterdam is met ROC TOP, Nova College, Regio College Zaanstreek Waterland, het Mediacollege, AOC Wellant College en met het Hout- en Meubileringscollege een convenant afgesloten over de handelswijze met betrekking tot het verzorgen van opleidingen die als ondoelmatig worden ervaren. Bij gebrek aan overeenstemming kan een geschil worden voorgelegd aan de Commissie Macrodoelmatigheid MBO.

In november 2015 heeft de Commissie Macrodoelmatigheid MBO uitspraak gedaan over een geschil van het ROCvA met het ROC Aventus over de opleiding *Vliegtuigonderhoudstechniek*. Het ROCvA is door de commissie in het gelijk gesteld. Eind 2015 heeft het ROCvF een geschil voorgelegd over het opleidingsaanbod van ROC TOP in Almere.

3 Onderwijs vo⁴⁰

3.1 Onderwijsprestaties

Leerlingenaantal vo

Het aantal leerlingen in het VOvA is in 2015 ten opzichte van 2014 gestegen met 4%, van 2.938 naar 3.064 leerlingen. Vooral de Bredero Mavo, de nieuwe Havo en het Hyperion Lyceum groeiden in 2015.

Het percentage leerlingen met een leerweg-ondersteuning bleef voor elke school ongeveer gelijk aan dat in 2014.

Leerlingenaantal vo 2015-16											
Leerjaren	Hub / Berk	Luca	Rom West	Rom ZO	Stelle	Tobias	Bredero Beroeps	Bredero Mavo	De nieuwe Havo	Hyperion Lyceum	Totaal
1 en 2 Vmbo regulier en Avo	76	13			25	4	47	152	237	291	845
3 en 4 VMBO basis en kader (zonder LWOO/pro)	108		56	38	50	11	49	129			441
3 en hoger VMBO-t + AVO (zonder LWOO)									236	345	581
1 en 2 LWOO b+k+t	154				65	92	128	12			451
3 en 4 LWOO b+k	179		21	13	89	76	121				499
3 en 4 LWOO t								30			30
PRO		131									131
MBO AKA/Entree			26	26							52
MBO niveau 2			20	14							34
Totaal telling 26 okt. 2015	517	144	123	91	229	183	345	323	473	636	3064

Opgave ILT

⁴⁰ Het VOvA maakt conform de wetgeving voor vo-scholen, een eigen jaarverslag. In dit hoofdstuk worden de hoofdlijnen uit dit verslag weergegeven.

Examenresultaten

De meeste scholen hebben in 2015 een percentage geslaagden dat dichtbij of boven het landelijk resultaat ligt.

Examenresultaten 2014-15	% school	% landelijk
Berkhoff basis	95,2	97,6
Berkhoff kader	97,6	95,2
Hubertus basis	95,5	97,6
Hubertus kader	96,0	95,2
Stelle basis	100,0	97,6
Stelle kader	83,3	95,2
Tobias basis	86,4	97,6
Tobias kader	100,0	95,2
Bredero Beroeps basis	73,8	97,6
Bredero Beroeps kader	79,2	95,2
Bredero Mavo	100,0	94,4
De nieuwe Havo	83,7	87,6
Bredero Lyceum vwo	90,9	92,4

In onderstaande tabel is het verschil te zien tussen de uitslagen op de schoolexamens en de centrale examens. Bij een negatief getal is het cijfer op het centraal examen hoger dan op

het schoolexamen. De Inspectie van het Onderwijs staat een verschil toe van plus of min een halve punt. Slechts één opleiding scoort daar 0,03 punt boven. Het betreft hier een zeer klein aantal leerlingen.

Verskil schoolexamen en centraal examen									
			2012	2013		2014		2015	
			school	school	landelijk	school	landelijk	school	landelijk
Berkhoff basis			-0,21	-0,66	-0,2	-1,03	-0,2	-0,42	-0,3
Berkhoff kader			0,12	-0,12	0,2	-0,02	0,1	0,02	0,1
Hubertus basis			-0,66	-0,04	-0,2	-0,41	-0,2	-0,03	-0,3
Hubertus kader			-0,09	0,57	0,2	0,41	0,1	0,4	0,1
Stelle basis			-0,34	-0,40	-0,2	-0,02	-0,2	-0,33	-0,3
Stelle kader			0,29	0,15	0,2	0,02	0,1	0,14	0,1
Tobias basis			n.v.t.	0,54	-0,2	0,49	-0,2	0,02	-0,3
Tobias kader			n.v.t.	0,63	0,2	0,67	0,1	0,53	0,1
Bredero Beroeps basis			0,09	-0,12	-0,2	-0,05	-0,2	0,23	-0,3
Bredero Beroeps kader			0,15	0,13	0,2	0,26	0,1	0,25	0,1
Bredero Mavo			0,26	0,37	0,2	0,09	0,1	-0,25	0,0
Bredero Lyceum havo			0,37	-0,01	-0,1	-0,05	0,0	-0,07	0,0
Bredero Lyceum vwo			0,48	0,06	0,1	0,12	0,2	-0,04	0,1

Tevredenheid

Eens per twee jaar doen alle scholen van het VOvA een onderzoek naar de tevredenheid van leerlingen en ouders. In 2015 scoorden alle scholen ruim voldoende op de tevredenheidsenquêtes.

Tevredenheidsenquêtes scholen VOvA				
	enquête 2013		enquête 2015	
	leerlingen	ouders	leerlingen	ouders
Bredero Lyceum/De nieuwe havo	6,7	6,6	6,7	6,9
Bredero Mavo	6,9	7,8	6,4	7,8
Bredero Beroeps	5,8	6,8	6,0	7,9
Hyperion Lyceum	8,3	8,4	7,2	8,0
Hubertus	8,2	8,1	9,0	8,8
Berkhoff	7,0	7,6	7,3	8,2
Stelle	6,6	7,0	6,4	7,5
Tobias	7,5	7,5	7,9	7,8
Luca	8,3	7,7	7,4	7,7

3.2 Onderwijsontwikkeling

De Onderwijsagenda van de gemeente Amsterdam is gericht op verbetering en innovatie van het onderwijs. Er wordt prioriteit gegeven aan het versterken van de professionaliteit van leraren en het versterken van de school. Hiervoor heeft de gemeente Amsterdam het programma lerarenbeurs in het leven geroepen, met individuele beurzen voor docenten en een scholenbeurs voor scholen.

De scholen van het VOvA hebben hier actief op ingeschreven. Er zijn achtenveertig individuele en groepsbeurzen toegekend aan docenten. Daarnaast is subsidie aangevraagd voor verschillende projecten:

- De Hubertus & Berkhoff voert een tweejarig project uit voor de versterking van tweetalig onderwijs.
- Het Stelle College en de Luca Praktijkschool werken samen aan een project waarbij een leerroute wordt onderzocht voor leerlingen die vanuit

het praktijkonderwijs overstappen naar vmbo-basis, met eventueel een extra jaar.

- Het Bredero Beroepscollege is een programma gestart voor de versterking van techniek.
- De Nieuwe Havo en de Bredero Mavo ontwikkelen gezamenlijke programma's voor de doorstroom naar het hbo.
- Het Hyperion Lyceum heeft ingezet op de doorontwikkeling van het bovenbouwprogramma.

3.3 Samenwerking

Het VOvA maakt deel uit van het *Samenwerkingsverband Voortgezet Onderwijs Amsterdam-Diemen*⁴¹. Dit samenwerkingsverband coördineert en ondersteunt scholen bij het organiseren van passend onderwijs voor iedere leerling.

Daarnaast is in 2015 de samenwerking met het mbo van het ROCvA geïntensiveerd. De overdracht van leerlingen naar entreeopleidingen is verbeterd. De Hubertus & Berkhoff heeft samen met MBO College Centrum een vakmanschapsroute ontwikkeld.

Het VOvA werkt samen met het hbo aan de versterking van doorstroom- en leerprogramma's voor een betere voorbereiding naar het hoger onderwijs. Voor de versterking en introductie van tweetalig onderwijs werken de Hubertus & Berkhoff en de Bredero Mavo samen met het Europees Platform.

3.4 Kwaliteitszorg

Alle scholen van het VOvA hebben met betrekking tot de Inspectie van het Onderwijs een basisarrangement. Dat betekent dat zij op *groen* staan.

Het kwaliteitsonderzoek bij de opleiding *Arbeidsmarktgekwalficeerd Assistent BOL* bij de vestiging ROC op Maat heeft geleid tot een tot een voldoende voor het onderwijsproces en de kwaliteitsborging en een onvoldoende voor de examinering. Het heronderzoek op examinering zal in 2016 plaatsvinden. Tevens is met de Inspectie de afspraak gemaakt dat de opleiding met ingang van augustus 2016 ondergebracht zal worden bij het mbo.

⁴¹ www.swvadam.nl

4 Onderwijs aan volwassenen

4.1 Vavo

Het voortgezet onderwijs aan volwassenen (vavo) is ondergebracht bij het Joke Smit College van het ROCvA.

Aantal cursisten vavo

Het aantal leerlingen voor schooljaar 2015-16 bedraagt 1125. Dat is een groei ten opzichte van 2014-15, toen het Joke Smit College 1030 leerlingen had.

Van de 1125 leerlingen valt 90% onder de categorie Rijksgefinancierde leerlingen van 18 jaar en ouder. De overige 10% zijn zogenaamde 'Rutte-leerlingen': leerlingen die uitbesteed zijn door het reguliere voortgezet onderwijs.

Diploma's

In 2015 gaf het Joke Smit College de volgende diploma's uit:

Aantal diploma's	
Mavo	60
Havo	199
Vwo	148

Het percentage voldoende dat behaald werd op het centraal examen (CE) bedroeg:

Percentage voldoende CE	
Mavo	72%
Havo	62%
Vwo	59%

De gemiddelde cijfers die behaald werden op het schoolexamen (SE) en het centraal examen (CE), liggen dicht bij elkaar. De verschillen zijn kleiner dan de door de Inspectie geaccepteerde 0,5 punt.

Verskil cijfers SE en CE			
	SE	CE	Verskil
Mavo	6,3	6,1	0,2
Havo	6,0	5,9	0,1
Vwo	6,1	5,8	0,3

Begeleiding

Het presentiepercentage is gestegen naar 85%. Een belangrijke factor die daaraan bijdroeg, was het invoeren van reflectiegesprekken: studenten reflecteren met hun mentor op hun eigen kwaliteiten en hun loopbaan. Daarnaast is voldoende presentie als voorwaarde gesteld voor het deelnemen aan schoolexamens en herkansingen.

Kwaliteit onderwijs

In de leerlingentevredenheidsenquête antwoordt 70% van de leerlingen 'ja' op de vraag of de docent duidelijk uitlegt (23% neutraal, 4% nee). Op de vraag of de docent enthousiast is antwoordt 74% van de leerlingen 'ja' (22% neutraal, 4% nee).

De kwaliteit van de lessen wordt geborgd door het systematisch afleggen van lesbezoeken en het geven van feedback, zowel door docenten onderling als door de schoolleiding. Voor beginnende docenten zijn er intervisiegroepen, waar meer ervaren docenten vaak ook aan deelnemen. De kwaliteit van de lessen wordt besproken in het jaarlijks functioneringsgesprek.

Teamontwikkeling

Aan teamontwikkeling wordt gewerkt door deelname aan diverse landelijke projecten: voor het inzetten van excellente academici in het onderwijs (*Eerst de Klas*); voor het vinden van docenten voor tekortvakken (*Onderwijstraineeship*) en voor het realiseren van verjonging in het team (*Student Wordt Docent*). Dankzij deze projecten is de kwaliteit van het onderwijs toegenomen. Dat komt onder meer tot uitdrukking in de leerlingentevredenheid: die is toegenomen op de onderdelen *betrokkenheid*, *inlevingsvermogen* en *geeft leerlingen het gevoel iets te kunnen*. Ook is het dankzij deze projecten gelukt 1e graads- docenten te werven voor de tekortvakken (wiskunde, natuurkunde, Engels) en de gemiddelde leeftijd van het team terug te brengen naar 35 jaar.

De komende jaren wordt deelname aan de landelijke projecten voortgezet om in de vervanging van pensionerende 1^e graads-docenten te voorzien.

4.2 Educatie

Aantal cursisten educatie

Na een jarenlange daling van het aantal onderwijsovereenkomsten, stijgt het aantal cursisten in 2015 weer licht.

Aantal cursisten ROCvA			
2012	2013	2014	2015
6156	2685	1692	2098

Aantal cursisten ROCvF			
2012	2013	2014	2015
1449	724	629	1022

Afbouw verplichte winkelnering WEB-middelen

Het jaar 2015 was een spannend jaar voor de afdeling Educatie. Het was het eerste jaar van de afbouw van de verplichte winkelnering van de gemeenten bij de roc's. De verplichte besteding van de WEB-gelden bij de roc's zal in vier jaar tijd met 25% per jaar worden afgebouwd naar 0% in 2018. De vrijvallende delen worden door de gemeenten openbaar aanbesteed.

In 2015 zijn het ROCvA en ROCvF via het aanbestedingstraject de volgende percentages gegund:

Gunning openbare aanbesteding WEB-gelden	
Gemeente	Percentage gegunde aanbesteding
Almere	50
Lelystad	100
Amstelveen, Aalsmeer, De Ronde Venen, Uithoorn	100
Haarlemmermeer	100

Naar verwachting komt de gemeente Amsterdam medio 2016 met haar aanbesteding van de vrije WEB-middelen.

Vluchtelingen

De grote groep vluchtelingen leidt tot een nieuwe vraag naar inburgeringstrajecten. Naast het opleiden voor het inburgeringsexamen of het staatsexamen, wordt gewerkt aan de vormgeving van duale trajecten inburgering-mbo. De trajecten zijn bedoeld voor jongvolwassenen met de potentie een mbo-

opleiding te volgen. In Amsterdam is gestart met een pilotgroep.

Overige activiteiten

Naast de algemene taaltrajecten worden in Amsterdam, Almere, Dronten en Lelystad in samenwerking met de gemeenten speciale trajecten uitgevoerd. Deze zijn onder te verdelen in drie vormen.

De meest voorkomende vorm is het taalonderwijs aan specifieke groepen, zoals semi-analfabete vrouwen (Dronten), medewerkers van de gemeentereiniging (Almere) of klanten van het loket *Werk en Re-integratie* (Amsterdam).

Een tweede vorm zijn trajecten gericht op werk en re-integratie, waarbij taalonderwijs wordt gecombineerd met vakvaardigheden. Deze trajecten worden uitgevoerd in Amsterdam in samenwerking met *Pantar* en *Stichting Herstelling*. In 2016 starten zij ook in Lelystad, in samenwerking met *Werkbedrijf Lelystad*.

Een derde vorm zijn de ondersteunende taallessen voor mbo-studenten met een taalachterstand.

Toeleiding

De toeleiding is in de gemeenten geregeld. De ketenpartners komen bijeen in *Taalhuizen*. Daar worden gezamenlijk routes uitgezet voor taalbehoefigen, zodat zij altijd naar de juiste taalaanbieder verwezen worden.

Deelnemers en oud-deelnemers vervullen een rol als taalambassadeur. De deelnemers reizen door het land en vertellen hoe zij de stap hebben genomen om te gaan leren lezen en schrijven. Vooral bij het werven van Nederlandstalige laaggeletterden werkt dit drempelverlagend.

Onderwijsontwikkeling

De programma's van de inburgeringstrajecten zijn in 2015 aangepast aan de eindtermen van de nieuwe inburgerings- en staatsexamens. Daarnaast worden duale trajecten ontwikkeld in samenwerking met het mbo.

Het inzetten van vrijwilligers in groepen waar veel differentiatie nodig is, bleek ook in 2015 weer succesvol. De vrijwilligers krijgen hiertoe een interne opleiding.

Kwaliteitszorg

In het kader van het keurmerk *Blik op Werk* heeft bureau *Panteia* een tevredenheidsmeting gedaan onder de inburgeraars. Het eindoordeel was een 8,0 voor Amsterdam en een 8,5 voor Almere. Hierbij moet aangetekend worden dat het aantal inburgeraars dat is aangeschreven, nog niet heel hoog was.

Medewerkers van Educatie Amsterdam zijn in 2015 geschoold op de nieuwe module in het inburgeringstraject: *Oriëntatie op de Nederlandse Arbeidsmarkt*. Daarnaast zijn alle medewerkers van Educatie getraind in het gebruik van ICT in de les en zijn scholingen gegeven om tot een betere inkadering van lesmateriaal te komen. Het streven van de afdeling Educatie is dat alle docenten in het bezit zijn van een NT2-certificaat.

5 Personeel

Een goede onderwijskwaliteit staat of valt met het werken met goede mensen, was ook in 2015 de leidende gedachte achter het personeelsbeleid.

Nu de basis op orde is, ontstaat ruimte voor nieuwe initiatieven. In 2015 is een ontwikkeling ingezet van sturen naar samenwerken: hoe kan de dienst HRM de mbo-colleges en teams zo goed mogelijk ondersteunen?

Het eerste onderwerp op de agenda was de vervangingsvraag. Doordat de komende jaren veel mensen met pensioen zullen gaan, is het versterken van recruitment een belangrijk onderwerp. Dit geeft ons tevens de kans om een impuls te geven aan de kwaliteit van het onderwijs. In 2015 hebben we ons gebogen over de vraag hoe wij een aantrekkelijke en concurrerende werkgever kunnen zijn. Hoe zorgen we dat mensen graag bij ons willen werken? Wie willen we zijn als werkgever? In 2016 zal hier een nieuwe invulling aan gegeven worden. De organisatie zal zich gaan positioneren als een onderwijswerkgever die gericht aandacht besteedt aan loopbaan- en professionaliseringsmogelijkheden, teamgericht werken, vitaliteit en werkbelasting.

Het tweede onderwerp dat hoog op de agenda stond, was onderwijskundig leiderschap. De ontwikkeling van de nieuwe meerjarenstrategie zet aan tot nadenken over nieuwe stijlen van leiderschap, waarbij teamontwikkeling een belangrijk item is.

Het derde onderwerp ten slotte was de tevredenheid van medewerkers over de organisatie. Het ROCvA en ROCvF willen organisaties zijn waar mensen graag werken. Manieren om dit te bereiken zijn een klantvriendelijk personeelsbeleid en kansen bieden voor ontwikkeling.

5.1 Personele bezetting

Personele bezetting ROCvA in fte (gemiddeld)					
Eenheid	Totaal	PP	SP	Aandeel SP	Norm
MBOC Zuidoost	184,6	143,4	41,2	22%	21%
MBOC Zuid	223,5	169,2	54,3	24%	21%
MBOC Westpoort en Noord	273,0	221,7	51,2	19%	21%
MBOC Hilversum	306,1	232,0	74,2	24%	21%
MBOC Centrum	171,8	129,2	42,6	25%	21%
MBOC West	260,6	199,3	61,2	24%	21%
MBOC Airport en Amstelland	282,0	226,3	55,7	20%	21%
Totaal mbo-colleges	1.701,5	1.321,2	380,4	22%	21%
VAVO	62,3	53,3	9,0	14%	25%
Educatie Amsterdam	28,8	17,1	11,7	41%	25%
Totaal vavo en Educatie	91,1	70,4	20,7	23%	25%
Centrale Diensten	285,4	4,9	280,4	98%	100%
Totaal ROCvA excl VOvA	2.078,0	1.396,5	681,5	33%	30%
VOvA	327,5	247,4	80,1	24%	21%

Personele bezetting ROCvF in fte (gemiddeld)					
Eenheid	totaal	PP	SP	Aandeel SP	Norm
MBOC Almere	256,1	202,1	54,0	21%	21%
MBOC Lelystad	98,7	73,1	25,5	26%	21%
Business College	1,1	-	1,1	100%	21%
Educatie Almere	10,7	8,8	2,0	18%	21%
Totaal MBO Colleges en Educatie	366,6	284,0	82,7	23%	21%
Centrale diensten	5,6	2,8	2,9	51%	100%
Totaal	372,2	286,7	85,5	23%	21%

Strategische Personeelsplanning

In 2015 heeft elk mbo-college een kwalitatieve en kwantitatieve strategische personeelsplanning opgesteld. Het doel van deze planning is een brug te slaan tussen de gewenste omvang en kwaliteit van het personeelsbestand vanuit organisatieperspectief en de gewenste loopbaan- en kwaliteitsontwikkeling vanuit werknemersperspectief. De planning bevordert onderbouwde beleidskeuzes op het gebied van in-, door- en uitstroom van personeel en zal een hulpmiddel zijn bij het succesvol werven en selecteren van nieuw en geschikt personeel.

In 2014 was al een start gemaakt met het actualiseren van het *Meerjarenformatieplan*. Hierin ging het met name om de kwantitatieve formatieontwikkelingen. Een belangrijke conclusie was dat voor de planningsperiode tot 2018 een stevige vervangingsvraag werd voorzien als gevolg van de pensioneringen. Voor het ROCvA heeft deze een omvang van 349 fte en voor het ROCvF 59 fte.

De uitvoering van dit plan is in 2015 ter hand genomen, onder andere door de wervingsmethodes te verbeteren.

In 2015 is het kwalitatieve element van de formatieplanning verder uitgewerkt. Alle mbo-colleges hebben per team de startsituatie en de gewenste ontwikkeling in beeld gebracht. Dit helpt de mbo-colleges zicht te krijgen op personele knelpunten in de toekomst, wetende dat we te maken hebben met een toenemende krapte aan hoger opgeleiden op de arbeidsmarkt.

Mobiliteit en Loopbaan

Het ROCvA en ROCvF hebben gezamenlijk een afdeling *Mobiliteit en Loopbaan* ingericht. De afdeling houdt zich bezig met de uitvoering van werkzaamheden rond in-, door-, en uitstroom van medewerkers.

Mobiliteit en Loopbaan biedt specifieke loopbaan- en outplacementbegeleiding aan (boventallige) medewerkers en uitkeringsgerechtigden van de organisatie. Daarnaast vervult de afdeling een controle- en expertfunctie. Vanuit de controlefunctie bewaakt de afdeling de formatie en signaleert zij afwijkingen en trends. Ook beheert en publiceert zij vacatures en bewaakt zij de kwaliteit ervan. Vanuit de expertfunctie biedt zij ondersteuning aan mbo-colleges en diensten bij de werving van nieuw personeel en bij loopbaanbegeleiding van zittende medewerkers.

Vacatures

In onderstaande tabel is weergegeven hoeveel vacatures de afgelopen drie jaar zijn ingevuld met interne en externe kandidaten. Te zien is dat zowel het aantal vacatures als de wervingsvraag elk jaar toeneemt.

Vacaturetrend ROC van Amsterdam			
	2013	2014	2015
Interne kandidaat (incl. herplaatsing)	161	125	256
Externe kandidaat	150	182	234
Totaal	311	407	490

Vacaturetrend ROC van Flevoland			
	2013	2014	2015
Interne kandidaat (incl. herplaatsing)	37	18	18
Externe kandidaat	20	24	43
Totaal	57	42	61

Instroom

Wat betreft de instroom is in 2015 een trendbreuk zichtbaar geworden. Na jaren van reorganiseren en intern herplaatsen was er voor het eerst weer ruimte om nieuwe medewerkers aan te trekken. Dit is een grote stap voorwaarts, omdat nu gericht gewerkt kan worden aan het versterken van de teams en het verhogen van de kwaliteit van het personeelsbestand.

In 2015 heeft de afdeling Mobiliteit & Loopbaan aandacht besteed aan het effectief inzetten van wervingskanalen en sociale media om vacatures bekend te maken. Een onderzoek naar de wijze waarop het recruitmentproces versterkt kan worden, is afgerond. Het wervings- en selectieproces zal in 2016 in overleg met de mbo-colleges en diensten opnieuw worden vormgegeven.

Doorstroom

Na een periode van geringe mobiliteit, zagen we in 2015 weer wat meer beweging van medewerkers tussen teams of mbo-colleges. Zowel voor het management als voor de medewerkers is het (nog) niet vanzelfsprekend om te denken aan een andere functie of werkplek binnen of buiten de organisatie. De afdeling Mobiliteit & Loopbaan zal in 2016 onderzoeken hoe de beweging van medewerkers tussen teams en mbo-colleges gestimuleerd kan worden. Behalve dat het kansen biedt voor ontwikkeling en professionalisering, zal het stimuleren van mobiliteit helpen om in een knapper wordende arbeidsmarkt de eigen medewerkers voor de organisatie te behouden.

De afdeling Mobiliteit & Loopbaan biedt loopbaanbegeleiding in de vorm van gesprekken en workshops. Een voorbeeld zijn de 'verjaardaggesperken': wanneer iemand jarig is wordt hij uitgenodigd om te komen praten over zijn loopbaan. In het gesprek wordt gekeken hoe iemand in zijn werk staat en wat er nodig is om er plezier in te houden.

Sinds medio 2015 is op een aantal mbo-colleges met een vaste regelmaat een loopbaanadviseur op de hoofdlocatie aanwezig. De bedoeling daarvan is de bereikbaarheid en de zichtbaarheid te vergroten en daarmee de drempel te verlagen. De eerste reacties hierop zijn positief.

Uitstroom

Het is al enige jaren gebruikelijk om boventallige medewerkers en uitkeringsgerechtigden te begeleiden van werk naar werk. Door de afwezigheid van reorganisaties betrof dit in 2015 vooral uitkeringsgerechtigden. Dit waren in veel gevallen medewerkers van wie om uiteenlopende redenen het contract werd beëindigd. De begeleiding naar een andere functie, binnen of buiten de organisatie, bestond uit een combinatie van verschillende activiteiten, zoals individuele- en groepsbegeleiding, workshops en *job search*.

5.2 Professionalisering

Nieuw beleid

In 2015 hebben het ROCvA en ROCvF een nieuw professionaliseringsbeleid geformuleerd. Het beleid begint met de volgende visie op professionalisering:

Professionalisering bestaat uit doelgerichte opleidings- en ontwikkelactiviteiten, waarbij docenten, ondersteunende medewerkers en leidinggevendenden nieuwe kennis, vaardigheden en gedrag verwerven, gericht op het verhogen van de kwaliteit van het onderwijs.

Het uitgangspunt is dat iedere medewerker verantwoordelijk is voor en regie neemt over zijn eigen professionele ontwikkeling. De medewerker bespreekt zijn ontwikkeling met de leidinggevende, neemt initiatieven en doet voorstellen voor het volgen van opleidings- en ontwikkelactiviteiten, rekening houdend met de speerpunten van het team en de organisatie. De opbrengst van de scholingen worden zichtbaar gemaakt voor het team.

Het doel van het beleid is dat het een vanzelfsprekendheid is dat medewerkers aan hun professionele ontwikkeling werken, enerzijds vanuit noodzaak, anderzijds vanuit behoefte.

Om invulling te kunnen geven aan dit proces zijn vier lijnen van ontwikkelingsmogelijkheden uitgezet:

	Individueel	Teamgericht
Standaard	Professionalisering die samenhangt met functie of rol. Bijvoorbeeld: assessorentraining, basiscursus werkbegeleider	Trainingen die samenhangen met de invoering van bepaalde standaarden. Bijvoorbeeld: EduArte, Sharepoint, werkverdeling.
Maatwerk	Individuele ontwikkeling, naar aanleiding van functioneringsgesprek. Bijvoorbeeld: coaching, masteropleiding, specialisatie.	Studiedagen waarin verschillende onderwerpen centraal kunnen staan. Bijvoorbeeld: oplossingsgericht werken, feedback geven, een teamplan maken, een onderwijsvisie formuleren.

Hart voor Talent

In 2014 zijn het ROCvA en ROCvF gestart met het portaal *Hart voor Talent*, een digitale omgeving waar medewerkers loopbaantesten kunnen doen en zich kunnen aanmelden voor trainingen. Het trainingsaanbod sluit zoveel mogelijk aan bij de behoefte die in de organisatie signaleerd wordt en wordt regelmatig geactualiseerd. In 2015 hebben zich 245 medewerkers ingeschreven voor het volgen van een training. Het streven is het portaal in 2016 nog toegankelijker te maken en daarmee het aantal deelnemers te doen stijgen.

Pedagogisch Didactisch Getuigschrift

Docenten die beschikken over een hbo-diploma kunnen deelnemen aan de opleiding *Pedagogisch Didactisch Getuigschrift BVE*⁴² (PDG) om een onderwijsbevoegdheid te halen. Indien iemand geen hbo-diploma heeft, kan het hbo-denkniveau aangetoond worden door middel van de GITP-capaciteitentest. In 2015 is de instroomeis voor zij-instromers zonder afgeronde hbo-opleiding voor het PDG-traject verzwaard. Dit is het gevolg van de opdracht van het ministerie van OCW om het PDG-traject te herzien en het niveau te verhogen. De opleiding heeft nu het niveau van een bachelor.

Het opleidingsprogramma bestaat uit zowel theoretische als praktische beroepsvoorbereiding en wordt afgesloten met een assessment. Nieuw in de opleiding is de onderzoeksopdracht. De

⁴² Beroepsonderwijs en volwasseneneducatie

onderzoeksoopdracht wordt uitgevoerd in de eigen onderwijspraktijk, is gericht op een reëel vraagstuk en leidt tot een 'beroepsproduct'.

Het ROCvA en ROCvF hebben in samenspraak met de *Hogeschool Utrecht* en het *Centrum voor Nascholing Amsterdam* besloten om de opleiding aan te vullen met negen themabijeenkomsten. In deze bijeenkomsten wordt een thema uit het PDG-traject nader uitgediept door een inhoudelijke expert van het ROCvA of ROCvF zelf. Te denken valt bijvoorbeeld aan kwaliteitsstandaarden, visieontwikkeling, culturele diversiteit en vakgericht taalonderwijs. Daarnaast is er in het traject extra aandacht voor intervisie, collegiale consultatie en begeleiding bij de onderzoeksoopdracht. Deelnemers worden in de gelegenheid gesteld te werken in leergroepen. Met deze toevoeging aan het programma willen het ROCvA en ROCvF de professionalisering van zij-instromers op structurele wijze vormgeven. In 2015 hebben vijf medewerkers het Pedagogisch Didactisch Getuigschrift behaald.

LC-scholing

In de LC-scholing⁴³ zijn twee modules verplicht, de module *Klassenmanagement & Didactiek* en de module *Kwaliteitszorg, Inspectiekader & Examinering*. Daarnaast kan een keuze gemaakt worden tussen *Onderwijslogistiek* en *Docentenstage*. In 2015 hebben 107 docenten de LC-scholing afgerond.

De LC-scholing blijft een onderdeel van het scholingsaanbod, maar het aantal deelnemers is lang niet meer zo groot als in de eerste jaren. De modules zijn geactualiseerd; er is meer aandacht voor 21^e-eeuwse vaardigheden, het bewaken van de eigen kwaliteit en het ontwikkelen van het analytisch vermogen.

Kwaliteitszorg

Een belangrijk onderdeel van de kwaliteitszorg binnen het ROCvA en ROCvF, is de uitvoering van interne audits. Om de auditpool op de gewenste grootte van vijftig auditoren te krijgen, zijn in 2015 twee groepen getraind door bureau *Van der Bunt*. In 2016 zal de certificering van auditoren van start gaan.

Naar aanleiding van inspectie-onderzoeken en interne audits moest in 2015 geconstateerd worden dat de kwaliteit van de examinering nog onvoldoende geborgd is. Voor examenfunctionarissen waren in 2015 twee e-learning modules beschikbaar: de

module *Introductie Examinering* en de module *Examinering voor TEC-leden*⁴⁴. Daarnaast hebben op elk mbo-college trainingen plaatsgevonden op de volgende vaardigheden:

- Construeren en vaststellen van examens;
- Taalassessor Nederlands en Engels;
- Toetsontwikkeling moderne vreemde talen en Nederlands.

Begin 2016 zal de huidige examenorganisatie worden doorontwikkeld tot de *Examenorganisatie 2.0*. De verantwoordelijkheden en taken van de verschillende actoren zullen worden aangescherpt. Er worden profielen opgesteld voor lid, voorzitter en secretaris van de examencommissies. Er komt voor alle leden van examencommissies een certificeringstraject en verplichte jaarlijkse herhalingscholing.

Management Development Programma

Van 2004 tot 2014 hebben vier groepen van elk zestien opleidingsmanagers deelgenomen aan het in-company *Management Development Programma*, uitgevoerd door de Nederlandse School voor Onderwijsmanagement. De deelnemers waren enthousiast: het traject bood een goede theoretische basis en leverde een zinvol netwerk op. Met de nieuwe meerjarenstrategie in gedachten heeft het traject een nieuwe opzet gekregen. Naast opleidingsmanagers kunnen nu ook hoofden van decentrale diensten deelnemen. Het nieuwe programma zal bestaan uit twee parallelle ontwikkeltrajecten die elkaar versterken: de ontwikkeling van de leidinggevende en de ontwikkeling van het team. Daarnaast worden inhoudelijke modules aangeboden, door zowel interne als externe deskundigen.

Kwaliteitsplan

Het kwaliteitsplan heeft voor 2016 voor professionalisering een subsidie opgeleverd van € 750.000 voor het ROCvA en € 150.000 voor het ROCvF. Dit budget is verdeeld over de mbo-colleges. De subsidie zal worden ingezet voor het verhogen van de kwaliteit van het onderwijs. Studenten verdienen het onderwijs dat de beste toekomstkansen biedt. Willen we dat realiseren, dan hebben we goed opgeleide docenten nodig, die werk maken van hun eigen ontwikkeling en die voldoende bagage in huis hebben om speciale taken te kunnen uitvoeren.

⁴³ LC is een salarisschaal voor docenten

⁴⁴ Team examencommissie

Het budget zal volledig worden ingezet voor individuele scholing die samenhangt met een functie, taak of rol. Per mbo-college is geïnventariseerd aan welke scholing prioriteit gegeven zal worden. De dienst HRM monitort hoe het budget wordt ingezet.

5.3 Tevredenheid medewerkers

Het onderzoek naar de tevredenheid van medewerkers is in 2015 en in 2013 uitgevoerd door *Effectory*. Voor het onderzoek werd een digitale vragenlijst gebruikt die werd uitgezet in januari 2015. De respons bleek ten opzichte van 2013 flink gestegen.

Respons medewerkertevredenheidsonderzoek		
	2013	2015
ROCvA	59,5%	71,7%
ROCvF	53,5%	61,4%
VOvA	37,6%	49,4%

De gemiddelde tevredenheid is gestegen bij het ROCvA en het VOvA en is gedaald bij het ROCvF. Bij het ROCvA werden hogere cijfers gegeven op de thema's betrokkenheid en bevlogenheid. Bij het ROCvF gebeurde dat niet, wat waarschijnlijk te wijten valt aan het feit dat de meting midden in een reorganisatie plaatsvond.

Tevredenheid medewerkers		
	2013	2015
ROCvA	6,4	6,7
ROCvF	6,4	6,1
VOvA	6,2	6,9

De uitkomsten van het onderzoek zijn aanleiding voor gesprekken met de teams.

5.4 Ziekteverzuim

Het streven voor 2015 was om het ziekteverzuim te beperken tot maximaal 5%. Dat is gelukt bij de centrale diensten, het vavo en vier mbo-colleges. Vooral MBO College Amstelland valt op met 2,2% ziekteverzuim.

Het ziekteverzuim van het ROCvA daalt gestaag en eindigt in 2015 op 5,1%. Bij het ROCvF is het ziekteverzuim al een aantal jaar op het zelfde niveau, namelijk 7,0%. Bij het VOvA was dit jaar sprake van een daling, in tegenstelling tot het jaar daarvoor.

Het hoge ziekteverzuim bij het ROCvF valt te verklaren door de drie jaar geleden ingezette reorganisatie. Als gevolg daarvan zijn medewerkers

overgeplaatst en zijn er veel wisselingen geweest in het management. Ook is er bezuinigd op ondersteunend personeel. Vooral in MBO College Almere vraagt het ziekteverzuim extra aandacht.

In 2015 is er ingezet op het versterken van de rol van de leidinggevende in de aanpak van het ziekteverzuim. Frequent verzuim blijkt vaak een opmaat te zijn naar langdurig verzuim. Door in een vroeg stadium aandacht te hebben hiervoor, kan langdurig verzuim vaak voorkomen worden.

De casemanagers spelen een belangrijke rol in de ondersteuning van de leidinggevendenden. In 2015 is een overlegstructuur met de decentrale case-managers in het leven geroepen, om *best practices*, en lastige vraagstukken met elkaar te bespreken. Daarnaast zijn er nieuwe afspraken met de arbodienst gemaakt. Er worden nu spreekuren op locatie gehouden, waardoor de leidinggevendenden meer contact met de bedrijfsarts hebben.

Ziekteverzuim per instelling						
	2013		2014		2015	
	Incl. lang	Excl. lang	Incl. extra lang ⁴⁵	Excl. extra lang	Incl. extra lang	Excl. extra lang
ROC van Amsterdam	6,1	4,9	5,7	4,5	5,1	4,2
VOvA	5,6	5	6,3	5,1	5,9	4,6
ROC van Flevoland	6,9	6	7	6,1	7	5,9

Ziekteverzuim per organisatieonderdeel						
	2013		2014		2015	
	Incl. lang	Excl. lang	Incl. extra lang	Excl. extra lang	Incl. extra lang	Excl. extra lang
Centrale Diensten	5,9	4,2	5,4	3,8	4,5	3,7
Vavo	7,3	6,3	4,6	4,4	4,8	4,1
Educatie Amsterdam	12	11,6	11,7	9,8	10	6,8
Educatie Almere	16,1	14,4	10,3	1,4	7,2	5,4
MBO College Zuidoost	5,8	4,9	4,4	3,6	4,9	4
MBO College Westpoort en Noord	7,9	6,3	7,7	4,9	5,2	4,1
MBO College Hilversum	5,3	4,3	4,8	4,3	4,6	4,3
MBO College Centrum	4,6	3,8	5,1	5	4,9	4,5
MBO College West	7,2	6,2	7,6	6,3	5,8	4,1
MBO College Airport	3,8	3,3	3,5	3,3	5,9	5,6
MBO College Amstelland	6,8	4,8	4,2	2,2	2,2	1,9
MBO College Zuid	5,2	4,5	6,3	4,7	5,9	4,5
MBO College Lelystad	5,5	4,3	7,1	5,9	5,8	4,9
MBO College Almere	7,1	6,1	6,9	6,2	7,4	6,5

⁴⁵ Onder extra lang verzuim wordt verstaan het verzuim langer dan 52 weken.

5.5 Flankerend beleid

Grip op je werk

Beide ondernemingsraden hebben in 2015 ingestemd met de notitie *Grip op je werk*. In deze notitie worden drie scenario's onderscheiden waarmee onderwijsteams de werkverdeling kunnen vormgeven. In de eerste twee scenario's deelt de opleidingsmanager de werkzaamheden toe. Het derde scenario schetst het vrije model, waarin de besluitvorming verloopt volgens de procedure die beschreven staat in de CAO⁴⁶. Het ROCvA en ROCvF streven ernaar dat teams het werk verdelen volgens dit laatste model.

CAO ontwikkelingen

De CAO MBO 2014-2015 is na 30 juni 2015 verlengd. Onderhandelingen tussen de sociale partners over een nieuwe CAO MBO 2015+ zijn direct daarna gestart.

Onder invloed van de pensioenontwikkelingen hebben de landelijke partijen in juli 2015 een bovensectoraal loonruimte-akkoord gesloten dat bindend is voor de sectorale CAO-tafels. Voor 2015 heeft dit voor onze werknemers geleid tot een stijging van het primaire loon met 0,8% op 1 januari, en met nogmaals 1,25% op 1 september. Ook is in het najaar 2015 de eenmalige nominale verhoging van €500 uitgekeerd.

In de lopende CAO 2015+-onderhandelingen wordt besproken wat het loonruimteakkoord van juli 2015 kan betekenen voor de loonontwikkeling in 2016, met name in het licht van de veranderende inzichten in de ontwikkeling van de pensioenpremie. Het ABP-bestuur heeft besloten tot een lagere premiedaling dan aanvankelijk bij het akkoord over de loonruimte werd aangenomen.

Personeelsinformatiesysteem

In 2015 is de aanbesteding gestart voor een personeels- en salarisadministratiesysteem. Reden was dat het contract met het huidige systeem *Raet* ten einde liep. Deel van de beoordelingsprocedure was een gebruikerstest, waaraan leidinggevend en medewerkers van P&O deelnamen. *AFAS* kwam als beste uit de bus en kreeg eind 2015 de opdracht gegund. In 2016 zal een start gemaakt worden met

de implementatie. Per 1 januari 2017 wordt *Raet* vervangen door het systeem van *AFAS*.

Het nieuwe systeem zal klantvriendelijker zijn dan het oude. Medewerkers kunnen meer zelf regelen en de bureaucratie neemt af. Zo kunnen medewerkers bijvoorbeeld zelf berekenen hoeveel ze zouden verdienen als ze meer of minder zouden werken. Nu moeten ze daarvoor een verzoek indienen bij personeelszaken.

Duurzame inzetbaarheid

Sinds de BAPO in de cao vervangen is door een senioren regeling (paragraaf B artikel 9.5, 9.6 en 9.7 en 9.8), waarbij de werknemer een (hogere) eigen bijdrage over het maandsalaris bij opgenomen verlofuren dient te betalen zien we dat deze regeling minder in trek is dan de "oude" regeling. Ook de mogelijkheid om extra verlof (onbetaald maar wel met pensioenopbouw) zien we slechts incidenteel gebruikt worden. Wij proberen echter wel het gebruik te stimuleren omdat het lijkt dat gebruikmaking van dit verlof oudere medewerkers beter in de gelegenheid stelt om tot hun AOW gerechtigde leeftijd gezond (dus zonder ziekteverzuim) door te kunnen werken.

⁴⁶ Collectieve arbeidsovereenkomst

6 Bedrijfsvoering

6.1 Huisvesting

De huisvestingsactiviteiten zijn in 2015 opnieuw uitgevoerd binnen de gestelde normen van maximaal 9% van de lump sum en een tarief van €102,50 per m² bruto vloeroppervlak.

Strategisch Huisvestingsplan

Het project *Almere Poort* is weer teruggekomen op de huisvestingsagenda. De Raad van Bestuur en Raad van Toezicht schaarden zich in het voorjaar achter het nieuwbouwplan, waaraan een dimensie is toegevoegd: parallel zal een forse renovatie plaatsvinden van de locatie *Straat van Florida*. Al met al is met beide projecten een investeringsbedrag gemoeid van € 28 miljoen. Na het borgen van de financiering in het najaar, is het project definitief van start gegaan: er is weer contact gelegd met de oorspronkelijke ontwikkelaar van de locatie Almere Poort en met hem is een intentieovereenkomst gesloten ter realisatie van het pand; met de gemeente Almere zijn de gesprekken hervat over de grondaankoop; er is een projectmanagementbureau geselecteerd dat het ROCvF gaat ondersteunen om van dit project een succes te maken.

Een groot renovatieproject is gestart voor de locatie *Elandsstraat Amsterdam*. De totale waarde van het project is bijna € 8 miljoen. Het project wordt gefaseerd uitgevoerd: in 2015 zijn de bakkerijen aangelegd die nodig zijn voor de examinering en waarvan ook gebruik gemaakt wordt door andere bakkerijscholen in den lande; in 2016 tot 2018 volgt het leeuwendeel van de renovatie.

In Amstelveen is het laatste lege stukje in de plint van het gebouw aan de Maalderij ingericht voor onderwijs.

In Hoofddorp is in de hangar van de Opaallaan een Boeing geplaatst ten behoeve van de contextrijke leeromgeving. Tevens is buiten een begin gemaakt met de aanleg van een sportveld met kunstgras, kleedkamers en verlichting.

In een samenwerkingsverband van het ROCvA, Hogeschool Inholland en Wellant College is onder de werktitel *Amsterdam School of Life Sciences* het initiatief genomen om te komen tot nieuwbouw voor het Laboratoriumonderwijs. De beoogde locatie is gelegen op Science Park Amsterdam. De nieuwe school zal de opvolger zijn van de huidige vestiging

aan de Naaldwijkstraat Amsterdam, waarin het ROCvA en Inholland al samenwerken. Met de deelname van het Wellant College zal het onderwijsaanbod worden verbreed tot het gehele scala van Life Science-opleidingen.

In 2015 is het initiatief genomen tot een project gericht op de verbetering van de gebruiksefficiëntie van het gebouw van op de Laan van Spartaan en van de tevredenheid over de locatie van studenten en medewerkers. Dit heeft geleid tot een breed gedragen plan: met een combinatie van organisatorische en facilitaire maatregelen, zullen in de zomer van 2016 de bestaande knelpunten opgelost worden.

Nieuwbouw en renovatie

Nieuwbouw Horecavakschool aan de Betuwestraat Amsterdam (ca. 6600 m²). Het nieuwe pand voor de horecavakschool Hubertus-Berkhoff en de centrale diensten van het VOVa is opgeleverd en feestelijk in gebruik genomen. Er liggen nog wel enkele op te lossen restpunten, zoals een aantal akoestische problemen en te gladde vloeren.

Renovatie en uitbreiding Tobiasschool / Rietwijkerstraat Amsterdam (ca. 4800 m²). Na een spannend vergunningstraject en een intensieve bouw- opleveringsperiode is het prachtig gerenoveerde gebouw aan de Rietwijkerstraat Amsterdam in gebruik genomen door de Tobiasschool. De gebruikers zijn bijzonder content met de nieuwe accommodatie.

Nieuwbouw Hyperion / Overhoeks Amsterdam Noord (ca. 8.800 m²). Het Hyperion Lyceum krijgt nieuwbouw op Overhoeks in Amsterdam Noord. Na een intensief overleg met de gemeente Amsterdam zijn de nieuwe locatie en de financiering geborgd. Het belooft een spannend, dynamisch en transparant gebouw te worden: een 'eigenwijs' opvallend element tussen de hoogbouw die Overhoeks verder kenmerkt, met aan de ene kant het toekomstige Schegpark en aan de andere kant de Badhuiskade. Ingebruikname is gepland in augustus 2018.

Tijdelijk Hyperion / Overhoeks / Amsterdam Noord (ca. 5.500 m²). De tijdelijke huisvesting voor het Hyperion Lyceum is verplaatst naar een nieuwe locatie om ruimte te maken voor het Maritiem Congresshotel. Aldaar is de huisvesting uitgebreid om onderdak te kunnen bieden aan leerlingen van de snel groeiende school. Gemeente, onderwijs en aannemer zijn gezamenlijk opgetrokken om deze majeure opgave in een zeer kort tijdsbestek tot een goed einde te brengen. De tijdelijke huisvesting kan blijven staan tot najaar 2018; dat sluit precies aan op de planning van de ingebruikname van de permanente nieuwbouw.

Nieuwbouw Stelle College Zeeburgereiland Amsterdam (ca. 5.100 m² plus aandeel in door de gemeente te bouwen sporthal). Na een periode van stilstand, als gevolg van een locatiewijziging voor de gemeentelijke sporthal, heeft het nieuwbouwproject voor het Stelle College de wind weer vol in de zeilen. Het ontwerpproces verloopt zo voorspoedig dat het moment van ingebruikname drie maanden naar voren is geschoven: naar mei 2018. Ook dit schoolgebouw belooft een moderne, efficiënte en transparante uitstraling te krijgen. Het programma van eisen voor de nieuwe gemeentelijke sporthal - waarvan Stelle samen met het IJburg College gebruik zal maken - is ook gereed. Ingebruikname van de hal is gepland op 1 augustus 2018.

Verhuizingen en verbouwingen

In 2015 is bijna 2000 m² (huur)vloeroppervlak afgestoten. Anderzijds is circa 1000 m² (huur)vloeroppervlak in gebruik genomen. De oude scholen voor de Hubertus, de Berkhoff en de Tobiaasschool zijn opgeleverd aan de gemeente Amsterdam, economisch eigenaar van de panden.

In de zomervakantie werd zoals elk jaar een reeks onderhouds- en verbouwingsprojecten uitgevoerd op bestaande locaties. Het meest in het oog springend zijn de creatie van een centrale servicebalie op de Fraijlemaborg Amsterdam (naar het voorbeeld van het *Student Succes Centrum* in Hilversum) en de verbouwing van een niet of nauwelijks gebruikt deel van de kantine aan de Tempelhofstraat Amsterdam om daar het Loopbaan Expertise Centrum onder te kunnen brengen.

Er is een actieplan gemaakt om alle scholen van het ROCvA en ROCvF te brengen op minimaal *Frisse Scholen niveau C*. Hiermee is een investeringsbedrag gemoeid van circa € 6 miljoen.

Vastgoedtransacties

Het pand aan de Zocherstraat Amsterdam is in november 2015 notarieel geleverd aan de koper. Er komen appartementen in.

De levering van Vm. Stadstimmertuin 2 Amsterdam stagneerde door politieke bezwaren tegen de woningbouwplannen van de koper. Inmiddels zijn de politieke bezwaren ingetrokken en ligt de vergunning ter inzage voor omwonenden. De tijdelijke verhuur van het pand kon verlengd worden tot eind 2016, waardoor het ROCvA geen financiële nadelen ondervindt van de uitgestelde levering.

De grondruil met de gemeente Almere inzake het parkeerterrein Straat van Florida is afgerond,

waardoor de juridische kavelgrenzen en de werkelijkheid nu met elkaar overeenstemmen.

De overdracht door de gemeente Lelystad van het lege terrein aan de Vijzelweg, dat door ROCvF verworven werd in het kader van de verkoop van de locatie Vaartweg Lelystad, heeft rond de jaarwisseling 2015-2016 plaatsgevonden.

Signing

Het integrale signingproject dat alle locaties van het ROCvA en ROCvF voorzag van de nieuwe huisstijl is in 2015 vrijwel afgerond. Door een gunstig uitgevallen aanbesteding van het project is het bovendien gerealiseerd voor een veel lager bedrag dan vooraf verwacht.

Duurzaamheid

In 2015 is het project *Energiebesparing* gestart. Dit project beoogt in 2016 € 140.000 aan kostenbesparing op te leveren, alleen al door het optimaal inregelen en beheren van de installaties.

Veiligheid

In 2015 is de *Regiegroep Veiligheid* geïnstalleerd. Deze komt in plaats van het Platform Veiligheid en kent een bredere vertegenwoordiging vanuit de scholen. In de regiegroep wordt het thema veiligheid integraal aan de orde gesteld met als doel een eenduidige afstemming in afspraken en procedures.

Vanuit de regiegroep is een nieuwe vorm van crisisbeheersing geïnitieerd. In samenwerking met de afdeling PR & Communicatie zijn heldere en sluitende afspraken gemaakt over crisiscommunicatie.

6.2 ICT

Service

In 2015 heeft ROCvA en ROCvF het doel “ICT doet het gewoon” verder versterkt. Er wordt gestreefd naar een omgeving waarbij studenten en medewerkers het idee moeten hebben dat er een ICT-omgeving wordt geboden die beter is dan thuis. Dat betekent snelle verbindingen, onlinesoftware en moderne apparatuur.

In 2015 is het gebruik van de *clouddiensten* sterk toegenomen, doordat er geen gebruik meer wordt gemaakt van persoonlijke en gezamenlijke netwerkschijven. Documenten worden opgeslagen in de clouddienst van Microsoft: Office 365. Deze dienst is te bereiken via het persoonlijke portaal voor studenten en medewerkers. Naast nieuws, documenten en teamsites vinden studenten daar hun actuele rooster en de laatst behaalde resultaten. Met een enkele klik kan de student door naar de persoonlijke pagina van EduArte voor andere overzichten.

De nieuwe studenten werden aan het begin van het schooljaar verwelkomd met een korte instructiefilm over hoe het digitale roc werkt. Dit blijkt beter te werken dan een papieren instructie. Het streven om alle informatie digitaal te verstrekken wordt in 2016 verder vormgegeven.

Werken in de cloud vereist een stabiele draadloze netwerkverbinding: niet alleen op school, maar ook daarbuiten: sinds 2015 kunnen studenten en medewerkers wereldwijd gebruikmaken van Eduroam⁴⁷.

De ICT-inrichting van ROCvA en ROCvF is een inspiratiebron voor andere ROC's, en ook hogescholen en universiteiten. Ook in 2015 zijn er regelmatig partijen door ons ontvangen en uitgebreid te woord gestaan. Onze eenvoudige inrichting, duidelijke verantwoordelijkheden van de gebruikers van onze ICT en onze projectaanpak wordt tijdens deze bezoeken stevast besproken. Het is voor ons interessant om op de hoogte te blijven van hun ontwikkelingen.

Voor studenten en medewerkers is er meer service op locatie. Op drie mbo-colleges is in 2015 een studentenservicedesk ingericht: door en voor

studenten. In 2016 wordt dat uitgebreid naar negen mbo-colleges.

Het mbo heeft in 2015 formeel aansluiting gekregen bij SURF. Deze organisatie levert nu diensten voor het hele mbo, hbo en wo. Het ROCvA en ROCvF hebben namens het mbo zitting in de ledenraad van SURF.

EduArte

Ter ondersteuning van het onderwijsproces is in 2014 besloten over te stappen naar leerlingvolgsysteem EduArte. In 2015 is de ingebruikname van het systeem weer een aantal stappen verder gekomen.

In de module *ontwikkelingsgericht* wordt de resultatenstructuur weergegeven, behorende bij het onderwijsprogramma van een opleiding. De ingebruikname van deze module gaat hand in hand met de invoering van de herziene kwalificatiestructuren. Het doel is transparantie en versimpeling van de resultaatstructuren. Door de volledige kwalificatiestructuur van een opleiding goed vast te leggen en de behaalde resultaten te registreren, heeft een student zicht op zijn onderwijsprogramma en zijn studievoortgang. Er zal nog een jaar nodig zijn om deze verbeterslag volledig te realiseren.

Het nieuw ontwikkelde deel *Examenplanning & Logistiek* ondersteunt het proces van planning en afname van examens. Vastgelegd wordt wanneer welk examen wordt afgenomen. Ook kan met het programma de student worden aangemeld en uitgenodigd. Het examenresultaat is na vaststelling eenvoudig te registreren. Een kleinschalige pilot zal duidelijkheid geven over de fasering en het tempo van uitrollen.

Het nieuw ontwikkelde deel *Eduarte Onderwijsportaal* is een 'light' opgebouwde gebruikersvriendelijke schil over EduArte heen, bestemd voor de student, het leerbedrijf en de docent.

Xedule is een nieuw systeem voor Plannen en Roosteren. Hiermee wordt een pilot uitgevoerd.

Intergrip is een extern systeem dat onder andere een monitorfunctie levert voor de doorstroom van vo naar mbo. Het betreft een implementatie voor de RMC⁴⁸-regio 21 (Groot-Amsterdam) waar alle betrokken partijen (vier vo-instellingen, zeven mbo-scholen en twee gemeenten) aan mee werken.

⁴⁷ Wifi op scholen en universiteiten

⁴⁸ Regionaal Meld- en Coördinatiepunt

6.3 Public Relations

Sail Amsterdam

Een groot aantal studenten heeft een bijdrage geleverd aan het grootscheepse evenement *SAIL Amsterdam* in augustus 2015. In samenwerking met de *Sail Academy* hebben circa 250 studenten meegewerkt aan de voorbereidingen. Op de dag zelf zijn ruim 500 studenten actief geweest. De studenten waren afkomstig van elf verschillende opleidingen, zoals horeca, toerisme, veiligheid en techniek. Zij vermaakten de scheepsbemanningen, verleenden service aan bezoekers en hielpen het gebied schoonhouden. De actieve bijdrage van de studenten werd opgemerkt door zowel lokale als landelijke media.

Het ROCvA en ROCvF participeerden ook op een andere manier aan het evenement. Tussen de meer dan vijftig schepen, voer één unieke ROCvA-ROCvF-boot. Honderden medewerkers, alsook de Raad van Toezicht, voeren een poosje mee.

Verrassend Vakmanschap

In juni 2015 werd het evenement *Verrassend Vakmanschap* gehouden. Tijdens dit evenement bedachten zeven talentvolle mbo-studenten een ondernemende vraag om hun droom een stapje dichterbij te brengen. De gasten, mensen uit het bedrijfsleven en de creatieve industrie, hielpen de studenten met het beantwoorden van de vraag.

Er kwamen vragen aan bod vanuit een verscheidenheid aan disciplines, maar één ding hadden de studenten gemeen: een enorme passie voor hun vak. Zo droomt Nick van een eigen banketbakkerij, wil Ries niets liever dan luchtverkeersleider worden en hoopt Dejan over een paar jaar succes te hebben met zijn ingenieursbureau. Tijdens een co-creatiesessie kreeg elke student een eigen tafel met experts, waaraan werd nagedacht over financiering, marketing en productontwikkeling. Dit alles resulteerde in een inspirerende middag.

Landelijke Uitblinker MBO 2015

Zevenenveertig uitblinkers van verschillende mbo-scholen streden dit jaar om de titel *Uitblinker MBO*

2015⁴⁹. Sam van het ROCvA en Lanvy van het ROCvF zaten daarbij. Lanvy wist een plek in de top tien te bemachtigen. Beide studenten waren het erover eens: hiervan hebben ze veel geleerd.

Studenten winnen innovatieprijs

Studenten Vliegtuigonderhoudstechniek van MBO College Airport wonnen in november de prestigieuze NLF Stimuleringsprijs 2015⁵⁰. Xander Rodenburg, Niels Venterink en Jester Vrijmoeth bedachten een op Google Glass gebaseerde app met de naam *Maintenance Assist Equipment* waarmee op slimme wijze informatie uit een handboek bij het vliegtuig kan worden gebracht.

Boeing 737

MBO College Airport heeft een Boeing 737 aangeschaft voor leerdoeleinden. MBO College Airport is met deze aankoop in het bezit gekomen van het meest gebruikte toestel ter wereld en daarmee voorzien van toekomstbestendig lesmateriaal. De Boeing deed tot voor kort dienst als trainingsvliegtuig bij Lufthansa.

Het toestel is met hulp van studenten, docenten en oud-medewerkers van de KLM gedemonteerd en in delen vervoerd vanuit Erfurt (Duitsland) naar MBO College Airport in Hoofddorp, waar zij de Boeing in de hangar weer in elkaar zetten. Inmiddels wordt het vliegtuig door diverse opleidingen gebruikt en draagt het bij aan het brengen van samenhang tussen de verschillende vakken.

KPMG-beurs voor talenten

Mbo-studenten van het ROCvA namen deel aan het nieuw ontwikkelde KPMG Jan Hommen Scholarship programma. Dit is een stimulerend talentontwikkelingsprogramma voor mbo-studenten. Het programma is erop gericht om minder kansrijke, gedreven mbo-studenten te begeleiden in het (her)ontdekken van hun talenten en het behalen van een mbo-diploma. Tevens voorziet het programma in een beurs: bij voldoende resultaat wordt het schoolgeld betaald en ontvangen de studenten een klein bedrag om leermiddelen aan te schaffen.

⁴⁹ www.ditismbo.nl/uitblinkers/2015

⁵⁰ www.luchtvaartfonds.nl

7 Financiën

7.1 Ontwikkeling en beleid

Beide roc's hebben van de overheden in 2015 meer middelen gekregen dan in voorgaande jaren en naar verwachting ook meer dan na 2018 zal worden ontvangen. Deze extra middelen (dat geldt in het bijzonder de kwaliteits- en excellentiemiddelen, studiewaarde en de MBO agenda) zijn gedeeltelijk prestatieafhankelijk. Deze middelen zijn in 2015 uitgekeerd, maar met enige vertraging zijn de bedragen en beleidsvoorwaarden bekend gemaakt en nog weer later zijn de plannen ingediend en goedgekeurd. Rond de zomer van 2015 ontstond de basis voor het doen van uitgaven, tot dan waren de mbo colleges terughoudend in hun bestedingen. Het zijn meerjarige plannen, zowel inkomsten als uitgaven moeten dus meerjarig worden gezien. De positieve resultaten zijn beheersmatig ontstaan en nodig om te voldoen aan de door ons en Raad van Toezicht gestelde minimale kengetallen.

Financieel resultaat

Het jaar 2015 is door beide roc's met een positief resultaat afgesloten:

- De solvabiliteit ligt bij beide roc's boven de inspectienorm van 30%.
- De vermogenspositie is hiermee verder versterkt.
- De rentabiliteit bij het ROCvA is voor het vierde achtereenvolgende jaar positief.
- De in 2013 ingezette maatregelen bij het ROCvF hebben ervoor gezorgd dat in 2015 sprake is van een positieve rentabiliteit.

Het is een bijzonder positief jaar geweest waarin mbo-colleges en overige organisatieonderdelen (veel) beter hebben gepresteerd dan begroot. In 2015 lag de bekostiging op een atypisch hoog niveau. Dit is het gevolg van de ontvangen middelen voor variabele prestatieafspraken die zijn overeengekomen met OCW en de gemeente Amsterdam. Ook in 2016 zullen hiertoe middelen worden ontvangen. Het betreft met name de kwaliteits- en excellentiemiddelen, studiewaarde, MBO Agenda (gemeente Amsterdam) en, vanaf 2017, verbetering BPV. De gemaakte en deels in uitvoering zijnde plannen kennen alle een meerjarig perspectief. De tijdelijke middelen worden in de jaren 2016-2019 uitgegeven om de bedoelde prestaties te realiseren. Het gevolg is dat de financiële resultaten in deze jaren zullen schommelen. Het vermogen dient hierbij als schommelfonds (bufferfunctie van het vermogen). Hiervoor is in het eigen vermogen een

bestemmingsreserve gevormd. Deze bedraagt voor het ROCvA circa € 4,4 miljoen en voor het ROCvF circa € 4,3 miljoen. Deze middelen blijven geheel ter beschikking staan aan de mbo-colleges en overige organisatieonderdelen.

Daarnaast worden baten uit hoofde van kwaliteits- en excellentiemiddelen doorgeschoven naar 2016 (ROCvA € 3,5 miljoen en ROCvF € 0,4 miljoen) daar deze in 2015 niet hebben geleid tot uitgaven. Ook deze middelen blijven geheel ter beschikking van de mbo-colleges.

Met ingang van het schooljaar 2014-15 zijn de cursisten van het vavo van ROCvF ingeschreven bij het ROCvA (Joke Smit College). Op 1 augustus 2015 zijn de medewerkers van het vavo in Almere in dienst getreden bij het ROCvA. In 2015 is de bekostiging van het vavo Flevoland ad € 0,6 miljoen onderdeel van de resultaten van ROCvF.

Het VOvA eindigt met € 0,5 miljoen qua financieel resultaat eveneens boven begroting. Op verschillende baten-/lastencategorieën zijn verschillen zichtbaar in de vergelijking met de begroting. Als gevolg van de samenvoeging van de scholen Hubertus en Berkhoff is sprake van een onvoorziene bekostigingscorrectie van circa € 0,9 miljoen. Maatregelen worden genomen om deze correctie terug te draaien. Vooralsnog is deze subsidie-correctie voorzien in 2015.

De voorziening herstructurering is bij het ROCvA afgenomen met circa € 1,8 miljoen en bij het ROCvF met circa € 0,3 miljoen. Dit wordt voornamelijk veroorzaakt door een afname van de extern geregistreerde uitkeringsverplichtingen en het oplossen van oude onopgeloste ontslagdossiers. Daarnaast is sprake van een herijking van de looptijd. Waar voorheen de horizon op vijf jaar was gesteld, is deze nu gesteld op de maximale uitkeringsverplichting. De impact van de herijking van de looptijd bedraagt een dotatie van € 3,1 miljoen.

Het financiële resultaat bedraagt bij het ROCvA (geconsolideerd) € 15,8 miljoen (begroot € 1,3 miljoen) en bij het ROCvF € 4,3 miljoen (begroot € 2,0 miljoen). De stijging ten opzichte van begroting wordt voornamelijk veroorzaakt door:

- Ontvangen bekostiging die in de jaren 2016-2018 worden uitgegeven;
- Lagere pensioenpremies en sociale lasten.
- Herijking voorziening herstructurering;
- Baten uit BTW afwikkeling met Belastingdienst;

Het jaar 2016

De begroting 2016 geeft weer welke keuzes voor het jaar 2016 zijn gemaakt met de bijbehorende financiële uitkomsten. Tegelijkertijd vormen ze het financiële kader voor nog te maken keuzes.

Door een daling van het macrobudget als gevolg van macro-doelmatigheidsaankondigingen en een bijdrage aan de problematiek van ROC leiden daalt de bekostiging. De middelen voor studiewaarde en kwaliteits-middelen maken een extra impuls mogelijk. Tegelijkertijd zal 2016 het jaar zijn waarin de herziene kwalificatiestructuur in werking treedt en zal het ontwerpen van nieuwe opleidingen en het herzien van reeds bestaande opleidingen worden afgerond. Ook zullen de keuzedelen ingevuld worden.

De extra middelen zijn (naar verwachting) niet structureel. De extra middelen worden zodanig ingezet dat:

- Een zichtbare sprong wordt gemaakt in onderwijsrendementen;
- Het onderwijs zoveel mogelijk wordt gefaciliteerd;
- De professionaliteit/kwaliteit van personeel en processen omhoog gaat;
- Dit niet ten koste gaat van enige flexibiliteit in de bedrijfsvoering en begroting;
- De financiële huishouding structureel op orde blijft.

Financieel begroten alle organisatieonderdelen van de roc's in overeenstemming met de rentabiliteits-doelstelling van 1%.

Baten 2015

Baten ROCvA

De baten van het ROCvA bestaan voor het grootste deel uit de overheidsbijdragen van het Rijk en de gemeenten. Deze bijdragen bedragen in 2015 94% van de totale baten (2014: 95%). In navolgende tabel wordt de ontwikkeling van de baten ten opzichte van de begroting 2015 en realisatie 2014 weergegeven.

Baten ROCvA											
(x € 1.000)											
		2015		2015		2014		Mutatie t.o.v		Mutatie t.o.v	
		Realisatie		Begroot		Realisatie		begroot		2014	
	Rijksbijdrage OCW	241.007	89,4%	240.837	91,1%	226.089	90,7%	170	0,1%	14.918	6,6%
	Overige overheidsbijdragen	12.288	4,6%	10.296	3,9%	10.789	4,3%	1.992	19,3%	1.499	13,9%
	College-, cursus en examengelden	4.603	1,7%	3.171	1,2%	4.318	1,7%	1.432	45,1%	285	6,6%
	Baten werk in opdracht van derden	1.698	0,6%	1.586	0,6%	2.329	0,9%	112	7,1%	631-	-27,1%
	Overige baten	10.020	3,7%	8.600	3,3%	5.815	2,3%	1.420	16,5%	4.205	72,3%
Totaal baten		269.616	100,0%	264.490	100,0%	249.340	100,0%	5.126	1,9%	20.275	8,1%

De totale baten van ROCvA zijn ten opzichte van 2014 met 8,1% toegenomen. Dit wordt voornamelijk veroorzaakt door de positieve ontwikkeling binnen de Rijksbijdragen OCW, de overige overheidsbijdragen en de overige baten.

Ten opzichte van de begroting valt bij de Rijksbijdragen OCW het volgende op:

- Het naar 2016 doorschuiven van € 3,5 miljoen aan kwaliteits- en excellentiemiddelen leidt in 2015 tot een onderschrijding van deze baten (begroot was € 4,5 miljoen);

- In december 2015 ontvangen loon- en prijscompensatie ad € 2,3 miljoen;
- Hoger dan verwachte additionele middelen ad € 1,8 miljoen (o.a. VSV, zij-instroom, School-ex, Lerarenbeurs, Schoolmaatschappelijk werk etc).

De overige overheidsbijdragen en subsidies zijn € 1,9 miljoen hoger dan begroot, met name door meer aangeboden en afgerekende educatietrajecten, de Amsterdamse MBO-Agendagelden en baten Masterplan Techniek. Daarnaast zijn meer baten verkregen van DMO inzake huisvestingsvergoedingen VMBO.

De afwikkeling van de BTW-discussie met de Belastingdienst ad € 1,8 miljoen maakt onderdeel uit van de overige baten. Met name hierdoor eindigen de overige baten € 1,4 miljoen hoger dan begroot. Tevens wordt dit veroorzaakt door de verkregen vergoeding ad € 4,5 miljoen van ROCvF inzake de gevormde centrale diensten bij het ROCvA.

Baten ROCvF

De baten van het ROCvF bestaan voor het grootste gedeelte uit de overheidsbijdragen van het Rijk en de gemeenten. Deze bijdragen bedroegen in 2015 96,7% van de totale baten (2014: 95%).

In navolgende tabel wordt de ontwikkeling van de baten ten opzichte van de begroting 2015 en realisatie 2014 weergegeven.

Baten ROCvF											
(x € 1.000)											
		2015 Realisatie		2015 Begroot		2014 Realisatie		Mutatie t.o.v begroot		Mutatie t.o.v 2014	
	Rijksbijdrage OCW	44.399	91,0%	43.430	94,1%	41.145	91,0%	969	2,2%	3.254	7,9%
	Overige overheidsbijdragen	2.594	5,3%	1.833	4,0%	2.373	5,3%	761	41,5%	221	9,3%
	College-, cursus en examengelden	611	1,3%	305	0,7%	592	1,3%	306	100,3%	19	3,2%
	Baten werk in opdracht van derden	-	0,0%	2	0,0%	81	0,2%	2-	-100,0%	81-	-100,0%
	Overige baten	1.197	2,5%	586	1,3%	1.003	2,2%	611	104,3%	194	19,3%
	Totaal baten	48.801	100,0%	46.156	100,0%	45.194	100,0%	2.645	5,7%	3.607	8,0%

De totale baten van ROCvF zijn ten opzichte van 2014 met 8% gestegen. Dit wordt voornamelijk veroorzaakt door de positieve ontwikkeling binnen de Rijksbijdrage OCW.

Ten opzichte van de begroting valt bij de Rijksbijdrage OCW het volgende op:

- In december ontvangen loon- en prijscompensatie ad € 0,5 miljoen;
- Hoger dan verwachte additionele middelen ad € 0,2 miljoen en regiomiddelen ad € 0,4 miljoen;
- Een positieve bijstelling van de Rijksbekostiging 2015 ad € 0,2 miljoen;

- Het naar 2016 doorschuiven van € 0,4 miljoen aan kwaliteits- en excellentiemiddelen.

De overige overheidsbijdragen zijn hoger wat komt door meer gerealiseerde gemeentelijke baten (met name MBO College Lelystad).

De overige baten zijn hoger dan begroot veroorzaakt door opbrengsten uit hoofde van detachering van vavo-medewerkers aan het ROCvA ad € 0,5 miljoen.

Lasten 2015

Lasten ROCvA

Bij de lasten is 3,5% afname zichtbaar ten opzichte van de begroting en 3,1% toename ten opzichte van voorgaand jaar. In onderstaande tabel wordt de ontwikkeling in de lasten ten opzichte van de begroting 2015 en realisatie 2014 weergegeven.

Lasten ROCvA											
(x € 1.000)		2015		2015		2014		Mutatie t.o.v		Mutatie t.o.v	
		Realisatie		Begroot		Realisatie		begroot		2014	
	Personeelslasten	183.777	73,7%	193.719	75,0%	174.524	72,2%	9.942-	-5,1%	9.253	5,3%
	Afschrijvingen	16.867	6,8%	14.625	5,7%	15.803	6,5%	2.242	15,3%	1.064	6,7%
	Huisvestingslasten	16.425	6,6%	18.360	7,1%	18.168	7,5%	1.935-	-10,5%	1.743-	-9,6%
	Overige lasten	32.298	13,0%	31.665	12,3%	33.135	13,7%	633	2,0%	837-	-2,5%
	Totaal lasten	249.367	100,0%	258.369	100,0%	241.630	100,0%	9.002-	-3,5%	7.737	3,2%

Ten opzichte van de begroting liggen de personeelslasten € 7,9 miljoen onder begroting. Dit wordt enerzijds veroorzaakt doordat sprake is van lagere pensioenpremies en sociale lasten.

Anderzijds is er in 2015 voor gekozen om bepaalde baten niet in 2015 te bestemmen. Dit kunnen baten betreffen die niet tot besteding leiden in het jaar 2015, alsmede interne reserveringen voor bijvoorbeeld projecten die niet worden uitgegeven. In de begroting is er echter wel rekening mee gehouden dat deze baten leiden tot uitgaven van zowel personeelslasten als overige lasten. Deze personele lasten doen zich dan niet voor, wat onder andere leidt tot bovenstaande mutatie binnen de personele lasten ten opzichte van de begroting.

Door een herijking van de uitgangspunten voor het bepalen van de voorziening alsmede een afname van de extern geregistreerde uitkeringsverplichtingen en het oplossen van oude onopgeloste ontslagdossiers, is sprake van een vrijval van per saldo € 2,2 miljoen.

De stijging van de afschrijvingslasten wordt veroorzaakt door het stringent doorvoeren van het activeringsbeleid en afschrijvingsbeleid. Uitgaven aan ICT-devices zullen in twee jaar worden afgeschreven in plaats van in vier jaar. Deze schattingswijziging heeft als effect dat bij het ROCvA € 1,6 miljoen extra afgeschreven is.

Daarnaast is in 2015 besloten dat één van de bedrijfsgebouwen zal worden aangepast in 2016. De bestaande aan te passen componenten hebben als gevolg daarvan nog slechts een zeer beperkte resterende levensduur. Dit heeft geleid tot € 0,9 miljoen hogere afschrijvingen in 2015.

De daling van de huisvestingslasten ten opzichte van de begroting wordt met name veroorzaakt door een vrijval van een claim (MBO College Centrum) en begrote uitgaven niet zijn uitgegeven (MBO College Airport).

Lasten ROCvF

Bij de lasten is 1,5% afname zichtbaar ten opzichte van de begroting en 3,7% afname ten opzichte van voorgaand jaar. In onderstaande tabel wordt de ontwikkeling in de lasten ten opzichte van de begroting 2015 en realisatie 2014 weergegeven

Lasten ROCvF											
(x € 1.000)		2015 Realisatie		2015 Begroot		2014 Realisatie		Mutatie t.o.v begroot		Mutatie t.o.v 2014	
	Personeelslasten	28.609	64,7%	29.931	68,2%	33.925	75,6%	1.322-	-4,4%	5.316-	-15,7%
	Afschrijvingen	4.902	11,1%	1.922	4,4%	1.821	4,1%	2.980	155,0%	3.081	169,2%
	Huisvestingslasten	2.567	5,8%	3.278	7,5%	3.452	7,7%	711-	-21,7%	885-	-25,6%
	Overige lasten	8.128	18,4%	8.745	19,9%	5.691	12,7%	617-	-7,1%	2.437	42,8%
	Totaal lasten	44.206	100,0%	43.876	100,0%	44.889	100,0%	330	0,8%	683-	-1,5%

Ten opzichte van de begroting liggen de personeelslasten € 1,2 miljoen onder begroting. Dit wordt enerzijds veroorzaakt doordat sprake is van lagere pensioenpremies en sociale lasten. Anderzijds is er in 2015 voor gekozen om bepaalde baten niet in 2015 te bestemmen. Dit kunnen baten betreffen die niet tot besteding leiden in 2015, alsmede interne reserveringen voor bijvoorbeeld projecten die niet worden uitgegeven. In de begroting is er echter wel rekening mee gehouden dat deze baten leiden tot uitgaven van personeelslasten als ook overige lasten. Deze personele lasten doen zich dan niet voor wat onder andere leidt tot bovenstaande mutatie binnen de personele lasten ten opzichte van de begroting.

Door een herijking van de uitgangspunten voor het bepalen van de voorziening alsmede een afname van de extern geregistreerde uitkeringsverplichtingen en het oplossen van oude onopgeloste ontslagdossiers, is sprake van een vrijval van per saldo € 0,1 miljoen.

De stijging van de afschrijvingslasten wordt veroorzaakt door:

- Het besluit tot renovatie Straat van Florida heeft invloed op de huidige waardering van het vastgoed. De renovatie zal na voltooiing en her-ingebruikname door het onderwijs leiden tot het toevoegen van waarde aan het pand. In aanloop naar deze renovatie, die reeds in 2016 met kracht zal worden aangevat, wordt de huidige (pre-renovatie) waarde verlaagd met € 3,2 miljoen.
- Het stringent doorvoeren van het activeringsbeleid en afschrijvingsbeleid. Uitgaven aan ICT-devices zullen in twee jaar worden afgeschreven in plaats van in vier jaar. Deze schattingswijziging heeft als effect dat bij het ROCvF € 0,2 miljoen extra afgeschreven is.

De daling van de huisvestingslasten ten opzichte van de begroting wordt met name veroorzaakt door goedkopere huurlocaties voor Sport en Bewegen en lagere energie- en schoonmaaklasten.

Bij de overige lasten is een stijging zichtbaar ten opzichte van 2014. Dit wordt veroorzaakt door de betaalde vergoeding ad € 4,5 miljoen aan ROCvA inzake de gevormde centrale diensten bij het ROCvA.

Genormaliseerd resultaat 2015

Resultaat ROCvA

Het exploitatieresultaat 2015 ad € 15,8 miljoen is € 14,5 miljoen hoger dan begroot. Indien het resultaat genormaliseerd zou worden voor de bestemmingsreserves en de incidentele posten dan zou het resultaat € 7,4 miljoen bedragen.

In onderstaande tabel is de opbouw van het exploitatieresultaat weergegeven evenals het genormaliseerde resultaat.

Genormaliseerd resultaat ROCvA

Bedragen x € 1.000	Realisatie	Begroting	Realisatie
	2015	2015	2014
Stichting ROCvA	15.264	984	2.407
VOvA	518	337	431
ROCA Contractonderwijs Holding B.V.	44	-	308
Exploitatieresultaat	15.825	1.321	3.146
Af: Bestemmingsreserves	4.425	-	-
Af: Incidentele posten	4.038	-	-
Genormaliseerd resultaat	7.362	1.321	3.146

Resultaat ROCvF

Het exploitatieresultaat van ROCvF wordt geheel gerealiseerd binnen de Stichting ROCvF en bedraagt € 4,3 miljoen. Indien het resultaat genormaliseerd zou worden voor de bestemmingsreserves en de incidentele posten dan zou het resultaat € 3,1 miljoen bedragen.

Genormaliseerd resultaat ROCvF

Bedragen x € 1.000	Realisatie	Begroting	Realisatie
	2015	2015	2014
Stichting ROCvF	4.294	1.970	134-
Exploitatieresultaat	4.294	1.970	134-
Af: Bestemmingsreserves	4.278	-	-
Bij: Incidentele posten	3.101	-	-
Genormaliseerd resultaat	3.117	1.970	134-

Op de volgende pagina wordt weergegeven wat de opbouw is van het nettoresultaat ten opzichte van de begroting voor beide roc's.

Opbouw resultaat vs begroting

(x € 1.000)

Exploitatieresultaat 2015 volgens begroting	1.321
Resultaten boven begroting mbo-colleges	3.805
Resultaten boven begroting VOvA	181
Resultaten boven begroting VAVO	457
Resultaten boven begroting Educatie	136
Totaal onderwijs	4.579
Versnelde afschrijvingen ICT devices	1.627-
Extra bouwkundige uitgaven Laan van Spartaan	921-
Totaal huisvesting & ICT	2.548-
Vrijval reserveringen	3.289
Afwikkeling BTW claim/vrijval reservering fiscale risico's	2.400
Ontvangen middelen (in december) voor loon- en prijscompensatie	2.346
Afname wachtgeldverplichtingen	2.215
Nog te besteden middelen Salarismix, professionalisering en overige	1.090
Vrijval reservering op vordering DMO	493
Vrijval egalisatierekening	212
Overige	428
	12.473
Netto resultaat boekjaar 2015	15.825

Opbouw resultaat vs begroting

(x € 1.000)

Exploitatieresultaat 2015 volgens begroting	1.970
Resultaten boven begroting mbo-colleges	4.352
Resultaten boven begroting Educatie	169
Totaal onderwijs	4.521
Versnelde afschrijvingen ICT devices	220-
Afwaardering vastgoed Straat van Florida n.a.v. renovatie	3.195-
Totaal huisvesting & ICT	3.415-
Vrijval reserveringen	679
Ontvangen middelen (in december) voor loon- en prijscompensatie	485
Afname wachtgeldverplichtingen	105
Nog te besteden middelen Salarismix, professionalisering en overige	179
Overige	230-
	1.218
Netto resultaat boekjaar 2015	4.294

Beleid vrij besteedbare vermogen

Het eigen vermogen heeft drie functies:

1. Buffer (o.b.v. risicoprofiel)
2. Besteding (inkomsten niet synchroon met uitgaven)
3. Financiering (sparen voor investeringen)

Met betrekking tot de bufferfunctie is het beleid een minimale solvabiliteit van 30% (conform inspectienorm).

In 2016 wordt de eigen normering voor een minimale solvabiliteit herijkt. Dit wordt in relatie gebracht met de bestaande risico's, waaronder de wachtgeld-risico's.

Voor het onbestemde vrij besteedbare deel van vermogen zal beleid worden ontwikkeld om het onderwijs verder te ondersteunen.

Financiële prestatie-indicatoren

Beide roc's hebben in het strategisch financieel beleid een aantal financiële prestatie-indicatoren opgenomen die worden gebruikt bij de interne sturing van de organisatie.

Hieronder allereerst een samenvatting van de huidige stand van deze indicatoren op basis van enerzijds de geconsolideerde en enkelvoudige jaarrekeningen 2015 en anderzijds de verwachtingen voor de toekomst (2016-2018) vanuit de meerjarenbegrotingen zoals opgesteld eind 2015 (enkelvoudig). Vervolgens worden de indicatoren en de prestatie ten opzichte van de (interne) norm uitgezet.

Ratio's ROCvA

	Norm	31-12-2015 Geconsolideerd	31-12-2015 Enkelvoudig	31-12-2016 Enkelvoudig	31-12-2017 Enkelvoudig	31-12-2018 Enkelvoudig
Current Ratio	0,50	0,83	0,76	0,90	0,94	0,97
Current ratio incl. rc faciliteit	0,50	0,87	0,82	0,92	0,95	0,98
Solvabiliteit II (incl. voorzieningen)	30%	44%	42%	44%	45%	47%
Solvabiliteit I (excl. voorzieningen)	30%	36%	34%	35%	36%	38%
Interest Coverage Ratio	> 3,00	7,39	7,81	5,85	6,29	6,50
Debt Service Coverage Ratio	> 1,50	3,18	1,96	2,86	2,24	2,49
Loan to value	< 50%	46%	47%	49%	47%	45%
Rentabiliteit	1%	5,87%	6,46%	0,27%	1,12%	0,99%
Huisvestingslasten in % Rijksbijdrage	9%	8,26%	7,58%	8,00%	8,23%	7,98%
Personeelslasten in % totale baten	70%	69,0%	68,6%	73,3%	74,5%	74,2%

Ratio's ROCvF

	Norm	31-12-2015 Enkelvoudig	31-12-2016 Enkelvoudig	31-12-2017 Enkelvoudig	31-12-2018 Enkelvoudig
Current Ratio	0,50	1,93	0,94	0,88	0,69
Current ratio incl. rc faciliteit	0,50	1,60	0,96	0,91	0,77
Solvabiliteit II (incl. voorzieningen)	30%	56%	52%	44%	39%
Solvabiliteit I (excl. voorzieningen)	30%	39%	37%	31%	28%
Interest Coverage Ratio	> 3,00	31,55	15,00	5,56	4,86
Debt Service Coverage Ratio	> 1,50	(11,02)	4,58	1,80	1,56
Loan to value	< 50%	39%	24%	41%	47%
Rentabiliteit	1%	8,80%	2,11%	0,99%	1,00%
Huisvestingslasten in % Rijksbijdrage	9%	6,07%	7,41%	7,93%	7,52%
Personeelslasten in % totale baten	70%	58,8%	65,2%	71,7%	70,8%

Current ratio

Liquiditeit wordt genormeerd via de *indicator current ratio*. Deze bedraagt ultimo 2015 0,83 voor het ROCvA geconsolideerd en 1,93 voor het ROCvF. Dit komt onder andere door de stand van de geconsolideerde liquide middelen (ROCvA ad € 41,4 miljoen en ROCvF ad € 14,6 miljoen). De current ratio van ROCvF zal de komende jaren afnemen. Dit is het gevolg van de financiering van de investering en renovatie in Almere. In totaal is circa € 27 miljoen waarvan EUR 16,0 miljoen extern gefinancierd.

Daarnaast hebben beide roc's nog een, thans niet gebruikte, rekening-courantfaciliteit bij het Ministerie van Financiën (ROCvA € 20,4 miljoen en ROCvF € 4,5 miljoen). Indien deze faciliteit in beschouwing wordt genomen, wordt de norm eveneens gehaald. In de toekomst bevindt de liquiditeit zich op een gezond niveau.

Solvabiliteit

Vanuit het toezichtkader van de Inspectie van het Onderwijs worden twee definities voor de solvabiliteit gehanteerd. Solvabiliteit I (eigen vermogen,

uitgedrukt in percentage van het totaal vermogen) en solvabiliteit II (eigen vermogen, vermeerderd met voorzieningen als percentage van het totaal vermogen).

Indien gekeken wordt naar de solvabiliteit I dan bedraagt de ratio bij het ROCvA geconsolideerd 36% en bij het ROCvF 39%. Inzake solvabiliteit II bedraagt die bij het ROCvA geconsolideerd 44% en bij het ROCvF 56%. De stand van het eigen vermogen bij het ROCvA geconsolideerd bedraagt € 96,2 miljoen en bij het ROCvF € 13,2 miljoen.

De solvabiliteit I van het ROCvF ligt in het jaar 2018 met 28% onder het inspectieniveau van 30%, maar na 2018 herstelt dit zich weer.

Interest coverage ratio

Deze ratio geeft aan hoe vaak de rentelast van een jaar kan worden betaald uit de operationele kasstroom en is hiermee van belang voor de financierbaarheid en de financiers. De Inspectie heeft hier nog geen normering voor vastgesteld, maar intern is de norm gesteld op 3,0. Beide roc's voldoen voor 2015 en toekomstige jaren (ruim) aan deze norm.

Debt-Service coverage ratio

Deze ratio geeft aan hoe vaak de rente en aflossingsverplichtingen kunnen worden betaald uit de operationele kasstroom. De Inspectie heeft hier nog geen normering voor vastgesteld maar intern is de norm gesteld op 1,5. Beide roc's voldoen voor 2015 en toekomstige jaren (ruim) aan deze norm.

Loan to value

Deze indicator normeert de langlopende financiering als een percentage van de waarde van de gefinancierde vaste activa (gebouwen en terreinen). Het geeft aan welke deel van de vaste activa het roc maximaal wil financieren met (langlopend) vreemd vermogen. De Inspectie heeft hier nog geen normering voor vastgesteld maar intern is de norm gesteld op maximaal 50%. Beide roc's voldoen voor 2015 en toekomstige jaren (ruim) aan deze norm. De loan to value van ROCvF zal de komende jaren toenemen. Dit is het gevolg van de financiering van de investering en renovatie in Almere.

Rentabiliteit

De rentabiliteit is gedefinieerd als het exploitatieresultaat, uitgedrukt als percentage van de totale baten. Het toezichtkader van de onderwijsinspectie hanteert als norm een rentabiliteit van meer dan 0%. Intern wordt aan alle organisatieonderdelen een normatief percentage opgelegd van 1%. Zoals te zien is in de tabellen op voorgaande pagina wordt deze norm in 2015 ruimschoots gehaald. Naar de toekomst toe bevindt

de rentabiliteit zich structureel op een gezond niveau. Voor 2016 is bij het ROCvA de keuze gemaakt om af te wijken van de norm om de organisatie in 2016 te kunnen compenseren voor de behaalde resultaten boven begroting 2015.

Huisvestingslasten in % Rijksbijdrage

In financieel opzicht blijft gelden dat de centrale uitgaven (eigenaarslasten) voor huisvesting niet boven 9% van de lumpsum bekostiging vermeerderd met additionele middelen uitkomen. Dit is expliciet beleid. Beide roc's voldoen voor 2015 en toekomstige jaren aan deze norm.

Personeelslasten in % totale baten

Doelstelling is om van elke euro aan baten een percentage te besteden aan personeel. De norm hierbij bedraagt 70%. Dit betreft alle personele lasten inclusief externe inhuur en overige personele lasten en exclusief de vrijval van de voorziening herstructurering. Zoals te zien is in de tabellen op voorgaande pagina, wordt deze norm bij beide roc's niet gehaald in 2015. Dit wordt in 2015 voornamelijk veroorzaakt door incidentele baten waar geen uitgaven tegenover staan. Het streven is om dit percentage te laten toenemen in komende jaren.

Voor ROCvF geldt dat het personeel van de concerndiensten zijn overgegaan naar het ROCvA, met als gevolg dat het percentage personeelslasten in percentage van de totale baten drastisch is verlaagd.

7.2 Continuïteitsparagraaf

Vooruitblik

De resultaten tot en met maart 2016 laten zien dat de mbo colleges en overige organisatie onderdelen opnieuw (veel) beter presteren dan begroot. Macroeconomisch gezien ligt de rijksbekostiging in de jaren tot 2018 op een atypisch hoog niveau. Dit is het gevolg van de ontvangen middelen, zoals de kwaliteits- en excellentiemiddelen, studiewaarde. MBO agenda (gemeenten) en de extra BPV-middelen (2017-2018). De gemaakte en deels in uitvoering zijnde plannen kennen dus een meerjarig perspectief. Het gevolg is dat de financiële resultaten in de jaren na 2016 zullen schommelen. Het eigen vermogen dient hierbij als 'schommelfonds' (bufferfunctie van het vermogen).

Voor de beoordeling van de financiële positie is het verder van belang rekening te houden met de landelijke demografische krimp in studenten-aantallen, die druk legt op het competitieve vermogen van de MBO-instellingen, ook in de randstad. Wij verwachten ons marktaandeel te zullen behouden, maar dat is niet op voorhand vanzelfsprekend. Rekening dient eveneens gehouden te worden met het wegvallen van een substantieel deel van de extra middelen van rijkswege vanaf 2018.

De komende verkiezingen en kabinetsformatie zullen hun schaduw vooruitwerpen. Nu al worden discussies gevoerd (en vastgelegd in de verkiezingsprogramma's) over de positionering van het MBO, de verschillende niveaus, over BOL en BBL, vroege selectie en stapelen, dat alles in relatie tot het VMBO en het algemeen vormend onderwijs. Vooralsnog wil niemand een stelselwijziging, maar fundamentele veranderingen in het onderwijsstelsel worden ook niet uitgesloten. Kortom, wij ervaren nu de zonzijde van de conjuncturele golfbeweging. Wij houden ook rekening met het keren van het tij. Het risicoprofiel van het MBO zal hoe dan ook toenemen.

Samenvattend wordt dat toenemende risico bepaald door demografische ontwikkelingen (groei/krimp), afnemende, dan wel prestatie-afhankelijke bekostiging (vanaf 2018), alsmede de politiek-maatschappelijke onzekerheden. Financieel moeten wij daarop zijn voorbereid, enerzijds door een sterke financiële positie en anderzijds door het flexibel houden van onze kostenstructuur.

Studentenaantallen

Meerjarige ontwikkeling studentenaantallen (gewogen)

		2014	2015	2016	2017	2018
		Bekostiging	Raming	Raming	Raming	Raming
	ROCvA	29.140	29.910	29.822	29.822	29.822
	ROCvF	5.750	5.695	5.617	5.617	5.617
	Totaal mbo	34.890	35.605	35.439	35.439	35.439
	Groei in studenten ROCvA		2,64%	-0,29%	0,00%	0,00%
	Groei in studenten ROCvF		-0,95%	-1,37%	0,00%	0,00%
	Totaal mbo		2,05%	-0,47%	0,00%	0,00%

De (gewogen) aantallen 2014 zijn gebaseerd op de accountantstelling 2014. De stijging van de bekostiging 2014 en de raming 2015 bij het ROCvA hangt samen met de verhoging van de prijsfactoren voor met name techniek-opleidingen alsmede reguliere groei in studentenaantallen.

De raming 2015 is gebaseerd op de interne, zogenoemde, beleidstelling. Dit is de telling die aan de accountant wordt voorgelegd ter controle.

Het mbo laat een groei zien van 2,05% in de raming 2015. Voor 2016 wordt een zeer lichte krimp (-0,47%) voorzien voor het mbo. Volgens het Ministerie van OCW wordt op macro niveau een daling verwacht van de studenten in het mbo. In de meerjarenbegroting wordt er vanuit gegaan dat de studenten aantallen zich zullen stabiliseren. De verwachting is dat de relatieve aandelen (landelijk aandeel in de Rijksbekostiging) hierdoor zullen

toenemen. Echter vooralsnog is niet geanticipeerd op een hoger niveau van de Rijksbekostiging (lumpsum). De demografische en economische ontwikkelingen van de regio zijn zodanig dat niet verwacht wordt dat op korte termijn een krimp in studentenaantallen zal aantreden. De mbo-colleges zijn goed gepositioneerd en gefundeerd in de regio. De onderwijskwaliteit is in zijn algemeenheid op orde.

Meerjarenstrategie

De meerjarenstrategie 2016-2020 heeft in het voorjaar van 2016 zijn beslag gekregen. Deze is tot stand gekomen met input van medewerkers, studenten en het bedrijfsleven en zal hierdoor een breed gedragen strategie worden. Geconstateerd kan worden dat sprake is van een overgang naar een volgende fase. De kaders worden beheerst en het schip is op orde, en dus ontstaat er ruimte voor een nieuwe fase. Een fase waarin het onderwijs centraal staat, de teams in hun kracht staan en de organisatie is voorbereid op de toekomst.

Staat van baten & lasten en balansen

De tabellen opgenomen op de volgende pagina's zijn voor het jaar 2015 gebaseerd op de geconsolideerde en enkelvoudige jaarrekeningen 2015 en voor de jaren 2016-2018 gebaseerd op de, op 15 december 2015 door de Raad van Toezicht goedgekeurde, meerjarenbegrotingen (enkelvoudige). De meerjarenbegrotingen zijn ontleend aan de planning & control cyclus. Omdat de verwachtingen voor de komende jaren sinds december 2015 nauwelijks zijn gewijzigd, achten wij het raadzaam om reeds goedgekeurde cijfers te presenteren. De begrotingscijfers 2016-2018 betreffen de goedgekeurde (door RvB en RvT) meerjarenbegroting 2016-2020. Dit leidt alleen tot een afwijking in het eigen vermogen tussen 2015 en 2016, omdat de werkelijkheid 2015 afwijkt van wat in de meerjarenbegroting werd voorspeld. De jaarrekening is opgesteld ná resultaatsbestemming echter voor de vergelijkbaarheid van de komende jaren is dat niet verwerkt in navolgende cijfers.

Staat van baten en lasten ROCvA 2015-2018

(x € 1.000)		2015	2015	2016	2017	2018
		Geconsolideerd	Enkelvoudig	Enkelvoudig	Enkelvoudig	Enkelvoudig
	Rijksbijdrage	241.007	212.628	219.804	211.654	218.332
	Overige overheidsbijdragen	12.288	9.050	6.659	6.283	3.983
	College-, cursus en examengelden	4.603	4.305	3.079	3.079	3.079
	Baten werk in opdracht van derden	1.698	1.698	2.447	2.447	2.447
	Overige baten	10.020	9.297	8.770	5.993	5.993
	Totaal baten	269.616	236.978	240.759	229.456	233.834
	Personeelslasten	183.777	160.244	176.394	171.034	173.570
	Afschrijvingen	16.867	16.538	14.108	14.252	14.579
	Huisvestingslasten	16.425	12.624	14.768	14.768	14.768
	Overige lasten	32.298	27.639	30.550	22.910	24.859
	Totaal lasten	249.367	217.044	235.820	222.965	227.776
	Saldo baten en lasten	20.249	19.933	4.939	6.491	6.058
	Financiële baten en lasten	4.424-	4.669-	4.297-	3.925-	3.749-
	Resultaat uit gewone bedrijfsuitoefening	15.825	15.264	642	2.566	2.309
	Resultaat deelneming	-	44	-		
	Netto resultaat	15.825	15.308	642	2.566	2.309

Balans ROCvA 2015-2018

	31-12-2015	31-12-2015	31-12-2016	31-12-2017	31-12-2018
	Geconsolideerd	Enkelvoudig	Enkelvoudig	Enkelvoudig	Enkelvoudig
Materiele vaste activa	217.272	215.681	210.513	206.686	202.948
Financiële vaste activa	356	5.909	5.701	5.701	5.701
Vaste activa	217.628	221.590	216.214	212.387	208.649
Voorraden	167	10	-	-	-
Vorderingen	7.912	8.491	13.000	13.000	13.000
Liquide middelen	41.395	35.610	38.349	37.776	38.466
Vlottende activa	49.474	44.111	51.349	50.776	51.466
Totaal activa	267.102	265.701	267.563	263.163	260.115
Algemene reserve	70.647	65.675	86.786	87.429	89.995
Herwaarderingsreserve	4.168	4.168	-	-	-
Bestemmingsreserve privaat	5.591	5.591	5.667	5.667	5.667
Resultaat boekjaar	15.825	15.308	642	2.566	2.309
Totaal eigen vermogen	96.231	90.742	93.095	95.662	97.971
Voorzieningen	20.761	20.388	23.910	23.910	23.910
Langlopende schulden	90.521	96.402	93.326	89.333	85.319
Kortlopende schulden	59.589	58.169	57.232	54.259	52.915
Totaal passiva	267.102	265.701	267.563	263.163	260.115
Solvabiliteit	36%	34%	35%	36%	38%
Current ratio	0,83	0,76	0,90	0,94	0,97

Staat van baten en lasten ROCvF 2015-2018

(x € 1.000)		2015	2016	2017	2018
		Enkelvoudig	Enkelvoudig	Enkelvoudig	Enkelvoudig
	Rijksbijdrage	44.399	43.748	40.702	41.979
	Overige overheidsbijdragen	2.594	1.279	1.279	1.279
	College-, cursus en examengelden	611	275	275	275
	Baten werk in opdracht van derden	-	303	303	303
	Overige baten	1.197	1.177	270	270
	Totaal baten	48.801	46.782	42.829	44.106
	Personeelslasten	28.609	30.493	30.716	31.224
	Afschrijvingen	4.902	1.749	1.795	1.975
	Huisvestingslasten	2.567	3.240	3.228	3.156
	Overige lasten	8.128	10.019	6.041	6.466
	Totaal lasten	44.206	45.501	41.780	42.821
	Saldo baten en lasten	4.595	1.281	1.049	1.286
	Financiële baten en lasten	301-	292-	623-	845-
	Resultaat uit gewone bedrijfsuitoefening	4.294	989	426	441
	Resultaat deelneming	-	-		
	Netto resultaat	4.294	989	426	441

Balans ROCvF 2015-2018

	31-12-2015	31-12-2016	31-12-2017	31-12-2018
	Enkelvoudig	Enkelvoudig	Enkelvoudig	Enkelvoudig
Materiele vaste activa	17.339	26.182	35.417	43.902
Financiële vaste activa	8	-	-	-
Vaste activa	17.347	26.182	35.417	43.902
Voorraden	-	-	-	-
Vorderingen	1.720	1.710	1.710	1.710
Liquide middelen	14.537	9.767	8.998	6.714
Vlottende activa	16.257	11.477	10.708	8.424
Totaal activa	33.604	37.659	46.125	52.326
Algemene reserve	8.646	13.043	14.032	14.458
Herwaarderingsreserve	270	-	-	-
Bestemmingsreserve privaat	-	-	-	-
Resultaat boekjaar	4.294	989	426	441
Totaal eigen vermogen	13.210	14.032	14.458	14.899
Voorzieningen	5.448	5.703	5.703	5.703
Langlopende schulden	6.503	5.700	13.740	19.500
Kortlopende schulden	8.443	12.224	12.224	12.224
Totaal passiva	33.604	37.659	46.125	52.326
Solvabiliteit	39%	37%	31%	28%
Current ratio	1,93	0,94	0,88	0,69

Fte's (meerjarenformatieplan)

In de navolgende tabel zijn per roc de prognoses van de personele bezetting in fte tot en met 2018.

Personele bezetting ROCvA 2015-2018 (fte gemiddeld)

	2015	2016	2017	2018
Bestuur / Management	35,6	35,6	35,6	35,6
Personeel primair proces / docerend personeel	1.643,9	1.658,9	1.675,5	1.692,3
Ondersteunend personeel / Overige medewerkers	726,0	735,0	742,4	749,8
Totaal medewerkers	2.405,5	2.429,5	2.453,5	2.477,7

Personele bezetting ROCvF 2015-2018 (fte gemiddeld)

	2015	2016	2017	2018
Bestuur / Management	8,0	8,0	8,0	8,0
Personeel primair proces / docerend personeel	286,7	288,4	291,3	294,2
Ondersteunend personeel / Overige medewerkers	77,5	78,3	79,1	79,8
Totaal medewerkers	372,2	374,7	378,3	382,0

De gegevens over de bezetting, de prognose en de uitstroom op grond van pensionering van het Meerjarenformatieplan 2014-2017 is geactualiseerd. Voor de prognose van de benodigde formatie zijn de verwachte groeicijfers van studentenaantallen tot en met 2020 van de dienst PR & Marketing gebruikt. De verwachte groei voor Amsterdam is 5,3% en voor ROCvF 5,6%. Deze groeipercenages gelden voor een periode van vijf jaar. Gemiddeld betekent dit een groei in studentenaantallen van 1% per jaar. Dit is de basis geweest voor de prognose van de formatie-inzet. Uitzondering hierop is de categorie bestuur/management, waarvan de bezetting over de gehele periode gelijk is gehouden aan 2015.

De formatiegegevens in bovenstaande tabellen betreft het intern personeel met een vast of tijdelijk dienstverband, exclusief LIO's⁵¹. De categorie ondersteunend personeel/overige medewerkers betreft direct en indirect onderwijsondersteunend personeel. In de aantallen van het ROCvA is het VOvA opgenomen. Tevens zijn in de tabellen de overgang per 1 januari 2015 van het personeel van de centrale diensten van ROCvF naar ROCvA verwerkt.

De belangrijkste kwantitatieve conclusies ten aanzien van de personeelsvraag in de periode 2015-2018 zijn:

- De vervangingsvraag als gevolg van leeftijd/uitstroom bedraagt bij het ROCvA circa 136 fte (waarvan 89 fte primair en 47 fte secundair). Bij het ROCvF bedraagt deze 23 fte (waarvan 16 primair en 7 fte secundair);
- De uitbreidingsvraag met betrekking tot de groei in studentenaantallen bedraagt bij het ROCvA 72 fte (waarvan 63 primair en 9 secundair). Bij het ROCvF bedraagt deze 11 fte (waarvan 8 primair en 3 secundair).

De verhouding PP/SP heeft in de afgelopen jaren een positieve ontwikkeling laten zien bij beide roc's. De SP formatie ligt dichtbij de norm. Gezien de uitbreiding in met name de PP-formatie, zal het in de komende jaren mogelijk zijn om de norm op natuurlijke wijze te bereiken.

Het formatiebeleid kent de volgende kaders:

- als definitie hanteren we voor de loonsom de definitie van de GPL⁵² van de Benchmark MBO;
- 70% van de baten wordt ingezet voor de loonsom en 30% voor materiele kosten;
- van de totale loonsom wordt minimaal 70% van de arbeidsplaatsen (in fte⁵³) ingezet voor onderwijsuitvoerend personeel (PP; zie in voorgaande tabellen de categorie Onderwijzend Personeel) en maximaal 30% van de arbeidsplaatsen in onderwijsondersteunend en management personeel (SP; zie in onderstaande tabellen de categorieën Overig Personeel en Management/directie); deze verdeling geldt voor het totaal van de formaties ROCvA en ROCvF;
- voor de mbo-colleges geldt een verdeling van minimaal 80% van de formatie in PP en maximaal 20% van de formatie in eigen SP;
- Elke mbo-college heeft een flexibele schil van minimaal 15% in zijn lerarenformatie;
- Elke leraar of andere PP-functionaris wordt minimaal voor 50% van zijn arbeidstijd ingezet op primaire onderwijstaken en/of activiteiten;
- In het kader van een evenwichtige en rechtvaardige taakverdeling in een team, en in het kader van de werkdrukspreiding wordt een (fulltime) leraar maximaal voor lessen ingezet op 850 klokuren per jaar (21 klokuren x 40 weken)

⁵¹ Leraar in opleiding

⁵² Gemiddelde personeelslast

⁵³ Full time equivalent

en minimaal op 480 klokuren per jaar. Een parttime docent wordt naar rato van de betrekkingssomvang op lessen ingezet.

- Ieder mbo-college formuleert een personeelsplan waarin onder andere is opgenomen hoe men de uitstroom van pensionerende docenten en de instroom van jonge docenten gaat reguleren, mede met de opdracht om de GPL te beheersen.

Meerjarige ontwikkeling VOvA

Het Voortgezet Onderwijs van Amsterdam hanteert voor dit onderwerp het model zoals verstrekt door OCW. De gegevens m.b.t. meerjarige continuïteit zijn gebaseerd op, en direct gekoppeld aan, de verwachte omvang van het aantal leerlingen. Het VOvA voorziet eerst een bescheiden groei van leerlingen. Voor 2016 is de verwachting dat het aantal leerlingen met 1,2% zal dalen. Voor de jaren daarna (2017 en 2018) wordt een groei verwacht (6,4% en 2,3%).

Personele bezetting VOvA 2015-2018 (fte ultimo)

	2015	2016	2017	2018
Bestuur / Management	21,3	21,3	21,3	21,3
Personeel primair proces / docerend personeel	258,2	261,4	269,2	277,3
Ondersteunend personeel / Overige medewerkers	59,8	54,1	54,1	54,1
Totaal medewerkers	339,3	336,8	344,6	352,7
Leerlingaantallen	3.070,0	3.033,0	3.227,0	3.301,0
Toe-/afname leerlingaantallen		-1,2%	6,4%	2,3%

Hierbij zijn de volgende opmerkingen te maken:

- de inzet van middelen is direct gekoppeld aan leerlingaantallen en inkomsten.
- de leerling prognoses zijn gekoppeld aan de verwachte ontwikkelingen m.b.t. groei en krimp.

Voor de overige verplichte onderwerpen ten aanzien van de continuïteitsparagraaf van de VOvA, wordt verwezen naar het afzonderlijke jaarverslag van de VOvA.

Huisvesting

De roc's hanteren een gedetailleerd strategisch huisvestingsplan. Daarin is de optimale huisvestingssituatie aangegeven, hetgeen inhoudt: de meest geschikte gebouwen, op de meest geschikte plaats voor de mbo-colleges, VOvA en Educatie afzonderlijk en voor de roc's als geheel.

De in 2014 ingezette nieuwe fase van het Strategisch Huisvestingsplan is in 2015 verder uitgewerkt op basis van de prognoses voor de jaren 2015-2020.

Voor het ROCvA wordt een per saldo gelijkblijvend aantal mbo-studenten verwacht. Wel bestaan duidelijke verschillen tussen de mbo-colleges: op de ene plek is er groei, op een andere krimp. De studenten moeten gezien de ontwikkeling van het totaal binnen bestaande huisvesting worden opgevangen. Maar knelpunten kunnen ontstaan door de van elkaar verschillende situaties per mbo-college. In 2015 hebben zich nog geen fundamentele knelpunten voorgedaan, maar voor de latere jaren bestaat geen zekerheid dat groei en krimp niet zullen behoeven te leiden tot verhuizingen en/of verbouwingen.

Voor het ROCvF is het uitgangspunt een groei in het mbo van 3%⁵⁴ per jaar gedurende de komende 5 jaar. Op basis hiervan zijn de plannen voor nieuwbouw in Almere Poort in 2018 weer nieuw leven ingeblazen, financieel geholpen door de beëindiging van het huurcontract voor de Louis Armstrongweg per april 2017.

Naast nieuwbouw in Almere Poort is een forse facelift voorzien van de locatie Straat van Florida. In 2015 is de financiering voor de plannen in Almere rondgekomen. In Lelystad wordt een traject ingezet dat beoogt via samenwerking met andere partijen, met name het voortgezet onderwijs in de stad, de bezetting van het Agorawagenplein te verbeteren. Aldaar is geen capaciteitsuitbreiding noodzakelijk.

De grote huisvestingsmutaties zullen zich de komende jaren manifesteren in het VOvA. Het VOvA heeft in 2015 de nieuwbouw voor de horecascholen Hubertus & Berkhoff en de gerenoveerde Tobiasschool in gebruik genomen.

Op Zeeburgereiland zal vanaf eind 2016 de nieuwbouw verrijzen voor het uit Amsterdam Oost vertrekkende Stelle College. Op Overhoeks zal vanaf datzelfde moment nieuwbouw verschijnen voor het Hyperion Lyceum; voor Hyperion is voor de tussenliggende jaren tot aan de ingebruikname van de nieuwbouw tijdelijke huisvesting beschikbaar.

Voor Educatie Amsterdam/Flevoland geldt dat de ontwikkeling heel ongewis is en blijft, gezien de steeds grotere invloed van marktwerking. Daarom wordt voor Educatie alleen gekoerst op huisvesting

⁵⁴ In de meerjarenbegroting wordt rekening gehouden met een stabilisatie van studentenaantallen en de financiële uitwerking van de Rijksbekostiging is hierop gebaseerd.

op huurlocaties met kortlopende contracten.

Na bovengenoemde mutaties bestaat nagenoeg al het onroerend goed van het ROCvA en ROCvF uit eigendomspanden. Slechts voor specifieke doelgroepen wordt gehuurd. Het gaat hier met name om de praktijkvoorzieningen voor sport. Na de nieuwbouw Almere Poort zal vooral een beroep gedaan worden op de dan bijna naastgelegen sport-accommodaties in Almere Poort. Voor de VOVA-locaties geldt in bijna alle gevallen dat het juridisch eigendom bij het ROCvA berust. Het economisch claimrecht komt de gemeente Amsterdam toe.

In financieel opzicht blijft gelden dat de centrale uitgaven (eigenaarslasten) voor huisvesting niet boven 9% van de lumpsum bekostiging vermeerderd met additionele middelen uitkomen. Dit is expliciet beleid. In het ROCvA is deze norm al enkele jaren bereikt en bij het ROCvF is dit eveneens het geval. Ondanks dat aan de norm wordt voldaan zal (ver)nieuwbouw of aanhuur van ruimte alleen plaatsvinden als daaraan een harde prognose ten grondslag ligt die niet opgevangen kan worden binnen bestaande huisvesting. Net als in het verleden zal door middel van halfjaarlijkse actualisering van de financiële meerjarenraming worden geborgd dat de huisvesting niet uit de pas gaat lopen ten opzichte van de studentenaantallen.

Minstens zo belangrijk als de kwantiteit in vierkante meters is de kwaliteit van de gebouwen. In het mbo verschuift het accent na de moderniseringsslag van bouwen en renoveren naar kwaliteitsborging door middel van goed beheer en optimalisering van de voorzieningen. In dat kader is een model ontwikkeld om de prestaties van de verschillende gebouwen, zowel afzonderlijk als ten opzichte van elkaar, te meten en beoordelen. Het gaat daarbij om financiële en technische aspecten, maar ook om belevingsaspecten van studenten en medewerkers.

Bij de technische aspecten wordt expliciet aandacht besteed aan duurzaamheid. Er is een energiebesparingsproject gestart dat zich uitstrekt over zowel bestaande bouw als nieuwbouw. Belangrijk onderdeel van de beleving vormen de klimaatvoorzieningen licht, ventilatie, warmte en geluid. Op dit terrein wordt versterking van het niveau Frisse Scholen ingezet tot minimaal klasse C.

Op veiligheidsgebied ligt het accent op het optimaliseren van de sociale veiligheid, naast het blijvend borgen van de fysieke veiligheid.

Financieringsstructuur

De financierbaarheid van het ROCvA zal de komende jaren verbeteren. De kasstroom ontwikkelt zich positief en de current ratio ligt structureel boven de inspectienorm van 0,5. De financieringsratio's ICR⁵⁵ en DSCR⁵⁶ liggen boven de eigen normering. De solvabiliteit ligt vanaf 2015 structureel boven de 30%.

De financierbaarheid van het ROCvF wordt beïnvloed door de investeringen in Almere Poort en Buiten.de periode 2016-2018 wordt in totaal circa EUR 27 miljoen uitgegeven. Hiervan is EUR 16, 0 miljoen externe gefinancierd. Het restant wordt door ROCvF uit eigen middelen gefinancierd.

De current ratio bevindt zich structureel boven inspectieniveau. Door de investeringen dalen de financieringsratio's ICR en DSCR in de jaren 2017 en 2018. Hierna herstellen deze ratio's zich weer. De solvabiliteit (exclusief Voorzieningen) ligt in het jaar 2018 (28%) onder het inspectieniveau van 30%, maar na 2018 herstelt dit zich weer in overeenstemming met de meerjarenbegroting 2016-2020.

Naar aanleiding van het onderzoek naar de financiële continuïteit, heeft de inspectie het basisarrangement financieel toezicht gecontinueerd. De inspectie zal op de jaarrekening 2015 wederom een risicoanalyse uitvoeren.

Door de positieve exploitatieresultaten wordt het eigen vermogen versterkt en voldoet zowel het ROCvA als het ROCvF aan de interne norm van 1% rentabiliteit. Aan de organisatieonderdelen is een rentabiliteitseis van 1% opgelegd voor 2016. Voor 2016 is voor het ROCvA de keuze gemaakt om af te wijken van de norm. Het ROCvA en ROCvF voldoen als geheel wel aan de rentabiliteitsnorm van het toezichtkader van de Inspectie, te weten 0%.

De positieve resultaten bij de roc's leiden ertoe dat ultimo 2015 een bestemmingsreserve (publiek) gevormd zal worden (ROCvA circa € 4,4 miljoen en ROCvF circa € 4,3 miljoen). Deze middelen worden vanaf 2016 beschikbaar gesteld aan de verschillende organisatieonderdelen ter besteding aan onderwijsplannen. De bij het ROCvA bestaande herwaarderingsreserve zal naar verwachting in 2016 gerealiseerd worden door verkoop van vastgoed (1 pand). De omvang van de (met name personele) voorzieningen blijft naar verwachting stabiel. Het renterisico op langlopende leningen is stabiel.

⁵⁵ Interest Coverage Ratio; deze ratio geeft aan hoe vaak de rentelast van een jaar kan worden betaald uit de operationele kasstroom (exclusief rente).

⁵⁶ Debt Service Coverage Ratio; deze ratio geeft aan hoe vaak de rente- en aflossingsverplichtingen kunnen worden betaald uit de operationele kasstroom.

7.3 Risicobeheersing

Doelstellingen en beleid

Het onderwijs bevindt zich in een complexe omgeving waarin de verwachtingen van studenten, medewerkers en overige stakeholders de laatste jaren zijn toegenomen. Risicomanagement draagt bij aan het managen van deze verwachtingen en aan het realiseren van onze doelstellingen. Risicomanagement gaat dus verder dan het in kaart brengen van risico's. De risico's worden geanalyseerd om op gegronde basis te beslissen of beheersing al dan niet gewenst is. Het is een terugkerend proces dat regelmatig opnieuw in werking gesteld dient te worden.

Binnen beide roc's wordt tussen verschillende organisatieonderdelen (niet alleen verticaal maar ook horizontaal) de dialoog gevoerd over prestaties en risico's. Bij verantwoordingsgesprekken tussen directies en de Raad van Bestuur staat risicomanagement op de agenda in de vorm van het identificeren van mogelijke kansen en bedreigingen. Tevens legt de Raad van Bestuur verantwoording af aan de Raad van Toezicht in zijn periodieke rapportages inzake zowel intern als extern gesignaleerde risico's. In 2015 is verdere verbinding gemaakt van risicomanagement met als doel het realiseren van de kwaliteitssprong.

Geconstateerd kan worden dat de sturingsfilosofie en het bestaande instrumentarium voldoende zijn om adequaat risicomanagement uit te voeren. De inspanningen zijn gericht op:

- verbetering van de kwaliteit en de toepassing, bijvoorbeeld door het werken vanuit kernwaarden;
- het verder ontwikkelen van reflectie en feedback, onder andere door inzet van de 360°-feedback methodiek;
- verhoging van de kwaliteit van de gespreks- en verantwoordingscycli;
- het bevorderen van eigenaarschap en betrokkenheid.

Intern risicomanagementsysteem

Binnen beide roc's wordt gewerkt volgens een vaste planning- en control cyclus. Jaarlijks wordt de begrotingscyclus gestart met de kader- en begrotingsbrief, waarin het kader en de

aandachtspunten voor het opstellen van de jaarplannen en bijbehorende deelbegrotingen zijn beschreven. De begroting wordt door de Raad van Bestuur en de Raad van Toezicht vastgesteld en goedgekeurd.

Per quadrimester (viermaandelijks) wordt op basis van analyse en verantwoording door de mbo-colleges en centrale diensten een uitgebreide rapportage opgesteld, die het bestuur sturingsinformatie geeft op het gebied van onderwijs, personeel en financiën (in brede zin). Zo wordt bijvoorbeeld gerapporteerd over het diploma- en jaarresultaat, de formatie ten opzichte van de begroting, het ziekteverzuim en de financiële realisatie versus de begroting. Tevens is onderdeel van deze rapportage een risicoparagraaf, waarin zowel in- als extern gesignaleerde risico's worden beschreven. Het profiel van deze risico's wordt weergegeven in een grafiek, waarbij de kans dat een gebeurtenis zich voordoet is afgezet tegen de mogelijke financiële impact.

Sinds december 2014 beschikken beide roc's over een dashboard met managementinformatie op het gebied van onderwijs, personeel en financiën. Naast de planning- en controlcyclus is dit een aanvullend instrument om de belangrijkste risico's te beheersen. In het dashboard hebben medewerkers van het ROCvA en ROCvF inzage in belangrijke kengetallen op het niveau van zowel de stichting, de mbo-colleges als de teams. Het dashboard is zowel dynamisch als statisch en bevat actuele informatie over studenten (aantallen, tevredenheid, uitval), over financiën, (realisatie versus begroting) en over personeel, (ziekteverzuim, verhouding PP/SP, fte-realiseringspercentage versus begroting).

Risico's en onzekerheden

Groei studenten- en leerlingaantallen

Uit kerncijfers van OCW blijkt in sommige regio's een stevige krimp in studenten-/leerlingaantallen te verwachten en in andere regio's een geringe groei. Binnen het ROCvA (mbo en vo) wordt lichte groei geprognosticeerd, wat haaks staat op de macro-ontwikkelingen waarbij een krimp wordt verwacht. Interne sturing zal gericht moeten zijn op het minimaal stabiel houden van de studenten- en leerlingaantallen.

Risicoprofiel groei studentenaantal	
Kans	laag / midden
Financiële impact	laag / midden

Invoering Focus op vakmanschap

Bij de invoering van de nieuwe bekostigings-systeem in 2015 was het motto: 'de basiskwaliteit op orde en de lat omhoog'. De onderliggende wet beoogde met name een doelmatiger inrichten van de mbo-opleidingen met als gevolg een verhoging van de onderwijskwaliteit en een vereenvoudiging van het bekostigingsstelsel. De praktijk is echter weerbarstiger. Mbo-colleges die zich richten op niveau 3 en 4 profiteren van een gunstige bekostiging, terwijl mbo-colleges die niveau 2 aanbieden financieel nadeel ervaren. Het niet aanbieden van onderwijs op niveau 2 is natuurlijk geen optie. Tevens heeft de invoering van het cascadesysteem (intensiveren en verkorten van opleidingen) tot gevolg dat het financieel nadelig is om studenten met een lange verblijfsduur in het mbo te houden. Het beleid hierop zal in 2016 meer vorm krijgen.

Risicoprofiel invoering FoV	
Kans	hoog
Financiële impact	hoog

Personele fricties

Binnen beide roc's is sprake van een vergrijzend docentenkorps. Daarnaast wordt door meerdere instanties de komende jaren een lerarentekort voorspeld. Het binden en vinden van goed personeel zal daarom in de komende jaren een uitdaging zijn. Aandachtspunten hierbij zijn ook de stagnatie in de ontwikkeling van medewerkers (kwalitatieve frictie) en de besteding van tijdelijke middelen in relatie met de omvang van de flexibele schil.

Een ander punt van aandacht is de ontwikkeling van het ziekteverzuim, waar de vergrijzing eveneens invloed op heeft.

Risicoprofiel personele fricties	
Kans	hoog
Financiële impact	hoog

Inzet ZZP'ers

Binnen de beide roc's wordt veelvuldig gebruik gemaakt van inhuur van derden. Uit interne onderzoeken is gebleken dat de benodigde documentatie (als gevolg van fiscale regelgeving) nog niet 100% op orde is. Inmiddels zijn correctieve acties ondernomen en zal in 2016 wederom een interne controle plaatsvinden.

Risicoprofiel inzet ZZP'ers	
Kans	midden / hoog
Financiële impact	hoog

CAO ontwikkelingen

In het loonruimteakkoord is sprake van een loonsverhoging van 3% per 1 januari 2016. Aanvankelijk werd gedacht dat door een premiedaling van de pensioenen extra loonruimte zou komen. Inmiddels is echter duidelijk dat het ABP een opslag van 1% op de pensioenpremie zal doorvoeren per 1 april 2016. Het kabinet heeft toegezegd de hogere kosten door gestegen pensioenpremies 2016 eenmalig te compenseren. Hiermee is vooralsnog onduidelijk welke dekking zal ontstaan voor de hogere kosten voor 2017 en de jaren daarna.

Risicoprofiel cao-ontwikkelingen	
Kans	hoog
Financiële impact	midden

Terugloop in bekostiging (Rijk en Gemeenten)

Een risico ligt de komende jaren in de verdere daling van de Rijksbekostiging en de gemeentelijke bijdragen. Tevens is sprake van zowel een incidentele als een structurele stijging van de baten en lasten als gevolg van gerichte versterking van het primaire proces en onderwijskwaliteit. Dit vraagt om beleid waarbij terughoudendheid wordt betracht in het aangaan van vaste of structurele verplichtingen.

Risicoprofiel terugloop bekostiging	
Kans	midden / hoog
Financiële impact	midden / hoog

Verantwoording subsidies

Binnen beide roc's is sprake van een groot aantal subsidieprojecten waarvan de stichtingen penvoerder zijn. Hierover dient zowel inhoudelijk als financieel verantwoording afgelegd te worden. Wanneer sprake is van externe partners en cofinanciering, is ook sprake van verantwoording van de baten en lasten. Het risico bestaat dat uitbetaling van subsidiegelden (ten dele) uitblijft als gevolg van een onvolledige verantwoording (zowel inhoudelijk als financieel).

Risicoprofiel subsidies	
Kans	midden
Financiële impact	laag / midden

Beheersing projecten

Met tijdelijke incidentele middelen (bijvoorbeeld vanuit het regionaal investeringsfonds) wordt een invulling gegeven aan projecten om onder andere de onderwijskwaliteit verder te verhogen en gerichte innovatieve of beleidsinvesteringen te doen. Door de veelheid van projecten in 2016 moet de aandacht liggen op de beheersbaarheid hiervan.

Risicoprofiel projecten	
Kans	Laag
Financiële impact	midden / hoog

Conclusie

De hiervoor benoemde risico's zijn opgenomen in de PDCA-cyclus. Periodiek wordt de kans en impact opnieuw beoordeeld en vastgesteld welke maatregelen getroffen dienen te worden om de risico's te mitigeren danwel tot een minimum te beperken.

Rapportage Raad van Toezicht

Voor de wijze waarop de RvT het bestuur ondersteunt en/of adviseert over de beleidsvraagstukken en de financiële problematiek, wordt verwezen naar paragraaf 1.5.

7.4 Compliance

Helderheid

Het ROCvA en ROCvF voldoen aan alle richtlijnen van de Notitie Helderheid. In deze paragraaf worden de acht thema's op hoofdlijnen besproken. Voor een gedetailleerde verantwoording zie bijlage 8.

Uitbesteding

Zowel het ROCvA als het ROCvF werkt samen met instellingen waarbij de onderwijsstaak in beperkte mate is uitbesteed. Dit zijn zowel commerciële als niet-commerciële instellingen. Het ROCvA en ROCvF houden toezicht op de uitvoering en kwaliteit van het onderwijs.

Investeren publieke middelen in private activiteiten

Alle activiteiten die het ROCvA en ROCvF verrichten vallen onder publieke activiteiten dan wel onder private activiteiten die in het verlengde liggen van de publieke taak. Publieke middelen worden niet gebruikt voor private activiteiten.

Het verlenen van vrijstellingen

In enkele gevallen wordt aan studenten vrijstelling verleend voor examenonderdelen. De vrijstelling kan uitsluitend worden toegekend door de examencommissie en wordt vastgelegd in het studentvolgsysteem.

Les- en cursusgeld niet betaald door de student zelf

In een aantal gevallen wordt het wettelijk cursusgeld niet betaald door de student zelf maar door derden (bedrijven of instellingen). Dit geschiedt, conform de voorschriften, via een schriftelijke machtiging van de student zelf. Het ROCvA en ROCvF kennen geen fonds voor het betalen van les- en cursusgeld. Tevens betalen het ROCvA en ROCvF geen wettelijk verplicht cursusgeld voor studenten.

In- en uitschrijving en inschrijving van studenten in meer dan één opleiding tegelijk

Een student staat bij twee opleidingen tegelijk ingeschreven in gecombineerde trajecten *educatie-mbo*. Deze trajecten versterken elkaar. Voorwaarde is dat de beroepsopleiding aan alle gestelde eisen blijft voldoen.

Dubbele inschrijvingen met andere scholen worden alleen na melding door DUO (signaallijst BRON) inzichtelijk. Strategisch gedrag gericht op financieel gewin, zoals uitschrijvingen vlak na 1 oktober, vindt bij het ROCvA en ROCvF niet plaats.

Omzwaaiers

Het intakeproces is erop gericht studenten in de meest passende opleiding te plaatsen. Met een breed aanbod als dat van ROCvA en ROCvF is dat vrijwel nooit een probleem. Het ROCvA en ROCvF garanderen dat het onderwijs wordt gegeven dat daadwerkelijk bij de opleiding behoort.

Het voorkomen van horizontale, in de tijd verspreide, stapeling van diploma's wordt voortdurend gemonitord. Het behalen van een diploma op een lager niveau dan de gevolgde opleiding, komt voor wanneer de student zich heeft laten uitschrijven voor de opleiding op het hogere niveau en de eindtermen behorend bij de opleiding op het lagere niveau heeft behaald. Dit kan uitsluitend plaatsvinden na goedkeuring door de examencommissie. Wat ook voorkomt is dat studenten beginnen aan een opleiding op een hoger niveau terwijl zij de opleiding op het lagere niveau formeel nog moeten afronden. Ook dan ontvangen zij een diploma op een lager niveau dan de opleiding waarin zij inschreven staan. Werving van gediplomeerde studenten voor opleidingen op een lager of hetzelfde diplomaniveau, vindt niet plaats. Alleen op uitdrukkelijk verzoek van individuele studenten, kan inschrijving op een lager of hetzelfde diplomaniveau plaatsvinden.

Kortom, strategisch gedrag gericht op winstmaximalisatie komt niet voor. Het belang van de student staat in alle gevallen voorop.

Maatwerktrajecten ten behoeve van bedrijven

Zowel het ROCvA als het ROCvF heeft in beperkte mate maatwerktrajecten uitgevoerd voor bedrijven en instellingen. Dit betreft voornamelijk werkzaamheden die zijn uitgevoerd door de afdeling Educatie (zie hoofdstuk 4) en enkele aanvullende werkzaamheden voor studenten van crebo-geregistreerde opleidingen.

Buitenlandse studenten en onderwijs in het buitenland

Van buitenlandse studenten wordt vastgesteld dat deze rechtmatig in Nederland verblijven. Het onderwijs, inclusief de examinering, dat door het ROCvA en ROCvF wordt verzorgd, vindt volledig plaats in Nederland. Met regelmaat volgt een aantal studenten de beroepspraktijkvorming (stage) in het buitenland, onder voorwaarden dat de stageplek is geaccrediteerd voor de betreffende bekostigde opleiding.

Treasurybeleid

Het treasurybeleid van het ROCvA en ROCvF vindt plaats binnen de kaders van de regeling van de minister van OCW⁵⁷. In deze regeling is aangegeven dat de instelling de publieke middelen, net als de overige middelen voor zover deze niet afgescheiden zijn van de publieke middelen, risicomijdend dient te beleggen en te belenen.

Het treasurybeleid is gericht op besturing en beheersing, verantwoording en toezicht op de financiële vermogenswaarden en geldstromen, de financiële posities en de hieraan verbonden risico's. In dit kader wordt maandelijks een monitoring uitgevoerd op de financiële baten en lasten, de liquiditeitspositie en de debiteurenpositie. Deze regeling is uitgewerkt in een *treasurystatuut* en een meerjarig financieringsplan voor beide roc's. In 2015/2016 is een nieuw statuut geschreven dat naar verwachting in mei 2016 definitief goedgekeurd zal worden door de RvB en RvT.

In de jaarrekening is in de toelichting op langlopende schulden een overzicht opgenomen van de lopende financieringen, waaronder de overeenkomst met het Ministerie van Financiën inzake schatkistbankieren. Het ROCvA en ROCvF hebben in 2015 geen beleggingen en beleningen uitgezet.

In 2015 heeft de focus van het treasurybeleid gelegen op:

- Het volgen van de kasstromen van het VOvA op eenzelfde wijze als die van het ROCvA en ROCvF;
- Het toevoegen van een *rolling forecast* aan de liquiditeitsoverzichten;
- De omgang met rekening-courantposities die niet worden afgerekend;
- De verbetering van de toelichting in interne rapportages omtrent liquiditeitsratio's en indicatorenbalans;
- De bestaande rekening-courantpositie tussen het ROCvA en het VOvA omzetten in een langlopende lening;
- De omgang met de hoge liquiditeitsstand.

In 2016 zal de aandacht op bovenstaande punten worden voortgezet.

Fiscaliteit

Het ROCvA en ROCvF hebben zich ten doel gesteld te komen tot 'horizontaal toezicht' van de

⁵⁷ Regeling beleggen en belenen door instellingen voor onderwijs en onderzoek

Belastingdienst. Hiertoe wordt in eerste instantie een *Tax Control Framework* opgezet. De risico's die de roc's lopen ten aanzien van fiscale aspecten zijn inzichtelijk gemaakt, beheersmaatregelen zijn benoemd en de effectiviteit wordt meegenomen in de interne controles. Vervolgens zal waar noodzakelijk bijsturing plaatsvinden. De roc's bevinden zich nu in de zogenaamde bouwfase van dit *Tax Control Framework*. Het zal in de loop van schooljaar 2016-17 daadwerkelijk ingevoerd worden. Andere belangrijke onderwerpen op het gebied van fiscaliteit zijn:

- Het monitoren van ontwikkelingen op het gebied van BTW, Loonbelasting, VPB⁵⁸ en OZB⁵⁹;
- Het zorgdragen voor een actueel fiscaal statuut;
- Het uitvoering geven aan gemaakte afspraken met de Belastingdienst;
- Het actueel maken van 'bedrijfsregels', waarin beschreven staat hoe in specifieke gevallen met fiscaliteit moet worden omgegaan;
- Het monitoren van tijdige aangiften;
- Het initieel uitwerken van cases waarmee de roc's worden geconfronteerd;
- Het verbinden van consequenties aan de bevindingen van interne controles.
- Afwikkeling BTW discussie met de Belastingdienst;

Al deze activiteiten dragen bij aan het blijvend voldoen aan (fiscale) wet- en regelgeving.

Compliance audits

Het ROCvA en ROCvF kennen een afdeling interne controle. Deze afdeling voert audits uit op de gebieden: onderwijs, personeel, financiën, fiscaliteit

en rechtmatigheid. De uitkomsten van de audits worden gerapporteerd aan de Raad van Bestuur. In de rapportages worden aanbevelingen gedaan waarvan de opvolging periodiek wordt gemonitord.

In 2015 heeft de afdeling interne controle onder andere de volgende compliance audits verricht:

- Beoordeling programmering onderwijstijd;
- Naleving verantwoording subsidiegelden;
- Naleving aanwezigheid Verklaring Omtrent Gedrag in personeelsdossier;
- Naleving regelgeving omtrent Europese Aanbesteding;
- Naleving aanwezigheid verplichte documentatie bij inhuur personeel;
- Rechtmatigheid besteding van middelen;
- Naleving statuten.

Amsterdam, 6 juni 2016

E.C.M. de Jaeger
R.C.A. Wilcke
G. Vreugdenhil

Raad van Bestuur
Koepelstichting ROC van Amsterdam en
ROC van Flevoland

⁵⁸ Vennootschapsbelasting

⁵⁹ Onroerende zaakbelasting

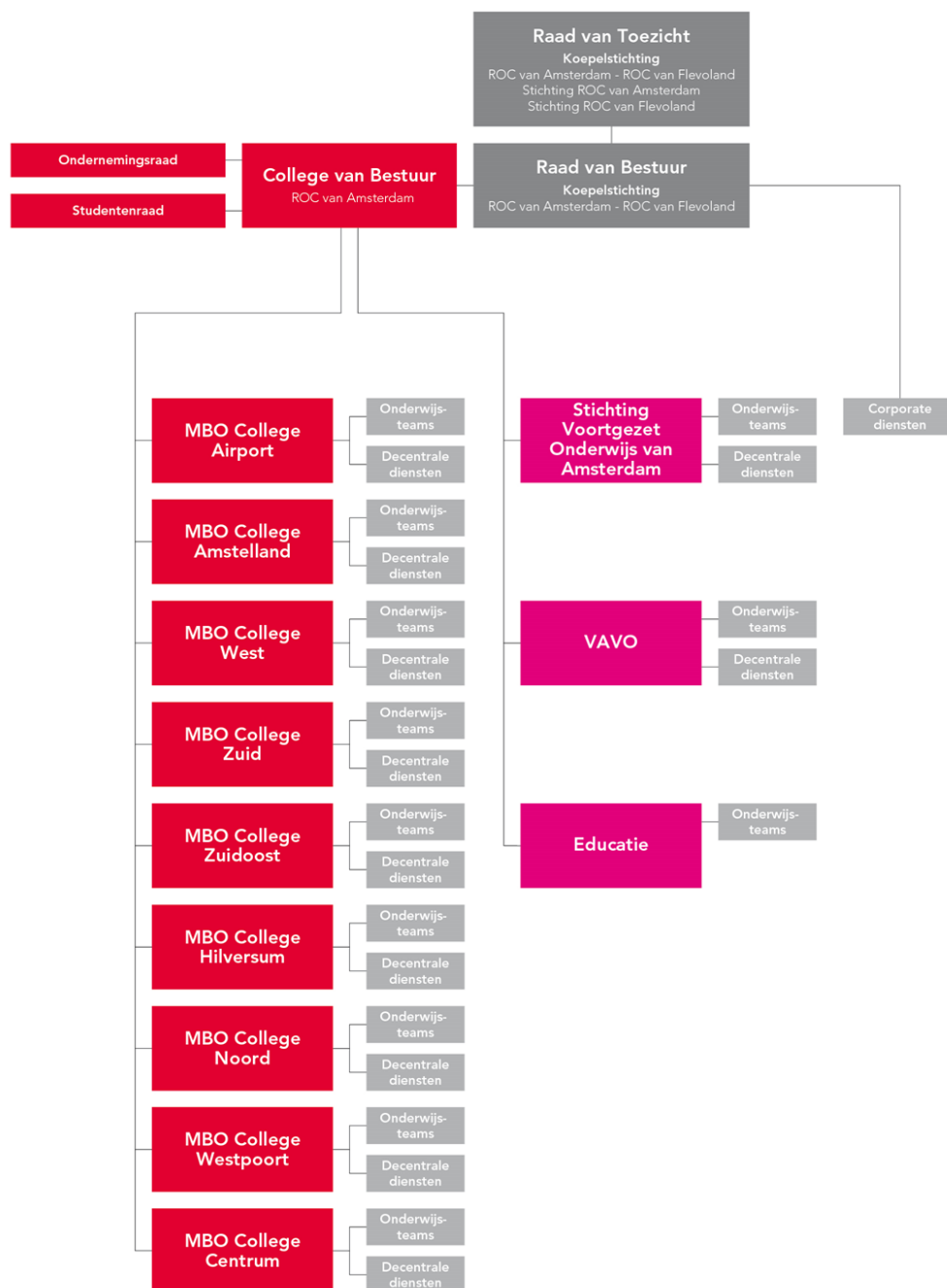
Bijlagen

1 Afkortingen

AD	Associate Degree
AKA	Arbeidsmarkt gekwalificeerd assistent
APCG	Armoedeprobleemcumulatiegebieden
Bol	Beroepsopleidende leerweg
Bbl	Beroepsbegeleidende leerweg
BVE	Beroepsonderwijs en volwasseneneducatie
CE	Centraal examen
CRASH	Cursus reanimeren voor alle studenten in Holland
Crebo	Centraal register beroepsopleidingen
DSCR	Debt Service Coverage Ratio
DUO	Dienst Uitvoering Onderwijs
ExPO	Expertisecentrum Passend Onderwijs
Fte	Full time equivalent
GPL	Gemiddelde personeelslast
Havo	Hoger algemeen voortgezet onderwijs
ICR	Interest Coverage Ratio
JOB	Jongeren Organisatie Beroepsonderwijs
LB, LC	Loonschalen voor docenten
LGF	Leerlinggebonden financiering
LIO	Leraar in opleiding
Lwoo	Leerwegondersteunend onderwijs
Mbo	Middelbaar beroepsonderwijs
MRA	Metropool Regio Amsterdam
OZB	Onroerende zaakbelasting
PDG	Pedagogisch Didactisch Getuigschrift
PP	Primair proces
PPS	Publiek private samenwerking
RIF	Regionaal Investerings Fonds
Roc	Regionaal opleidingscentrum
ROCvA	ROC van Amsterdam
ROCvF	ROC van Flevoland
RMC	Regionaal Meld- en Coördinatiepunt
SBB	Stichting Samenwerking Beroepsonderwijs Bedrijfsleven
SE	Schoolexamen
SP	Secundair proces
STO	Student tevredenheidsonderzoek
Q-gesprekken	Quadrimester-gesprekken
Vavo	Voortgezet algemeen volwassenenonderwijs
Vmbo	Vorbereidend middelbaar beroepsonderwijs
Vo	Voorgezet onderwijs

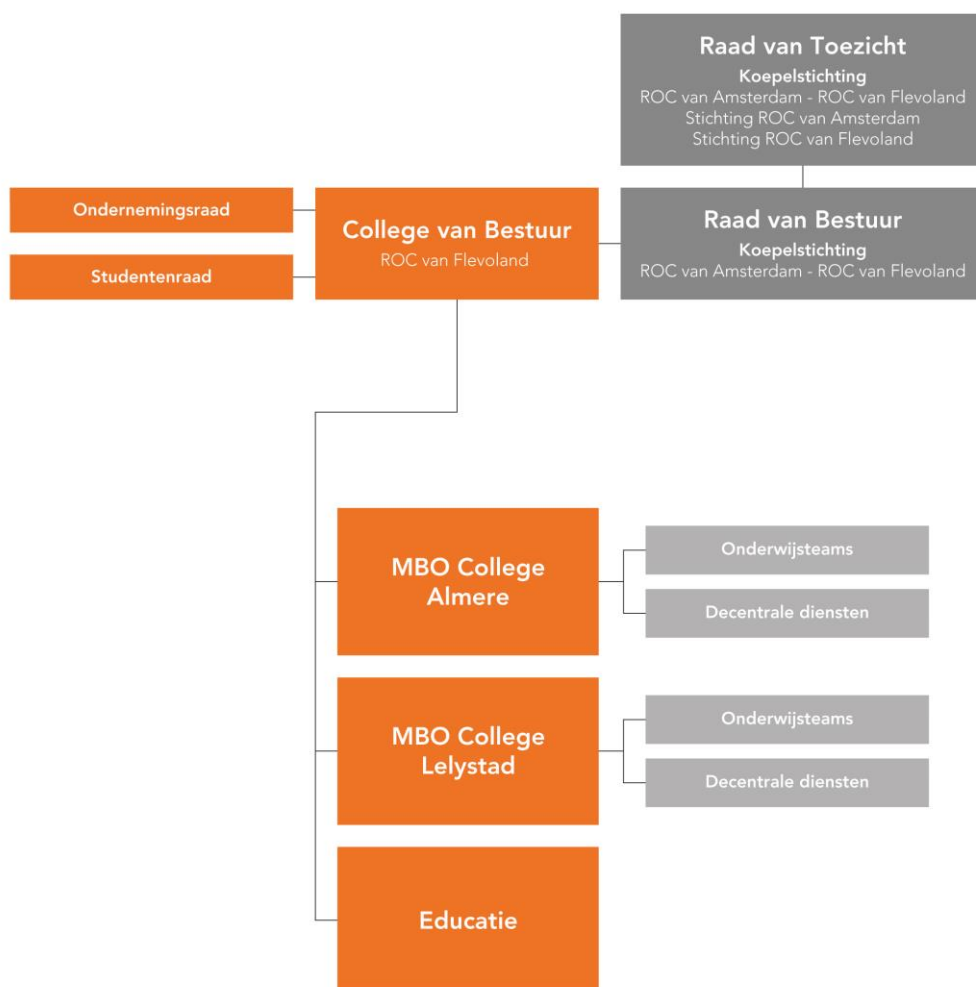
VOvA	Voortgezet Onderwijs van Amsterdam
VPB	Vennootschapsbelasting
Vsv	Voortijdig schoolverlaten
Vwo	Vorbereidend wetenschappelijk onderwijs
WEB	Wet educatie en beroepsonderwijs

Organogram ROC van Amsterdam 2015

De basis van de organisatie wordt gevormd door de (onderwijs)teams.
De corporate diensten zijn: Bestuursdienst, Facilitair bedrijf, Financiën, HRM, ICT, Onderwijsinformatie en PR, Communicatie & Marketing.

Organogram ROC van Flevoland 2015

De basis van de organisatie wordt gevormd door de (onderwijs)teams.

3 Overzicht scholen en mbo-colleges

ROCvA		
MBO College Airport	Facility services Aviation studies Luchthaven Logistiek Veiligheid Techniek & procesindustrie Toerisme & recreatie	Opaallaan 25, Hoofddorp
MBO College Amstelland	Handel & ondernemen ICT International studies Marketing, economie & administratie Sport & veiligheid Zorg & welzijn	Maalderij 37, Amstelveen
MBO College Centrum	Horeca, bakkerij & facilitair Toerisme & recreatie	Da Costastraat 64, Amsterdam Elandsstraat 175, Amsterdam
MBO College Hilversum	Handel & ondernemen Mode Horeca, bakkerij & facilitair ICT International studies Marketing, economie & administratie Media & vormgeving Mobiliteit & logistiek Sport & veiligheid Techniek & technologie Toerisme & recreatie Uiterlijke verzorging Zorg & welzijn	Arena 301, Hilversum
MBO College Noord	Handel & ondernemen Horeca, bakkerij & facilitair Marketing, economie & administratie Media & vormgeving Mobiliteit & logistiek Techniek & technologie Zorg & welzijn	Gare du Nord 13, Amsterdam Verrijn Stuartweg 48, Diemen Meeuwenlaan 132, Amsterdam
MBO College West	Zorg & welzijn Techniek & technologie	Laan van Spartaan 2, Amsterdam Naaldwijkstraat 45, Amsterdam
MBO College Westpoort	Techniek & technologie Mobiliteit & logistiek Marketing, economie & administratie Handel & ondernemen	Tempelhofstraat 80 Amsterdam
MBO College Zuid	Handel & ondernemen Mode Kunst & cultuur Marketing, economie & administratie Sport & veiligheid Toerisme & recreatie Uiterlijke verzorging	Europaboulevard 13, Amsterdam <i>Jan des Bouvrie College</i> Ruysdaelstraat 67, Amsterdam <i>Frank Sanders Academie</i> Postjesweg 1, Amsterdam
MBO College Zuidoost	Handel & ondernemen	Fraijlemaborg 135, Amsterdam

	ICT Marketing, economie & administratie Sport & veiligheid	
Joke Smit College	Vavo (mavo, havo, vwo)	Reijnier Vinkeleskade 62, Amsterdam
Educatie	Lees- en schrijfcursussen, Nederlands als Tweede Taal	Postjesweg 1, Amsterdam Diverse andere locaties

ROCvF		
MBO College Almere	Zorg & welzijn Sport & veiligheid ICT Techniek & technologie Marketing, economie & administratie Horeca & Facilitair Handel & ondernemen Toerisme & recreatie Mobiliteit & logistiek Media & vormgeving Kunst & cultuur	Straat van Florida 1, Almere Buiten Louis Armstrongweg 36-42, Almere Stad
MBO College Lelystad	Zorg & welzijn ICT Economie & administratie Handel & ondernemen Uiterlijke verzorging Facilitair Toerisme & recreatie Techniek & technologie Mobiliteit & logistiek	Agorawagenplein 1, Lelystad
Educatie	Lees- en schrijfcursussen, Nederlands als Tweede Taal	Straat van Florida 1, Almere Buiten Diverse andere locaties

VOvA		
Bredero Beroepscollege	vmbo basis, kader	Meeuwenlaan 132, Amsterdam
Bredero Lyceum	havo, vwo	Buiksloterweg 85, Amsterdam
Bredero Mavo	vmbo theoretisch	Gare du Nord 5, Amsterdam
Hubertus & Berkhoff	vmbo basis, kade	Betuwestraat 29, Amsterdam
Hyperion Lyceum	gymnasium, atheneum+	Docklandsweg 2, Amsterdam
LUCA Praktijkschool	praktijkonderwijs	Javaplantsoen 24, Amsterdam
De Nieuwe Havo	havo	Buiksloterweg 85, Amsterdam
Stelle College	vmbo basis, kader, theoretisch	Mr. Treublaan 1-3, Amsterdam
Tobiasschool	vmbo, lwoo ⁶⁰	Rietwikerstraat 55, Amsterdam

⁶⁰ Leerwegondersteunend onderwijs

De heer drs. Edo C. M. de Jaeger (1958)

Voorzitter Raad van Bestuur Koepelstichting ROC van Amsterdam - ROC van Flevoland

Voorzitter College van Bestuur ROC van Amsterdam

Portefeuillehouder strategie & beleid, governance, veiligheid, PR, marketing & communicatie

Nevenfuncties

- Voorzitter Samenwerkingsverband ROC van Nederland (*merknaam ROC4NL.EU*)
- Lid Politieonderwijsraad en Voorzitter Commissie Horizontale Afstemming en Verantwoording
- Lid Dagelijks en Algemeen Bestuur Stichting Samenwerking Beroepsonderwijs Bedrijfsleven (SBB)
- Lid Bestuur Luchtvaart College Schiphol
- Lid Algemeen Bestuur Amsterdam Netwerk Council
- Lid Raad van Advies Topsport Amsterdam
- Ambassadeur Olympisch Stadion
- Adjutant van HM de Koningin in buitengewone dienst, honorair lid van de hofhouding
- Reserveofficier (luitenant-kolonel) Garderegiment Jagers

De heer Ronald C.A. Wilcke (1953)

Vicevoorzitter Raad van Bestuur Koepelstichting ROC van Amsterdam - ROC van Flevoland

Voorzitter College van Bestuur ROC van Flevoland

Portefeuillehouder onderwijs, kwaliteitszorg, personeel

Nevenfuncties

- Voorzitter Bedrijfstakgroep Mobiliteit, Transport & Logistiek, Maritiem, MBO Raad
- Duovoorzitter sectorkamer Mobiliteit, Transport & Logistiek, Maritiem, SBB
- Voorzitter Benoemingsadviescommissie MBO Raad
- Voorzitter bestuur Vereniging Onderwijsbestuurders MBO (vanaf november)
- Lid Raad van Toezicht en Voorzitter commissie onderwijs, onderzoek en contractactiviteiten Noordelijke Hogeschool Leeuwarden
- Lid bestuur de Nieuwe Meso
- Lid Stuurgroep Human Capital van de Amsterdam Economic Board
- Lid Amsterdam Logistic Board
- Lid bestuur JINC
- Lid Adviesraad studentenroeivereniging Agon te Almere

De heer Gerrit Vreugdenhil (1955)

Lid Raad van Bestuur Koepelstichting ROC van Amsterdam – ROC van Flevoland

Portefeuillehouder financiën, huisvesting, onderwijsinformatie, ICT

Nevenfuncties

- Voorzitter van de Raad van Toezicht van Amaris Zorggroep in de Gooi en Vechtstreek en Eemland
- Voorzitter Bedrijfstakgroep Zakelijke Dienstverlening & Veiligheid, MBO Raad
- Voorzitter Sectorkamer Zakelijke Dienstverlening & Veiligheid, SBB
- Lid Raad van Toezicht Stichting Prisma te Almere
- Lid Raad van Toezicht van Stichting eX:plain (tot 1 augustus 2015)
- Lid bestuur Stichting ECABO (tot 1 augustus 2015)
- Lid ledenraad SURF
- Lid Raad van Commissarissen woningcorporatie Stadgenoot (sinds 1 september 2015)
- Penningmeester van een klein pensioenfonds

De heer Ricardo J.W. Winter (1951)

heeft per 1 juni a.s. een betrekking aanvaard als voorzitter van het College van Bestuur van ROC Leiden.

5 Leden Raad van Toezicht

Naam	Zitting ⁶¹	Commissies	Maatschappelijke functies
Voorzitter			
Mevrouw mr. G.H. Faber	Benoemd op 01-01-2010 Aftredend en niet herbenoembaar op 31-12-2017	- Voorzitter Governancecommissie - Voorzitter Remuneratiecommissie (m.i.v. 10-11-2015)	- Burgemeester gemeente Zaanstad - Voorzitter Veiligheidsregio Zaanstreek - Waterland - Voorzitter Stichting Marketing Zaanstreek ⁶² - Voorzitter Bestuur Stichting Nationaal Brandweer Monument - Voorzitter Raad van Toezicht Reumafonds - Voorzitter Veiligheidsberaad/Instituut Fysieke Veiligheid (IFV) - Lid Politie Onderwijsraad - Bestuurslid Nederlandse Rode Kruis
Leden			
Mevrouw drs. J.C.H.G. Arts (vicevoorzitter)	Benoemd op 01-01-2011 Aftredend en niet herbenoembaar op 31-12-2018	Voorzitter Remuneratiecommissie (tot en met 09-11-2015)	- Voorzitter Raad van Bestuur Stichting Flevoziekenhuis - Bestuurder Flevozorg BV⁶³ - Lid Raad van Toezicht NOS - Lid Raad van Advies SEO Economisch Onderzoek te Amsterdam - Lid Higher Education Development Board van Windesheim Flevoland - Auditor Nederlands Instituut voor Accreditatie in de Zorg (NIAZ) - Lid Comité van aanbeveling Vereniging Dutch Health Hub - Lid Comité van aanbeveling Stichting Alkind (Almere)
De heer ir. F.P. Bijdendijk	Benoemd op 01-07-2008 Aftredend en niet herbenoembaar op 30-06-2016	Voorzitter Auditcommissie	- Onafhankelijk consultant - Voorzitter Bestuur Stichting Nationaal Renovatie Platform (NRP) te Rotterdam - Voorzitter Bestuur Voedselbank Amsterdam te Amsterdam - Lid Raad van Toezicht Stichting Cordaan te Amsterdam - Lid van de Raad van Advies Wonam BV te Amsterdam

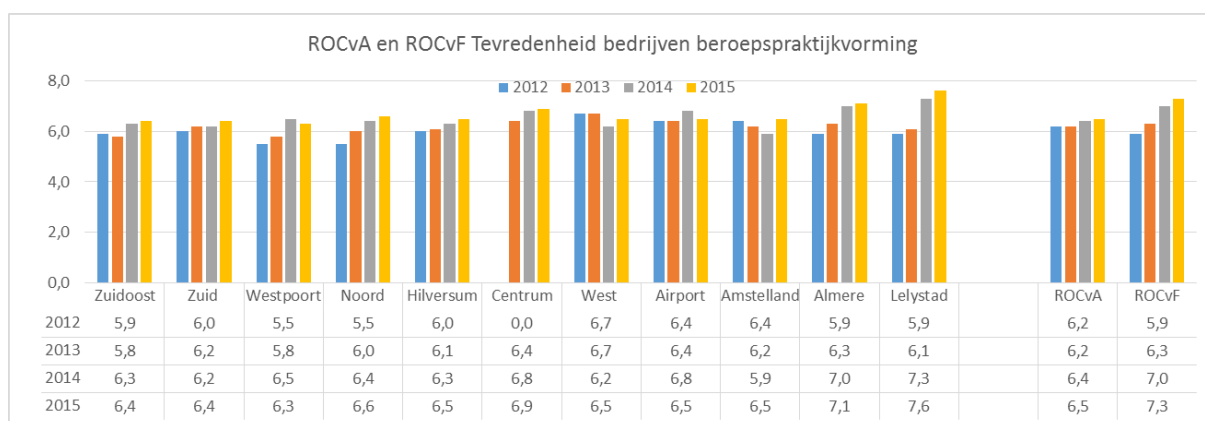
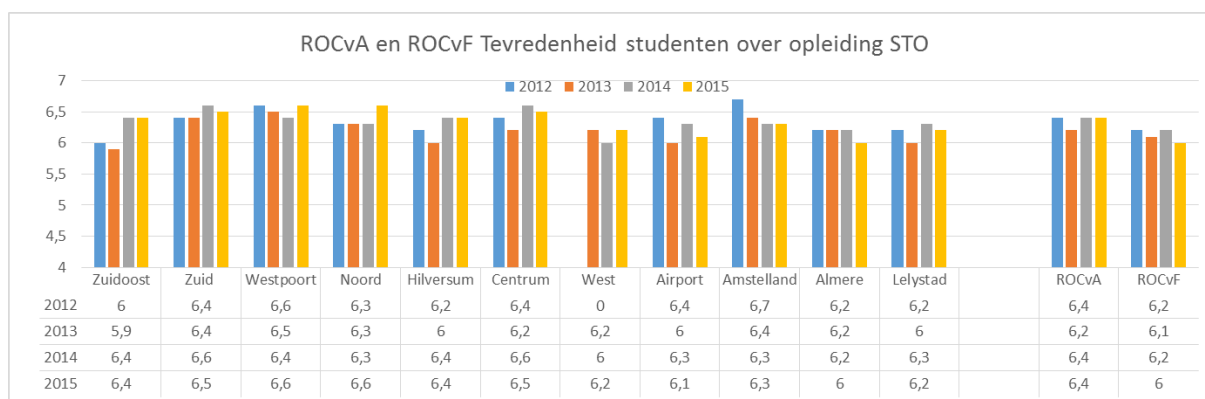
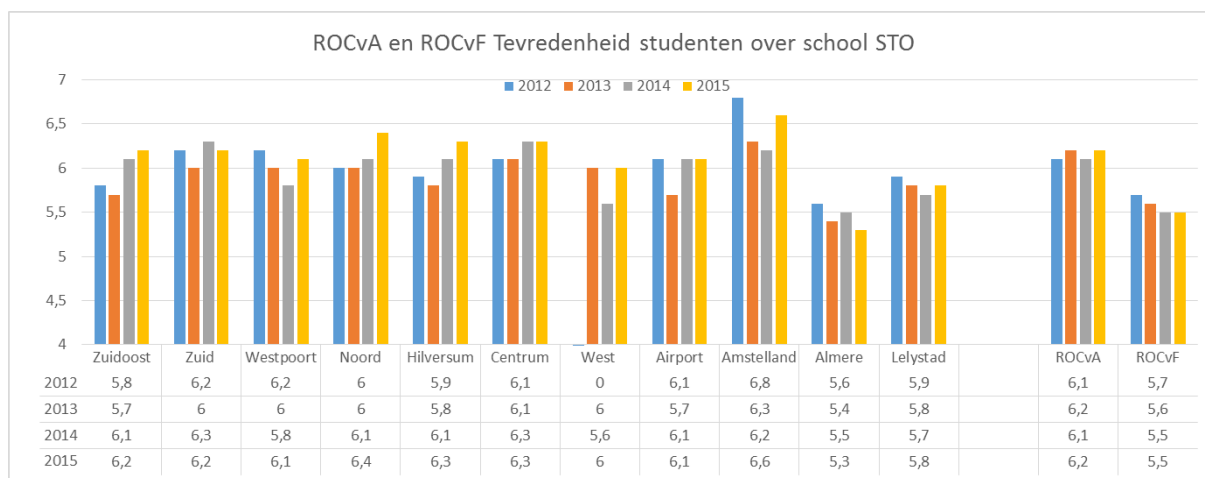
⁶¹ Een lid Raad van Toezicht treedt volgens rooster, doch uiterlijk vier jaar na zijn benoeming, af en is eenmaal herbenoembaar.

⁶² Gebonden aan de functie van Burgemeester gemeente Zaanstad

⁶³ Gebonden aan de functie van voorzitter RvB St. Flevoziekenhuis

Naam	Zitting	Commissies	Maatschappelijke functies
Leden			
Mevrouw drs. R. Litjens	Benoemd op 01-01-2015 Aftredend en herbenoembaar op 31-12-2018	• Lid Remuneratiecommissie (m.i.v. 10-11-2015) • Lid Onderwijscommissie	• BoerCroon Management B.V., Amsterdam; functie: associé • Stichting ArtEZ; Voorzitter College van Bestuur a.i.(tot 1 december 2015) • Coaching praktijk voor directies, bestuurders en toezichthouders • Lid van de Raad van Toezicht van Stichting Sonsbeek (per 1 oktober 2015) • Bestuurslid Stichting Art for Nature • Bestuurslid Stichting Vrienden van de Opera • Fundraising Joods-Portugese Synagoge • Gelegenheidsdocent AOG • Organisatie jaarlijkse landdag VSN • Lid/Bestuurslid van diverse zakelijke en niet-zakelijke netwerken • Lid Raad van Commissarissen van een groot SW-bedrijf (3500 medewerkers)
De heer drs. R.C.Th. Ootjers	Benoemd op 01-01-2011 Aftredend en niet herbenoembaar op 31-12-2018	• Voorzitter Onderwijscommissie	• Fractievoorzitter CDA Staten van Noord Holland (tot 25 maart 2015) • Voorzitter Stichting Oude Hollandse Kerken
De heer drs. K. Baldewpersad Tewarie RA	Benoemd op 01-12-2014 Aftredend en herbenoembaar op 30-11-2018	• Lid Auditcommissie	• Consultant Dasym Investment Strategies • Voorzitter van de jury van The Other Network, jaarlijkse verkiezing van de multiculturele zakenman van het jaar • Lid van de auditcommissie van de FNV • Lid van Raad van Toezicht en Lid Auditcommissie Reumafonds Nederland

6 Tevredenheid per mbo-college

7 Overzicht RIF-aanvragen

Toegekende RIF-aanvragen 2014

House of Logistics	
Partners	ROC van Amsterdam (aanvrager), ROC van Flevoland, Luchtvaart College Schiphol, NOVA College.
Doel	Meer instroom in de opleidingen logistiek en verbetering van doelmatigheid en kwaliteit van het opleidingsaanbod (minder versnipperd en actueler).
Vorm	Virtuele leerwerkomgevingen, waar in verschillende 'kamers' wordt gewerkt aan opleiden en werven.
Centrum voor Innovatief Vakmanschap creatieve Industrie 2.0	
Partners	ROC van Amsterdam (aanvrager), House of Denim (met daarin o.a. G-star, Scotch&Soda, HILFIGER, Levis, Denham, KOI-bags, KingPins), FG Group United, VOF Tolhuistuin.
Doel	Jonge makers op het mbo, creatieve zzp-ers en werkende experts uit het bedrijfsleven en onderwijs een uitdagende omgeving bieden om met gebruik van alle moderne technieken hun ambities en talenten voortdurend te ontwikkelen. Deze 'makers' kunnen ook uit het buitenland komen.
Vorm	Innovatieve state-of-the-art opleidingsfaciliteiten (labs).

Toegekende RIF-aanvragen 2015

Cyber Centre MRA	
Partners	ROC van Amsterdam, ROC van Flevoland en Symantec hebben een consortium gevormd met tien ICT-bedrijven, de gemeenten Hilversum en Amsterdam, de Amsterdam Economic Board en de Hogeschool van Amsterdam.
Doel	Inhoud van de opleidingen en de stages actualiseren en uitbreiden met aspecten van cybersecurity.
Vorm	Verskillende samenwerkingsvormen t.b.v en kennisdeling en het creëren relevante stageplaatsen.

Vorbereiding RIF-aanvragen 2016

Mobiliteitstechniek - Next Technician	
Partners	ROC van Amsterdam, partners Masterplan techniek Alliander, BMW, Bouwbedrijf M.J. de Nijs en Zonen BV, Bouwend Nederland, Bouwtalent, Bovag, Bredero Beroepscollege, Care Schadeservice, Croon Elektrotechniek, De Waag, Fab School, Dura Vermeer, DIVV, Eigen Bedrijf, Espeq, Caland Lyceum, Basisschool de Nautilus.
Doel	Versterking inhoud opleidingen, up to date maken van praktijkruimtes, verhoging instroom met 25% in 2020.
Vorm	Opleidingshuis Next Technician op een centrale plek in de Metropool Regio Amsterdam.

Media TAKE 5	
Partners	ROC van Amsterdam, Hilversum Media Campus, Media College, diverse mediabedrijven, Amsterdam Economic Board.
Doel	Vernieuwen en verrijken van de huidige media-opleidingen, doorlopende media-leerlijnen vmbo-mbo-hbo, versterking samenwerking onderwijs-arbeidsmarkt in de brede mediasector, ontwikkeling stagemodel gericht op uitstroom naar werk, versterken en uitbouwen nationale en internationale samenwerking.
Vorm	TAKE-5 wordt als apart organisatieonderdeel gekoppeld aan de bestaande publiek-private samenwerking Centrum voor Creatief Innovatief Vakmanschap 2.0 (CIVC12.0). Innovatie labs.
Zorg in de wijk inde 21ste eeuw	
Partners	ROC van Amsterdam, ROC van Flevoland, Gemeente Amsterdam, diverse zorgaanbieders in de MRA-regio.
Doel	Inspelen op nieuwe (technologische) ontwikkelingen in de zorg door de opleidingen en stages daarop in te richten.
Vorm	Fieldlabs gedefinieerd als gebouwen voor cliënten, professionals en mantelzorgers, onder beheer van een zorgaanbieder, waarin een omgeving wordt gecreëerd voor, onderzoek, onderwijs en stages.
Hèt opleidingshuis Bouw & Onderhoud	
Partners	ROC van Amsterdam, ROC van Flevoland, Bouwmensen Amsterdam (hierin zijn een aantal aannemingsbedrijven en woningcorporaties vertegenwoordigd), Amsterdam Economic Board.
Doel	Actualiseren inhoud opleidingen, oplossing zoeken voor toename bol-studenten, uitbreiding aantal partners.
Vorm	Opleidingshuis Bouw & Onderhoud in de Metropool Regio Amsterdam.
Tech Pack	
Partners	ROC van Flevoland, vo-scholen en hbo-instellingen in Flevoland, PRES, technische bedrijven in Flevoland, gemeenten Almere en Lelystad.
Doel	Voldoende en goedopgeleide mbo-technici voor de regio (verhoging van 30%) door een doelmatige en innovatieve infrastructuur van opleidingen voor de sector (doorlopende leerlijnen, actualisering van het curriculum en stageopdrachten). Het creëren van "state of the art" leerbedrijven en een nieuw stagemodel.
Vorm	Skills labs, bedrijfsopdrachten.
House of Hospitality	
Partners	ROC van Amsterdam, Randstad Hospitality, Amsterdam Arena, Corendon, CASA400 Hotel, Westcord Fashion Hotel, TUI, Vermaatgroep, Hogere Hotelschool Den Haag, Amsterdam Marketing, Amsterdams Proeflokaal, Hogeschool Inholland, OLVG, Booking.com, Vacansoleil, ISS Facility Services Nederland, Gemeente Amsterdam, ANVR, Koninklijke Horeca Nederland.
Doel	Verbeteren kwaliteit van hospitality en servicegedrag van (toekomstige) medewerkers, verhoging van de instroom, realiseren van om- her- en bijscholing, cross-sectorale samenwerking creëren, innovatie mogelijk maken.
Vorm	Opleidingshuis met Hospitality Lab voor innovatie.

Thema 1: Uitbesteding

Hieronder wordt verstaan het uitbesteden van bekostigd onderwijs aan een andere (al dan niet bekostigde) instelling tegen betaling voor de geleverde prestatie.

Verantwoording ROCvA en ROCvF

Hierbij wordt met de volgende organisaties samengewerkt:

ROC van Amsterdam

NIHO Beheer B.V.
Stichting Vacansoleil
Inwerking B.V.
Werkleerschool
Robert Kranenburg Academy
Opleidingsbedrijf Installatie Werk Midden
Opleidingsbedrijf Bouw Gooi & Vechtstreek
Bouwmensen
Studium Eemland
Voortgezet Onderwijs van Amsterdam

ROC van Flevoland

OVD Educatieve uitgeverij
Teletrain
Erkend opleiden
Eduvier Onderwijsgroep

Bij uitbesteding worden schriftelijke overeenkomsten afgesloten met afspraken over prestaties en vergoedingen. De roc's houden altijd de eindverantwoording voor de kwaliteit en examinering van het onderwijs.

Thema 2: Investeren van publieke middelen in private activiteiten

Hieronder wordt verstaan dat de rijksbijdrage wordt ingezet in een privaatrechtelijke rechtspersoon of waarin publieke middelen anderszins worden geïnvesteerd in private activiteiten die niet behoren tot de kerntaak van de instelling.

Verantwoording ROCvA en ROCvF

Door Stichting ROC van Amsterdam wordt voor 100% deelgenomen in de dochtervennootschap ROCA Contractonderwijs Holding B.V. (Holding). De participatie bedraagt € 5 miljoen aan aandelen.

Tot 2007 werden in deze vennootschap middels twaalf 100% dochtervennootschappen de private opleidingsactiviteiten van het ROCvA uitgevoerd. Het geconsolideerde eigen vermogen van de Holding bedraagt per 31 december 2015 € 6,0 miljoen positief. Inmiddels bestaan nog slechts 2 dochtervennootschappen onder ROCvA Contractonderwijs Holding B.V. Alle drie vennootschappen hebben geen activiteiten meer gehad in 2015 (2014: idem).

Een nadere specificatie wordt weergegeven in de toelichting op de enkelvoudige balans van de Stichting ROC van Amsterdam, welke is opgenomen in de geconsolideerde jaarrekening. In boekjaar 2015 heeft de Holding geen activiteiten gekend.

Bij het ROCvF zijn in het verslagjaar 2015 geen uitgaven gedaan voor private activiteiten. Alle private activiteiten zijn ondergebracht in de ROC Flevoland Holding B.V. Het eigen vermogen van de Holding bedraagt per 31 december 2015 € 0,3 miljoen negatief. ROC Flevoland Holding B.V. houdt 100% van de aandelen in de dochtermaatschappijen Taint B.V. en ROC Cars B.V. In het boekjaar 2015 hebben de drie vennootschappen geen activiteiten gekend.

Thema 3: Het verlenen van vrijstellingen

Een instelling kan vrijstellingen verlenen voor het afleggen van toetsen of examenonderdelen. Hierdoor zal de deelnemer de opleiding niet in de volle vorm volgen. Soms kunnen vrijstellingen zo omvangrijk zijn dat de deelnemer nog maar zo weinig onderwijs hoeft te volgen om een diploma te halen, dat het de vraag is of in een dergelijk geval bekostiging verkregen mag worden.

Verantwoording ROCvA en ROCvF

In enkele gevallen worden door het ROCvA en ROCvF vrijstellingen verleend aan studenten door de teamexamencommissie. Toegekende vrijstellingen worden vastgelegd in het studentvolgsysteem.

Thema 4: Les- en cursusgeld niet betaald door de deelnemer zelf

Het staat de instelling vrij een fonds te vormen en daaruit het cursus- of lesgeld voor specifieke deelnemers te voldoen. Dit fonds mag echter niet worden gevoed uit de Rijksbijdrage.

Het kan voorkomen dat niet de deelnemer zelf maar een derde het cursusgeld betaalt. Uitgangspunt is dat de deelnemer zelf verantwoordelijk moet zijn voor het betalen van het cursusgeld. Het is niet toegestaan om uit de Rijksbijdrage kosten te betalen die volgens de wetgever voor rekening van de deelnemer dienen te blijven (anders is sprake van ondoelmatige besteding van de Rijksbijdrage).

Verantwoording ROCvA en ROCvF

Noch het ROCvA noch het ROCvF heeft een fonds met betrekking tot les- en cursusgeld. Tevens wordt door het ROCvA of het ROCvF geen wettelijk verplicht cursusgeld betaald voor studenten. Facturen worden naar de student zelf verstuurd of naar degene die door de student is gemachtigd.

Thema 5: In- en uitschrijving en inschrijving van deelnemers in meer dan één opleiding tegelijk

Het is gewenst te stimuleren dat Educatiedeelnemers een beroepsopleiding gaan volgen.

Instellingen mogen niet door een strategische in- en uitschrijfprocedure een financieel gewin behalen voor uitschrijvingen vlak na 1 oktober.

Verantwoording ROCvA en ROCvF

Van de studenten op 1 oktober 2015 inschreven in het beroepsonderwijs bij het ROCvA volgden 16 deelnemers gelijktijdig een traject in het Volwassenonderwijs.

Bij het ROCvA hebben in de periode van 2 oktober t/m 31 december 2015 in totaal 843 studenten de instelling verlaten, waarvan 241 met en 602 studenten zonder diploma.

Studenten die ROCvA na 1 oktober 2015 relatief snel hebben verlaten met aanduiding van redenen	
Totaal aantal uitgeschreven studenten in de periode 2 oktober 2015 t/m 31 december 2015	843
Met diploma	241
Zonder diploma, naar oorzaak:	
Arbeidsmarkt en externe factoren	105
Instellingsgebonden factoren	47
Persoonsgebonden factoren	321
Studie en Beroepskeuze gebonden factoren	127
Reden onbekend	<u>2</u>
Totaal zonder diploma	602

In dezelfde periode hebben zich 64 studenten ingeschreven zonder dat daarvoor bekostiging wordt ontvangen.

Studenten die in de periode 2 oktober t/m 31 december 2015 alsnog zijn ingeschreven bij het ROCvA zonder bekostiging	
BBL	7
BOL	<u>57</u>
Totaal studenten	64

Van de studenten op 1 oktober 2015 inschreven in het beroepsonderwijs bij het ROCvF volgde 1 deelnemer gelijktijdig een traject in het Volwassenonderwijs.

Bij het ROCvF hebben in de periode van 2 oktober t/m 31 december 2015 in totaal 130 studenten de instelling verlaten, waarvan 21 met en 109 studenten zonder diploma.

Studenten die ROCvF na 1 oktober 2015 relatief snel hebben verlaten met aanduiding van redenen	
Totaal aantal uitgeschreven studenten in de periode 2 oktober 2015 t/m 31 december 2015	130
Met diploma	21
Zonder diploma, naar oorzaak:	
Arbeidsmarkt en externe factoren	11
Instellingsgebonden factoren	5
Persoonsgebonden factoren	73
Studie en Beroepskeuze gebonden factoren	<u>20</u>
Totaal zonder diploma	109

In dezelfde periode hebben zich 6 studenten ingeschreven zonder dat daarvoor bekostiging wordt ontvangen.

Studenten die in de periode 2 oktober t/m 31 december 2015 alsnog zijn ingeschreven bij het ROCvF zonder bekostiging	
BBL	<u>6</u>
Totaal studenten	6

Thema 6: Omzwaaiers

Uitgangspunt is dat deelnemers in de meeste passende Crebo-opleiding worden geplaatst en daadwerkelijk onderwijs wordt gegeven behorende bij die opleiding.

Het uitreiken van meer diploma's is geoorloofd. Echter meervoudige diplomering mag niet worden toegepast overwegend of uitsluitend om het financiële belang van de instelling te vergroten.

Verantwoording ROCvA en ROCvF

Het aantal studenten dat bij het ROCvA is overgestapt in 2015 naar een ander opleiding is in totaal 1.431, het aantal dat naar een andere leerweg is overgestapt is 173 en 52 studenten zijn overgestapt naar een andere leerweg en opleiding.

Studenten van het ROCvA die tijdens het schooljaar van opleiding en/of leerweg veranderden.	
Van opleiding veranderd	1.431
Van leerweg veranderd	173
Van opleiding en leerweg veranderd.	<u>52</u>
Totaal	1.656

Van de 9.673 studenten van het ROCvA waar in 2015 een voor bekostiging in aanmerking komend diploma is uitgereikt, is aan 549 studenten al in een voorafgaand jaar een bekostigd diploma uitgereikt, in bijna alle gevallen (524 studenten) is een diploma uitgereikt op een hoger niveau. Deze studenten zijn doorgestroomd naar een opleiding op een hoger niveau en hebben het bij de opleiding behorend diploma behaald. Aan 19 studenten is in 2015 een diploma uitgereikt op een gelijk niveau. Zij hebben daarmee een breder kwalificatieprofiel verworven. Aan 6 studenten is een diploma uitgereikt op een lager niveau. In de meeste gevallen ging het om herprofilering.

Overzicht van de horizontale, in de tijd verspreide, stapeling van diploma's bij het ROCvA	
Totaal voor bekostiging in aanmerking komende diploma's	9.673
Stapeling van diploma's:	
Met hoger niveau	524
Met gelijk niveau	19
Met lager niveau	<u>6</u>
Totaal gestapelde diploma's	549

Het aantal studenten dat bij het ROCvF is overgestapt in 2015 naar een ander opleiding is in totaal 367, het aantal dat naar een andere leerweg is overgestapt is 15 en 22 studenten zijn overgestapt naar een andere leerweg en opleiding.

Studenten van het ROCvF die tijdens het schooljaar van opleiding en/of leerweg veranderden.	
Van opleiding veranderd	367
Van leerweg veranderd	15
Van opleiding en leerweg veranderd.	<u>22</u>
Totaal	404

Van de 1.698 studenten van het ROCvF waar in 2015 een voor bekostiging in aanmerking komend diploma is uitgereikt, is aan 99 studenten al in een voorafgaand jaar een bekostigd diploma uitgereikt, in bijna alle gevallen (97 studenten) is een diploma uitgereikt op een hoger niveau. Deze studenten zijn doorgestroomd naar een opleiding op een hoger niveau en hebben het bij de opleiding behorend diploma behaald. Aan 2 studenten is in 2015 een diploma uitgereikt op een gelijk niveau. Zij hebben daarmee een breder kwalificatieprofiel verworven.

Overzicht van de horizontale, in de tijd verspreide, stapeling van diploma's bij het ROCvF	
Totaal voor bekostiging in aanmerking komende diploma's	1.698
Stapeling van diploma's:	
Met hoger niveau	97
Met gelijk niveau	2
Met lager niveau	<u>0</u>
Totaal gestapelde diploma's	99

Thema 7: Maatwerktrajecten ten behoeve van bedrijven

Dit betreft trajecten waarvoor zowel door de overheid als van een andere partij een bijdrage wordt ontvangen.

Verantwoording ROCvA en ROCvF

Maatwerktrajecten worden verzorgd voor de volgende bedrijven en organisaties:

ROC van Amsterdam

Luca Praktijkschool
College de Toekomst
Stichting Orion
Altra
RAS
Scholings- en werktrajecten Amsterdam
Ymere
Royal van Lent Shipyard BV
Opleidingsbedrijf Metaal
De Werkmeester
Fifteen
KLM
DiagNose Netherlands BV
I-Sec
Adecco Group Nederland
Trigion Beveiliging BV
SDBV
Forensisch centrum Teylingerein

ROC van Flevoland

Niet van toepassing,

Thema 8: Buitenlandse deelnemers en onderwijs in het buitenland

Onderwijs dat daadwerkelijk in Nederland wordt verzorgd en voor bekostiging in aanmerking komt. Buitenlandse studenten mogen worden ingeschreven als zij rechtmatig in Nederland verblijven.

Verantwoording ROCvA en ROCvF

Van buitenlandse deelnemers wordt vastgesteld dat deze rechtmatig in Nederland verblijven (bijvoorbeeld door middel van een verblijfsvergunning). Het onderwijs en de examinering dat door de roc's wordt verzorgd vindt volledig plaats in Nederland. Met regelmaat volgt een aantal studenten de beroepspraktijkvorming (stage) in het buitenland onder voorwaarde dat de stageplek is geaccrediteerd voor de betreffende bekostigde opleiding.

Jaarrekening 2015 ROC van Amsterdam

1 Geconsolideerde balans per 31 december 2015 (na voorstel resultaatbestemming)

Activa		31-12-2015	31-12-2014
(bedragen x € 1.000)			
Vaste activa			
Materiële vaste activa			
Bedrijfsgebouwen en terreinen	1	186.620	194.752
Andere vaste bedrijfsmiddelen	1	21.644	24.208
Niet aan de bedrijfsuitoefening dienstbare activa	1	4.350	7.058
Vaste bedrijfsmiddelen in uitvoering	1	<u>4.658</u>	<u>1.859</u>
		217.272	227.877
Financiële vaste activa			
Overige vorderingen	2	<u>356</u>	<u>343</u>
		356	343
Totaal vaste activa		217.628	228.220
Vlottende activa			
Vorraden		167	156
Vorderingen			
Debiteuren	3	4.031	3.195
Deelnemers/cursisten	3	1.677	1.949
Overige vorderingen en overlopende activa	3	<u>2.204</u>	<u>3.742</u>
		7.912	8.886
Liquide middelen	4	41.395	20.366
Totaal vlottende activa		49.474	29.408
Totaal activa		<u><u>267.102</u></u>	<u><u>257.628</u></u>

Passiva

(bedragen x € 1.000)

		<u>31-12-2015</u>	<u>31-12-2014</u>
Eigen vermogen	5	96.231	80.430
Voorzieningen			
Voorziening herstructurering	6	16.793	18.584
Overige personeelsvoorzieningen	6	3.803	3.143
Voorziening verlieslatende contracten	6	<u>165</u>	<u>491</u>
		20.761	22.218
Langlopende schulden			
Leningen kredietinstellingen	7	90.521	97.174
Kortlopende schulden			
Aflossingsverplichtingen	7	6.653	4.012
Crediteuren		6.797	7.623
Belastingen en premies sociale verzekeringen	8	8.376	11.031
Pensioenen		1.905	2.103
Overige schulden en overlopende passiva	8	<u>35.858</u>	<u>33.037</u>
		59.589	57.806
Totaal passiva		<u><u>267.102</u></u>	<u><u>257.628</u></u>

2 Geconsolideerde staat van baten en lasten over 2015

(bedragen x € 1.000)

		2015	Begroting 2015	2014
Baten				
Rijksbijdragen OCW	9	241.007	240.837	226.089
Overige overheidsbijdragen	10	12.288	10.296	10.789
Deelnemersbijdragen	11	4.603	3.171	4.318
Baten werk in opdracht van derden	12	1.698	1.586	2.329
Overige baten	13	10.020	8.600	5.815
Totaal baten		269.616	264.490	249.340
Lasten				
Personeelslasten	14	183.777	193.719	174.524
Afschrijvingen	15	16.867	14.625	15.803
Huisvestingslasten	16	16.425	18.360	18.168
Overige instellingslasten	17	32.298	31.665	33.135
Totaal lasten		249.367	258.369	241.630
Saldo baten en lasten		20.249	6.121	7.710
Financiële baten	18	1	200	37
Financiële lasten	18	-4.425	-5.000	-4.601
		-4.424	-4.800	-4.564
Resultaat uit gewone bedrijfsvoering		15.825	1.321	3.146
Nettoresultaat		15.825	1.321	3.146
Nettoresultaat		15.825	1.321	3.146
Af: bestemmingsreserves *		-4.425	-	-
Af: incidentele baten		-4.038	-	-
Genormaliseerd resultaat		7.362	1.321	3.146
Voorstel resultaatbestemming				
<i>Toevoeging aan:</i>				
Algemene reserve		11.356	1.321	2.838
Bestemmingsreserve privaat		44	-	308
Bestemmingsreserve publiek		4.425	-	-
		15.825	1.321	3.146

* Beklemde baten met geoormerkte besteding in 2016

3 Geconsolideerd kasstroomoverzicht over 2015

(bedragen x € 1.000)		2015	2014
Saldo baten en lasten		20.249	7.710
Gecorrigeerd voor:			
• Afschrijvingen	15	16.867	15.803
• Mutatie voorzieningen	6	<u>-1.457</u>	<u>-2.039</u>
		15.410	13.764
Veranderingen in vlottende middelen			
• Mutatie voorraden		-11	-28
• Mutatie vorderingen	3	974	2.498
• Mutatie kortlopende schulden excl. aflossingsverplichtingen	8	<u>-887</u>	<u>5.933</u>
Mutatie werkkapitaal		76	8.403
Kasstroom uit bedrijfsoperaties		35.735	29.877
Financiële baten	18	1	37
Financiële lasten	18	<u>-4.521</u>	<u>-4.601</u>
		-4.520	-4.564
KASSTROOM UIT OPERATIONELE ACTIVITEITEN		31.215	25.313
Investerings in materiële vaste activa	1	-11.170	-8.281
Desinvesteringen in materiële vaste activa	1	5.009	1.202
Toename in financiële vaste activa		<u>-13</u>	<u>-1</u>
KASSTROOM UIT INVESTERINGSACTIVITEITEN		-6.174	-7.080
Aflossing kredietinstellingen	7	<u>-4.012</u>	<u>-4.076</u>
KASSTROOM UIT FINANCIERINGSACTIVITEITEN		-4.012	-4.076
Mutatie liquide middelen		21.029	14.157
Beginstand liquide middelen		<u>20.366</u>	<u>6.209</u>
Eindstand liquide middelen	4	<u>41.395</u>	<u>20.366</u>

De 'Mutatie kortlopende schulden exclusief aflossingsverplichtingen' is gecorrigeerd voor non-cash transacties voor een bedrag ad. 125 (2014: 162).

4 Geconsolideerd overzicht totaalresultaat over 2015

(bedragen x € 1.000)		<u>2015</u>	<u>2014</u>
Nettoresultaat		15.825	3.146
Rechtstreekse mutaties in het eigen vermogen:			
Mutatie herwaardering materiële vaste activa	5	<u>101</u>	<u>1.207</u>
Totaalresultaat		<u>15.926</u>	<u>4.353</u>

Algemeen

Juridische vorm en voornaamste activiteiten

De organisatie is een stichting; de voornaamste activiteiten bestaan uit het bevorderen van beroepsonderwijs, voortgezet onderwijs en educatie. Het bestuursnummer van Stichting ROC van Amsterdam is 40833 en de bestuursnummers van Stichting Voortgezet Onderwijs van Amsterdam zijn 41854 en 41855. De hierin meegenomen BRIN nummers zijn 25PZ (Stichting ROC van Amsterdam) 00EF, 14RL en 21AS (Stichting Voortgezet Onderwijs van Amsterdam).

Het statutaire vestigingsadres is Fraijlemaborg 141 te Amsterdam.

Toegepaste standaarden

De jaarrekening is opgesteld volgens de Regeling jaarverslaggeving onderwijs (RJO). In deze regeling is bepaald dat de bepalingen van Titel 9 Boek 2 BW en de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving (in het bijzonder RJ 660 Onderwijsinstellingen) van toepassing zijn en met inachtneming van de in de RJO aangeduide uitzonderingen. De grondslagen die worden toegepast voor de waardering van activa en passiva en de resultaatbepaling zijn gebaseerd op historische kosten. De grondslagen zijn ongewijzigd ten opzichte van voorgaand jaar.

Verslaggevingsperiode

Deze jaarrekening heeft betrekking op het boekjaar 2015, dat is geëindigd op balansdatum 31 december 2015.

Vergelijkende cijfers

De vergelijkende cijfers zijn waar nodig aangepast ten opzichte van de jaarrekening van voorgaand jaar. Dit betreft de balans en het verloopoverzicht eigen vermogen, aangezien deze in de jaarrekening 2015 zijn opgesteld na voorstel resultaatbestemming en in de jaarrekening 2014 nog vóór voorstel resultaatbestemming. De reden voor de wijziging is het feit dat door het bestuur besloten is om per 31 december 2015 bestemmingsreserves te vormen, die anders in de jaarrekening 2015 nog niet zichtbaar zouden zijn.

Continuïteit

Deze jaarrekening is opgesteld uitgaande van de continuïteitsveronderstelling.

Grondslagen voor de waardering van activa en passiva en de resultaatbepaling

Inleiding

Voor zover niet anders vermeld, worden activa en passiva opgenomen tegen nominale waarde.

Een actief wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de toekomstige economische voordelen naar de organisatie zullen toevloeien en de waarde daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld. Een verplichting wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de afwikkeling daarvan gepaard zal gaan met een uitstroom van middelen en de omvang van het bedrag daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Een in de balans opgenomen actief of verplichting blijft op de balans als een transactie (met betrekking tot het actief of de verplichting) niet leidt tot een belangrijke verandering in de economische realiteit met betrekking tot het actief of de verplichting.

Een actief of verplichting wordt niet langer in de balans opgenomen indien een transactie ertoe leidt dat alle of nagenoeg alle rechten op economische voordelen en alle of nagenoeg alle risico's met betrekking tot het actief of de verplichting aan een derde zijn overgedragen. Verder wordt een actief of een verplichting niet meer in de balans opgenomen vanaf het tijdstip dat niet meer wordt voldaan aan de voorwaarden van waarschijnlijkheid van de toekomstige economische voordelen en/of betrouwbaarheid van de bepaling van de waarde.

Baten en lasten worden toegerekend aan de periode waarop zij betrekking hebben. Baten worden in de winst en verliesrekening opgenomen wanneer een vermeerdering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermeerdering van een actief of een vermindering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld. Lasten worden verwerkt wanneer een vermindering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermindering van een actief of een vermeerdering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld.

De jaarrekening wordt gepresenteerd in euro's, de functionele valuta van de organisatie. Alle financiële informatie in euro's is afgerond op het dichtstbijzijnde duizendtal.

Gebruik van schattingen

De opstelling van de jaarrekening vereist dat het management oordelen vormt en schattingen en veronderstellingen maakt die van invloed zijn op de toepassing van grondslagen en de gerapporteerde waarde van activa en verplichtingen, en van baten en lasten.

De daadwerkelijke uitkomsten kunnen afwijken van deze schattingen. De schattingen en onderliggende veronderstellingen worden voortdurend beoordeeld. Herzieningen van schattingen worden opgenomen in de periode waarin de schatting wordt herzien en in toekomstige perioden waarvoor de herziening gevolgen heeft. De volgende waarderingsgrondslagen zijn naar de mening van het management het meest kritisch voor het weergeven van de financiële positie en vereisen schattingen en veronderstellingen:

- Waardering van (materiële vaste) activa niet dienstbaar aan het bedrijfsproces;
- Voorziening herstructurering en overige personele voorzieningen;

Grondslagen voor consolidatie

In de consolidatie worden Stichting ROC van Amsterdam en alle rechtspersonen betrokken waarin een meerderheidsbelang wordt gehouden dan wel sprake is van overheersende zeggenschap. De volgende rechtspersonen zijn in deze jaarrekening meegenomen:

- ROCA Contractonderwijs Holding B.V. (100% belang)
- Stichting Voortgezet Onderwijs van Amsterdam (overheersende zeggenschap).
- ROCA Uitzendorganisatie B.V. (100%-deelneming van ROCA Contractonderwijs Holding B.V.)
- Centrum voor Vakopleidingen B.V. (100%-deelneming van ROCA Contractonderwijs Holding B.V.)

De geconsolideerde jaarrekening omvat de financiële gegevens van de organisatie en haar groepsmaatschappijen en andere rechtspersonen waarover overheersende zeggenschap kan worden uitgeoefend dan wel waarover de centrale leiding bestaat. Groepsmaatschappijen zijn deelnemingen waarin de organisatie een meerderheidsbelang heeft, of waarin op een andere wijze een beleidsbepalende invloed kan worden uitgeoefend. Bij Stichting Voortgezet Onderwijs van Amsterdam is ROCvA de (enige) statutaire bestuurder.

Groepsmaatschappijen worden in de consolidatie betrokken vanaf het tijdstip waarop beleidsbepalende invloed kan worden uitgeoefend, tot het tijdstip van beëindiging van deze invloed.

In de geconsolideerde jaarrekening zijn de onderlinge schulden, vorderingen en transacties geëlimineerd, evenals de binnen de Groep gemaakte resultaten.

De groepsmaatschappijen zijn integraal geconsolideerd. Voor een overzicht van de geconsolideerde groepsmaatschappijen wordt verwezen naar de toelichting op de Financiële vaste activa in de enkelvoudige jaarrekening.

Grondslagen voor de omrekening van vreemde valuta's

Transacties luidend in vreemde valuta's worden in de betreffende functionele valuta van de organisatie omgerekend tegen de geldende wisselkoers op de transactiedatum.

In vreemde valuta's luidende monetaire activa en verplichtingen worden per balansdatum in de functionele valuta omgerekend tegen de op die datum geldende wisselkoers. Valutakoersverschillen die voortkomen uit de afwikkeling van monetaire posten, dan wel voortkomen uit de omrekening van monetaire posten in vreemde valuta worden verwerkt in de winst-en-verliesrekening in de periode dat zij zich voordoen.

Schattingswijzigingen

Schattingswijziging looptijd voorziening herstructurering

De voorziening herstructurering betreft een voorziening voor toekomstige uitkeringsverplichtingen aan oud-medewerkers (o.a. WW en bovenwettelijke uitkeringen), waarvan de kosten voor rekening van ROCvA komen. Tot en met boekjaar 2014 werd bij de bepaling van de voorziening een tijdshorizon van 5 jaar vooruit gehanteerd. Deze periode was gebaseerd op een inschatting uit het verleden van de gemiddelde duur van uitkeringen aan voormalige medewerkers, waarvan zoals vermeld de kosten voor rekening van ROCvA komen. Gedurende 2015 heeft een herijking van deze inschatting plaatsgevonden. Hierbij is geconcludeerd dat de werkelijke gemiddelde looptijd van uitkeringsverplichtingen sterk verschilt per individu, en sterk afhankelijk is van externe factoren die slechts beperkt beïnvloedbaar zijn voor ROCvA. De verschillen per individu worden bepaald door verschillen in dienstjaren in de sector, en door leeftijd van (oud-)medewerkers. De externe factoren die beperkt beïnvloedbaar zijn betreffen de mate en het tempo waarin oud-medewerkers een andere baan kunnen vinden, en de motivatie om een andere baan te vinden. Door ROCvA zijn diverse maatregelen getroffen om contacten te onderhouden

met oud-medewerkers, om scholing en outplacement aan te bieden en om vacatures binnen en buiten ROCvA beschikbaar te maken. Indien oud-medewerkers een andere baan vinden, zullen de uitkeringsverplichtingen voor ROCvA als gevolg daarvan afnemen of eindigen. Echter, op een later moment kunnen de uitkeringsverplichtingen weer herleven, indien de andere baan toch eindigt. Als gevolg van de grote verschillen per individu, de beperkt beïnvloedbare externe factoren, en de kans op herleving in de toekomst van thans gestopte uitkeringsverplichtingen, heeft ROCvA geconcludeerd dat de thans bekende maximale uitkeringsverplichting (qua looptijd) op dit moment de beste schatting is om de voorziening voor uitkeringsverplichtingen (voorziening herstructurering) te bepalen. De maximale looptijd wordt in de praktijk gesteld op 20 jaar, omdat de beschikbaarheid van externe informatie omtrent de toekomstige uitkeringsverplichtingen (WW en bovenwettelijke uitkeringen, samen het belangrijkste onderdeel van de voorziening) niet verder doorloopt dan 2036. Bij bepaling van de voorziening op basis van een 5-jaars periode, zoals in voorgaande jaren, zou de voorziening per 31 december 2015 € 3,1 miljoen lager zijn uitgekomen.

Schattingwijziging in verband met herziening van de economische levensduur van ICT-devices binnen de materiële vaste activa

Door het toenemende tempo waarmee ICT-devices worden vervangen, is besloten de economische levensduur te verlagen van 4 naar 2 jaar. Het betreft met name de volgende devices: laptops, desktops en tablets. De wijziging is prospectief toegepast. Als gevolg daarvan zijn de afschrijvingen in 2015 € 1,6 miljoen hoger uitgevallen dan in de situatie waarin geen wijzigingen hadden plaatsgevonden.

Financiële instrumenten

Financiële instrumenten omvatten bij ROCvA overige financiële vaste activa, vorderingen, geldmiddelen, leningen en overige financieringsverplichtingen, en overige schulden. Binnen de groep wordt alleen gebruik gemaakt van primaire financiële instrumenten en niet van afgeleide financiële instrumenten (derivaten). In de jaarrekening zijn de volgende categorieën financiële instrumenten opgenomen: verstrekte leningen en overige vorderingen, geldmiddelen, en overige (financiële) verplichtingen. Voorts hebben de Stichting ROCvA en/of haar groepsmaatschappijen geen handelsportefeuille van financiële instrumenten verworven of zijn deze aangegaan met het doel de instrumenten op korte termijn te verkopen.

Financiële instrumenten worden bij de eerste opname verwerkt tegen reële waarde, waarbij (dis)agio en direct toerekenbare transactiekosten in de eerste opname worden meegenomen. Na de eerste opname worden financiële instrumenten gewaardeerd op de hierna beschreven manier bij vorderingen en schulden. Liquide middelen worden gewaardeerd op nominale waarde.

Bijzondere waardeverminderingen financiële activa

Een financieel actief dat niet wordt gewaardeerd tegen

1. reële waarde met waarde-wijzigingen in de staat van baten en lasten of
2. geamortiseerde kostprijs of lagere marktwaarde,

wordt op iedere verslagdatum beoordeeld om te bepalen of er objectieve aanwijzingen bestaan dat het actief een bijzondere waardevermindering heeft ondergaan. Een financieel actief wordt geacht onderhevig te zijn aan een bijzondere waardevermindering indien objectieve aanwijzingen bestaan dat na de eerste opname van het actief zich een gebeurtenis heeft voorgedaan die een negatief effect heeft gehad op de verwachte toekomstige kasstromen van dat actief en waarvan een betrouwbare schatting kan worden gemaakt.

Objectieve aanwijzingen dat financiële activa onderhevig zijn aan een bijzondere waardevermindering omvatten het niet nakomen van betalingsverplichtingen en achterstallige betaling door een debiteur, herstructurering van een aan de onderneming toekomend bedrag onder voorwaarden die de onderneming anders niet zou hebben overwogen, aanwijzingen dat een debiteur of emittent failliet zal gaan, en het verdwijnen van een actieve markt voor een bepaald effect.

Aanwijzingen voor bijzondere waardeverminderingen van vorderingen die door de organisatie worden gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs worden op het niveau van specifieke activa in aanmerking genomen. Een bijzonder waardeverminderingverlies met betrekking tot een tegen geamortiseerde kostprijs gewaardeerd financieel actief wordt berekend als het verschil tussen de boekwaarde en de contante waarde van de verwachte toekomstige kasstromen, gedisconteerd tegen de oorspronkelijke effectieve rente van het actief. Verliezen worden opgenomen in de staat van baten en lasten.

Als in een latere periode het actief, onderhevig aan een bijzondere waardevermindering, stijgt en het herstel objectief in verband kan worden gebracht met een gebeurtenis die plaatsvond na de opname van het bijzondere waardeverminderingverlies, wordt het bedrag uit hoofde van het herstel (tot maximaal de oorspronkelijke kostprijs) opgenomen in de staat van baten en lasten.

Materiële vaste activa

De bedrijfsgebouwen en -terreinen, andere vaste bedrijfsmiddelen, en materiële vaste activa in uitvoering worden gewaardeerd tegen verkrijgings- of vervaardigingsprijs verminderd met de cumulatieve afschrijvingen en duurzame waardeverminderingen. Deze activa worden duurzaam door de Stichting gebruikt. De gebouwen en terreinen zijn, voor zover zij per 1 januari 1997 aan de Stichting zijn overgedragen in het kader van de Wet 'Omkering Kapitaaldienst Financiering' (OKF), opgenomen voor de waarden zoals vastgesteld door het Ministerie van OCW bij de uitvoering van deze operatie.

De niet aan de bedrijfsvoering dienstbare activa betreft bedrijfsgebouwen en -terreinen die buiten gebruik gesteld zijn. Deze zijn gewaardeerd tegen actuele waarde gebaseerd op berekeningen van externe taxateurs c.q. concrete biedingen door derde partijen. De waarde van deze objecten wordt periodiek getaxeerd en de evaluatie van de herwaardering vindt continu plaats. Bij herwaardering boven de kostprijs wordt de herwaardering direct in het eigen vermogen geboekt in een herwaarderingsreserve. Bij realisatie van de herwaardering door verkoop wordt de gerealiseerde herwaardering binnen het eigen vermogen geboekt van de herwaarderingsreserve naar de algemene reserve. Verminderingen van de herwaarderingsreserve als gevolg van waardeverminderingen kunnen niet leiden tot een negatief saldo, het merendeel wordt in dat geval ten laste van het resultaat gebracht. Over deze activa wordt niet afgeschreven. Zodra activa buitengebruik gesteld worden (met name gebouwen en terreinen) vindt overboeking van 'Bedrijfsgebouwen en -terreinen' naar 'Niet aan de bedrijfsvoering dienstbare activa' plaats. Zodra buitengebruikstelling wordt opgeheven, vindt weer overboeking naar 'Bedrijfsgebouwen en -terreinen' plaats. Investeringsubsidies worden in mindering gebracht op de materiële vaste activa, en vallen vrij naar rato van de afschrijvingen op de betreffende activa.

De afschrijvingen worden berekend als een percentage over de aanschafprijs volgens de lineaire methode op basis van de geschatte economische levensduur. Afschrijvingen starten op het moment dat een actief beschikbaar is voor het beoogde gebruik. Op terreinen, materiële vaste bedrijfsactiva in uitvoering en vooruitbetalingen op materiële vaste activa wordt niet afgeschreven. De volgende afschrijvingspercentages worden hierbij gehanteerd:

- Terreinen : nihil
- Gebouwen en verbouwingen via componentenmethode:
 - Afbouw : 10
 - Afwerkingen : 6,66
 - Casco : 2
 - Installaties : 10
 - Vaste inrichtingen : 6,66
 - Renovatie : 3,33
- Andere vaste bedrijfsmiddelen:
 - Inventaris en apparatuur : 10 – 33
 - ICT-devices : 50 (in 2015 gewijzigd van 25% naar 50%)

Met ingang van 1 januari 2014 is de componentenmethode geïmplementeerd. De gebouwen zijn in componenten opgedeeld met elk een passende levensduur / afschrijvingsperiode. Groot (levensduurverlengend) onderhoud wordt geactiveerd en afgeschreven.

Afgekochte erfpacht wordt afgeschreven over de afkoopperiode (veelal 50 jaar).

Financiële vaste activa

Deelnemingen waarin invloed van betekenis op het zakelijke en financiële beleid kan worden uitgeoefend, worden gewaardeerd volgens de vermogensmutatiemethode op basis van de nettovermogenswaarde. Bij de bepaling van de nettovermogenswaarde worden de waarderingsgrondslagen van de organisatie gehanteerd. Deelnemingen met een negatieve netto-vermogenswaarde worden op nihil gewaardeerd. Wanneer de organisatie garant staat voor de schulden van de betreffende deelneming wordt een voorziening gevormd. Deze voorziening wordt primair ten laste van de vorderingen op deze deelneming gevormd en voor het overige onder de voorzieningen ter grootte van het aandeel in de door de deelneming geleden verliezen, dan wel voor de verwachte betalingen door de organisatie ten behoeve van deze deelneming. Deelnemingen waarin geen invloed van betekenis wordt uitgeoefend, worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs of duurzaam lagere bedrijfswaarde.

Voor de waardering van overige financiële vaste activa wordt verwezen naar het kopje 'Vorderingen'.

Bijzondere waardeverminderingen van vaste activa

Voor materiële vaste activa wordt op iedere balansdatum beoordeeld of er aanwijzingen zijn dat deze activa onderhevig zijn aan bijzondere waardeverminderingen. Als dergelijke indicaties aanwezig zijn, wordt de realiseerbare waarde van het actief geschat. De realiseerbare waarde is de hoogste van de bedrijfswaarde en de opbrengstwaarde. Als het niet mogelijk is de realiseerbare waarde te bepalen voor een individueel actief, wordt de realiseerbare waarde bepaald van de kasstroomgenererende eenheid waartoe het actief behoort.

Wanneer de boekwaarde van een actief (of een kasstroomgenererende eenheid) hoger is dan de realiseerbare waarde, wordt een bijzonder waardeverminderingsverlies verantwoord voor het verschil tussen de boekwaarde en de realiseerbare waarde. Indien sprake is van een bijzonder waardeverminderingsverlies van een kasstroomgenererende eenheid, wordt het verlies allereerst toegerekend aan goodwill die is toegerekend aan de kasstroomgenererende eenheid. Een eventueel restant verlies wordt toegerekend aan de andere activa van de eenheid naar rato van hun boekwaarden.

Verder wordt op iedere balansdatum beoordeeld of er enige indicatie is dat een in eerdere jaren verantwoord bijzonder waardeverminderingsverlies is verminderd. Als een dergelijke indicatie aanwezig is, wordt de realiseerbare waarde van het betreffende actief (of kasstroomgenererende eenheid) geschat.

Terugneming van een eerder verantwoord bijzonder waardeverminderingsverlies vindt alleen plaats als sprake is van een wijziging van de gehanteerde schattingen bij het bepalen van de realiseerbare waarde sinds de verantwoording van het laatste bijzonder waardeverminderingsverlies.

In dat geval wordt de boekwaarde van het actief (of kasstroomgenererende eenheid) opgehoogd tot de geschatte realiseerbare waarde, maar niet hoger dan de boekwaarde die bepaald zou zijn (na afschrijvingen) als in voorgaande jaren geen bijzonder waardeverminderingsverlies voor het actief (of kasstroomgenererende eenheid) zou zijn verantwoord.

Voorraden

Voorraden worden gewaardeerd tegen kostprijs of lagere opbrengstwaarde. De kostprijs bestaat uit de verkrijgings- of vervaardigingsprijs, vermeerderd met overige kosten om de voorraden op hun huidige plaats en in hun huidige staat te brengen. De opbrengstwaarde is gebaseerd op de meest betrouwbare schatting van het bedrag dat de voorraden naar verwachting zullen opbrengen.

Bij de waardering van de voorraden wordt rekening gehouden met de eventueel op balansdatum opgetreden waardeverminderingen.

Vorderingen

Na de eerste waardering tegen reële waarde worden vorderingen gewaardeerd op de geamortiseerde kostprijs op basis van de effectieve rentemethode, verminderd met bijzondere waardeverminderingsverliezen bepaald op individuele basis. Dit is zowel van toepassing op overige financiële vaste activa (langlopende vorderingen) als op vlottende vorderingen.

Eigen vermogen

Onder het eigen vermogen worden de algemene reserve, de bestemmingsreserves en de herwaarderingsreserve gepresenteerd. De algemene reserve bestaat uit de reserves die ter vrije beschikking staan van het Bestuur. Ongerealiseerde waardevermeerderingen van gebouwen die worden gewaardeerd tegen actuele waarde worden opgenomen in de herwaarderingsreserve. De herwaarderingsreserve wordt gevormd per individueel actief en is niet hoger dan het verschil tussen de boekwaarde op basis van historische kostprijs en de actuele waarde. Bij de verkoop van een actief, valt de eventueel aanwezige herwaarderingsreserve vrij ten gunste van de algemene reserves.

Met betrekking tot het eigen vermogen onderscheidt ROCvA drie categorieën van activiteiten:

- a. publieke activiteiten:
publieke taak, gericht op de publieke doelen zoals in de WEB omschreven;
- b. private activiteiten in het verlengde van de publieke taak:
bijvoorbeeld inburgering, re-integratie en contractactiviteiten in het verlengde van de publieke taak;
- c. overige private activiteiten:
bijvoorbeeld contractactiviteiten niet in het verlengde van de publieke taak.

ROCvA merkt, in lijn met Richtlijn voor de Jaarverslaggeving 660.206, een gepast deel van het vermogen als privaat vermogen aan. Het private vermogen betreft het eigen vermogen van de deelneming ROCA Contractonderwijs Holding B.V. (belang € 5,6 miljoen).

Het uit de publieke activiteiten (onder a) en in beginsel het uit private activiteiten in het verlengde van de publieke taak (onder b) opgebouwd vermogen wordt gekwalificeerd als publiek vermogen. De stichting handelt daarbij overeenkomstig de door de MBO Raad in 2010 opgestelde Guidelines Publiek-Privaat.

Voor de verwerking van herwaardering op buitengebruik gestelde bedrijfsgebouwen en –terreinen, die tegen actuele waarde zijn gewaardeerd, wordt verwezen naar de grondslagen van 'Materiële vaste activa'.

Voorzieningen

Onder de voorzieningen worden voorziening herstructurering, de overige personele voorzieningen en de voorziening verlieslatende contracten gepresenteerd. Tenzij anders aangegeven worden de voorzieningen opgenomen tegen de nominale waarde (de waarde van de uitgaven die naar verwachting noodzakelijk zullen zijn voor de afwikkeling van de voorzieningen). Toevoegingen aan voorzieningen vinden plaats ten laste van de staat van baten en lasten. Uitgaven vinden rechtstreeks plaats ten laste van de voorzieningen.

Een voorziening wordt uitsluitend opgenomen indien op de balansdatum aan de volgende voorwaarden wordt voldaan:

- a. de rechtspersoon heeft een verplichting (in rechte afdwingbaar of feitelijk),
- b. het is waarschijnlijk dat voor de afwikkeling van die verplichting een uitstroom van middelen noodzakelijk is, en
- c. er kan een betrouwbare schatting worden gemaakt van de omvang van de verplichting.

De voorziening voor verlieslatende contracten betreft het negatieve verschil tussen de verwachte voordelen uit de door de onderneming na de balansdatum te ontvangen prestaties en de onvermijdbare kosten om aan de verplichtingen te voldoen. De onvermijdbare kosten zijn de kosten die tenminste moeten worden gemaakt om van de overeenkomst af te komen, zijnde de laagste van enerzijds de kosten bij het voldoen aan de verplichtingen en anderzijds de vergoedingen of boetes bij het niet voldoen aan de verplichtingen.

Een voorziening voor herstructurering wordt gevormd:

- In geval van reorganisatie: indien per balansdatum dan wel voor het moment van opmaken van de jaarrekening ten minste een gedetailleerd plan voor de reorganisatie is geformaliseerd, en indien de gerechtvaardigde verwachting is gewekt bij hen voor wie de reorganisatie gevolgen zal hebben, dat de reorganisatie zal worden uitgevoerd door ermee te beginnen of door de hoofdlijnen ervan bekend te maken aan hen voor wie de reorganisatie gevolgen zal hebben.
- Voor toekomstige uitkeringsverplichtingen aan oud-medewerkers, waarvan de kosten voor rekening van ROCvA komen: de kosten die voor rekening komen van ROCvA voor WW-uitkeringen, bovenwettelijke uitkeringen en overige vergoedingen, zoals door UWV en WW Plus worden uitgekeerd aan voormalige medewerkers van ROCvA.

De overige personeelsvoorzieningen bestaan uit de voorziening voor jubileumuitkeringen, de voorziening ter dekking van WGA-uitkeringen als gevolg van het eigen risicodragerschap van arbeidsongeschikte medewerkers en de voorziening voor duurzame inzetbaarheid. Bij de bepaling van de WGA-voorziening is rekening gehouden met kanspercentages voor de maximale hoogte en de maximale duur van de arbeidsongeschiktheid. De voorziening voor jubileumuitkeringen is bepaald via een berekeningsmodel, waarin rekening gehouden is met de blijfkans van medewerkers, de verwachte toekomstige indexatie van salarissen/jubileumvergoedingen van 2% per jaar. Deze voorziening is gezien de lange looptijd gewaardeerd tegen contante waarde, gebaseerd op een disconteringsvoet van 2,0%.

Non-activiteitsregelingen (Duurzame Inzetbaarheid)

In de cao's voor de MBO- en VO-sectoren zijn afspraken gemaakt over regelingen in het kader van Duurzame Inzetbaarheid. Indien medewerkers deelnemen aan deze regelingen bouwen zij rechten op om in de toekomst minder te werken waarbij de kosten daarvan deels voor rekening van de medewerker en deels voor rekening van de werkgever zijn. Voor het deel dat voor rekening van de werkgever komt wordt een voorziening opgenomen. De verplichtingen uit hoofde van deze regelingen omvatten verplichtingen jegens personeelsleden die reeds hebben geopteerd voor gebruikmaking van de regeling, de personeelsleden die onder de bestaande regeling kunnen opteren voor gebruikmaking van de regeling maar dat nog niet hebben gedaan, en personeelsleden die nog niet kunnen opteren, maar dat tijdens de looptijd van de bestaande regeling in de toekomst wel kunnen doen. De elementen voor de berekening van de verplichting zijn de personeelsleden op wie de regeling van toepassing is, de geschatte kans dat voor gebruikmaking van de regeling wordt geopteerd, de leeftijden, de salarissen en het aandeel van de kosten dat voor rekening van de werkgever komt.

Voor VOvA (VO-sector) is een voorziening bepaald voor de nog niet bestede uren van medewerkers uit hoofde van het persoonlijk budget van 50 uur per jaar, en voor gespaarde uren uit hoofde van seniorenverlof van medewerkers van 57 jaar en ouder die aan deze regeling meedoen.

Voor ROCvA (MBO-sector) is nog geen voorziening opgenomen voor de opgebouwde rechten van medewerkers die deelnemen aan de seniorenverlofregeling, en medewerkers waarvan verwacht wordt dat deze in de toekomst zullen deelnemen aan de regeling en die op dit moment in de periode tussen 52 en 57 jaar zitten waarin de opbouw van rechten plaatsvindt. Gezien de geringe huidige deelname aan de regeling, en de geringe historie van de regeling, is het naar de mening van het bestuur van ROCvA ultimo 2015 nog niet goed mogelijk om betrouwbare schattingen te maken van de deelnamekansen van medewerkers en daarmee van de verplichting per 31 december 2015.

Langlopende schulden

Schulden met een resterende looptijd van meer dan één jaar worden aangeduid als langlopend. Het aflossingsbedrag van het komende jaar wordt onder de kortlopende schulden opgenomen. Na de eerste waardering tegen reële waarde worden schulden gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs op basis van de effectieve rentemethode.

Kortlopende schulden

Schulden met een op balansdatum resterende looptijd van ten hoogste één jaar worden aangeduid als kortlopend. Schulden worden niet gesaldeerd met activa. Na de eerste waardering tegen reële waarde worden schulden gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs op basis van de effectieve rentemethode.

Overlopende passiva betreffen vooruitontvangen bedragen (waaronder (meerjarige) OCW-subsidies met bestedingsverplichtingen) en nog te betalen bedragen ter zake van lasten die aan een verstreken periode zijn toegekend.

Van (meerjarige) OCW-subsidies met bestedingsverplichtingen wordt het nog-niet-bestede gedeelte op deze post aangehouden op de balans. Vrijval ten gunste van de staat van baten en lasten geschiedt naar rato van de besteding.

(Meerjarige) OCW-subsidies zonder bestedingsverplichting worden direct ten gunste van het resultaat gebracht in het jaar waarop de subsidie betrekking heeft, met uitzondering van subsidies voor een schooljaar die naar rato van het schooljaar worden besteed, dan wel waarvoor een concreet bestedingsplan bestaat.

Opbrengstverantwoording

Rijksbijdragen, overige overheidsbijdragen en -subsidiegelden

Rijksbijdragen, overige overheidsbijdragen en -subsidies uit hoofde van de basisbekostiging worden in het jaar waarop de toekenning betrekking heeft, volledig verwerkt als baten in de staat van baten en lasten. Indien deze bestedingen betrekking hebben op een specifiek doel en er sprake is van bestedingsverplichtingen, dan worden deze naar rato van de verrichte werkzaamheden als baten verantwoord. Indien toegekende gelden betrekking hebben op een specifiek doel, maar geen sprake is van bestedingsverplichtingen, worden de ontvangen gelden als bate verantwoord in het jaar waarop de gelden betrekking hebben, tenzij toerekening naar schooljaar plaats vindt (i.p.v. kalenderjaar) of tenzij sprake is van een concreet bestedingsplan voor de periode na balansdatum.

Deelnemersbijdragen

De deelnemersbijdragen, bestaande uit cursus-, les- en examengelden, worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben, waarbij ervan uitgegaan is dat reguliere onderwijs- en onderzoekstaken gelijkmatig over het schooljaar zijn gespreid.

Baten werk in opdracht van derden

Opbrengsten uit hoofde van werk in opdracht van derden (contractonderwijs en overige) worden in de staat van baten en lasten als baten opgenomen voor een bedrag gelijk aan de kosten indien zeker is dat deze kosten declarabel zijn. Een eventueel positief resultaat wordt genomen naar rato van het stadium van voltooiing van de transactie op verslagdatum (de zogeheten percentage of completion methode). Het stadium van voltooiing wordt bepaald aan de hand van beoordelingen van de verrichte werkzaamheden. Voor een eventueel verwacht negatief resultaat wordt een voorziening getroffen.

Overige baten

Overige baten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben.

Aandeel in het resultaat van organisaties waarin wordt deelgenomen

Het aandeel in het resultaat van organisaties waarin wordt deelgenomen omvat het aandeel van de Stichting in de resultaten van deze deelnemingen. Resultaten op transacties, waarbij overdracht van activa en passiva tussen de Stichting en de niet-geconsolideerde deelnemingen en tussen niet-geconsolideerde deelnemingen onderling heeft plaatsgevonden, zijn niet verwerkt voor zover deze als niet gerealiseerd kunnen worden beschouwd.

De resultaten van deelnemingen die gedurende het boekjaar zijn verworven of afgestoten worden vanaf het verwervingsmoment respectievelijk tot het moment van afstoting verwerkt in het resultaat van de Stichting.

Personeelsbeloningen / pensioenen

De beloningen van het personeel worden als last in de winst-en-verliesrekening verantwoord in de periode waarin de arbeidsprestatie wordt verricht en, voor zover nog niet uitbetaald, als verplichting op de balans opgenomen.

Als de reeds betaalde bedragen de verschuldigde beloningen overtreffen, wordt het meerdere opgenomen als een overlopend actief voor zover er sprake zal zijn van terugbetaling door het personeel of van verrekening met toekomstige betalingen door de vennootschap.

Voor de beloningen met opbouw van rechten worden de verwachte lasten gedurende het dienstverband in aanmerking genomen. Ontvangen bijdragen voortvloeiend uit levensloopregelingen worden in aanmerking genomen in de periode waarover deze bijdragen zijn verschuldigd. Toevoegingen aan en vrijval van verplichtingen worden ten laste respectievelijk ten gunste van de winst-en-verliesrekening gebracht.

Indien een beloning wordt betaald, waarbij geen rechten worden opgebouwd (bijvoorbeeld doorbetaling in geval van ziekte of arbeidsongeschiktheid) worden de verwachte lasten verantwoord in de periode waarover deze beloning is verschuldigd. Voor op balansdatum bestaande verplichtingen tot het in de toekomst doorbetalen van beloningen aan personeelsleden die op balansdatum naar verwachting blijvend geheel of gedeeltelijk niet in staat zijn om werkzaamheden te verrichten door ziekte of arbeidsongeschiktheid wordt een voorziening opgenomen.

De verantwoorde verplichting betreft de beste schatting van de bedragen die noodzakelijk zijn om de desbetreffende verplichting op balansdatum af te wikkelen. De beste schatting is gebaseerd op contractuele afspraken met personeelsleden (CAO en individuele arbeidsovereenkomst). Toevoegingen aan en vrijval van verplichtingen worden ten laste respectievelijk ten gunste van de winst-en-verliesrekening gebracht.

Pensioenen

Voor de medewerkers van de organisatie is een pensioenregeling getroffen die kwalificeert als een toegezegde pensioenregeling. Deze pensioenregeling is ondergebracht bij een (ABP) bedrijfstakpensioenfonds. Uitgangspunt is dat de in de verslagperiode te verwerken pensioenlast gelijk is aan de over die periode aan het pensioenfonds verschuldigde pensioenpremies. Voor zover de verschuldigde premies op balansdatum nog niet zijn voldaan, wordt hiervoor een verplichting opgenomen. Als de op balansdatum reeds betaalde premies de verschuldigde premies overtreffen, wordt een overlopende actiefpost opgenomen voor zover sprake zal zijn van terugbetaling door het fonds of van verrekening met in de toekomst verschuldigde premies.

Verder wordt op balansdatum een voorziening opgenomen voor bestaande additionele verplichtingen ten opzichte van het fonds en de werknemers, indien het waarschijnlijk is dat voor de afwikkeling van die verplichtingen een uitstroom van middelen zal plaatsvinden en de omvang van de verplichtingen betrouwbaar kan worden geschat. Het al dan niet bestaan van additionele verplichtingen wordt beoordeeld aan de hand van de uitvoeringsovereenkomst met het fonds, de pensioenovereenkomst met de werknemers en andere (expliciete of impliciete) toezeggingen aan de werknemers. De voorziening wordt gewaardeerd tegen de beste schatting van de contante waarde van de bedragen die noodzakelijk zijn om de verplichtingen op balansdatum af te wikkelen.

De risico's van loonontwikkeling, prijsindexatie en beleggingsrendement op het fondsvermogen zullen mogelijk leiden tot toekomstige aanpassingen in de jaarlijkse bijdragen aan het pensioenfonds. Deze risico's komen niet tot uitdrukking in een in de balans opgenomen voorziening. Informatie over eventuele tekorten en de gevolgen hiervan voor ROCvA voor de pensioenpremies in de toekomstige jaren is niet beschikbaar.

De dekkingsgraad van het ABP Pensioenfonds bedraagt per 31 december 2015 97,2%. Door diverse ontwikkelingen zoals de aanpassing van de rekenrente, de lage rentestand en de negatieve rendementen in het tweede en derde kwartaal, staat de financiële positie van ABP onder druk. Volgens de Pensioenwet moet een pensioenfonds buffers aanhouden om de pensioenen in de toekomst te betalen. Omdat de beleidsdekkingsgraad op 31 december 2015 niet aan de eisen (dekkingsgraad van 126,7%) voldeed, moest ABP voor 1 april bij De Nederlandsche Bank (DNB) een nieuw herstelplan indienen. ROCvA kan niet worden verplicht tot het doen van aanvullende stortingen aan het pensioenfonds, anders dan door eventuele toekomstige premiestijgingen.

Ontslagvergoedingen

In verband met de bestaande uitkeringsregelingen voor medewerkers in de onderwijssector heeft ROCvA beleid om betaling van ontslagvergoedingen zoveel mogelijk te beperken. Een uitkering als gevolg van ontslag wordt als

verplichting en als last verwerkt als de instelling zich aantoonbaar heeft verbonden tot beëindiging van het dienstverband van een of meer personeelsleden vóór de gebruikelijke pensioendatum of tot een uitkering ter stimulering van vrijwillig ontslag. De onderneming heeft zich aantoonbaar verbonden tot het doen van ontslaguitkeringen als formeel een gedetailleerd plan (of regeling) is opgesteld en intrekking daarvan door de instelling redelijkerwijs niet meer kan plaatsvinden. In het plan / de regeling zijn de betrokken locaties, alsmede de functie en het geschatte aantal van de werknemers die zullen worden ontslagen, de ontslaguitkering voor iedere functie(groep) en de periode die gemoeid is met de uitvoering van het plan benoemd. Ten aanzien van de ontslaguitkeringen bij vrijwillig ontslag worden de verplichtingen en de last berekend op basis van het aantal personeelsleden dat naar verwachting op het aanbod zal ingaan.

Leasing

De stichting kan financiële en operationele leasecontracten afsluiten. Een leaseovereenkomst waarbij de voor- en nadelen verbonden aan het eigendom van het leaseobject geheel of nagenoeg geheel door de lessee worden gedragen, wordt aangemerkt als een financiële lease. Alle andere leaseovereenkomsten classificeren als operationele leases.

Bij de leaseclassificatie is de economische realiteit van de transactie bepalend en niet zozeer de juridische vorm.

Operationele leases

Als de onderneming optreedt als lessee in een operationele lease, wordt het leaseobject niet geactiveerd. Leasebetalingen inzake de operationele lease worden lineair over de leaseperiode ten laste van de winst-en-verliesrekening gebracht.

Rentebaten en soortgelijke opbrengsten en rentelasten en soortgelijke kosten

Rentebaten worden verantwoord in de periode waartoe zij behoren, rekening houdend met de effectieve rentevoet van de desbetreffende actiefpost. Rentelasten en soortgelijke lasten worden verantwoord in de periode waartoe zij behoren.

Transacties met verbonden partijen

Van transacties met verbonden partijen is sprake wanneer een relatie bestaat tussen:

- de Stichting;
- haar deelnemingen;
- partijen waarover de stichting beslissende zeggenschap kan uitoefenen, en waarop zij invloed van betekenis kan uitoefenen;
- bestuurders, toezichthouders en overig 'key management personnel' van deze entiteiten, alsmede hun naasten (levenspartners en afhankelijke kinderen).

In de normale bedrijfsactiviteiten koopt en verkoopt de Stichting diensten van en aan verschillende verbonden partijen waarin de Stichting een belang van 50% of minder bezit dan wel waarin 50% of minder zeggenschap bestaat. Deze transacties worden op zakelijke grondslag uitgevoerd tegen voorwaarden die vergelijkbaar zijn met die van transacties met derden.

Er hebben zich geen transacties met verbonden partijen voorgedaan op niet-zakelijke grondslag.

Belastingen

Belastingen omvatten de over de verslagperiode verschuldigde en verrekenbare winstbelastingen en latente belastingen. De belastingen worden in de staat van baten en lasten opgenomen, behoudens voor zover deze betrekking hebben op posten die rechtstreeks in het eigen vermogen worden opgenomen, in welk geval de belasting in het eigen vermogen wordt verwerkt.

De fiscale eenheid voor de omzetbelasting is met ingang van 2009 voor ROCvA, ROCvF en VOVa gehonoreerd door de Belastingdienst.

Vennootschapsbelasting (VPB)

De over het boekjaar verschuldigde en verrekenbare belasting is de naar verwachting te betalen belasting over de belastbare winst over het boekjaar, berekend aan de hand van belastingtarieven die zijn vastgesteld op verslagdatum, dan wel waartoe materieel al op verslagdatum is besloten, en eventuele correcties op de over voorgaande jaren verschuldigde belasting. VPB heeft uitsluitend betrekking heeft op de meegeconsolideerde vennootschappen. Er is geen sprake van tijdelijke verschillen, latenties en compensabele verliezen.

Kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht is opgesteld op basis van de indirecte methode. De geldmiddelen bestaan uit de liquide middelen zoals opgenomen in de balans. Eventuele 'non-cash'-transacties zijn geëlimineerd uit het kasstroomoverzicht.

Bepaling reële waarde

De reële waarde van een financieel instrument is het bedrag waarvoor een actief kan worden verhandeld of een passief kan worden afgewikkeld tussen ter zake goed geïnformeerde partijen, die tot een transactie bereid en van elkaar onafhankelijk zijn.

De reële waarde van niet-beursgenoteerde financiële instrumenten wordt bepaald door de verwachte kasstromen contant te maken tegen een disconteringsvoet die gelijk is aan de geldende risicovrije marktrente voor de resterende looptijd vermeerderd met krediet- en liquiditeitsopslagen.

6 Toelichting op de geconsolideerde balans

1 Materiële vaste activa

Materiële vaste activa (bedragen x € 1.000)	2015	2014
Bedrijfsgebouwen en terreinen	186.620	194.752
Niet aan de bedrijfsvoering dienstbare activa	4.350	7.058
Vaste bedrijfsmiddelen in uitvoering	4.658	1.859
Andere vaste bedrijfsmiddelen	21.644	24.208
Stand per 31 december	217.272	227.877

Het verloop van de materiële vaste activa in 2015 is als volgt:

(Bedragen x € 1.000)	Bedrijfsgebouwen en terreinen	Niet aan de bedrijfsvoering dienstbare activa	Andere vaste bedrijfsmiddelen	In uitvoering en vooruit- betalingen gebouwen	Totaal
Aanschafwaarde	269.698	7.058	100.930	1.859	379.545
Cumulatieve afschrijvingen	-74.946	-	-76.722	-	-151.668
Boekwaarde per 1 januari 2015	194.752	7.058	24.208	1.859	227.877
Investerings	898	-	5.805	4.467	11.170
Desinvesterings	-158	-2.809	-408	-242	-3.617
Ingebruikname	1.426	-	-	-1.426	-
Herwaardering	-	101	-	-	101
Overige mutaties	-1.392	-	-	-	-1.392
Afschrijvingen	-8.906	-	-7.961	-	-16.867
Boekwaarde per 31 december 2015	186.620	4.350	21.644	4.658	217.272
Aanschafwaarde	270.472	4.350	106.327	4.658	385.807
Cumulatieve afschrijvingen	-83.852	-	-84.683	-	-168.535
Boekwaarde per 31 december 2015	186.620	4.350	21.644	4.658	217.272

Onder de gebouwen en terreinen zijn activa opgenomen voor een bedrag van € 13,1 miljoen (2014: € 14,3 miljoen) waarvan de beschikbaarheid berust op een beperkt genotsrecht zoals erfpacht- en opstalrecht. De erfpachtrechten zijn afgekocht voor een periode van 50 jaar, en worden over dezelfde periode afgeschreven. De looptijd hiervan varieert van 39 tot 47 jaar.

De impact van de prospectieve toepassing per 1 januari 2015 van de herziening van de economische levensduur van ICT-devices (opgenomen onder 'Andere vaste bedrijfsmiddelen') van 4 naar 2 jaar op de afschrijvingen in 2015 is € 1,6 miljoen.

In 2015 is besloten dat één van de bedrijfsgebouwen zal worden aangepast in 2016. De bestaande aan te passen componenten hebben als gevolg daarvan nog slechts een zeer beperkte resterende levensduur. Dit heeft geleid tot € 0,9 miljoen hogere afschrijvingen in 2015.

De 'overige mutaties' betreft een teruggaaf van omzetbelasting door de belastingdienst over voorgaande jaren. Dit is een correctie op de cumulatieve aanschafwaarde van de bedrijfsgebouwen en –terreinen. Dit is op een separate mutatieregeling gepresenteerd om een negatief bedrag bij investeringen te voorkomen.

De WOZ-waarde van de gebouwen en terreinen in eigendom is ongeveer € 179 miljoen (peildatum 1 januari 2014). Het beoordelen of sprake is van bijzondere waardevermindering geeft geen aanleiding om de boekwaarde van de gebouwen en terreinen per 31 december 2015 neerwaarts bij te stellen.

De verzekerde waarde van de gebouwen is ongeveer € 241 miljoen. Voor een deel van de panden die in 2012 nieuw zijn opgeleverd zijn in dit bedrag de verzekerde waarden van de VVE's opgenomen. Het ROCvA-deel moet voor een deel van deze panden nog worden bepaald.

2 Financiële vaste activa

Overige vorderingen (bedragen x € 1.000)	2015	2014
Waarborgsommen	356	343
Stand per 31 december	356	343

3 Vorderingen

Debiteuren (bedragen x € 1.000)	2015	2014
Gemeente Amsterdam	2.620	2.469
Overige gemeenten	-	48
Overige debiteuren	1.989	1.733
Af: voorziening voor oninbaarheid	-578	-1.055
Stand per 31 december	4.031	3.195

De stijging van de vorderingen wordt verklaard door de vrijval van de voorziening ad. € 0,5 miljoen voor een vordering op de gemeente Amsterdam, die in 2014 was getroffen. Inmiddels is alsnog overeenstemming bereikt met de gemeente, en in 2016 zal deze vordering geïnd worden.

Het verloop van de voorziening wegens oninbaarheid debiteuren is als volgt:

(bedragen x € 1.000)	2015	2014
Stand per 1 januari	1.055	312
Dotatie ten laste van de exploitatie	393	913
Vrijval ten gunste van de exploitatie	-493	-
Onttrekkingen	-377	-170
Stand per 31 december	578	1.055

In de debiteuren zijn geen bedragen begrepen met een resterende looptijd langer dan 1 jaar.

Studenten / leerlingen / deelnemers (bedragen x € 1.000)	2015	2014
Nominale vordering	2.390	2.566
Af: voorziening voor oninbaarheid deelnemers	-713	-617
Stand per 31 december	1.677	1.949

Het verloop van de voorziening wegens oninbaarheid deelnemers is als volgt:

(bedragen x € 1.000)	2015	2014
Stand per 1 januari	617	538
Dotatie ten laste van de exploitatie	97	335
Onttrekkingen	-1	-256
Stand per 31 december	713	617

Overige vorderingen en overlopende activa (bedragen x € 1.000)	2015	2014
Vooruitbetaalde kosten	852	1.859
Overige	1.352	1.883
Stand per 31 december	2.204	3.742

De vooruitbetaalde kosten zijn gedaald omdat diverse facturen met betrekking tot jaarlicenties voor het boekjaar 2016 niet al in 2015 zijn ontvangen. Ultimo 2014 was hiervan nog wel sprake.

In de overige vorderingen en overlopende activa zijn geen bedragen begrepen met een resterende looptijd langer dan 1 jaar.

4 Liquide middelen

Liquide middelen (bedragen x € 1.000)	2015	2014
Tegoeden op bankrekeningen	41.353	20.326
Kasmiddelen	42	40
Stand per 31 december	41.395	20.366

De liquide middelen zijn terstond opeisbaar.

ROCvA beschikt over een ongebruikte rekening-courant faciliteit (schatkistbankieren) bij het Ministerie van Financiën van € 20,4 miljoen en een ongebruikte rekening-courant faciliteit bij ING Bank van € 17,5 miljoen.

5 Eigen vermogen

Het eigen vermogen wordt met ingang van boekjaar 2015 na voorstel-resultaatsbestemming gepresenteerd. Reden hiervoor is dat met ingang van boekjaar 2015 bestemmingsreserves zijn gevormd die op deze wijze ook zichtbaar kunnen worden gemaakt binnen de geconsolideerde jaarrekening. De vergelijkende cijfers 2014 zijn hiervoor aangepast.

Het verloop van het eigen vermogen over 2015 en 2014 is als volgt:

	Algemene reserve	Herwaarderings-reserve	Bestemmings-reserve privaat	Bestemmings-reserve	Totaal
2015 (bedragen x € 1.000)					
Stand per 1 januari 2015	68.353	6.410	5.667	-	80.430
Correctie fouterstel deelnemingen	33	-	-158	-	-125
Mutaties in het boekjaar					
Herwaarderings 2015	-	101	-	-	101
Gerealiseerde herwaardering	2.343	-2.343	-	-	-
Voorstel bestemming resultaat 2015	11.356	-	44	4.425	15.825
Stand per 31 december	82.085	4.168	5.553	4.425	96.231

	Algemene reserve	Herwaarderings-reserve	Bestemmings-reserve privaat	Bestemmings-reserve	Totaal
2014 (bedragen x € 1.000)					
Stand per 1 januari 2014	64.902	6.004	5.171	-	76.077
Correctie fouterstel deelnemingen	-188	-	188	-	-
Mutaties in het boekjaar					
Herwaarderings 2014	-	1.207	-	-	1.207
Gerealiseerde herwaardering	801	-801	-	-	-
Voorstel bestemming resultaat 2014	2.838	-	308	-	3.146
Stand per 31 december	68.353	6.410	5.667	-	80.430

Voor de uitgebreide toelichting op het eigen vermogen wordt verwezen naar de toelichting op de enkelvoudige jaarrekening.

6 Voorzieningen

Voorziening herstructurering

Binnen het ROC wordt een voorziening aangehouden voor reorganisatie- en uitkeringsverplichtingen. De voorziening betreft geschatte toekomstige uitgaven voor WW-uitkeringen en bovenwettelijke uitkeringen (voor zover deze voor rekening van ROCvA komen) van voormalige medewerkers, en verder voor ontslaguitkeringen en afkoopsommen van huidige medewerkers die ontslagen zijn, alsmede bijkomende kosten voor omscholing en juridische bijstand. De berekening van de voorziening herstructurering is gebaseerd op de bestaande sociale plannen waarvoor instemming van de OR is verkregen. De belangrijkste uitgangspunten bij de berekening zijn:

1. De kosten voor WW (wettelijk) zijn per persoon geschat op basis van de informatie die het UWV verstrekt. Deze informatie is op individueel niveau en voorziet in de geplande einddatum van de uitkering. De onttrekking uit deze voorziening is op basis van de werkelijke kosten. De dotatie wordt gebaseerd op een inschatting van de te verwachten kosten. Rekening is gehouden met mogelijke wachtgeldaanspraken van medewerkers waarmee een vaststellingsovereenkomst is afgesloten en van medewerkers met een tijdelijk dienstverband waarvan per 31 december bekend is dat het contract niet verlengd zal worden. Er wordt geen rekening gehouden met de kans dat iemand ander werk vindt;
2. De kosten voor WW (bovenwettelijk) bestaat uit een tweetal componenten, te weten: Het eigen risico van het ROC waarin de kosten per persoon zijn geschat en een collectief deel voor ontslagen vóór 01-

08-1998 en tot 01-07-2006. De onttrekking uit deze voorziening is op basis van de werkelijke kosten. De dotatie wordt gebaseerd op de door WW-Plus verstrekte opgave van de door haar geregistreerde toekomstige nominale uitkeringsverplichtingen per 31 december 2015. Deze opgave dekt een looptijd van 2016 t/m 2036. De hieruit voortvloeiende kosten worden volledig in de voorziening meegenomen;

3. De kosten voor ontslaguitkeringen, afkoopsommen, omscholing en geschillen worden, voor zover mogelijk, geschat per persoon. De onttrekking uit deze voorziening is op basis van de werkelijke kosten. De dotatie wordt gebaseerd op een inschatting van de te verwachten kosten. Voor wat betreft de loonkosten is dit op basis van de huidige loonkosten, rekening houdend met individuele vertrekregelingen en/of pensioneringen. Overige kosten worden voor zover mogelijk geschat op basis van ervaringscijfers.

Zoals bij de waarderingsgrondslagen is beschreven, heeft dit jaar een schattingswijziging binnen de voorziening herstructurering plaatsgevonden inzake de looptijd van de voorziening van 5 jaar naar maximale uitkeringsverplichting qua looptijd. Zie de uiteenzetting inzake schattingswijziging voor nadere achtergronden en onderliggende argumentatie.

Overige personeelsvoorzieningen

De overige personeelsvoorzieningen bestaan uit de voorziening voor jubileumuitkeringen, de voorziening ter dekking van WGA-uitkeringen als gevolg van het eigen risicodragerschap van arbeidsongeschikte medewerkers en de voorziening voor duurzame inzetbaarheid bij VOvA.

Het verloop van de personele voorzieningen kan als volgt worden weergegeven:

	Voorziening herstructurering	Overige personeels- voorzieningen	Totaal
Stand per 1 januari 2015	18.584	3.143	21.727
Dotatie t.l.v. de staat van baten en lasten	5.822	2.156	7.978
Onttrekkingen	-5.397	-1.496	-6.893
Impact schattingswijziging inzake looptijd	3.130	-	3.130
Vrijval wegens daling verplichting	-5.346	-	-5.346
Stand per 31 december 2015	16.793	3.803	20.596
Kortlopend deel < 1 jaar	4.928	572	5.500
Langlopend deel > 1 jaar	11.865	3.231	15.096

Indien de voorziening herstructurering berekend zou worden op basis van de oude looptijd van 5 jaar zou een bedrag van € 13,7 miljoen benodigd zijn. De impact van de schattingswijziging bedraagt derhalve € 3,1 miljoen. Dat toch per saldo een vrijval van de voorziening gerealiseerd wordt, hangt samen met een afname van de extern geregistreerde uitkeringsverplichtingen en met het oplossen van oude onopgeloste ontslagdossiers, samen een financieel belang van € 5,3 miljoen.

Voorziening verlieslatende contracten

Aangezien het huurpand Postjesweg te Amsterdam voor een gedeelte leeg staat en tot het einde van het huurcontract niet meer gebruikt zal worden voor dat deel, overtreffen de onvermijdbare kosten om aan de contractuele (huur)verplichtingen te voldoen de verwachte voordelen uit deze overeenkomst. Daarom is een voorziening verlieslatende contracten gevormd (belang € 165K). Bij de vorming van deze voorziening is rekening gehouden met de toekomstige huurverplichtingen door ROCvA. Het huurcontract is inmiddels opgezegd en eindigt medio 2016, de voorziening heeft derhalve een kortlopend karakter. Het verloop van deze voorziening is als volgt:

	Voorziening verlieslatende contracten
Stand per 1 januari 2015	491
Onttrekkingen	-326
Stand per 31 december 2015	165
Kortlopend deel < 1 jaar	165
Langlopend deel > 1 jaar	-

7 Langlopende schulden

Het verloop van de langlopende schulden is als volgt:

Langlopende schulden (bedragen x € 1.000)	Krediet-instellingen
Stand per 1 januari 2015	97.174
Contractuele aflossingsverplichtingen voor 2016 gepresenteerd onder kortlopende schulden	-3.993
Vrijwillige vervroegde aflossingen in 2016 gepresenteerd onder kortlopende schulden	-2.660
Stand per 31 december 2015	90.521

De verstrekte zekerheden zijn toegelicht onder "Niet in de balans opgenomen activa en verplichtingen".

Leningen kredietinstellingen

De stand per 31 december 2015 is als volgt:

(bedragen x € 1.000)	Looptijd in Jaren	Resterende looptijd	Hoofdsom	Rente %	Rentevast tot	Saldo
<i>Bank Nederlandse Gemeenten</i>						
400.090.072.02	30	14	4.538	3,93	25-mei-24	2.946
400.090.074.02	30	14	2.269	3,25	25-mei-17	1.459
400.090.075.01	30	14	3.971	4,65	25-jun-16	2.814
						7.219
<i>ING Bank</i>						
6567.24.641	30	19	11.500	3,95	1-jun-23	7.283
6725.96.482	23	14	4.000	4,85	1-apr-17	2.505
						9.788
<i>Ministerie van Financiën</i>						
Lening 1365	33	27	18.000	2,99	1-jan-33	15.900
Lening 1404	32	26	3.700	2,55	2-jul-20	3.207
Lening 1463	33	27	69.125	4,93	30-jun-42	61.060
						80.167
Contractuele aflossingsverplichtingen voor 2016 gepresenteerd onder kortlopende schulden						-3.993
Vrijwillige vervroegde aflossingen in 2016 gepresenteerd onder kortlopende schulden						-2.660
Stand per 31 december 2015						90.521

De aflossingsverplichtingen voor het komende boekjaar zijn opgenomen onder de kortlopende schulden.

- De leningen van de Bank Nederlandse Gemeenten betreffen annuïtaire leningen waarop jaarlijks wordt afgelost. Deze leningen lopen nog door tot 2029;
- Op de leningen van de ING Bank wordt lineair afgelost tot 2030-2035;
- De aflossing op de leningen van het Ministerie van Financiën is gestart in 2012 en de aflossing zal doorlopen tot 2042;
- Het bestuur van ROCvA heeft besloten om lening 400.090.075.01 van Bank Nederlandse Gemeenten waarvan de vasterenteperiode afloopt in 2016, op dat moment vrijwillig geheel af te lossen.

8 Kortlopende schulden

Belastingen en premies sociale verzekeringen (bedragen x € 1.000)	2015	2014
Omzetbelasting	-	3.380
Loonheffing en premies sociale verzekeringen	8.376	7.651
Stand per 31 december	8.376	11.031

De loonheffing en premies sociale verzekeringen zijn in januari 2016 betaald.

De schuld inzake omzetbelasting per 31 december 2014 had in hoofdzaak betrekking op geclaimde voordelen uit hoofde van integratieheffing met betrekking tot de in 2012 opgeleverde nieuwbouwpanden. In 2015 is overeenstemming bereikt met de belastingdienst over afwikkeling van deze positie, en naar aanleiding daarvan is

de schuld volledig betaald. Daarnaast is geclaimde aanvullende BTW-teruggave over de stichtingskosten van deze panden gehonoreerd voor een bedrag van € 1,4 miljoen (dit is in mindering gebracht op de materiële vaste activa in de categorie bedrijfsgebouwen en –terreinen), en is geclaimde aanvullende BTW pro rata over de instellingslasten gehonoreerd over jaren tot en met 2014 voor een bedrag van € 1,6 miljoen (dit is opgenomen in de overige baten en de overige lasten).

Overige schulden en overlopende passiva

Overige schulden en overlopende passiva (bedragen x € 1.000)	2015	2014
Nog te betalen bedragen	10.327	11.139
Reservering vakantiegeld en -dagen	6.916	6.493
Vooruitgefactureerde omzet	74	289
Vooruitontvangen deelnemersbijdragen	557	917
(Meerjarige) Doelsubsidies Ministerie van OCW - bve	12.259	10.629
(Meerjarige) Doelsubsidies Ministerie van OCW - vo	308	478
Overige vooruit ontvangen projectgelden	3.595	432
Terug te betalen Plusvoorzieningen aan ministerie van OCW	-	70
Vooruit ontvangen bedragen	1.089	734
Te betalen salarissen	69	69
Egalisatierekeningen	183	241
Overige overlopende passiva	481	1.546
Stand per 31 december	35.858	33.037

De stijging van de overige vooruit ontvangen projectgelden hangt samen met de vooruitontvangen bijdragen van de gemeente Amsterdam in de huisvestingskosten van de stichting Voortgezet Onderwijs van Amsterdam.

Voor het volledige overzicht van alle doelsubsidies wordt verwezen naar model G, zie de volgende pagina's. De aansluiting met model G (geormerkt - doorlopend) wordt als volgt verklaard:

Doelsubsidies BVE (bedragen x € 1.000)	12.259	
Minus: Niet geormerkte subsidies die doorlopen naar 2016 (Excellentiemiddelen, Kwaliteitsmiddelen, LGF, Studieverlof Visueel gehandicapten, Prestatiebox vsv vast en variabel en Zij-instroom)	5.238-	
Totaal BVE		7.021
 Doelsubsidies VO (bedragen x € 1.000)	308	
Minus: Niet geormerkte subsidies die doorlopen naar 2016 (Leerplusarrangement VO, Studieverlof, Prestatiebox vsv vast, Zomerschool, Na- en bijscholing leraren en Zij-instroom)	308-	
 Totaal BVE+VO		7.021 Conform model G

De in 2015 voor het eerst ontvangen middelen Kwaliteitsafspraken en Excellentiemiddelen zijn in 2015 niet geheel besteed. Gezien het late moment van (definitieve) beschikking en de benodigde tijd binnen de organisatie om concrete en gedetailleerde bestedingsplannen op te stellen, zal een belangrijk deel van de besteding van deze middelen pas na 2015 plaatsvinden. Dit betreffen bedragen van € 2,4 miljoen inzake middelen Kwaliteitsafspraken en € 1,1 miljoen inzake Excellentiemiddelen. Het bestedingsplan dat hieraan ten grondslag ligt is begin maart 2016 aan het Ministerie gezonden.

Brin	Omschrijving	Kenmerk	datum	Bedrag van de toewijzing EURO	Ontvangen t/m verslagjaar EURO	Geheel uitgevoerd en afgerond	Nog niet geheel afgerond
21AS	Personeelskosten 2015	664434-2	20-11-2015	10.298.278	10.298.278	X	
00EF	Personeelskosten 2015	663780-1	20-11-2015	2.387.353	2.387.353	X	
09VK	Personeelskosten 2015	664375-2	20-11-2015	1.539.502	1.539.502	X	
14RL	Personeelskosten 2015	664285-2	20-11-2015	6.382.967	6.382.967	X	
21AS	Exploitatie 2015	663780-2	20-11-2015	1.468.215	1.468.215	X	
00EF	Exploitatie 2015	663483-2	20-11-2015	488.718	488.718	X	
09VK	Exploitatie 2015	663985-2	20-11-2015	242.593	242.593	X	
14RL	Exploitatie 2015	663842-2	20-11-2015	1.146.698	1.146.698	X	
21AS	Vermindering uitkeringskosten 2015	665428-2	20-11-2015	-123.174	-123.174	X	
00EF	Vermindering uitkeringskosten 2015	665053-3	20-11-2015	-28.546	-28.546	X	
09VK	Vermindering uitkeringskosten 2015	665306-3	20-11-2015	-10.738	-10.738	X	
14RL	Vermindering uitkeringskosten 2015	665238-3	20-11-2015	-77.519	-77.519	X	
14RL	Leerplus 2014	636181-1	19-3-2014	585.750	126.750		X
21AS	Leerplus 2015	700583-2	20-11-2015	670.500	670.500	X	
00EF	Leerplus 2015	700296-1	20-11-2015	141.750	141.750	X	
09VK	Leerplus 2015	700156-1	20-11-2015	89.250	89.250	X	
14RL	Leerplus 2015	700028-2	20-11-2015	442.500	442.500	X	
21AS	2015 Lesmateriaal	704159-1	22-6-2015	480.811	480.811	X	
14RL	2015 Lesmateriaal	703819-1	22-6-2015	223.906	223.906	X	
00EF	2015 Lesmateriaal	703572-2	22-6-2015	89.439	89.439	X	
21AS	maatschap.stage 14/15	652897-1	20-11-2014	80.190	80.190	X	
00EF	maatschap.stage 14/15	652536-1	20-11-2014	16.560	16.560	X	
09VK	maatschap.stage 14/15	652635-1	20-11-2014	15.000	15.000	X	
14RL	maatschap.stage 14/15	652669-1	20-11-2014	46.020	46.020	X	
21AS	Nieuw komers 2015	664818-2	20-11-2015	3.086	3.086	X	
14RL	NK 2015	664719-2	20-11-2015	100.177	100.177	X	
14RL	NK 2016	721232-1	18-12-2015	77.571	0		X
21AS	Funciemix 2015	682014-1	20-2-2015	267.824	267.824	X	
00EF	Funciemix 2015	681838-1	20-2-2015	64.716	64.716	X	
09VK	Funciemix 2015	681759-1	20-2-2015	61.923	61.923	X	
14RL	Funciemix 2015	681766-1	20-2-2015	176.353	176.353	X	
21AS	PrestatieBox 2015	682842-1	20-3-2015	289.155	289.155	X	
00EF	PrestatieBox 2015	682736-1	20-3-2015	53.650	53.650	X	
09VK	PrestatieBox 2015	682979-1	20-3-2015	46.435	46.435	X	
14RL	PrestatieBox 2015	683117-1	20-3-2015	136.160	136.160	X	
21AS	studieverlof 2013	550015-1	20-8-2013	60.008	60.008	X	
14RL	studieverlof 2013	549273-1	20-8-2013	31.014	31.014	X	
21AS	studieverlof 2014	655388-1	20-11-2014	37.506	37.506	X	
14RL	studieverlof 2014	655203-1	20-11-2014	9.831	9.831	X	
21AS	studieverlof 2015	708438-1	20-11-2014	49.873	49.873		X
00EF	studieverlof 2015	706790-1	21-9-2015	12.912	12.912		X
14RL	studieverlof 2015	708142-1	21-9-2015	16.463	16.463		X
21AS	Verrek.uitkeringskosten 2014	ODS-14/41364M	13-1-2015	4.435	4.435	X	
21AS	Verrek.uitkeringskosten 2014	ODS-14/26785M	30-9-2015	-113.257	-113.257	X	
21AS	Verrek.uitkeringskosten 2015	Diverse	18-12-2015	-29.411	-29.411	X	
21AS	Afrek.uitkeringskosten 2015	ODS-15/20229M	18-12-2015	20.239	20.239	X	
00EF	Verrek.uitkeringskosten 2015	ODS-15/16518M	30-9-2015	-1.310	-1.310	X	
00EF	Verrek.uitkeringskosten 2015	ODS-15/20229M	17-12-2015	4.690	4.690	X	
00EF	Afrek.uitkeringskosten 2015	Diverse	18-12-2015	-594	-594	X	
09VK	Verrek.uitkeringskosten 2015	ODS-15/20229M	17-12-2015	3.025	3.025	X	
14RL	Verrek.uitkeringskosten 2015	ODS-15/16518M	30-9-2015	-3.211	-3.211	X	
14RL	Verrek.uitkeringskosten 2015	710427-1	18-12-2015	-909	-909	X	
14RL	Verrek.uitkeringskosten 2015	ODS-15/20229M	17-12-2015	12.737	12.737	X	
14RL	1e opvang vreemdelingen 2014	652195-1	20-11-2014	40.500	31.500	X	
14RL	1e opvang vreemdelingen 2015	720053-1	20-11-2015	22.500	22.500	X	
21AS	VSV vast 2015	649684-1	20-10-2014	20.000	20.000	X	
21AS	VSV vast 2016	711758-1	20-10-2015	19.951	19.951		X
00EF	VSV vast 2015	649699-1	20-10-2014	10.000	10.000	X	
00EF	VSV vast 2016	711312-1	20-10-2015	9.975	9.975		X
09VK	VSV vast 2015	650070-1	20-10-2014	10.000	10.000	X	
14RL	VSV vast 2015	649907-1	20-10-2014	10.000	10.000	X	
14RL	VSV vast 2016	711623-1	20-10-2015	9.975	9.975		X
21AS	vsv 2015 variabel	650921-2	20-11-2015	6.000	6.000	X	
00EF	vsv 2015 variabel	719887-2	20-11-2015	4.000	4.000	X	
09VK	vsv 2015 variabel	650525-2	21-11-2015	2.333	2.333	X	
14RL	vsv 2015 variabel	650696-2	20-11-2015	2.000	2.000	X	
21AS	Zomerschool	702247-1	20-5-2015	21.450	21.450		X
21AS	Na- en bijscholing leraren	721639-1	18-12-2015	5.000	5.000		X
00EF	Na- en bijscholing leraren	721419-1	18-12-2015	5.000	5.000		X
14RL	Na- en bijscholing leraren	721534-1	18-12-2015	20.000	20.000		X
21AS	zijnstroom 2014	645545-1	20-8-2014	40.000	40.000		X
21AS	zijnstroom 2015	705880-1	20-8-2015	60.000	60.000		X
14RL	zijnstroom 2015	719960-1	20-11-2015	20.000	20.000		X
25PZ	Excellentie MBO 2015	706410-1	21-9-2015	1.326.364	1.326.364		X
25PZ	Kwaliteitsafspraken MBO 2015	702263-1	11-5-2015	9.036.276	9.036.276		X
25PZ	Overgangsbekostiging VAVO	646614-1	22-9-2014	5.907.806	5.907.806	x	
25PZ	Cursusgeld	649353-1	20-3-2015	-2.030.470	-2.030.470	x	
25PZ	LGf 13/14	bek-13/23551M	18-9-2014	694.319	694.319		x
25PZ	Prestatiebox 2014 VsV	564077-1	17-10-2013	150.000	150.000	x	
25PZ	Prestatiebox 2015 VsV	650430-1	8-10-2014	150.000	150.000		x
25PZ	Prestatiebox 2016 VsV	710053-1	20-10-2015	150.000	150.000		x
25PZ	Salarismix 2015	664977-2	5-1-2015	5.538.753	5.538.753	x	
25PZ	School Ex 2014	640321-2	3-12-2014	785.645	785.645	x	

Brin	Omschrijving	Kenmerk	datum	Bedrag van de toewijzing EURO	Ontvangen t/m verslagjaar EURO	Geheel uitgevoerd en afgerond	Nog niet geheel afgerond
25PZ	Studieverlof 13/14	530451-1	27-11-2013	124.565	124.565		x
25PZ	Studieverlof 14/15	645397-1	7-11-2014	139.102	139.102		x
25PZ	Studieverlof 15/16	709088-1	21-9-2015	299.724	299.724		x
25PZ	Visueel gehandicapten 2013	503688-1	11-2-2013	23.060	23.060		x
25PZ	VSV variabel 2014	651355-1	10-10-2014	600.000	600.000		x
25PZ	VSV variabel 2015	720188-2	20-11-2015	400.000	400.000	x	
25PZ	Zij-instroom 2014	602237-1	30-10-2014	825.564	825.564		x
25PZ	Zij-instroom 2015	682195-1	20-2-2015	380.000	380.000		x
Totalen				52.826.503	52.280.932		

G2 Verantwoording van subsidies met verrekeningsclausule							
G 2-A Aflopend per ultimo verslagjaar							
Brin	Omschrijving	Kenmerk	datum	Bedrag van de toewijzing EURO	Ontvangen t/m verslagjaar EURO	Totale kosten 31-12-2015 EURO	Te verrekenen ultimo verslagjaar EURO
21AS	zij-instroom 2013	563569-1	20-9-2013	40.000	40.000	40.000	0
25PZ	Plus vrz. 2013/2015 regio G&V	OND/ODB-12/48840U	9-10-2012	225.000	225.000	225.000	0
25PZ	SMW 2014	602405-1	14-1-2014	670.645	670.645	670.645	0
Totalen				935.645	935.645	935.645	0

G 2-B Doorlopend tot in een volgend verslagjaar									
Brin	Omschrijving	Kenmerk	datum	Bedrag van de toewijzing EURO	Saldo 1-1-2015 EURO	Ontvangen t/m verslagjaar EURO	Lasten in verslagjaar EURO	Totale kosten 31-12-2015 EURO	Saldo nog te besteden ultimo verslagjaar EURO
25PZ	Lerarenregister 2013/2014	OND/ODB-13/56339U	27-11-2013	12.000	12.000	12.000	5.144	5.144	6.856
25PZ	MBO investering RIF4, House of Logistics	MUO/2014/19379U	28-8-2014	340.000	85.000	153.000	308.146	308.146	34.689
25PZ	MBO investering RIF4, PPS CIVci 2.0	MUO/2014/19404U	28-8-2014	1.006.604	251.651	452.972	713.235	713.235	243.898
25PZ	MBO investering RIF5, Cybersecurity	704886-1	20-7-2015	825.048	0	288.767	100.311	100.311	264.970
25PZ	Plus vrz. 2013/2015 regio Asd	OND/ODB-12/52467U	9-10-2012	16.500.000	2.488.033	16.500.000	2.127.110	16.208.724	291.276
25PZ	Plus vrz. 2015/2016 regio Asd	OND/ODB-15/17895U	24-11-2015	5.500.000	0	5.500.000	0	0	5.500.000
25PZ	Plus vrz. 2013/2015 regioprogramma G&V	OND/ODB-12/48840U	8-10-2012	1.200.000	118.440	1.200.000	475.325	1.156.886	43.114
25PZ	Plus vrz. 2015/2016 regio G&V	OND/ODB-15/17923U	18-11-2015	75.000	0	75.000	0	0	75.000
25PZ	Studieverlof 2011/2012	465498-1	13-4-2012	164.014	2.903	164.014	0	161.110	2.904
25PZ	Studieverlof 2012/2013	376071-1	18-9-2012	142.910	58.255	142.910	0	84.655	58.255
25PZ	Zij-instroom 2010	bek-2010/97150M	21-7-2011	114.000	9.200	114.000	0	104.800	9.200
25PZ	Zij-instroom 2011	369618-1	20-12-2011	551.000	27.600	551.000	0	542.400	8.600
25PZ	Zij-instroom 2012	465510-1	13-4-2012	456.000	9.200	456.000	0	446.800	9.200
25PZ	Zij-instroom 2013	543027-1	27-11-2013	700.000	54.725	700.000	45.525	690.800	9.200
25PZ	SMW 2015	666473-1	6-1-2015	732.407	0	732.407	268.314	268.314	464.093
Totalen				28.318.983	3.117.007	27.042.070	4.043.110	20.791.325	7.021.255

Toelichting op model G

- Plusvoorziening regio Amsterdam: ROCvA is penvoerder voor dit project. In totaal is € 8.793.000 aan voorschotten verstrekt aan partners, die zijn verantwoord als bestedingen. De partners zijn andere onderwijsinstellingen waarmee afspraken zijn gemaakt over de besteding van deze gelden. Na afloop van het project in 2016 worden de bestedingen definitief verantwoord door de partners, voorzien van een controleverklaring. De door ROCvA verstrekte voorschotten zullen dan worden afgerekend op basis van de definitieve besteding, hierbij kan indien noodzakelijk een correctie plaatsvinden op de tot op heden verantwoorde bestedingen.
- MBO Investering RIF 4: ROCvA heeft in de eerste ronde aanvragen RIF mbo subsidies, als penvoerder, een bedrag van € 1.346.604 toegewezen gekregen voor twee verschillende projecten. Het betreft het project House of Logistics voor een bedrag van € 340.000 en CIVci 2.0 voor een bedrag van € 1.006.604. Voor beide projecten geldt dat de bijdrage vanuit de RIF 1/3 deel bedraagt van de totale begroting. De overige 2/3 wordt deels door andere subsidiënten bijgedragen en deels als cofinanciering door het bedrijfsleven ingebracht.
- MBO Investering RIF 5: ROCvA heeft, als penvoerder, in de tweede ronde aanvragen RIF mbo subsidies een bedrag van € 825.048 toegewezen gekregen voor het project Cybersecurity. Ook voor dit project geldt dat de bijdrage vanuit de RIF 1/3 deel bedraagt van de totale begroting, met daarnaast een bijdrage van andere subsidiënten en cofinanciering door het bedrijfsleven.

* Ontvangsten		153.000
Lasten ROCvA (ten laste van OCW)	-118.311	
Lasten ROCvA (ten laste van overige subsidieverstrekkers)	-78.874	
'In kind' bijdrage partners	-110.961	
Totale lasten	-308.146	
Lasten ROCvA (ten laste van OCW)		-118.311
Saldo nog te besteden ultimo verslagjaar		34.689
** Ontvangsten		452.972
Lasten ROCvA (ten laste van OCW)	-273.843	
Lasten ROCvA (ten laste van overige subsidieverstrekkers)	-50.000	
'In kind' bijdrage partners	-389.392	
Totale lasten	-713.235	
Lasten ROCvA (ten laste van OCW)		-273.843
Baten nog niet volledig genomen uit voorzichtigheid		64.769
Saldo nog te besteden ultimo verslagjaar		243.898
*** Ontvangsten		288.767
Lasten ROCvA (ten laste van OCW)	-36.632	
Lasten ROCvA (ten laste van overige subsidieverstrekkers)	-27.544	
'In kind' bijdrage partners	-36.135	
Totale lasten	-100.311	
Lasten ROCvA (ten laste van OCW)		-36.632
Baten nog niet volledig genomen uit voorzichtigheid		12.835
Saldo nog te besteden ultimo verslagjaar		264.970

Financiële instrumenten en risicobeheer

Algemeen

De instelling maakt in de normale bedrijfsuitoefening gebruik van uiteenlopende financiële instrumenten die de instelling blootstellen aan markt- en/of kredietrisico's. Het betreft financiële instrumenten die in de balans zijn opgenomen.

Renterisico

De instelling heeft diverse langlopende leningen afgesloten, met name ter financiering van de huisvesting. De rente op deze leningen is voor een lange periode vastgelegd door middel van het afspreken van rentevaste perioden met de betreffende kredietinstellingen. De duur van de rentevaste perioden is toegelicht bij de langlopende schulden. Het risico op rentestijgingen boven de contractrente is daarmee afgedekt, het voordeel van eventuele rentedalingen wordt niet genoten.

Valutarisico

De instelling heeft geen transacties in vreemde valuta.

Marktwaaarde

De marktwaaarde van de in de balans verantwoorde financiële instrumenten, waaronder vorderingen, liquide middelen en schulden, benadert de boekwaarde ervan met uitzondering van de vastrentende langlopende leningen aangezien de contractrente hiervan veelal hoger is dan de marktrente.

Kredietrisico

Bij de vorderingen is geen sprake van belangrijke concentratie bij slechts enkele tegenpartijen. De belangrijkste debiteuren betreffen overheidsinstellingen (ministerie, gemeenten) in verband met nog te ontvangen bedragen voor subsidieregelingen. De vorderingen worden door het bestuur inbaar geacht. Voor de acute risico's van

oninbaarheid worden voorzieningen aangehouden op vorderingen. De organisatie heeft standaard aanmaningsprocedures voor achterstallige vorderingen. De kredietrisico's worden beperkt geacht. Het maximale kredietrisico per 31 december 2015 bedraagt ongeveer € 9 miljoen.

Liquiditeitsrisico

Liquiditeitsrisico's worden bewaakt door meting van solvabiliteits-, liquiditeits- en rentabiliteitsratio's in relatie tot door het bestuur vastgestelde streefwaarden. De instelling beschikt over een meerjarenbegroting, en een gedetailleerde kasstroomprognose. Met behulp hiervan wordt de financieringsbehoefte bewaakt. De huidige liquiditeitspositie, evenals de beschikbare kredietfaciliteit, wordt voldoende geacht om te kunnen voldoen aan de verplichtingen voor ten minste de komende 12 maanden.

Niet in de balans opgenomen rechten en verplichtingen

Kredietinstellingen

De kredietfaciliteit in rekening-courant bij het Ministerie van Financiën bedraagt met ingang van februari 2009 € 20,4 miljoen. De kredietfaciliteit bij ING bedraagt € 17,5 miljoen.

Voor de leningen bij de diverse kredietinstellingen zijn de volgende zekerheden verstrekt:

Zekerheden ING

(bedragen x € 1.000)	
Pand	Hypothecaire inschrijving/ dekkingswaarde
Tempelhofstraat 80	20.945
Da Costastraat 36-38	4.050
Elandstraat 175	5.285
Totaal	30.280

Zekerheden BNG

(bedragen x € 1.000)	
Pand	Hypothecaire inschrijving/ dekkingswaarde
Fraijlemaborg 135 -141	20.055
Totaal	20.055

Zekerheden Ministerie van Financiën

(bedragen x € 1.000)	
Pand	Dekkingswaarde
Opaallaan 25 Hoofddorp en Arena 301 Hilversum	38.100
Zetterij 8 Amstelveen	6.678
Kop Zuidas Europaboulevard Amsterdam	46.000
Amsterdam Noord	7.700
	98.478
Maximale financiering	95%
Totaal	93.554

Ministerie van OCW

Voor onderwijsinstellingen vallende onder de WVO is het op basis van artikel 5 van de (Gewijzigde) Regeling "Onvoorzien gevallen bij invoering vereenvoudiging bekostiging voortgezet onderwijs" (kenmerk WJZ-2005/54063802 en kenmerk VO/F -2006/1769) toegestaan een vordering op te nemen op het Ministerie van OCW. Hiervan is geen gebruik gemaakt.

De vordering op het Ministerie van OCW is ter hoogte van de op dat moment bestaande schuld aan het personeel in verband met:

- de tot en met december opgebouwde bruto vakantieaanspraken;
- de over de maand december door het bevoegd gezag verschuldigde afdracht pensioenpremies en loonheffing verbonden salarisbetalingen op grond van de van toepassing zijnde wet- en regelgeving.

De vordering bedraagt op 31 december 2015 € 1.545.607.

Bij de oprichting van de Stichting ROCvA in 1997 ontstond een vordering op het Ministerie van OCW voor loonheffing en pensioenpremies van ABP. De vordering zal worden ontvangen bij het opheffen van de Stichting en bedraagt € 1.397.000.

Meerjarige financiële verplichtingen

Er zijn langlopende onvoorwaardelijke verplichtingen aangegaan inzake huur en operationele leasing. De huurverplichtingen die hieruit voortvloeien bedragen voor 2016 € 2,9 miljoen (2015: € 3,3 miljoen) en voor 2017 - 2020 € 11,0 miljoen.

De organisatie is investeringsverplichtingen aangegaan ter grootte van € 0,7 miljoen inzake de nieuwbouw van een schoolgebouw en een renovatie.

Garanties

De Stichting heeft zich garant gesteld jegens de Stichting Waarborgfonds BVE voor maximaal 2% van de jaarlijkse rijksbijdrage indien laatstgenoemde niet aan zijn borgstellingsverplichtingen kan voldoen.

De Stichting heeft garanties afgegeven uit hoofde van huurverplichtingen en betalingsgaranties voor in totaal € 384.677 (2014: € 364.379).

Claims

Tegen de organisatie en/of groepsmaatschappijen zijn geen claims ingediend. Er zijn dan ook geen geschillen welke een nadelige invloed van betekenis zullen hebben op de financiële positie.

Fiscale eenheid

ROCvA maakt onderdeel uit van de fiscale eenheid voor de omzetbelasting met als hoofd van de fiscale eenheid de Koepelstichting ROC van Amsterdam - ROC Flevoland CS en is uit dien hoofde aansprakelijk voor de omzetbelastingsschulden van de gehele fiscale eenheid.

7 Toelichting op de geconsolideerde staat van baten en lasten

9 Rijksbijdragen

Betreffende de genormeerde rijksbijdrage van het Ministerie van OCW:

Rijksbijdragen (bedragen x € 1.000)	2015	Begroting	2014
Rijksbijdrage BVE	184.502	179.257	168.429
Rijksbijdrage VO	23.611	25.245	23.924
Rijksbijdrage VAVO	5.908	5.832	5.614
Additionele middelen	21.164	24.803	22.446
Vergoeding wachtgelden	5.822	5.700	5.676
	241.007	240.837	226.089
Additionele middelen			
Geoordeelde OCW subsidies	3.812	2.902	11.785
Niet geoordeelde OCW subsidies	17.352	21.901	10.661
Stand per 31 december	21.164	24.803	22.446

Ten opzichte van 2014 is een stijging zichtbaar in de Rijksbijdragen van circa € 14,9 miljoen. Dit wordt hoofdzakelijk verklaard door een stijging van het macrobudget, welke de volgende oorzaken kent:

- Een stijging van de prijsfactoren van Techniekopleidingen;
- Toenemen budgetten voor intensiveringen, tevens afnemen budgetten voor verkorting opleidingsduur;
- Stijging van het landelijke deelnemersvolume;
- Overige stijgingen lumpsum.

Ten opzichte van de begroting is een stijging te zien bij Rijksbijdrage BVE. Dit wordt voornamelijk veroorzaakt door ontvangen loon- en prijscompensatie (€ 2,3 miljoen). Daarnaast worden de baten uit hoofde van Passend Onderwijs in de realisatie opgenomen onder de Rijksbijdragen en in de begroting onder additionele middelen. Onder de additionele middelen is een daling zichtbaar wat voornamelijk wordt veroorzaakt doordat kwaliteits- en excellentiemiddelen ad € 3,5 miljoen zijn doorgeschoven naar 2016.

10 Overige overheidsbijdragen

Overige overheidsbijdragen (bedragen x € 1.000)	2015	Begroting	2014
Gemeentelijke bijdragen educatie	5.236	4.598	5.268
Overige trajecten en bijdragen	7.052	5.698	5.521
	12.288	10.296	10.789

De overige overheidsbijdragen zijn € 1,9 miljoen hoger dan begroot. De stijging van de gemeentelijke bijdragen educatie komt door meer aangeboden en afgerekende educatie trajecten. De stijging van de overige trajecten en bijdragen wordt voornamelijk veroorzaakt door de ontvangen middelen MBO Agenda en baten uit hoofde van het Masterplan Techniek. Tevens zijn meer baten ontvangen van DMO inzake huisvestingsvergoedingen VMBO.

11 Deelnemersbijdragen

Deelnemersbijdragen (bedragen x € 1.000)	2015	Begroting	2014
Lesgelden sector VO	298	307	340
Deelnemersbijdragen sector BVE	4.193	2.797	3.880
Examengelden	112	67	98
	4.603	3.171	4.318

De opbrengsten voor de deelnemersbijdragen zijn conservatief begroot.

12 Baten uit werk in opdracht van derden

Baten uit werk in opdracht van derden (bedragen x € 1.000)	2015	Begroting	2014
Economische Opleidingen Amsterdam	3	-	49
Contractonderwijs Gooi- & Vechtstreek	116	180	348
Horeca, Kapper- en nagelverzorging	291	456	394
Luchtvaartopleidingen	22	-	17
Gezondheidszorg	505	400	567
Techniekonderwijs	517	550	583
Reïntegratie en inburgering (WI)	244	-	337
Overig	-	-	34
	1.698	1.586	2.329

Ten opzichte van de begroting is met name zichtbaar dat baten re-integratie en inburgering zijn gerealiseerd. Ten opzichte van 2014 wordt de daling voornamelijk veroorzaakt door een afname in baten contractonderwijs Gooi- & Vechtstreek.

13 Overige baten

Overige baten (bedragen x € 1.000)	2015	Begroting	2014
Verkoop beroepspraktijkvorming en kantines	790	1.216	792
Detachering personeel	400	955	1.041
Verhuuropbrengsten	1.437	1.578	2.777
Vrijval egaliseringsrekening investeringsbijdragen	212	-	-
Overige Baten	7.181	4.851	1.205
	10.020	8.600	5.815

De overige baten stijgen ten opzichte van 2014 o.a. door de invoering van de Gemeenschap van Diensten. Met ingang van 1 januari 2015 is besloten een verdere stap te zetten in de doorontwikkeling van de samenwerking tussen ROCvA en ROCvF: gemeenschappelijke centrale diensten. Met ingang van 1 januari 2015 zijn alle medewerkers die in dienst waren van de centrale diensten van ROCvF in dienst gekomen bij de centrale diensten van ROCvA. De onderwijsinstellingen zijn in een Samenwerkingsovereenkomst overeengekomen dat het ROCvF voor zijn mbo-colleges de gangbare vergoeding betaalt aan ROCvA voor de centrale diensten. Het bedrag is voor het betreffende begrotingsjaar gemaximeerd en kan tijdens het begrotingsjaar niet worden aangepast. ROCvA en ROCvF treden periodiek in overleg over een eventuele noodzaak tot aanpassing van het budget. Voor de overeengekomen vergoeding (2015: € 4,5 miljoen) levert ROCvA alle in de Samenwerkingsovereenkomst voorziene diensten. De door ROCvA ontvangen vergoeding is opgenomen in de overige baten.

Door de invoering van de Samenwerkingsovereenkomst voor de gemeenschappelijke centrale diensten zijn de opbrengsten van detachering personeel verlaagd. De vergoeding voor detachering vormt onderdeel van de vergoeding ad. € 4,5 miljoen. In de begroting was hiermee nog geen rekening gehouden.

De afwikkeling van de BTW discussie met de Belastingdienst ad. € 1,6 miljoen vormt onderdeel van de overige baten. Zie de toelichting op de kortlopende belastingverplichtingen voor nadere achtergrond hiervan.

De daling van de verhuuropbrengsten hangt samen met de in 2014 hoge vrijval voor de voorziening Postjesweg en het pand aan de Koningin Wilhelmina Plein welke in de verhuuropbrengsten 2014 zijn verantwoord. De voorziening postjesweg had in 2014 een verhoogde vrijval als gevolg van een teruggave van een aantal m2 en een ingebruikname door Frank Sanders Academy.

De begroting voor verkoop beroepspraktijkvorming en kantines is te hoog vastgesteld.

14 Personeelslasten

Personeelslasten (bedragen x € 1.000)	2015	Begroting	2014
Lonen en salarissen	128.205	170.550	120.176
Sociale lasten	15.807	-	14.966
Pensioenpremies	16.230	-	17.983
Personeel niet in loondienst	11.129	10.208	8.971
Dotaties / vrijval personele voorzieningen	5.763	5.790	5.921
Overige personele lasten	7.349	7.361	7.442
Af: uitkeringen (AAW, USZO en ID-banen)	-706	-190	-935
	183.777	193.719	174.524

Ten opzichte van de begroting zijn minder personeelslasten gerealiseerd omdat diverse plannen (o.a. kwaliteits- en excellentiemiddelen) nog niet (of ten dele) tot uitvoering zijn gekomen en niet tot uitgaven hebben geleid in 2015. De daling van de pensioenlasten wordt verklaard door de daling van de werkgeverpremies. De oorzaak van de toename in de kosten van het personeel niet in loondienst is de beschikbaarheid van tijdelijke extra middelen waarvoor tijdelijk extra personeel is aangetrokken. Bij de begroting van de lonen en salarissen worden de sociale lasten en pensioenpremies niet uitgesplitst zodat het vergelijk met de realisatie lastiger wordt.

Personeelsbestand

Gedurende het boekjaar 2015 bedroeg het gemiddeld aantal werknemers bij de organisatie, omgerekend naar volledige mensjaren 2.405 (2014: 2.338), allen werkzaam in Nederland.

Bezoldiging Raad van Bestuur en Raad van Toezicht

Raad van Bestuur

De Raad van Bestuur van de Koepelstichting ROC van Amsterdam – ROC van Flevoland vormt het bestuur van de drie stichtingen ROC van Amsterdam, ROC van Flevoland en Voorgezet Onderwijs van Amsterdam, aangezien de Koepelstichting de statutaire bestuurder is van ROCvA en ROCvF en aangezien ROCvA de statutaire bestuurder is van VOvA. De bestuurders zijn:

- E.C.M. de Jaeger is voorzitter van het College van Bestuur van ROCvA en voorzitter van de Raad van Bestuur ROC van Amsterdam - ROC van Flevoland.
- R.C.A. Wilcke is voorzitter College van Bestuur van ROCvF en vice-voorzitter van de Raad van Bestuur ROC van Amsterdam - ROC van Flevoland.
- R.J.W. Winter is lid van de Raad van Bestuur ROC van Amsterdam - ROC van Flevoland en gedelegeerd bestuurder van de Stichting Voorgezet Onderwijs van Amsterdam tot 1 juni 2015.
- G. Vreugdenhil is lid van de Raad van Bestuur ROC van Amsterdam - ROC van Flevoland.

De salariskosten van E.C.M. de Jaeger, G. Vreugdenhil en R.J.W. Winter zijn opgenomen in de jaarrekening van ROCvA. De salariskosten van R.C.A. Wilcke zijn opgenomen in de jaarrekening van ROCvF. Het salaris van R.J.W. Winter is voor 5 maanden voor € 55.000 doorbelast aan de Stichting VOvA voor zijn werkzaamheden aldaar als bestuurder – directievoorzitter uit naam van ROCvA. Met R.J.W. Winter is per 1 juni 2015 volledig afgerekend, inclusief de variabele beloning over 2014. De bezoldiging van de leden van de Raad van Bestuur wordt bepaald door de Raad van Toezicht.

De Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) is in werking getreden met ingang van 1 januari 2013. De WNT regelt niet alleen de openbaarmaking van topinkomens in de publieke en semipublieke sector, zoals voorheen de WOPT, maar stelt ook maxima aan de hoogte van de bezoldiging van topfunctionarissen en tevens aan de ontslagvergoedingen. Per 1 januari 2015 is de Wet verlaging bezoldigingsmaximum ('WNT-2') ingevoerd. Deze schrijft een maximum bezoldiging voor van € 178.000. Voor onderwijsinstellingen is bovendien een specifieke regeling opgesteld door de minister van OCW d.d. 8 december 2012, nr. WJZ/353186 (10126) houdende verlaagde bezoldigingsmaxima voor topfunctionarissen in het onderwijs (Regeling bezoldiging topfunctionarissen OCW-sectoren). Deze schreef voor 2014 een bezoldigingsmaximum voor de MBO-sector voor van € 199.905, en voor 2015 van € 178.000. Het overgangsrecht is van toepassing.

Zoals bovenstaand vermeld zijn de leden van de Raad van Bestuur en de Raad van Toezicht aangemerkt als topfunctionarissen voor ROCvA. Er is geen sprake van interim-topfunctionarissen. In het onderstaande wordt de WNT-bezoldiging van de topfunctionarissen toegelicht:

Functie	Voorzitters- dausule van toepassing	Naam	Ingangsdatum dienstverband	Einddatum dienstverband	Omvang dienstverband	Beloning	Belastbare vaste en variabele onkostenver- goedingen	Voorzieningen beloning betaalbaar op termijn	Uitkeringen wegens beëindiging van het dienstverband	Motivatie overschrijding van de norm
Voorzitter Raad van Bestuur	J	ECM de Jaeger	1-1-2003		1	€ 208.416	€ -	€ 17.353		Afspraak voor 6 december 2011
Lid Raad van Bestuur	N	RJW Winter	1-2-1999	31-5-2015	1	€ 88.175	€ -	€ 6.924	0	Afspraak voor 6 december 2011
Lid Raad van Bestuur	N	G Vreugdenhil	6-1-2003		1	€ 179.549	€ -	€ 16.322		Afspraak voor 6 december 2011
Vice-voorzitter Raad van Bestuur	N	RCA. Wilcke	1-9-1999		0	€ -	€ -	€ -		
Voorzitter Raad van Toezicht	J	G.H. Faber	1-1-2010	31-12-2017	nvt	€ 18.701				
Lid Raad van Toezicht	N	F.P. Bijlendijk	1-7-2008	30-6-2016	nvt	€ 12.493				
Lid Raad van Toezicht	N	J.C.H.G. Arts	1-1-2011	31-12-2018	nvt	€ 12.493				
Lid Raad van Toezicht	N	R.C.Th. Ootjers	1-1-2011	31-12-2018	nvt	€ 12.493				
Lid Raad van Toezicht	N	K. Baldewpersad Tewarie	1-12-2014	30-11-2018	nvt	€ 12.493				
Lid Raad van Toezicht	N	R.H.M. Litjens	1-1-2015	31-12-2018	nvt	€ 12.493				

Aan de bestuurders is een bedrag ter beschikking gesteld, onder aftrek van privégebruik, om te voorzien in eigen dan wel openbaar vervoer, voor zowel zakelijk als woon - werkverkeer, zijnde € 6.886 (R.J.W. Winter). E.C.M. de Jaeger heeft een lease auto tot zijn beschikking met een fiscale bijtelling van € 3.691 (onder aftrek van een

betaalde eigen bijdrage van € 3.042). G. Vreugdenhil heeft een lease auto tot zijn beschikking met een fiscale bijtelling van € 11.461. Deze bedragen maken deel uit van de bovenstaande tabellen in de categorie 'Beloning'. De beloningen betaalbaar op termijn zijn in 2015 gedaald als gevolg van de lagere wettelijke pensioenopbouw. Compensatie heeft plaatsgevonden door een bruto uitkering die is opgenomen onder "beloning". De totale WNT bezoldiging is hierdoor niet toegenomen.

Functie	Naam	Beloning WNT 2015	Beloning WNT 2014
Voorzitter Raad van Bestuur	ECM de Jaeger	€ 225.769	€ 234.053
Lid Raad van Bestuur	RJW Winter	€ 95.099	€ 200.763
Lid Raad van Bestuur	G Vreugdenhil	€ 195.871	€ 195.871
Vice voorzitter Raad van Bestuur	RCA. Wilcke	€ -	€ -

In de WNT-toelichting in de jaarrekening 2014 was R.C.A. Wilcke nog niet als topfunctionaris opgenomen, aangezien hij onbezoldigd is in ROCvA. Dat is in 2015 herzien, zoals blijkt uit bovenstaande tabellen. Dit heeft niet geleid tot onverschuldigde betalingen over 2014.

Voor de bestuurders zijn op vrijwillige basis de vergelijkende cijfers over 2014 opgenomen. Deze wijken voor de drie in ROCvA bezoldigde bestuurders af van de jaarrekening 2014, de bedragen zijn elk € 2.532 lager verantwoord in deze jaarrekening aangezien in 2014 ten onrechte onbelaste reële kostenvergoedingen in de WNT-tabel waren opgenomen. De aanpassing leidt niet tot onverschuldigde betalingen over 2014.

Raad van Toezicht

De drie stichtingen hebben een gezamenlijke Raad van Toezicht. De in bovenstaande tabel opgenomen vergoedingen voor de Raad van Toezicht betreffen de totale vergoedingen voor de stichtingen ROC van Amsterdam en ROC van Flevoland. De kosten worden voor 2/3 gedragen door de stichting ROC van Amsterdam en voor 1/3 door de stichting ROC van Flevoland.

Per 1 mei 2015 is de beloning van de Raad van Toezicht aangepast, deze ligt onder de WNT norm voor toezichthouders. Alle toezichthouders zijn het hele jaar 2015 in functie geweest.

15 Afschrijvingen op materiële vaste activa

Afschrijvingen op materiële vaste activa (bedragen x € 1.000)	2015	Begroting	2014
Bedrijfsgebouwen en terreinen	8.906	9.003	9.913
Andere vaste bedrijfsmiddelen	7.961	5.622	5.890
	16.867	14.625	15.803

De stijging wordt voornamelijk veroorzaakt door de aanpassing van de afschrijvingstermijn van ICT-apparatuur (zie toelichting bij de grondslagen). Daarnaast is in 2015 besloten dat één van de bedrijfsgebouwen zal worden aangepast in 2016. De bestaande aan te passen componenten hebben als gevolg daarvan nog slechts een zeer beperkte resterende levensduur. Dit heeft geleid tot € 0,9 miljoen hogere afschrijvingen in 2015.

16 Huisvestingslasten

Huisvestingslasten (bedragen x € 1.000)	2015	Begroting	2014
Huur- en servicekosten	3.974	4.740	5.870
Energie en water	2.761	3.507	3.092
Schoonmaakkosten	3.644	4.028	3.454
Klein onderhoud en reparatie	3.113	2.568	3.073
Belastingen en heffingen	1.320	1.139	1.003
Verzekeringen	261	257	198
Beveiligingskosten	560	619	529
Overige huisvestingslasten	792	1.502	949
	16.425	18.360	18.168

Ten opzichte van 2014 en begroting is sprake van lagere huur- en servicekosten als gevolg van goedkopere huurlocaties (o.a. voor Sport en Bewegen), alsook het afstoten van m2 huurlocaties. Door de zachte winter zijn de energie en waterkosten eveneens lager dan in 2014 en in de begroting.

17 Overige instellingslasten

Overige instellingslasten (bedragen x € 1.000)	2015	Begroting	2014
Administratie en beheer	2.677	2.901	2.698
Contributies en lidmaatschappen	1.457	1.295	1.758
Accountants- en advieskosten	4.025	4.239	3.740
PR, marketing en communicatie	2.283	2.186	1.916
Klein inventaris en apparatuur	7.634	6.860	7.606
Leer- en hulpmiddelen, kosten bpv en kantines alsmede materiële lasten projectgelden	13.268	11.904	12.805
Reis- en verblijfkosten	605	388	469
Dotatie overige voorzieningen	-3	188	892
Overige instellingslasten	352	1.704	1.251
	32.298	31.665	33.135

Accountantsshonorarium

2015 (bedragen x € 1.000)	KPMG Accountants	KPMG overig	Totaal KPMG
Onderzoek van de jaarrekening en bekostiging <2015	-34	-	-34
Onderzoek van de jaarrekening en bekostiging 2015	402	-	402
Andere controleopdrachten	62	-	62
Adviesdiensten op fiscaal terrein	-	17	17
Andere niet-controlediensten	21	-	21
	<u>451</u>	<u>17</u>	<u>468</u>
2014 (bedragen x € 1.000)	KPMG Accountants	KPMG overig	Totaal KPMG
Onderzoek van de jaarrekening en bekostiging <2014	6	-	6
Onderzoek van de jaarrekening en bekostiging 2014	140	-	140
Andere controleopdrachten	61	-	61
Adviesdiensten op fiscaal terrein	-	29	29
Andere niet-controlediensten	8	-	8
	<u>215</u>	<u>29</u>	<u>244</u>

De hierboven opgenomen bedragen bestaan uit de in het verslagjaar aan de instelling toe te rekenen accountantskosten. Met ingang van 2015 vormt het accountantsshonorarium onderdeel van de Gemeenschap van Diensten. Hiermee worden ook de kosten van de controle van de jaarrekening van ROC van Flevoland opgenomen in de administratie van ROC van Amsterdam. ROC van Amsterdam ontvangt een vergoeding voor alle opgenomen diensten in de Gemeenschap van Diensten. Deze opbrengst is verantwoord onder de overige baten.

18 Financiële baten en lasten

Financiële baten en lasten (bedragen x € 1.000)	2015	Begroting	2014
Financiële baten			
Overige rentebaten	-1	-200	-37
Financiële lasten			
Rente langlopende leningen	4.406	5.000	4.601
Overige financiële lasten	19	-	-
	4.425	5.000	4.601
Saldo financiële baten en lasten	4.424	4.800	4.564

19 Transacties met verbonden partijen

Er hebben zich geen transacties op niet-zakelijke grondslag met verbonden partijen voorgedaan. Voor de bezoldiging van bestuurders en toezichthouders wordt verwezen naar noot 14 in deze toelichting. ROCvF maakt gebruik van de centrale diensten van ROCvA. Voor nadere toelichting wordt verwezen naar de toelichtende tekst zoals vermeld bij de overige baten.

Activa		31-12-2015	31-12-2014
(bedragen x € 1.000)			
Vaste activa			
Materiële vaste activa			
Bedrijfsgebouwen en terreinen	20	185.884	193.814
Andere vaste bedrijfsmiddelen	20	20.789	23.796
Niet aan de bedrijfsvoering dienstbare activa	20	4.350	7.058
Vaste bedrijfsmiddelen in uitvoering	20	<u>4.658</u>	<u>1.860</u>
		215.681	226.528
Financiële vaste activa			
Deelnemingen	21	5.553	5.667
Overige vorderingen	21	<u>356</u>	<u>343</u>
		5.909	6.010
Totaal vaste activa		221.590	232.538
Vlottende activa			
Voorraden		10	19
Vorderingen			
Debiteuren	22	3.943	3.076
Deelnemers/cursisten	22	1.677	1.947
Overige vorderingen en overlopende activa	22	<u>2.871</u>	<u>4.406</u>
		8.491	9.429
Liquide middelen	23	35.610	18.326
Totaal vlottende activa		44.111	27.774
Totaal activa		<u>265.701</u>	<u>260.312</u>

Passiva

(bedragen x € 1.000)

		31-12-2015	31-12-2014
Eigen vermogen			
Algemene reserve	24*	76.775	63.381
Herwaarderingsreserve	24*	4.168	6.410
Bestemmingsreserves privaat	24*	5.553	5.667
Bestemmingsreserves publiek	24*	<u>4.246</u>	<u>-</u>
		90.742	75.458
Voorzieningen			
Voorziening herstructurering	25	16.793	18.583
Overige personeelsvoorzieningen	25	3.430	2.837
Voorziening verlieslatende contracten	25	<u>165</u>	<u>492</u>
		20.388	21.912
Langlopende schulden			
Leningen kredietinstellingen	26	90.521	97.174
Overige langlopende schulden	26	<u>5.881</u>	<u>0</u>
		96.402	97.174
Kortlopende schulden			
Aflossingsverplichtingen	26	6.653	4.012
Crediteuren		6.414	7.126
Rekening courant deelnemingen en gelieerde maatschappijen	27	6.405	6.839
Belastingen en premies sociale verzekeringen	27	7.283	10.008
Pensioenen		1.636	1.792
Overige schulden en overlopende passiva	27	<u>29.778</u>	<u>35.991</u>
		58.169	65.768
Totaal passiva			
		<u>265.701</u>	<u>260.312</u>

* De vergelijkende cijfers 2014 zijn aangepast voor vergelijkingsdoeleinden (de jaarrekening wordt met ingang van 2015 opgesteld ná voorstel resultaatbestemming).

9 Enkelvoudige staat van baten en lasten over 2015

(bedragen x € 1.000)		2015	Begroting 2015	2014
Baten				
Rijksbijdragen OCW	28	212.628	211.862	197.253
Overige overheidsbijdragen	29	9.050	6.957	7.824
Deelnemersbijdragen	30	4.305	2.864	3.979
Baten werk in opdracht van derden	31	1.698	1.586	2.329
Overige baten	32	9.297	7.671	5.227
Totaal baten		236.978	230.940	216.612
Lasten				
Personeelslasten	33	160.244	169.549	151.248
Afschrijvingen	34	16.538	14.219	15.512
Huisvestingslasten	35	12.624	14.254	14.642
Overige instellingslasten	36	27.639	26.933	27.229
Totaal lasten		217.045	224.955	209.216
Saldo baten en lasten		19.933	5.985	7.396
Financiële baten	1	-	-	-389
Financiële lasten		-4.670	-5.000	-4.600
		-4.669	-5.000	-4.989
Resultaat uit gewone bedrijfsvoering		15.264	985	2.407
Resultaat deelnemingen		44	-	308
Nettoresultaat		15.308	985	2.715
Nettoresultaat		15.308	985	2.715
Af: bestemmingsreserves		-4.246	-	-
Af: incidentele lasten		-4.038	-	-
Genormaliseerd resultaat		7.024	985	2.715
Voorstel resultaatbestemming				
<i>Toevoeging aan:</i>				
Algemene reserve		11.018	985	2.407
Bestemmingsreserve privaat		44	-	308
Bestemmingsreserve publiek		4.246	-	-
		15.308	985	2.715

Algemeen

De geconsolideerde jaarrekening maakt deel uit van de jaarrekening 2015 van de organisatie. Voor zover posten uit de balans en staat van baten en lasten hierna niet nader zijn toegelicht, wordt verwezen naar de toelichting op de geconsolideerde balans en staat van baten en lasten.

Foutherstel

De correctie foutherstel deelnemingen hangt samen met onjuistheden in de verwerking van deelnemingen in de afgelopen boekjaren. Het foutherstel in 2015 heeft geleid tot aanpassingen in deelnemingen (effect € 158K), eigen vermogen (effect € 125K), overige schulden (effect € 44K), en rekening-courantverhoudingen met verbonden partijen (effect € 11K).

Grondslagen voor de waardering van activa en passiva en de resultaatbepaling

De grondslagen voor de waardering van activa en passiva en de resultaatbepaling zijn gelijk aan die voor de geconsolideerde balans en staat van baten en lasten, met uitzondering van:

Resultaat deelnemingen

Het aandeel in het resultaat van organisaties waarin wordt deelgenomen omvat het aandeel van de organisatie in de resultaten van deze deelnemingen. Resultaten op transacties, waarbij overdracht van activa en passiva tussen de organisatie en haar deelnemingen en tussen deelnemingen onderling heeft plaatsgevonden, zijn niet verwerkt voor zover deze als niet gerealiseerd kunnen worden beschouwd.

11 Toelichting op de enkelvoudige balans per 31 december 2015

20 Materiële vaste activa

Materiële vaste activa (bedragen x € 1.000)	2015	2014
Bedrijfsgebouwen en terreinen, incl. activa in uitvoering	185.884	193.814
Niet aan de bedrijfsvoering dienstbare activa	4.350	7.058
Andere vaste bedrijfsmiddelen	20.789	23.796
Vaste bedrijfsmiddelen in uitvoering	4.658	1.860
Stand per 31 december	215.681	226.528

Het verloop van de materiële vaste activa in 2015 is als volgt:

(Bedragen x € 1.000)	Bedrijfsgebouwen en terreinen	Niet aan de bedrijfsvoering dienstbare activa	Andere vaste bedrijfsmiddelen	In uitvoering en vooruit- betalingen gebouwen	Totaal
Aanschafwaarde	267.965	7.058	98.825	1.860	375.708
Cumulatieve afschrijvingen	-74.151	-	-75.029	-	-149.180
Boekwaarde per 1 januari 2015	193.814	7.058	23.796	1.860	226.528
Investerings	898	-	5.236	4.466	10.600
Desinvesteringen	-158	-2.809	-409	-242	-3.618
Ingebruikname	1.426	-	-	-1.426	-
Herwaardering	-	101	-	-	101
Overige mutaties	-1.392	-	-	-	-1.392
Afschrijvingen	-8.704	-	-7.834	-	-16.538
Boekwaarde per 31 december 2015	185.884	4.350	20.789	4.658	215.681
Aanschafwaarde	268.739	4.350	103.652	4.658	381.399
Cumulatieve afschrijvingen	-82.855	-	-82.863	-	-165.717
Boekwaarde per 31 december 2015	185.884	4.350	20.789	4.658	215.681

Voor verdere toelichting wordt verwezen naar de geconsolideerde toelichting.

21 Financiële vaste activa

Deelnemingen in groepsmaatschappijen

De deelneming in groepsmaatschappijen betreft de geconsolideerde cijfers van de 100% deelneming het ROCA Contractonderwijs Holding B.V., waarin zijn 100%-deelnemingen Centrum voor Vakopleidingen B.V. en ROCA Uitzendorganisatie B.V. tevens zijn opgenomen. De deelneming is gewaardeerd tegen het aandeel van de vennootschap in de netto-vermogenswaarde van de deelneming per balansdatum. De netto-vermogenswaarde is berekend op basis van dezelfde grondslagen als welke gelden voor deze jaarrekening.

Deelnemingen (bedragen x € 1.000)	ROCA Holding B.V.
Stand per 1 januari	5.667
Correctie fourterstel	-158
Resultaat boekjaar	44
Stand per 31 december	5.553

Overzicht verbonden partijen

Het overzicht van de verbonden partijen is onderstaand opgenomen:

Naam	Juridische vorm	Statutaire zetel	Code activiteiten	Eigen vermogen 31-12-2015	Resultaat jaar 2015	Art 2:403 Ja/Nee	Deelname %	Consolidatie Ja/Nee
(bedragen x EUR 1.000)								
ROCA Contractonderwijs Holding	B.V.	Amsterdam	1	5.553	44 Nee	100		Ja (100%)
ROCA Uitzendorganisatie	B.V.	Amsterdam	4	226	2 Ja	100		Ja (100%)
Centrum voor Vakopleidingen	B.V.	Amsterdam	1	7.604	79 Ja	100		Ja (100%)
Stichting Voortgezet Onderwijs van Amsterdam	Stichting	Amsterdam	1	5.490	518 Nee	N.v.t.		Ja (100%)
Stichting Luchtvaart College Schiphol	Stichting	Schiphol	3	284	137 Nee	N.v.t.		Nee
Fini van Feggelenfonds	Stichting	Amsterdam	4	778	184 Nee	N.v.t.		Nee
Koepelstichting ROC van Amsterdam-ROC Flevoland	Stichting	Amsterdam	4	109.445	20.122 Nee	N.v.t.		Nee
Stichting ROC van Flevoland	Stichting	Almere	1	13.210	4.294 Nee	N.v.t.		Nee
Stichting Testjeleefstijl.nu	Stichting	Woerden	4	0	0 Nee	N.v.t.		Nee

De gegevens van Stichting Luchtvaart College Schiphol en Fini van Feggelenfonds zijn gebaseerd op concept jaarrekeningen.

Het ROCvA is de statutaire bestuurder van de *Stichting Voortgezet Onderwijs van Amsterdam (VOvA)*. Het VOvA kent twaalf vo-scholen, waaronder één school voor speciaal onderwijs. De scholen zijn gesitueerd in Amsterdam. Het ROCvA is samen met de Schipholgroep en de KLM bestuurder van de *Stichting Luchtvaart College Schiphol*. Het doel van de stichting is de duurzame werkgelegenheid op de luchthaven Schiphol te bevorderen. De stichting tracht dit doel te bereiken door werkgevers en studenten (potentiële werknemers) bij elkaar te brengen en medewerkers van het ROCvA in staat te stellen zich te blijven ontwikkelen. Op grond van het ontbreken van overheersende zeggenschap wordt niet geconsolideerd.

Het Fini van Feggelenfonds heeft ten doel de voor de Joke Smit Scholengemeenschap voor Volwassenen te Amsterdam benodigde boeken en andere leermiddelen (voor zover deze niet van overheidswege worden verstrekt) op een zo voordelig mogelijke wijze aan haar contribuanten ter beschikking te stellen. Op basis van de statuten neemt de Joke Smit School deel in het bestuur van het Fini van Feggelenfonds.

Overige vorderingen

Overige vorderingen (bedragen x € 1.000)	2015	2014
Waarborgsommen	356	343
Stand per 31 december	356	343

22 Vorderingen

Debiteuren (bedragen x € 1.000)	2015	2014
Gemeente Amsterdam	2.620	2.469
Overige gemeenten	-	48
Overige debiteuren	1.900	1.614
Af: voorziening voor oninbaarheid	-577	-1.055
Stand per 31 december	3.943	3.076

Het verloop van de voorziening wegens oninbaarheid debiteuren is als volgt:

(bedragen x € 1.000)	2015	2014
Stand per 1 januari	1.055	312
Dotatie ten laste van de exploitatie	262	913
Vrijval ten gunste van de exploitatie	-493	-
Onttrekkingen	-247	-170
Stand per 31 december	577	1.055

In de debiteuren zijn geen bedragen begrepen met een resterende looptijd langer dan 1 jaar.

Studenten / leerlingen / deelnemers (bedragen x € 1.000)	2015	2014
Nominale vordering	2.390	2.564
Af: voorziening voor oninbaarheid deelnemers	-713	-617
Stand per 31 december	1.677	1.947

Het verloop van de voorziening wegens oninbaarheid deelnemers is als volgt:

(bedragen x € 1.000)	2015	2014
Stand per 1 januari	617	538
Dotatie ten laste van / vrijval ten gunste van de exploitatie	97	335
Onttrekkingen	-1	-256
Stand per 31 december	713	617

Overige vorderingen en overlopende activa (bedragen x € 1.000)	2015	2014
Vooruitbetaalde kosten	754	1.656
Overige	2.117	2.750
Stand per 31 december	2.871	4.406

Voor verdere toelichting wordt verwezen naar de geconsolideerde toelichting.

23 Liquide middelen

Liquide middelen (bedragen x € 1.000)	2015	2014
Tegoeden op bankrekeningen	35.589	18.309
Kasmiddelen	21	17
Stand per 31 december	35.610	18.326

De liquide middelen zijn terstond opeisbaar.

ROCvA beschikt over een ongebruikte rekening-courant faciliteit (schatkistbankieren) bij het Ministerie van Financiën van € 20,4 miljoen en een ongebruikte rekening-courant faciliteit bij ING Bank van € 17,5 miljoen.

24 Eigen vermogen

Het eigen vermogen wordt met ingang van boekjaar 2015 na voorstel-resultaatsbestemming gepresenteerd. Reden hiervoor is dat met ingang van boekjaar 2015 bestemmingsreserves zijn gevormd die op deze wijze ook zichtbaar kunnen worden gemaakt binnen de jaarrekening. De vergelijkende cijfers 2014 zijn hiervoor aangepast.

Het verloop van het eigen vermogen over 2015 en 2014 is als volgt:

	Algemene reserve	Herwaarderings-reserve	Bestemmings-reserve reservé privaat	Bestemmings-reserve	Totaal
2015 (bedragen x € 1.000)					
Stand per 1 januari 2015	63.381	6.410	5.667	-	75.458
Correctie fouterstel deelnemingen	33	-	-158	-	-125
Mutaties in het boekjaar					
Herwaarderings 2015	-	101	-	-	101
Gerealiseerde herwaardering	2.343	-2.343	-	-	-
Voorstel bestemming resultaat 2015	11.018	-	44	4.246	15.308
Stand per 31 december	76.775	4.168	5.553	4.246	90.742

	Algemene reserve	Herwaarderings-reserve	Bestemmings-reserve reservé privaat	Bestemmings-reserve	Totaal
2014 (bedragen x € 1.000)					
Stand per 1 januari 2014	60.360	6.004	5.171	-	71.535
Correctie fouterstel deelnemingen	-188	-	188	-	-
Mutaties in het boekjaar					
Herwaarderings 2014	-	1.208	-	-	1.208
Gerealiseerde herwaardering	802	-802	-	-	-
Voorstel bestemming resultaat 2014	2.407	-	308	-	2.715
Stand per 31 december	63.381	6.410	5.667	-	75.458

De herwaarderingsreserve is gevormd door herwaardering van de buiten gebruik gestelde onroerend goed objecten (terreinen en gebouwen) die in het kader van het meerjaren huisvestingsplan binnen afzienbare tijd zullen worden afgestoten.

Gedurende 2015 is één pand verkocht. De herwaarderingsreserve van dit pand is in 2015 bijgesteld met € 101K, bij verkoop is € 2.343K herwaardering gerealiseerd.

Het eigen vermogen van de Stichting is deels aangemerkt als privaat vermogen. Het private vermogen betreft het eigen vermogen van ROCA Contractonderwijs Holding B.V.

Gedurende het boekjaar zijn geen bestemmingsfondsen ontstaan.

Zoals beschreven in het financieel jaarverslag is 2015 een bijzonder positief jaar geweest waarin mbo-colleges en overige organisatieonderdelen (veel) beter dan begroting hebben gepresteerd. Dit wordt onder andere veroorzaakt door een sterke toename van OCW-middelen. Gezien het late moment van beschikking, en de benodigde tijd binnen de organisatie om concrete en gedetailleerde bestedingsplannen op te stellen, zal een belangrijk deel van de besteding van deze middelen pas na 2015 plaatsvinden. Hiervoor zijn in het eigen vermogen bestemmingsreserves (€ 4,2 miljoen) gevormd. Op deze wijze kunnen de mbo-colleges en overige organisatieonderdelen zelf beschikken over het overschot 2015 en deze zelf meerjarig inzetten ten behoeve van het onderwijs. De verwachting is dat de bestemmingsreserves een meerjarig karakter zullen hebben. De bestemmingen die de mbo-colleges en overige organisatieonderdelen aan deze bestemmingsreserves hebben gegeven voor het jaar 2016 zijn onder meer:

- Strategisch personeelsbeleid (dakpanconstructie, vervroegd uittreden, begeleiding naar andere werkring, professionalisering);
- Extra inzet in de onderwijsteams;
- Externe ondersteuning bij subsidie aanvragen die de relatie met VO en/of bedrijfsleven versterkt;
- Kwaliteit examinering, versterking examenorganisatie;
- Nieuwe website;
- Ontwikkeling van de keuzedelen in het kader van de implementatie van de nieuwe kwalificatiestructuur;
- Fijnontwerp nieuwe kwalificatiedossiers.

Het geconsolideerde en enkelvoudige vermogen en resultaat zijn verschillend. Dit hangt samen met het feit dat Stichting VOvA enkelvoudig niet als deelneming kan worden verwerkt. Geconsolideerd echter worden feitelijk vermogen en resultaat van beide stichtingen opgeteld.

Hieronder wordt de cijfermatige aansluiting tussen geconsolideerd en enkelvoudig eigen vermogen en resultaat toege licht (x € 1.000):

Eigen vermogen 31 december 2015 enkelvoudig	€ 90.742
Eigen vermogen 31 december 2015 VOvA	<u>€ 5.489</u>
Eigen vermogen 31 december 2015 geconsolideerd	€ 96.231
Resultaat 2015 enkelvoudig	€ 15.308
Resultaat 2015 VOvA	<u>€ 517</u>
Resultaat 2015 geconsolideerd	€ 15.825

25 Voorzieningen

Voor nadere toelichting op de aard van de voorzieningen wordt verwezen naar de toelichting op de geconsolideerde jaarrekening.

Het verloop van de personeelsvoorzieningen kan als volgt worden weergegeven:

(bedragen x € 1.000)	Voorziening herstructurering	Overige personeels- voorzieningen	Totaal
Stand per 1 januari 2015	18.583	2.837	21.420
Dotatie t.l.v. de staat van baten en lasten	5.822	2.023	7.845
Onttrekkingen	-5.396	-1.430	-6.826
Impact schattingswijziging inzake looptijd	3.130	-	3.130
Vrijval wegens daling verplichting	-5.346	-	-5.346
Stand per 31 december 2015	16.793	3.430	20.223
Kortlopend deel < 1 jaar	4.928	549	5.477
Langlopend deel > 1 jaar	11.865	2.881	14.746

Het verloop van de voorziening verlieslatende contracten is als volgt:

Voorziening verlieslatende contracten	
Stand per 1 januari 2015	492
Onttrekkingen	-327
Stand per 31 december 2015	165
Kortlopend deel < 1 jaar	165
Langlopend deel > 1 jaar	-

26 Langlopende schulden

Het verloop van de leningen bij kredietinstellingen is als volgt:

Langlopende schulden (bedragen x € 1.000)	Kredietinstellingen
Stand per 1 januari 2015	97.174
Contractuele aflossingsverplichtingen voor 2016 gepresenteerd onder kortlopende schulden	-3.993
Vrijwillige vervroegde aflossingen in 2016 gepresenteerd onder kortlopende schulden	-2.660
Stand per 31 december 2015	90.521

Voor nadere toelichting op de langlopende schulden bij kredietinstellingen wordt verwezen naar de toelichting op de geconsolideerde jaarrekening.

Overige langlopende schulden – lening verbonden partijen:

Overwegende dat er een langjarige rekening-courant verhouding bestaat tussen ROCvA en VOvA en partijen deze rekening-courant verhouding nog minimaal voor de duur van 3 jaar in stand willen houden, is door beide partijen besloten de rekening-courant verhouding om te zetten in een lening om de bestaande schuldverhouding te formaliseren en de afspraken vast te leggen.

De hoofdsom bedraagt € 5.881.437, de rente is gelijk aan het tarief van het 3 jaars-deposito zoals gepubliceerd 1 juli van betreffend boekjaar op www.dsta.nl (rentestanden decentrale overheden) en bedraagt minimaal 0,5% per jaar. De schuld (hoofdsom en dan resterende rente) dient, indien niet wordt verlengd, door ROCvA aan VOvA te worden voldaan voor 1 januari 2019. Er vindt geen tussentijdse aflossing plaats.

De lening is ten behoeve van de financiering van het van rijkswege bekostigd onderwijs, behorend bij de doelomschrijving van ROCvA en/of VOvA. Om deze reden valt de lening niet onder de reikwijdte van de vigerende regeling Beleggen en Belenen.

27 Kortlopende schulden

Rekening courant deelnemingen en gelieerde maatschappijen

Dit betreft de rekening-courant verhouding met ROCA Contractonderwijs Holding B.V. en de daaraan gelieerde vennootschappen ad. € 5,6 miljoen en Stichting VOvA ad. € 0,8 miljoen. Over de rekening courant verhouding is 1,1% rente berekend (2014: 1,4%).

Belastingen en premies sociale verzekeringen

Belastingen en premies sociale verzekeringen (bedragen x € 1.000)	2015	2014
Omzetbelasting	-	3.380
Loonheffing en premies sociale verzekeringen	7.283	6.628
Stand per 31 december	7.283	10.008

Voor nadere toelichting op de kortlopende schulden inzake belastingen en premies sociale verzekeringen wordt verwezen naar de toelichting op de geconsolideerde jaarrekening.

Overige schulden en overlopende passiva

Overige schulden en overlopende passiva (bedragen x € 1.000)	2015	2014
Nog te betalen bedragen	9.531	10.463
Reservering vakantiegeld en -dagen	6.037	5.664
Vooruitgefactureerde omzet	74	289
Vooruitontvangen deelnemersbijdragen	557	917
(Meerjarige) Doelsubsidies Ministerie van OCW - bve	12.259	10.629
(Meerjarige) Doelsubsidies Ministerie van OCW - vo	-	478
Overige vooruit ontvangen projectgelden	-	432
Terug te betalen Plusvoorzieningen aan ministerie van OCW	-	70
Vooruit ontvangen bedragen	976	615
Te betalen salarissen	69	56
Egalisatierekeningen	183	241
Overige overlopende passiva	92	6.137
Stand per 31 december	29.778	35.991

De rekening-courant verhouding met Stichting Voortgezet Onderwijs van Amsterdam ad. € 5,8 miljoen is in 2015 omgezet in een langlopende lening. In 2014 is deze nog gepresenteerd onder de Overige overlopende passiva. Voor overige nadere toelichtingen op de overige schulden en overlopende passiva wordt verwezen naar de geconsolideerde jaarrekening.

Niet in de balans opgenomen rechten en verplichtingen

Kredietinstellingen

De kredietfaciliteit in rekening-courant bij het Ministerie van Financiën bedraagt met ingang van februari 2009 € 20,4 miljoen. De kredietfaciliteit bij ING bedraagt € 17,5 miljoen.

Voor de leningen bij de diverse kredietinstellingen zijn de volgende zekerheden verstrekt:

Zekerheden ING

(bedragen x € 1.000)	
Pand	Hypothecaire inschrijving/ dekkingswaarde
Tempelhofstraat 80	20.945
Da Costastraat 36-38	4.050
Elandstraat 175	5.285
Totaal	30.280

Zekerheden BNG

(bedragen x € 1.000)	
Pand	Hypothecaire inschrijving/ dekkingswaarde
Fraijlemaborg 135 -141	20.055
Totaal	20.055

Zekerheden Ministerie van Financiën

(bedragen x € 1.000)	
Pand	Dekkingswaarde
Opaallaan 25 Hoofddorp en Arena 301 Hilversum	38.100
Zetterij 8 Amstelveen	6.678
Kop Zuidas Europaboulevard Amsterdam	46.000
Amsterdam Noord	7.700
	98.478
Maximale financiering	95%
Totaal	93.554

Bij de oprichting van de Stichting ROCvA in 1997 ontstond een vordering op het Ministerie van OCW voor loonheffing en pensioenpremies van ABP. De vordering zal worden ontvangen bij het opheffen van de Stichting en bedraagt € 1.397.000.

Meerjarige financiële verplichtingen

Er zijn langlopende onvoorwaardelijke verplichtingen aangegaan inzake huur en operationele leasing. De huurverplichtingen die hieruit voortvloeien bedragen voor 2016 € 1,2 miljoen (2015: € 1,7 miljoen) en voor 2017 - 2020 € 4,7 miljoen.

De organisatie is investeringsverplichtingen aangegaan ter grootte van € 0,7 miljoen inzake de nieuwbouw van een schoolgebouw en een renovatie.

Garanties

De Stichting heeft zich garant gesteld jegens de Stichting Waarborgfonds BVE voor maximaal 2% van de jaarlijkse rijksbijdrage indien laatstgenoemde niet aan zijn borgstellingsverplichtingen kan voldoen.

De Stichting heeft garanties afgegeven uit hoofde van huurverplichtingen en betalingsgaranties voor in totaal € 384.677 (2014: € 364.379).

Claims

Tegen de organisatie en/of groepsmaatschappijen zijn geen claims ingediend. Er zijn dan ook geen geschillen welke een nadelige invloed van betekenis zullen hebben op de financiële positie.

Fiscale eenheid

ROCvA maakt onderdeel uit van de fiscale eenheid voor de omzetbelasting met als hoofd van de fiscale eenheid de Koepelstichting ROC van Amsterdam - ROC Flevoland CS en is uit dien hoofde aansprakelijk voor de omzetbelastingsschulden van de gehele fiscale eenheid.

12 Toelichting op de enkelvoudige staat van baten en lasten over 2015

Voor een toelichting op de afwijkingen tussen de baten en lasten over 2015 in vergelijking met de begroting 2015 en voorgaand jaar wordt verwezen naar de toelichting op de geconsolideerde staat van baten en lasten over 2015.

28 Rijksbijdragen

Rijksbijdragen (bedragen x € 1.000)	2015	Begroting	2014
Rijksbijdrage BVE	183.535	179.257	167.272
Rijksbijdrage VAVO	5.908	5.833	5.614
Additionele middelen	17.363	21.072	18.691
Vergoeding wachtgelden	5.822	5.700	5.676
	212.628	211.862	197.253
Additionele middelen			
Geoordeelde OCW subsidies	3.791	2.902	11.691
Niet geoordeelde OCW subsidies	13.572	18.170	7.000
Stand per 31 december	17.363	21.072	18.691

29 Overige overheidsbijdragen

Overige overheidsbijdragen (bedragen x € 1.000)	2015	Begroting	2014
Gemeentelijke bijdragen educatie	5.236	4.598	5.269
Overige trajecten en bijdragen	3.814	2.359	2.555
	9.050	6.957	7.824

30 Deelnemersbijdragen

Deelnemersbijdragen (bedragen x € 1.000)	2015	Begroting	2014
Deelnemersbijdragen sector BVE	4.193	2.797	3.880
Examengelden	112	67	99
	4.305	2.864	3.979

31 Baten uit werk in opdracht van derden

Baten uit werk in opdracht van derden (bedragen x € 1.000)	2015	Begroting	2014
Economische Opleidingen Amsterdam	3	-	49
Contractonderwijs Gooi- & Vechtstreek	116	180	348
Horeca, Kapper- en nagelverzorging	291	456	394
Luchtvaartopleidingen	22	-	17
Gezondheidszorg	505	400	567
Techniekonderwijs	517	550	583
Reïntegratie en inburgering (WI)	244	-	337
Overig	-	-	34
	1.698	1.586	2.329

32 Overige baten

Overige baten (bedragen x € 1.000)	2015	Begroting	2014
Verkoop beroepspraktijkvorming en kantines	628	1.071	648
Detachering personeel	290	904	916
Verhuuropbrengsten	1.392	1.528	2.733
Vrijval egalisatierekening investeringsbijdragen	212	-	-
Overige Baten	6.775	4.168	930
	9.297	7.671	5.227

33 Personeelslasten

Personeelslasten (bedragen x € 1.000)	2015	Begroting	2014
Lonen en salarissen	110.714	147.129	102.536
Sociale lasten	13.639	-	12.736
Pensioenpremies	13.963	-	15.313
Personeel niet in loondienst	10.366	9.952	8.541
Dotaties / vrijval personele voorzieningen	5.743	5.930	6.007
Overige personele lasten	6.432	6.613	6.895
Af: uitkeringen (AAW, USZO en ID-banen)	-613	-75	-780
	160.244	169.549	151.248

34 Afschrijvingen op materiële vaste activa

Afschrijvingen op materiële vaste activa (bedragen x € 1.000)	2015	Begroting	2014
Bedrijfsgebouwen en terreinen	8.704	8.793	9.735
Andere vaste bedrijfsmiddelen	7.834	5.426	5.777
	16.538	14.219	15.512

35 Huisvestingslasten

Huisvestingslasten (bedragen x € 1.000)	2015	Begroting	2014
Huur- en servicekosten	2.473	3.030	4.506
Energie en water	2.079	2.657	2.327
Schoonmaakkosten	2.850	3.266	2.833
Klein onderhoud en reparatie	2.590	2.198	2.569
Belastingen en heffingen	1.197	989	908
Verzekeringen	261	257	198
Beveiligingskosten	494	591	503
Overige huisvestingslasten	680	1.266	798
	12.624	14.254	14.642

36 Overige instellingslasten

Overige instellingslasten (bedragen x € 1.000)	2015	Begroting	2014
Administratie en beheer	2.348	2.470	2.344
Contributies en lidmaatschappen	1.394	1.213	1.682
Accountants- en advieskosten	3.885	4.084	3.283
PR, marketing en communicatie	2.043	1.866	1.660
Klein inventaris en apparatuur	7.364	6.644	7.236
Leer- en hulpmiddelen, kosten bpv en kantines alsmede materiële lasten projectgelden	11.278	10.037	10.371
Reis- en verblijfkosten	574	350	448
Dotatie overige voorzieningen	-9	145	1.052
Overige instellingslasten	-1.238	124	-262
	27.639	26.933	27.814

Overige toelichtingen

Segmentatie naar onderwijssoorten

De BVE-cijfers betreffen Stichting ROC van Amsterdam enkelvoudig. VO heeft betrekking op Stichting Voortgezet Onderwijs van Amsterdam. Overig betreft de cijfers van de deelnemingen van Stichting ROC van Amsterdam.

Baten	X 1.000 EUR BVE	X 1.000 EUR VO	X 1.000 EUR Overig	X 1.000 EUR Totaal
Rijksbijdragen	212.628	28.379	-	241.007
Overige overheidsbijdragen en -subsidies	9.050	3.238	-	12.288
College-, cursus-, les- en examengelden	4.305	298	-	4.603
Baten in opdracht van derden	1.698	-	-	1.698
Overige baten	9.297	723	-	10.020
<u>Totaal baten</u>	<u>236.978</u>	<u>32.638</u>	<u>-</u>	<u>269.616</u>
Lasten				
Personeelslasten	160.244	23.533	-	183.777
Afschrijvingen	16.538	329	-	16.867
Huisvestingslasten	12.624	3.801	-	16.425
Overige lasten	27.639	4.648	11	32.298
<u>Totaal lasten</u>	<u>217.045</u>	<u>32.311</u>	<u>11</u>	<u>249.367</u>
<u>Saldo baten en lasten</u>	<u>19.933</u>	<u>327</u>	<u>-11</u>	<u>20.249</u>
Financiële baten en lasten	-4.669	190	55	-4.424
Belastingen	-	-	-	-
<u>Totaal resultaat</u>	<u>15.264</u>	<u>517</u>	<u>44</u>	<u>15.825</u>

Amsterdam, 6 juni 2016

Voor akkoord Raad van Bestuur Koepelstichting ROC van Amsterdam-ROC van Flevoland, als statutair bestuurder van Stichting ROC van Amsterdam,

E.C.M. de Jaeger, Voorzitter Raad van Bestuur Koepelstichting ROC van Amsterdam-ROC van Flevoland / Voorzitter College van Bestuur ROC van Amsterdam	
R.C.A. Wilcke, Vicevoorzitter Raad van Bestuur Koepelstichting ROC van Amsterdam-ROC van Flevoland	
G. Vreugdenhil Lid Raad van Bestuur Koepelstichting ROC van Amsterdam-ROC van Flevoland	

Voor akkoord Raad van Toezicht

G.H. Faber Voorzitter Raad van Toezicht	
J.C.H.G. Arts Lid Raad van Toezicht	
F.P. Bijdendijk Lid Raad van Toezicht	
K.B. Tewarie Lid Raad van Toezicht	
R.C.Th. Ootjers Lid Raad van Toezicht	
R.H.M. Litjens Lid Raad van Toezicht	

13 Overige gegevens

Controleverklaring van de openbare accountant

Deze is opgenomen op de volgende pagina's.

Statutaire bepalingen inzake resultaatbestemming

Ingevolge de Wet educatie en beroepsonderwijs wordt het resultaat van het verslagjaar verrekend met de reserve van de instelling. Het positieve resultaat van het verslagjaar ad. € 15.308.000 wordt toegevoegd aan het eigen vermogen. Het bestuur heeft een voorstel gedaan voor de bestemming van het nettoresultaat over 2015 naar algemene en bestemmingsreserves, dit voorstel is reeds verwerkt in de balans.

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan: de Raad van Toezicht en het College van Bestuur van Stichting ROC van Amsterdam

Verklaring betreffende de jaarrekening

Wij hebben de in dit document op pagina 90 tot en met 136 opgenomen jaarrekening over 2015 van Stichting ROC van Amsterdam te Amsterdam gecontroleerd. Deze jaarrekening bestaat uit de geconsolideerde en enkelvoudige balans per 31 december 2015 en de geconsolideerde en enkelvoudige staat van baten en lasten over over 2015 met de toelichting, waarin zijn opgenomen een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

Verantwoordelijkheid van het bestuur

Het bestuur van de stichting is verantwoordelijk voor het opmaken van de jaarrekening die het vermogen en resultaat getrouw dient weer te geven in overeenstemming met de Regeling jaarverslaggeving onderwijs, alsmede voor het opstellen van het jaarverslag, in overeenstemming met de Regeling jaarverslaggeving onderwijs. Het bestuur is tevens verantwoordelijk voor de financiële rechtmatigheid van de in de jaarrekening verantwoorde baten, lasten en balansmutaties. Dit houdt in dat deze bedragen in overeenstemming dienen te zijn met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen. Het bestuur is voorts verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing als het noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening en de naleving van die relevante wet- en regelgeving mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude of fouten.

Verantwoordelijkheid van de accountant

Onze verantwoordelijkheid is het geven van een oordeel over de jaarrekening op basis van onze controle, als bedoeld in artikel 2 van de Regeling jaarverslaggeving onderwijs. Wij hebben onze controle verricht in overeenstemming met Nederlands recht, waaronder de Nederlandse controlestandaarden en het Onderwijsaccountantsprotocol OCW/EZ 2015. Dit vereist dat wij voldoen aan voor ons geldende ethische voorschriften en dat wij onze controle zodanig plannen en uitvoeren dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de jaarrekening geen afwijkingen van materieel belang bevat.

Een controle omvat het uitvoeren van werkzaamheden ter verkrijging van controle-informatie over de bedragen en de toelichtingen in de jaarrekening. De geselecteerde werkzaamheden zijn afhankelijk van de door de accountant toegepaste oordeelsvorming, met inbegrip van het inschatten van de risico's dat de jaarrekening een afwijking van materieel belang bevat als gevolg van fraude of fouten.

972030/16X00144309DHG

KPMG Accountants N.V., ingeschreven bij het handelsregister in Nederland onder nummer 33263683, is lid van het KPMG-netwerk van zelfstandige ondernemingen die verbonden zijn aan KPMG International Cooperative ("KPMG International"), een Zwitserse entiteit.

Bij het maken van deze risico-inschattingen neemt de accountant de interne beheersing in aanmerking die relevant is voor het opmaken van de jaarrekening en voor het getrouwe beeld daarvan alsmede in het kader van de financiële rechtmatigheid voor de naleving van die relevante wet- en regelgeving, gericht op het opzetten van controlewerkzaamheden die passend zijn in de omstandigheden. Deze risico-inschattingen hebben echter niet tot doel een oordeel tot uitdrukking te brengen over de effectiviteit van de interne beheersing van de stichting. Een controle omvat tevens het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en de gebruikte financiële rechtmatigheidscriteria en van de redelijkheid van de door het bestuur van de stichting gemaakte schattingen, alsmede een evaluatie van het algehele beeld van de jaarrekening.

Wij zijn van mening dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is om een onderbouwing voor ons oordeel te bieden.

Oordeel betreffende de jaarrekening

Naar ons oordeel geeft de jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Stichting ROC van Amsterdam per 31 december 2015 en van het resultaat over 2015 in overeenstemming met de Regeling jaarverslaggeving onderwijs.

Voorts zijn wij van oordeel dat de in deze jaarrekening verantwoorde baten, lasten en balansmutaties over 2015 in alle van materieel belang zijnde aspecten voldoen aan de eisen van financiële rechtmatigheid. Dit houdt in dat de bedragen in overeenstemming zijn met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, zoals vermeld in paragraaf 2.3.1. Referentiekader van het Onderwijsaccountantsprotocol OCW/EZ 2015.

Verklaring betreffende overige bij of krachtens de wet gestelde eisen

Ingevolge artikel 393, lid 5 onder e en f van Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek vermelden wij dat ons geen tekortkomingen zijn gebleken naar aanleiding van het onderzoek of het jaarverslag, voor zover wij dat kunnen beoordelen, overeenkomstig de Regeling jaarverslaggeving onderwijs en paragraaf 2.2.3 Jaarverslag van het Onderwijsaccountantsprotocol OCW/EZ 2015 is opgesteld, en of de in artikel 392, lid 1 onder b tot en met h van boek 2 van het Burgerlijk Wetboek vereiste gegevens zijn toegevoegd. Tevens vermelden wij dat het jaarverslag, voor zover wij dat kunnen beoordelen, verenigbaar is met de jaarrekening zoals vereist in artikel 391, lid 4 van Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek.

Den Haag, 6 juni 2016

KPMG Accountants N.V.

W.A. Touw RA

Jaarrekening 2015 ROC van Flevoland

1 Balans per 31 december 2015 (na voorstel resultaatbestemming)

Activa		31-12-2015	31-12-2014
(bedragen x € 1.000)			
Vaste activa			
Materiële vaste activa			
Bedrijfsgebouwen en terreinen	1	15.781	19.143
Andere vaste bedrijfsmiddelen	1	643	1.188
Niet aan de bedrijfsvoering dienstbare activa	1	915	915
Vaste bedrijfsmiddelen in uitvoering	1	-	601
		17.339	21.847
Financiële vaste activa			
Overige vorderingen	2	8	22
		8	22
Totaal vaste activa		17.347	21.869
Vlottende activa			
Vorderingen			
Debiteuren	3	397	1.135
Deelnemers/cursisten	3	103	35
Rekening courant deelnemingen en gelieerde maatschappijen	3	46	28
Overige vorderingen en overlopende activa	3	1.174	1.578
		1.720	2.776
Liquide middelen	4	14.537	7.324
Totaal vlottende activa		16.257	10.100
Totaal activa		33.604	31.969

Passiva

(bedragen x € 1.000)

		31-12-2015	31-12-2014
Eigen vermogen			
Algemene reserve	5*	8.662	8.646
Herwaarderingsreserve	5*	270	270
Bestemmingsreserves publiek	5*	<u>4.278</u>	<u>-</u>
		13.210	8.916
Voorzieningen			
Voorziening herstructurering	6	5.112	5.400
Overige personeelsvoorzieningen	6	<u>336</u>	<u>216</u>
		5.448	5.616
Langlopende schulden			
Leningen kredietinstellingen	7	6.503	6.913
Kortlopende schulden			
Aflossingsverplichtingen	7	410	393
Crediteuren		522	888
Belastingen en premies sociale verzekeringen	8	1.330	1.448
Pensioenen		293	383
Overige schulden en overlopende passiva	8	<u>5.888</u>	<u>7.412</u>
		8.443	10.524
Totaal passiva		<u><u>33.604</u></u>	<u><u>31.969</u></u>

* De vergelijkende cijfers 2014 zijn aangepast voor vergelijkingsdoeleinden (de jaarrekening wordt met ingang van 2015 opgesteld ná voorstel resultaatbestemming).

2 Staat van baten en lasten over 2015

(bedragen x € 1.000)		2015	Begroting 2015	2014
Baten				
Rijksbijdragen OCW	9	44.399	43.430	41.145
Overige overheidsbijdragen	10	2.594	1.833	2.373
Deelnemersbijdragen	11	611	305	592
Baten werk in opdracht van derden	12	0	2	81
Overige baten	13	1.197	586	1.003
Totaal baten		48.801	46.156	45.194
Lasten				
Personeelslasten	14	28.609	29.931	33.925
Afschrijvingen	15	3.908	1.922	1.821
Bijzondere waardeverminderingen	15	994	-	585
Huisvestingslasten	16	2.567	3.278	3.452
Overige instellingslasten	17	8.128	8.745	5.106
Totaal lasten		44.206	43.876	44.889
Saldo baten en lasten		4.595	2.280	305
Financiële baten	18	5	0	8
Financiële lasten	18	-306	-310	-447
		-301	-310	-439
Resultaat uit gewone bedrijfsvoering		4.294	1.970	-134
Nettoresultaat		4.294	1.970	-134
Nettoresultaat		4.294	1.970	-134
Af: Bestemmingsreserves *		-4.278	-	-
Bij: incidentele lasten		3.101	-	-
Genormaliseerd resultaat		3.117	1.970	-134
Voorstel resultaatbestemming				
<i>Toevoeging/onttrekking aan:</i>				
Algemene reserve	16		1.970	-134
Bestemmingsreserve publiek		4.278	-	-
		4.294	1.970	-134

* Beklemde baten met geormerkte besteding in 2016

3 Kasstroomoverzicht over 2015

(bedragen x € 1.000)		2015	2014
Saldo baten en lasten		4.595	305
Gecorrigeerd voor:			
• Afschrijvingen	15	3.908	1.821
• Bijzondere waardevermindering	15	994	585
• Mutatie voorzieningen	6	<u>-168</u>	<u>-87</u>
		4.734	2.319
Veranderingen in vlottende middelen			
• Mutatie vorderingen	3	1.056	603
• Mutatie kortlopende schulden excl. aflossingsverplichtingen	8	<u>-2.104</u>	<u>-717</u>
Mutatie werkkapitaal		-1.048	-114
Kasstroom uit bedrijfsoperaties		8.281	2.510
Financiële baten	18	5	8
Financiële lasten	18	<u>-300</u>	<u>-447</u>
		-295	-439
KASSTROOM UIT OPERATIONELE ACTIVITEITEN		7.986	2.071
Investerings in materiële vaste activa	1	-411	-1.926
Desinvesteringen in materiële vaste activa	1	17	1.950
Toename in financiële vaste activa		<u>14</u>	<u>-</u>
KASSTROOM UIT INVESTERINGSACTIVITEITEN		-380	24
Aflossing kredietinstellingen	7	<u>-393</u>	<u>-1.488</u>
KASSTROOM UIT FINANCIERINGSACTIVITEITEN		-393	-1.488
Mutatie liquide middelen		7.213	607
Beginstand liquide middelen		<u>7.324</u>	<u>6.717</u>
Eindstand liquide middelen	4	<u>14.537</u>	<u>7.324</u>

4 Overzicht totaalresultaat over 2015

(bedragen x € 1.000)		<u>2015</u>	<u>2014</u>
Nettoresultaat		4.294	-134
Rechtstreekse mutaties in het eigen vermogen:			
Mutatie herwaardering materiële vaste activa	5	<u>-</u>	<u>270</u>
Totaalresultaat		<u>4.294</u>	<u>136</u>

5 Toelichting behorende bij de jaarrekening 2015

Algemeen

Juridische vorm en voornaamste activiteiten

De organisatie is een stichting; de voornaamste activiteiten van bestaan uit het bevorderen van middelbaar beroepsonderwijs en beroepseducatie voor volwassenen. Het bestuursnummer van de Stichting is 40805 en het BRIN nummer 25LR. Het statutaire vestigingsadres is Straat van Florida 1 te Almere.

Toegepaste standaarden

De jaarrekening is opgesteld volgens de Regeling jaarverslaggeving onderwijs (RJO). In deze regeling is bepaald dat de bepalingen van Titel 9 Boek 2 BW en de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving (in het bijzonder RJ 660 Onderwijsinstellingen) van toepassing zijn en met inachtneming van de in de RJO aangeduide uitzonderingen. De grondslagen die worden toegepast voor de waardering van activa en passiva en de resultaatbepaling zijn gebaseerd op historische kosten. De grondslagen zijn ongewijzigd ten opzichte van voorgaand jaar.

Verslaggevingsperiode

Deze jaarrekening heeft betrekking op het boekjaar 2015, dat is geëindigd op balansdatum 31 december 2015.

Vergelijkende cijfers

De vergelijkende cijfers zijn waar nodig aangepast ten opzichte van de jaarrekening van voorgaand jaar. Dit betreft de balans en het verloopoverzicht eigen vermogen, aangezien deze in de jaarrekening 2015 zijn opgesteld na voorstel resultaatbestemming en in de jaarrekening 2014 nog vóór voorstel resultaatbestemming. De reden voor de wijziging is het feit dat door het bestuur besloten is om per 31 december 2015 bestemmingsreserves te vormen, die anders in de jaarrekening 2015 nog niet zichtbaar zouden zijn.

Continuïteit

Deze jaarrekening is opgesteld uitgaande van de continuïteitsveronderstelling.

Grondslagen voor de waardering van activa en passiva en de resultaatbepaling

Inleiding

Voor zover niet anders is vermeld, worden activa en passiva opgenomen tegen nominale waarde.

Een actief wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de toekomstige economische voordelen naar de organisatie zullen toevloeien en de waarde daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld. Een verplichting wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de afwikkeling daarvan gepaard zal gaan met een uitstroom van middelen en de omvang van het bedrag daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Een in de balans opgenomen actief of verplichting blijft op de balans als een transactie (met betrekking tot het actief of de verplichting) niet leidt tot een belangrijke verandering in de economische realiteit met betrekking tot het actief of de verplichting. Een actief of verplichting wordt niet langer in de balans opgenomen indien een transactie ertoe leidt dat alle of nagenoeg alle rechten op economische voordelen en alle of nagenoeg alle risico's met betrekking tot het actief of de verplichting aan een derde zijn overgedragen. Verder wordt een actief of een verplichting niet meer in de balans opgenomen vanaf het tijdstip dat niet meer wordt voldaan aan de voorwaarden van waarschijnlijkheid van de toekomstige economische voordelen en/of betrouwbaarheid van de bepaling van de waarde.

Baten en lasten worden toegerekend aan de periode waarop zij betrekking hebben. Baten worden in de winst en verliesrekening opgenomen wanneer een vermeerdering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermeerdering van een actief of een vermindering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld. Lasten worden verwerkt wanneer een vermindering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermindering van een actief of een vermeerdering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld.

De jaarrekening wordt gepresenteerd in euro's, de functionele valuta van de organisatie. Alle financiële informatie in euro's is afgerond op het dichtstbijzijnde duizendtal.

Gebruik van schattingen

De opstelling van de jaarrekening vereist dat het management oordelen vormt en schattingen en veronderstellingen maakt die van invloed zijn op de toepassing van grondslagen en de gerapporteerde waarde van activa en verplichtingen, en van baten en lasten.

De daadwerkelijke uitkomsten kunnen afwijken van deze schattingen. De schattingen en onderliggende veronderstellingen worden voortdurend beoordeeld. Herzieningen van schattingen worden opgenomen in de periode waarin de schatting wordt herzien en in toekomstige perioden waarvoor de herziening gevolgen heeft. De volgende waarderingsgrondslagen zijn naar de mening van het management het meest kritisch voor het weergeven van de financiële positie en vereisen schattingen en veronderstellingen:

- Waardering van (materiële vaste) activa niet dienstbaar aan het bedrijfsproces;
- Voorziening herstructurering en overige personele voorzieningen;

Grondslagen voor consolidatie

Gezien de geringe omvang van de 100% deelneming ROC Flevoland Holding B.V. en haar dochtermaatschappijen is geen geconsolideerde jaarrekening opgesteld. De impact van wel of niet consolideren op het balans totaal bedraagt 0,2%. In de toelichting op de Financiële vaste activa zijn de belangrijkste gegevens van de deelnemingen opgenomen.

Grondslagen voor de omrekening van vreemde valuta

Transacties luidend in vreemde valuta worden in de betreffende functionele valuta van de organisatie omgerekend tegen de geldende wisselkoers op de transactiedatum.

In vreemde valuta's luidende monetaire activa en verplichtingen worden per balansdatum in de functionele valuta omgerekend tegen de op die datum geldende wisselkoers. Valutakoersverschillen die voortkomen uit de afwikkeling van monetaire posten, dan wel voortkomen uit de omrekening van monetaire posten in vreemde valuta worden verwerkt in de winst-en-verliesrekening in de periode dat zij zich voordoen.

Schattingwijzigingen

Schattingwijziging looptijd voorziening herstructurering

De voorziening herstructurering betreft een voorziening voor toekomstige uitkeringsverplichtingen aan oud-medewerkers (o.a. WW en bovenwettelijke uitkeringen), waarvan de kosten voor rekening van ROCvF komen. Tot en met boekjaar 2014 werd bij de bepaling van de voorziening een tijdshorizon van 5 jaar vooruit gehanteerd. Deze periode was gebaseerd op een inschatting uit het verleden van de gemiddelde duur van uitkeringen aan voormalige medewerkers, waarvan zoals vermeld de kosten voor rekening van ROCvF komen. Gedurende 2015 heeft een herijking van deze inschatting plaatsgevonden. Hierbij is geconcludeerd dat de werkelijke gemiddelde looptijd van uitkeringsverplichtingen sterk verschilt per individu, en sterk afhankelijk is van externe factoren die slechts beperkt beïnvloedbaar zijn voor ROCvF. De verschillen per individu worden bepaald door verschillen in dienstjaren in de sector, en door leeftijd van (oud-)medewerkers. De externe factoren die beperkt beïnvloedbaar zijn betreffen de mate en het tempo waarin oud-medewerkers een andere baan kunnen vinden, en de motivatie om een andere baan te vinden. Door ROCvF zijn diverse maatregelen getroffen om contacten te onderhouden met oud-medewerkers, om scholing en outplacement aan te bieden en om vacatures binnen en buiten ROCvF beschikbaar te maken. Indien oud-medewerkers een andere baan vinden, zullen de uitkeringsverplichtingen voor ROCvF als gevolg daarvan afnemen of eindigen. Echter, op een later moment kunnen de uitkeringsverplichtingen weer herleven, indien de andere baan toch eindigt. Als gevolg van de grote verschillen per individu, de beperkt beïnvloedbare externe factoren, en de kans op herleving in de toekomst van thans gestopte uitkeringsverplichtingen, heeft ROCvF geconcludeerd dat de thans bekende maximale uitkeringsverplichting (qua looptijd) op dit moment de beste schatting is om de voorziening voor uitkeringsverplichtingen (voorziening herstructurering) te bepalen. De maximale looptijd wordt in de praktijk gesteld op 20 jaar, omdat de beschikbaarheid van externe informatie omtrent de toekomstige uitkeringsverplichtingen (WW en bovenwettelijke uitkeringen, samen het belangrijkste onderdeel van de voorziening) niet verder doorloopt dan 2036. Bij bepaling van de voorziening op basis van een 5-jaars periode, zoals in voorgaande jaren, zou de voorziening per 31 december 2015 € 1,2 miljoen lager zijn uitgekomen.

Schattingwijziging in verband met herziening van de economische levensduur van ICT-devices binnen de materiële vaste activa

Door het toenemende tempo waarmee ICT-devices worden vervangen, is besloten de economische levensduur te verlagen van 4 naar 2 jaar. Het betreft met name de volgende devices: laptops, desktops en tablets. De wijziging is prospectief toegepast. Als gevolg daarvan zijn de afschrijvingen in 2015 € 0,2 miljoen hoger uitgevallen dan in de situatie waarin geen wijzigingen hadden plaatsgevonden.

Financiële instrumenten

Financiële instrumenten omvatten bij ROCvF overige financiële vaste activa, vorderingen, geldmiddelen, leningen en overige financieringsverplichtingen, en overige schulden. Binnen de groep wordt alleen gebruik gemaakt van primaire financiële instrumenten en niet van afgeleide financiële instrumenten (derivaten). In de jaarrekening zijn de volgende categorieën financiële instrumenten opgenomen: verstrekte leningen en overige vorderingen, geldmiddelen, en overige (financiële) verplichtingen. Voorts hebben Stichting ROCvF en / of haar groepsmaatschappijen geen handelsportefeuille van financiële instrumenten verworven of zijn deze aangegaan met het doel de instrumenten op korte termijn te verkopen.

Financiële instrumenten worden bij de eerste opname verwerkt tegen reële waarde, waarbij (dis)agio en direct toerekenbare transactiekosten in de eerste opname worden meegenomen. Na de eerste opname worden financiële instrumenten gewaardeerd op de hierna beschreven manier bij vorderingen en schulden. Liquide middelen worden gewaardeerd op nominale waarde.

Bijzondere waardeverminderingen financiële activa

Een financieel actief dat niet wordt gewaardeerd tegen:

1. reële waarde met waarde-wijzigingen in de staat van baten en lasten of
2. geamortiseerde kostprijs of lagere marktwaarde,

wordt op iedere verslagdatum beoordeeld om te bepalen of er objectieve aanwijzingen bestaan dat het actief een bijzondere waardevermindering heeft ondergaan. Een financieel actief wordt geacht onderhevig te zijn aan een bijzondere waardevermindering indien objectieve aanwijzingen bestaan dat na de eerste opname van het actief zich een gebeurtenis heeft voorgedaan die een negatief effect heeft gehad op de verwachte toekomstige kasstromen van dat actief en waarvan een betrouwbare schatting kan worden gemaakt.

Objectieve aanwijzingen dat financiële activa onderhevig zijn aan een bijzondere waardevermindering omvatten het niet nakomen van betalingsverplichtingen en achterstallige betaling door een debiteur, herstructurering van een aan de onderneming toekomend bedrag onder voorwaarden die de onderneming anders niet zou hebben overwogen, aanwijzingen dat een debiteur of emittent failliet zal gaan, en het verdwijnen van een actieve markt voor een bepaald effect.

Aanwijzingen voor bijzondere waardeverminderingen van vorderingen die door de organisatie worden gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs worden op het niveau van specifieke activa in aanmerking genomen. Een bijzonder waardeverminderingsverlies met betrekking tot een tegen geamortiseerde kostprijs gewaardeerd financieel actief wordt berekend als het verschil tussen de boekwaarde en de contante waarde van de verwachte toekomstige kasstromen, gedisconteerd tegen de oorspronkelijke effectieve rente van het actief. Verliezen worden opgenomen in de staat van baten en lasten.

Als in een latere periode het actief, onderhevig aan een bijzondere waardevermindering, stijgt en het herstel objectief in verband kan worden gebracht met een gebeurtenis die plaatsvond na de opname van het bijzondere waardeverminderingsverlies, wordt het bedrag uit hoofde van het herstel (tot maximaal de oorspronkelijke kostprijs) opgenomen in de staat van baten en lasten.

Materiële vaste activa

De bedrijfsgebouwen en -terreinen, inventaris en apparatuur, andere vaste bedrijfsmiddelen in uitvoering en materiële vaste activa in uitvoering worden gewaardeerd tegen verkrijgings- of vervaardigingsprijs verminderd met de cumulatieve afschrijvingen en bijzondere waardeverminderingen. Deze activa worden duurzaam door de Stichting gebruikt. De gebouwen en terreinen zijn, voor zover zij per 1 januari 1997 aan de Stichting zijn overgedragen in het kader van de Wet 'Omkering Kapitaaldienst Financiering' (OKF), opgenomen voor de waarden zoals vastgesteld door het Ministerie van OCW bij de uitvoering van deze operatie.

De niet aan de bedrijfsvoering dienstbare activa betreft bedrijfsgebouwen en -terreinen die buiten gebruik zijn gesteld. Deze zijn gewaardeerd tegen actuele waarde gebaseerd op berekeningen van externe taxateurs c.q. concrete biedingen door derde partijen. De waarde van deze objecten wordt periodiek getaxeerd en de evaluatie van de herwaardering vindt continu plaats. Bij herwaardering boven de kostprijs wordt de herwaardering direct in het eigen vermogen geboekt in een herwaarderingsreserve. Bij realisatie van de herwaardering door verkoop wordt de gerealiseerde herwaardering binnen het eigen vermogen geboekt van de herwaarderingsreserve naar de algemene reserve. Verminderingen van de herwaarderingsreserve als gevolg van waardeverminderingen kunnen niet leiden tot een negatief saldo, het merendeel wordt in dat geval ten laste van het resultaat gebracht. Over deze activa wordt niet afgeschreven.

Zodra activa buitengebruik gesteld worden (met name gebouwen en terreinen) vindt overboeking van 'Bedrijfsgebouwen en -terreinen' naar 'Niet aan de bedrijfsvoering dienstbare activa' plaats. Zodra buitengebruikstelling wordt opgeheven, vindt weer overboeking naar 'Bedrijfsgebouwen en -terreinen' plaats.

Investeringsubsidies worden zichtbaar in mindering gebracht op de materiële vaste activa, en vallen vrij naar rato van de afschrijvingen op de betreffende activa.

De afschrijvingen worden berekend als een percentage over de aanschafprijs volgens de lineaire methode op basis van de geschatte economische levensduur. Afschrijvingen starten op het moment dat een actief beschikbaar is voor het beoogde gebruik.

Op terreinen, materiële vaste bedrijfsactiva in uitvoering en vooruitbetalingen op materiële vaste activa wordt niet afgeschreven. De volgende afschrijvingspercentages worden hierbij gehanteerd:

- Terreinen : nihil
- Gebouwen en verbouwingen via componentenmethode:
 - Afbouw : 10
 - Afwerkingen : 6,66
 - Casco : 2
 - Installaties : 10
 - Vaste inrichtingen : 6,66
 - Renovatie : 3,33
- Andere vaste bedrijfsmiddelen:
 - Inventaris en apparatuur : 10 – 33
 - ICT-devices : 50 (in 2015 gewijzigd van 25% naar 50%)

Met ingang van 1 januari 2014 is de componentenmethode geïmplementeerd. De gebouwen zijn in componenten opgedeeld met elk een passende levensduur / afschrijvingsperiode. Groot (levensduurverlengend) onderhoud zal worden geactiveerd en afgeschreven.

Financiële vaste activa

Deelnemingen waarin invloed van betekenis op het zakelijke en financiële beleid kan worden uitgeoefend, worden gewaardeerd volgens de vermogensmutatiemethode op basis van de nettovermogenswaarde. Bij de bepaling van de nettovermogenswaarde worden de waarderingsgrondslagen van de organisatie gehanteerd. Deelnemingen met een negatieve netto-vermogenswaarde worden op nihil gewaardeerd. Wanneer de organisatie garant staat voor de schulden van de betreffende deelneming wordt een voorziening gevormd. Deze voorziening wordt primair ten laste van de vorderingen op deze deelneming gevormd en voor het overige onder de voorzieningen ter grootte van het aandeel in de door de deelneming geleden verliezen, dan wel voor de verwachte betalingen door de organisatie ten behoeve van deze deelneming. Deelnemingen waarin geen invloed van betekenis wordt uitgeoefend, worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs of duurzaam lagere bedrijfswaarde.

Voor de waardering van overige financiële vaste activa wordt verwezen naar het kopje 'Vorderingen'.

Bijzondere waardeverminderingen van vaste activa

Voor materiële vaste activa wordt op iedere balansdatum beoordeeld of er aanwijzingen zijn dat deze activa onderhevig zijn aan bijzondere waardeverminderingen. Als dergelijke indicaties aanwezig zijn, wordt de realiseerbare waarde van het actief geschat. De realiseerbare waarde is de hoogste van de bedrijfswaarde en de opbrengstwaarde. Als het niet mogelijk is de realiseerbare waarde te bepalen voor een individueel actief, wordt de realiseerbare waarde bepaald van de kasstroomgenererende eenheid waartoe het actief behoort. Wanneer de boekwaarde van een actief (of een kasstroomgenererende eenheid) hoger is dan de realiseerbare waarde, wordt een bijzonder waardeverminderingverlies verantwoord voor het verschil tussen de boekwaarde en de realiseerbare waarde. Indien sprake is van een bijzonder waardeverminderingverlies van een kasstroomgenererende eenheid, wordt het verlies allereerst toegerekend aan goodwill die is toegerekend aan de kasstroomgenererende eenheid. Een eventueel restant verlies wordt toegerekend aan de andere activa van de eenheid naar rato van hun boekwaarden.

Verder wordt op iedere balansdatum beoordeeld of er enige indicatie is dat een in eerdere jaren verantwoord bijzonder waardeverminderingverlies is verminderd. Als een dergelijke indicatie aanwezig is, wordt de realiseerbare waarde van het betreffende actief (of kasstroomgenererende eenheid) geschat.

Terugneming van een eerder verantwoord bijzonder waardeverminderingverlies vindt alleen plaats als sprake is van een wijziging van de gehanteerde schattingen bij het bepalen van de realiseerbare waarde sinds de verantwoording van het laatste bijzonder waardeverminderingverlies.

In dat geval wordt de boekwaarde van het actief (of kasstroomgenererende eenheid) opgehoogd tot de geschatte realiseerbare waarde, maar niet hoger dan de boekwaarde die bepaald zou zijn (na afschrijvingen) als in

voorgaande jaren geen bijzonder waardevermindingsverlies voor het actief (of kasstroomgenererende eenheid) zou zijn verantwoord .

Vorderingen

Na de eerste waardering tegen reële waarde worden vorderingen gewaardeerd op de geamortiseerde kostprijs op basis van de effectieve rentemethode, verminderd met bijzondere waardevermindingsverliezen bepaald op individuele basis. Dit is zowel van toepassing op overige financiële vaste activa (langlopende vorderingen) als op vlottende vorderingen.

Eigen vermogen

Onder het eigen vermogen worden de algemene reserves, de bestemmingsreserves en de herwaarderingsreserve gepresenteerd. De algemene reserve bestaat uit de reserves die ter vrije beschikking staan van het Bestuur. Ongerealiseerde waardevermeerderingen van gebouwen die worden gewaardeerd tegen actuele waarde worden opgenomen in de herwaarderingsreserve. De herwaarderingsreserve wordt gevormd per individueel actief en is niet hoger dan het verschil tussen de boekwaarde op basis van historische kostprijs en de actuele waarde. Bij de verkoop van een actief, valt de eventueel aanwezige herwaarderingsreserve vrij ten gunste van de algemene reserves.

Met betrekking tot het eigen vermogen onderscheidt ROC van Flevoland twee categorieën van activiteiten:

1. publieke activiteiten (publieke taak, gericht op de publieke doelen zoals in de WEB omschreven);
2. private activiteiten in het verlengde van de publieke taak (bijvoorbeeld inburgering, re-integratie en contractactiviteiten in het verlengde van de publieke taak).

Het gehele eigen vermogen wordt aangemerkt als publiek vermogen.

Voor de verwerking van herwaardering op buitengebruik gestelde bedrijfsgebouwen en –terreinen, die tegen actuele waarde zijn gewaardeerd, wordt verwezen naar de grondslagen van 'Materiële vaste activa'.

Voorzieningen

Onder de voorzieningen worden de voorziening herstructurering en de overige personele voorzieningen gepresenteerd. Tenzij anders aangegeven worden de voorzieningen opgenomen tegen de nominale waarde (de waarde van de uitgaven die naar verwachting noodzakelijk zullen zijn voor de afwikkeling van de voorzieningen). Toevoegingen aan voorzieningen vinden plaats ten laste van de staat van baten en lasten. Uitgaven vinden rechtstreeks plaats ten laste van de voorzieningen.

Een voorziening wordt uitsluitend opgenomen indien op de balansdatum aan de volgende voorwaarden wordt voldaan:

- a. de rechtspersoon heeft een verplichting (in rechte afdwingbaar of feitelijk);
- b. het is waarschijnlijk dat voor de afwikkeling van die verplichting een uitstroom van middelen noodzakelijk is;
- c. er kan een betrouwbare schatting worden gemaakt van de omvang van de verplichting.

Een voorziening voor herstructurering wordt gevormd:

- In geval van reorganisatie: indien per balansdatum dan wel voor het moment van opmaken van de jaarrekening ten minste een gedetailleerd plan voor de reorganisatie is geformaliseerd, en indien de gerechtvaardigde verwachting is gewekt bij hen voor wie de reorganisatie gevolgen zal hebben, dat de reorganisatie zal worden uitgevoerd door ermee te beginnen of door de hoofdlijnen ervan bekend te maken aan hen voor wie de reorganisatie gevolgen zal hebben;
- Voor toekomstige uitkeringsverplichtingen aan oud-medewerkers, waarvan de kosten voor rekening van ROCvF komen: de voorziening omvat de kosten die voor rekening komen van ROCvF voor WW-uitkeringen, bovenwettelijke uitkeringen en overige vergoedingen, zoals door UWV en WW Plus worden uitgekeerd aan voormalige medewerkers van ROCvF.

De overige personeelsvoorzieningen betreft de voorziening voor jubileumuitkeringen. Deze is bepaald via een berekeningsmodel, waarin rekening gehouden is met de blijfkans van medewerkers, de verwachte toekomstige indexatie van salarissen/jubileumvergoedingen van 2% per jaar. Deze voorziening is gezien de lange looptijd gewaardeerd tegen contante waarde, gebaseerd op een disconteringsvoet van 2,0%.

Non-activiteitsregelingen (Duurzame Inzetbaarheid)

In de cao's voor de MBO-sector zijn afspraken gemaakt over regelingen in het kader van Duurzame Inzetbaarheid. Indien medewerkers deelnemen aan deze regelingen bouwen zij rechten op om in de toekomst minder te werken waarbij de kosten daarvan deels voor rekening van de medewerker en deels voor rekening van de werkgever zijn. Voor het deel dat voor rekening van de werkgever komt wordt een voorziening opgenomen. De verplichtingen uit hoofde van deze regelingen omvatten verplichtingen jegens personeelsleden die reeds hebben

geopteerd voor gebruikmaking van de regeling, de personeelsleden die onder de bestaande regeling kunnen opteren voor gebruikmaking van de regeling maar dat nog niet hebben gedaan, en personeelsleden die nog niet kunnen opteren, maar dat tijdens de looptijd van de bestaande regeling in de toekomst wel kunnen doen. De elementen voor de berekening van de verplichting zijn de personeelsleden op wie de regeling van toepassing is, de geschatte kans dat voor gebruikmaking van de regeling wordt geopteerd, de leeftijden, de salarissen en het aandeel van de kosten dat voor rekening van de werkgever komt.

Voor ROCvF is nog geen voorziening opgenomen voor de opgebouwde rechten van medewerkers die deelnemen aan de seniorenverlofregeling, en medewerkers waarvan verwacht wordt dat deze in de toekomst zullen deelnemen aan de regeling en die op dit moment in de periode tussen 52 en 57 jaar zitten waarin de opbouw van rechten plaatsvindt. Gezien de geringe huidige deelname aan de regeling, en de geringe historie van de regeling, is het naar de mening van het bestuur van ROCvF ultimo 2015 nog niet goed mogelijk om betrouwbare schattingen te maken van de deelnamekansen van medewerkers en daarmee van de verplichting per 31 december 2015.

Langlopende schulden

Schulden met een resterende looptijd van meer dan één jaar worden aangeduid als langlopend. Het aflossingsbedrag van het komende jaar wordt onder de kortlopende schulden opgenomen. Na de eerste waardering tegen reële waarde worden schulden gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs op basis van de effectieve rentemethode.

Kortlopende schulden

Schulden met een op balansdatum resterende looptijd van ten hoogste één jaar worden aangeduid als kortlopend. Schulden worden niet gesaldeerd met activa. Na de eerste waardering tegen reële waarde worden schulden gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs op basis van de effectieve rentemethode.

Overlopende passiva betreffen vooruit ontvangen bedragen (waaronder (meerjarige) OCW-subsidies met bestedingsverplichtingen) en nog te betalen bedragen ter zake van lasten die aan een verstreken periode zijn toegekend.

Van (meerjarige) OCW-subsidies met bestedingsverplichtingen wordt het nog-niet-bestede gedeelte op deze post aangehouden op de balans. Vrijval ten gunste van de staat van baten en lasten geschiedt naar rato van de besteding.

(Meerjarige) OCW-subsidies zonder bestedingsverplichting worden direct ten gunste van het resultaat gebracht in het jaar waarop de subsidie betrekking heeft, met uitzondering van subsidies voor een schooljaar die naar rato van het schooljaar worden besteed, dan wel waarvoor een concreet bestedingsplan bestaat.

Opbrengstverantwoording

Rijksbijdragen, overige overheidsbijdragen en -subsidies

Rijksbijdragen, overige overheidsbijdragen en -subsidies uit hoofde van de basisbekostiging worden in het jaar waarop de toekenning betrekking heeft, volledig verwerkt als baten in de staat van baten en lasten. Indien deze bestedingen betrekking hebben op een specifiek doel en er sprake is van bestedingsverplichtingen, dan worden deze naar rato van de verrichte werkzaamheden als baten verantwoord. Indien toegekende gelden betrekking hebben op een specifiek doel, maar geen sprake is van bestedingsverplichtingen, worden de ontvangen gelden als bate verantwoord in het jaar waarop de gelden betrekking hebben, tenzij toerekening naar schooljaar plaats vindt (i.p.v. kalenderjaar) of tenzij sprake is van een concreet bestedingsplan voor de periode na balansdatum.

Deelnemersbijdragen

De deelnemersbijdragen, bestaande uit cursus-, les- en examengelden, worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben, waarbij ervan uitgegaan is dat reguliere onderwijs- en onderzoekstaken gelijkmatig over het schooljaar zijn gespreid.

Baten werk in opdracht van derden

Opbrengsten uit hoofde van werk in opdracht van derden (contractonderwijs en overige) worden in de staat van baten en lasten als baten opgenomen voor een bedrag gelijk aan de kosten indien zeker is dat deze kosten declarabel zijn. Een eventueel positief resultaat wordt genomen naar rato van het stadium van voltooiing van de transactie op verslagdatum (de zogeheten percentage of completion methode). Het stadium van voltooiing wordt bepaald aan de hand van beoordelingen van de verrichte werkzaamheden. Voor een eventueel verwacht negatief resultaat wordt een voorziening getroffen.

Overige baten

Overige baten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben.

Aandeel in het resultaat van organisaties waarin wordt deelgenomen

Het aandeel in het resultaat van organisaties waarin wordt deelgenomen omvat het aandeel van de Stichting in de resultaten van deze deelnemingen. Resultaten op transacties, waarbij overdracht van activa en passiva tussen de Stichting en de niet-geconsolideerde deelnemingen en tussen niet-geconsolideerde deelnemingen onderling heeft plaatsgevonden, zijn niet verwerkt voor zover deze als niet gerealiseerd kunnen worden beschouwd. De resultaten van deelnemingen die gedurende het boekjaar zijn verworven of afgestoten worden vanaf het verwervingsmoment respectievelijk tot het moment van afstoting verwerkt in het resultaat van de Stichting.

Personeelsbeloningen/pensioenen

De beloningen van het personeel worden als last in de winst-en-verliesrekening verantwoord in de periode waarin de arbeidsprestatie wordt verricht en, voor zover nog niet uitbetaald, als verplichting op de balans opgenomen. Als de reeds betaalde bedragen de verschuldigde beloningen overtreffen, wordt het meerdere opgenomen als een overlopend actief voor zover er sprake zal zijn van terugbetaling door het personeel of van verrekening met toekomstige betalingen door de vennootschap.

Voor de beloningen met opbouw van rechten worden de verwachte lasten gedurende het dienstverband in aanmerking genomen. Ontvangen bijdragen voortvloeiend uit levensloopregelingen worden in aanmerking genomen in de periode waarover deze bijdragen zijn verschuldigd. Toevoegingen aan en vrijval van verplichtingen worden ten laste respectievelijk ten gunste van de winst-en-verliesrekening gebracht. Indien een beloning wordt betaald, waarbij geen rechten worden opgebouwd (bijvoorbeeld doorbetaling in geval van ziekte of arbeidsongeschiktheid) worden de verwachte lasten verantwoord in de periode waarover deze beloning is verschuldigd. Voor op balansdatum bestaande verplichtingen tot het in de toekomst doorbetalen van beloningen aan personeelsleden die op balansdatum naar verwachting blijvend geheel of gedeeltelijk niet in staat zijn om werkzaamheden te verrichten door ziekte of arbeidsongeschiktheid wordt een voorziening opgenomen. De verantwoorde verplichting betreft de beste schatting van de bedragen die noodzakelijk zijn om de desbetreffende verplichting op balansdatum af te wikkelen. De beste schatting is gebaseerd op contractuele afspraken met personeelsleden (CAO en individuele arbeidsovereenkomst). Toevoegingen aan en vrijval van verplichtingen worden ten laste respectievelijk ten gunste van de winst-en-verliesrekening gebracht.

Pensioenen

Voor de medewerkers van de organisatie is een pensioenregeling getroffen die kwalificeert als een toegezegde pensioenregeling. Deze pensioenregeling is ondergebracht bij een (ABP) bedrijfstakpensioenfonds. Uitgangspunt is dat de in de verslagperiode te verwerken pensioenlast gelijk is aan de over die periode aan het pensioenfonds verschuldigde pensioenpremies. Voor zover de verschuldigde premies op balansdatum nog niet zijn voldaan, wordt hiervoor een verplichting opgenomen. Als de op balansdatum reeds betaalde premies de verschuldigde premies overtreffen, wordt een overlopende actiefpost opgenomen voor zover sprake zal zijn van terugbetaling door het fonds of van verrekening met in de toekomst verschuldigde premies.

Verder wordt op balansdatum een voorziening opgenomen voor bestaande additionele verplichtingen ten opzichte van het fonds en de werknemers, indien het waarschijnlijk is dat voor de afwikkeling van die verplichtingen een uitstroom van middelen zal plaatsvinden en de omvang van de verplichtingen betrouwbaar kan worden geschat. Het al dan niet bestaan van additionele verplichtingen wordt beoordeeld aan de hand van de uitvoeringsovereenkomst met het fonds, de pensioenovereenkomst met de werknemers en andere (expliciete of impliciete) toezeggingen aan de werknemers. De voorziening wordt gewaardeerd tegen de beste schatting van de contante waarde van de bedragen die noodzakelijk zijn om de verplichtingen op balansdatum af te wikkelen. De risico's van loonontwikkeling, prijsindexatie en beleggingsrendement op het fondsvermogen zullen mogelijk leiden tot toekomstige aanpassingen in de jaarlijkse bijdragen aan het pensioenfonds. Deze risico's komen niet tot uitdrukking in een in de balans opgenomen voorziening. Informatie over eventuele tekorten en de gevolgen hiervan voor ROCvF voor de pensioenpremies in de toekomstige jaren is niet beschikbaar.

De dekkingsgraad van het ABP Pensioenfonds bedraagt per 31 december 2015 97,2%. Door diverse ontwikkelingen zoals de aanpassing van de rekenrente, de lage rentestand en de negatieve rendementen in het tweede en derde kwartaal, staat de financiële positie van ABP onder druk. Volgens de Pensioenwet moet een pensioenfonds buffers aanhouden om de pensioenen in de toekomst te betalen. Omdat de beleidsdekkingsgraad op 31 december 2015 niet aan de eisen (dekkingsgraad van 126,7%) voldeed, moest ABP voor 1 april bij De Nederlandsche Bank (DNB) een nieuw herstelplan indienen. ROCvF kan niet worden verplicht tot het doen van aanvullende stortingen aan het pensioenfonds, anders dan door eventuele toekomstige premiestijgingen.

Ontslagvergoedingen

In verband met de bestaande uitkeringsregelingen voor medewerkers in de onderwijssector heeft ROCvF beleid om betaling van ontslagvergoedingen zoveel mogelijk te beperken. Een uitkering als gevolg van ontslag wordt als verplichting en als last verwerkt als de instelling zich aantoonbaar heeft verbonden tot beëindiging van het dienstverband van een of meer personeelsleden vóór de gebruikelijke pensioendatum of tot een uitkering ter stimulering van vrijwillig ontslag. De onderneming heeft zich aantoonbaar verbonden tot het doen van ontslaguitkeringen als formeel een gedetailleerd plan (of regeling) is opgesteld en intrekking daarvan door de instelling redelijkerwijs niet meer kan plaatsvinden. In het plan / de regeling zijn de betrokken locaties, alsmede de functie en het geschatte aantal van de werknemers die zullen worden ontslagen, de ontslaguitkering voor iedere functie(groep) en de periode die gemoeid is met de uitvoering van het plan benoemd. Ten aanzien van de ontslaguitkeringen bij vrijwillig ontslag worden de verplichtingen en de last berekend op basis van het aantal personeelsleden dat naar verwachting op het aanbod zal ingaan.

Leasing

De instelling kan financiële en operationele leasecontracten afsluiten. Een leaseovereenkomst waarbij de voor- en nadelen verbonden aan het eigendom van het leaseobject geheel of nagenoeg geheel door de lessee worden gedragen, wordt aangemerkt als een financiële lease. Alle andere leaseovereenkomsten classificeren als operationele leases.

Bij de leaseclassificatie is de economische realiteit van de transactie bepalend en niet zozeer de juridische vorm.

Operationele leases

Als de instelling optreedt als lessee in een operationele lease, wordt het leaseobject niet geactiveerd.

Leasebetalingen inzake de operationele lease worden lineair over de leaseperiode ten laste van de winst-en-verliesrekening gebracht.

Rentebaten en soortgelijke opbrengsten en rentelasten en soortgelijke kosten

Rentebaten worden verantwoord in de periode waartoe zij behoren, rekening houdend met de effectieve rentevoet van de desbetreffende actiefpost. Rentelasten en soortgelijke lasten worden verantwoord in de periode waartoe zij behoren.

Transacties met verbonden partijen

Van transacties met verbonden partijen is sprake wanneer een relatie bestaat tussen:

- de stichting;
- haar deelnemingen;
- partijen waarover de stichting beslissende zeggenschap kan uitoefenen, en waarop zij invloed van betekenis kan uitoefenen;
- bestuurders, toezichthouders en overig 'key management personnel' van deze entiteiten, alsmede hun naasten (levenspartners en afhankelijke kinderen).

In de normale bedrijfsactiviteiten koopt en verkoopt de Stichting diensten van en aan verschillende verbonden partijen waarin de Stichting een belang van 50% of minder bezit dan wel waarin 50% of minder zeggenschap bestaat. Deze transacties worden op zakelijke grondslag uitgevoerd tegen voorwaarden die vergelijkbaar zijn met die van transacties met derden.

Er hebben zich geen transacties met verbonden partijen voorgedaan op niet-zakelijke grondslag.

Belastingen

Belastingen omvatten de over de verslagperiode verschuldigde en verrekenbare winstbelastingen en latente belastingen. De belastingen worden in de staat van baten en lasten opgenomen, behoudens voor zover deze betrekking hebben op posten die rechtstreeks in het eigen vermogen worden opgenomen, in welk geval de belasting in het eigen vermogen wordt verwerkt.

De fiscale eenheid voor de omzetbelasting is met ingang van 2009 voor ROCvA, ROCvF en VOvA gehonoreerd door de Belastingdienst.

Vennootschapsbelasting (VPB)

De over het boekjaar verschuldigde en verrekenbare belasting is de naar verwachting te betalen belasting over de belastbare winst over het boekjaar, berekend aan de hand van belastingtarieven die zijn vastgesteld op verslagdatum, dan wel waartoe materieel al op verslagdatum is besloten, en eventuele correcties op de over voorgaande jaren verschuldigde belasting. VPB heeft uitsluitend betrekking heeft op de meegeconsolideerde vennootschappen. Er is geen sprake van tijdelijke verschillen, latenties en compensabele verliezen.

Kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht is opgesteld op basis van de indirecte methode. De geldmiddelen bestaan uit de liquide middelen zoals opgenomen in de balans. Eventuele 'non-cash'-transacties zijn geëlimineerd uit het kasstroomoverzicht.

Bepaling reële waarde

De reële waarde van een financieel instrument is het bedrag waarvoor een actief kan worden verhandeld of een passief kan worden afgewikkeld tussen ter zake goed geïnformeerde partijen, die tot een transactie bereid en van elkaar onafhankelijk zijn.

De reële waarde van niet-beursgenoteerde financiële instrumenten wordt bepaald door de verwachte kasstromen contant te maken tegen een disconteringsvoet die gelijk is aan de geldende risicovrije marktrente voor de resterende looptijd vermeerderd met krediet- en liquiditeitsopslagen.

6 Toelichting op de balans

1 Materiële vaste activa

Materiële vaste activa (bedragen x € 1.000)	2015	2014
Bedrijfsgebouwen en terreinen	15.781	19.143
Andere vaste bedrijfsmiddelen	643	1.188
Niet aan de bedrijfsvoering dienstbare activa	915	915
Vaste bedrijfsmiddelen in uitvoering	-	601
Stand per 31 december	17.339	21.847

Het verloop van de materiële vaste activa in 2015 is als volgt:

	Bedrijfsgebouwen en terreinen	Niet aan de bedrijfsuitoefening dienstbare activa	Andere vaste bedrijfsmiddelen	In uitvoering en vooruitbetalingen gebouwen	Totaal
Aanschafwaarde	38.951	915	8.180	601	48.647
Cumulatieve afschrijvingen	-19.808	-	-6.992	-	-26.800
Boekwaarde per 1 januari 2015	19.143	915	1.188	601	21.847
Investerings	94	-	66	251	411
Desinvesteringen	-	-	-17	-	-17
Ingebruikname	852	-	-	-852	-
Bijzondere waardeverminderingen	-994	-	-	-	-994
Afschrijvingen	-3.314	-	-594	-	-3.908
Mutaties 2015	-3.362	-	-545	-601	-4.508
Aanschafwaarde	38.903	915	8.229	-	48.047
Cumulatieve afschrijvingen	-23.122	-	-7.586	-	-30.708
Boekwaarde per 31 december 2015	15.781	915	643	-	17.339

De impact van de prospectieve toepassing per 1 januari 2015 van de herziening van de economische levensduur van ICT-devices (opgenomen onder 'Andere vaste bedrijfsmiddelen') van 4 naar 2 jaar op de afschrijvingen in 2015 is € 0,2 miljoen.

In 2015 is besloten dat één van de bedrijfsgebouwen zal worden aangepast. De bestaande aan te passen componenten hebben als gevolg daarvan nog slechts een zeer beperkte resterende levensduur. Als gevolg daarvan is een afschrijving van € 2,2 miljoen verantwoord in 2015. Tevens is één van de gebouwdelen na afronding van de renovatie niet langer geschikt en benodigd als onderwijslocatie. Aangezien de geschatte marktwaarde van dit gebouwdeel lager ligt dan de huidige boekwaarde heeft een bijzondere waardevermindering van € 1,0 miljoen plaatsgevonden. Het betreffende gebouwdeel zal naar verwachting eind 2016/medio 2017 worden aangemerkt als 'niet aan de bedrijfsuitoefening dienstbaar'.

De WOZ-waarde van de gebouwen en terreinen in eigendom is ongeveer € 18,8 miljoen (peildatum 1 januari 2014). De verzekerde waarde van de gebouwen is ongeveer € 44,0 miljoen.

Het beoordelen of sprake is van indicaties voor bijzondere waardeverminderingen geeft geen aanleiding om de boekwaarde van de gebouwen en terreinen per 31 december 2015 neerwaarts bij te stellen.

2 Financiële vaste activa

Overige vorderingen (bedragen x € 1.000)	2015	2014
Waarborgsommen	8	22
Stand per 31 december	8	22

De deelneming betreft de 100% deelneming ROC Flevoland Holding B.V. te Almere. Deze is gewaardeerd tegen het aandeel van de vennootschap in de nettovermogenswaarde van de deelneming per balansdatum. De nettovermogenswaarde is berekend op basis van dezelfde grondslagen als welke gelden voor deze jaarrekening.

ROC Flevoland Holding B.V. heeft de volgende 100% kapitaalbelangen.

- Traint B.V.
- Cars B.V.

De nettovermogenswaarde van ROC Flevoland Holding B.V. is negatief en de post deelnemingen wordt daarom gewaardeerd op nihil. Mede gezien het feit dat het negatieve eigen vermogen geheel bestaat uit verplichtingen aan Stichting ROC van Flevoland, is voor deze negatieve waarde een voorziening getroffen die is opgenomen in aftrek op de vorderingen van Stichting ROC van Flevoland op de deelnemingen.

Het verloop van de deelneming ROC Flevoland Holding B.V. is als volgt:

Verloop deelneming ROC Flevoland Holding (bedragen x € 1.000)	Totaal
Stand 1 januari 2015	-322
Presentatie als voorziening op vordering deelnemingen	322
	-
<i>Mutaties 2015</i>	
Resultaat deelneming	-
Stand per 31 december	-322
Presentatie als voorziening op vordering deelnemingen	322
	-

Het overzicht van de verbonden partijen is hieronder opgenomen.

Naam	Juridische vorm	Statutaire zetel	Code activiteiten	Eigen vermogen 31-12-2015	Resultaat jaar 2015	Art 2:403 Ja/Nee	Deelname %	Consolidatie Ja/Nee
(bedragen x EUR 1.000)								
ROC Flevoland Holding	B.V.	Almere	1	-322	-	Nee	100	Nee
Traint	B.V.	Almere	1	-317	-	Nee	100	Nee
ROC Cars	B.V.	Almere	1	14	-	Nee	100	Nee
Stichting ROC van Amsterdam	Stichting	Amsterdam	1	90.742	15.308	Nee	N.v.t.	Nee
Koepelstichting ROC van Amsterdam-ROC Flevoland	Stichting	Amsterdam	4	109.445	20.122	Nee	N.v.t.	Nee
Stichting Voortgezet Onderwijs van Amsterdam	Stichting	Amsterdam	1	5.490	518	Nee	N.v.t.	Nee

3 Vorderingen

Debiteuren (bedragen x € 1.000)	2015	2014
Wettelijk cursusgeld	-	75
Overige gemeenten	45	668
Overige debiteuren	617	668
Af: voorziening voor oninbaarheid	-265	-276
Stand per 31 december	397	1.135

Het verloop van de voorziening wegens oninbaarheid op debiteuren is als volgt:

(bedragen x € 1.000)	2015	2014
Stand per 1 januari	276	441
Dotatie ten laste van de exploitatie	73	142
Onttrekkingen	-84	-307
Stand per 31 december	265	276

In de debiteuren zijn geen bedragen begrepen met een resterende looptijd langer dan 1 jaar.

Studenten / leerlingen / deelnemers (bedragen x € 1.000)	2015	2014
Nominale vordering	322	279
Af: voorziening voor oninbaarheid deelnemers	-219	-244
Stand per 31 december	103	35

Het verloop van de voorziening wegens oninbaarheid op deelnemers is als volgt:

(bedragen x € 1.000)	2015	2014
Stand per 1 januari	244	119
Dotatie ten laste van de exploitatie	13	127
Onttrekkingen	-38	-2
Stand per 31 december	219	244

Vorderingen deelnemingen (bedragen x € 1.000)	Totaal
Stand rekening couranten	369
Voorziening ijm negatieve nettovermogenswaarde deelnemingen	-322
Stand per 31 december	46

De vordering bestaat uit een vordering op ROC Flevoland Holding B.V. en op Traint B.V.

Overige vorderingen en overlopende activa (bedragen x € 1.000)	2015	2014
Vooruitbetaalde kosten	31	99
Nog te ontvangen projectgelden	384	620
Voorschotten partners	272	251
Overige voorschotten	86	145
Overige	401	463
Stand per 31 december	1.174	1.578

In de overige vorderingen en overlopende activa zijn geen bedragen begrepen met een resterende looptijd langer dan 1 jaar.

4 Liquide Middelen

Liquide middelen (bedragen x € 1.000)	2015	2014
Tegoeden op bankrekeningen	14.533	7.309
Kasmiddelen	4	15
Stand per 31 december	14.537	7.324

5 Eigen vermogen

Het eigen vermogen wordt met ingang van boekjaar 2015 na voorstel-resultaatsbestemming gepresenteerd. Reden hiervoor is dat met ingang van boekjaar 2015 bestemmingsreserves zijn gevormd die op deze wijze ook zichtbaar kunnen worden gemaakt binnen de jaarrekening. De vergelijkende cijfers 2014 zijn hiervoor aangepast.

Het verloop van het eigen vermogen in 2015 is als volgt:

Eigen vermogen (bedragen x € 1.000)	Algemene reserve	Herwaarderings-reserve	Bestemmings-reserve publiek	Totaal
Stand per 1 januari 2015	8.646	270	-	8.916
Mutaties in het boekjaar				
Voorstel bestemming resultaat 2015	16	-	4.278	4.294
Stand per 31 december 2015	8.662	270	4.278	13.210

Eigen vermogen (bedragen x € 1.000)	Algemene reserve	Herwaarderings-reserve	Bestemmings-reserve publiek	Totaal
Stand per 1 januari 2014	8.780	-	-	8.780
Mutaties in het boekjaar				
Herwaarderings	-	270	-	270
Voorstel bestemming resultaat 2014	-134	-	-	-134
Stand per 31 december 2014	8.646	270	-	8.916

De herwaarderingsreserve is gevormd door herwaardering van de buiten gebruik gestelde onroerend goed objecten (terreinen en gebouwen) die in het kader van het meerjaren huisvestingsplan binnen afzienbare tijd zullen worden afgestoten. De vermelde herwaardering heeft betrekking op een terrein aan de Vijzelweg te Lelystad dat in 2014 is verkregen als onderdeel van de verkooptransactie van het pand Vaartweg te Lelystad. Het terrein is niet in gebruik voor de bedrijfsvoering van ROCvF, en het bestuur beraadt zich op de bestemming van het terrein.

Zoals beschreven in het financieel jaarverslag is 2015 een bijzonder positief jaar geweest waarin mbo-colleges en overige organisatieonderdelen (veel) beter dan begroting hebben gepresteerd. Dit wordt onder andere veroorzaakt door een sterke toename van OCW-middelen. Gezien het late moment van beschikking, en de benodigde tijd binnen de organisatie om concrete en gedetailleerde bestedingsplannen op te stellen, zal een belangrijk deel van de besteding van deze middelen pas na 2015 plaatsvinden. Hiervoor zijn in het eigen vermogen bestemmingsreserves (€ 4,3 miljoen) gevormd. Op deze wijze kunnen de mbo-colleges en overige organisatieonderdelen zelf beschikken over het overschot 2015 en deze zelf meerjarig inzetten ten behoeve van het onderwijs. De verwachting is dat de bestemmingsreserves een meerjarig karakter zullen hebben.

De bestemmingen die de mbo-colleges en overige organisatieonderdelen aan deze bestemmingsreserves hebben gegeven voor het jaar 2016 zijn:

- ombuigen van krimp in studentenaantallen naar groei middels onder andere verbeteren van de prognoses, extra profilering en exposure;
- investeringen in de kwaliteit van het onderwijs middels extra ondersteuning bij de invoering van de herziening kwalificatiestructuur en het verbeteren van "grip op je werk";
- bestendigen van de stabiliteit in de organisatie middels procesoptimalisaties en leiderschapstrajecten;
- strategisch personeelsbeleid.

Er zijn geen bestemmingsfondsen gedurende het boekjaar ontstaan. Het privaat vermogen van de stichting is nihil.

6 Voorzieningen

De voorzieningen bestaan uit de voorziening herstructurering en de voorziening voor jubileumuitkeringen. Het verloop van de voorzieningen kan als volgt worden weergegeven:

(bedragen x € 1.000)	Voorziening herstructurering	Jubileum voorziening	Totaal
Stand per 1 januari 2015	5.400	216	5.616
Dotatie t.l.v. de staat van baten en lasten	1.192	147	1.339
Onttrekkingen	-1.376	-27	-1.403
Impact schattingswijziging inzake looptijd	1.204	-	1.204
Vrijval wegens daling verplichting	-1.308	-	-1.308
Stand per 31 december 2015	5.112	336	5.448
Kortlopend deel < 1 jaar	1.118	15	1.133
Langlopend deel > 1 jaar	3.994	321	4.315

Voorziening herstructurering

Binnen het ROC wordt een voorziening aangehouden voor reorganisatie- en uitkeringsverplichtingen. De voorziening betreft geschatte toekomstige uitgaven voor WW-uitkeringen en bovenwettelijke uitkeringen (voor zover deze voor rekening van ROCvF komen) van voormalige medewerkers, en voor verder voor ontslaguitkeringen en afkoopsommen van huidige medewerkers die ontslagen zijn, alsmede bijkomende kosten voor omscholing en juridische bijstand. De berekening van de voorziening herstructurering is gebaseerd op de bestaande sociale plannen waarvoor instemming van de OR is verkregen. De belangrijkste uitgangspunten bij de berekening zijn:

1. De kosten voor WW (wettelijk) zijn per persoon geschat op basis van de informatie die het UWV verstrekt. Deze informatie is op individueel niveau en voorziet in de geplande einddatum van de uitkering. De onttrekking uit deze voorziening is op basis van de werkelijke kosten. De dotatie wordt gebaseerd op een inschatting van de te verwachten kosten. Rekening is gehouden met mogelijke wachtgeldaanspraken van medewerkers waarmee een vaststellingsovereenkomst is afgesloten en van medewerkers met een tijdelijk dienstverband waarvan per 31 december bekend is dat het contract niet verlengd zal worden. Er wordt geen rekening gehouden met de kans dat iemand ander werk vindt;
2. De kosten voor WW (bovenwettelijk) bestaat uit een tweetal componenten, te weten: Het eigen risico van het ROC waarin de kosten per persoon zijn geschat en een collectief deel voor ontslagen vóór 01-08-1998 en tot 01-07-2006. De onttrekking uit deze voorziening is op basis van de werkelijke kosten. De dotatie wordt gebaseerd op de door WW-Plus verstrekte opgave van de door haar geregistreerde toekomstige nominale uitkeringsverplichtingen per 31 december 2015. Deze opgave dekt een looptijd van 2016 t/m 2036. De hieruit voortvloeiende kosten worden volledig in de voorziening meegenomen;
3. De kosten voor ouderdoms- en nabestaandenpensioenen zijn ingeschat op basis van de gemaakte afspraken en de facturen van ABP. Door de recente reorganisaties en vertraging in de verwerking van ABP worden voor de komende jaren nog kosten geschat;
4. De kosten voor ontslaguitkeringen, afkoopsommen, omscholing en geschillen worden, voor zover mogelijk, geschat per persoon. De onttrekking uit deze voorziening is op basis van de werkelijke kosten. De dotatie wordt gebaseerd op een inschatting van de te verwachten kosten. Voor wat betreft de loonkosten is dit op basis van de huidige loonkosten, rekening houdend met individuele vertrekregelingen en/of pensioneringen. Overige kosten worden voor zover mogelijk geschat op basis van ervaringscijfers.

Zoals bij de waarderingsgrondslagen is beschreven, heeft dit jaar een schattingswijziging binnen de voorziening herstructurering plaatsgevonden inzake de looptijd van de voorziening van 5 jaar naar maximale uitkeringsverplichting qua looptijd. Zie de uiteenzetting inzake schattingswijziging voor nadere achtergronden en onderliggende argumentatie.

Indien de voorziening berekend zou worden op basis van de oude looptijd van 5 jaar zou een bedrag van € 3,9 miljoen benodigd zijn. De impact van de schattingswijziging bedraagt derhalve € 1,2 miljoen. Dat toch per saldo een vrijval van de voorziening gerealiseerd wordt, hangt samen met een afname van de extern geregistreerde uitkeringsverplichtingen en met het oplossen van oude onopgeloste ontslagdossiers, samen een financieel belang van € 1,3 miljoen.

7 Langlopende schulden

Het verloop van de kredietinstellingen is als volgt:

(bedragen x € 1.000)	Kredietinstellingen
Stand per 1 januari 2015	6.913
Contractuele aflossingsverplichtingen 2016 gepresenteerd onder kortlopende schulden	-410
Stand per 31 december 2015	6.503

De aflossingsverplichtingen voor het komende boekjaar zijn opgenomen onder de kortlopende schulden. De verstrekte zekerheden zijn toegelicht onder de "Niet in de balans opgenomen rechten en verplichtingen". De stand per 31 december 2015 is als volgt:

(bedragen x € 1.000)	Looptijd in Jaren	Hoofdsom	Rente %	Resterende looptijd	Saldo
<i>Bank Nederlandse Gemeenten</i>					
4.087.911	30	8.168	4,58	12	4.986
<i>NWB Bank</i>					
10020222	31	3.176	3,57	14	1.927
Contractuele aflossingsverplichtingen 2016 gepresenteerd onder kortlopende schulden					-410
Stand per 31 december 2015					6.503

- De rentevaste periode van de BNG lening 4.087.911 eindigt in 2018 en de rentevaste periode van de NWB lening eindigt in 2030;
- De leningen van BNG en NWB Bank lopen nog door tot 2028 respectievelijk 2030.

8 Kortlopende schulden

Belastingen en premies sociale verzekeringen (bedragen x € 1.000)	2015	2014
Omzetbelasting	1	1
Loonheffing en premies sociale verzekeringen	1.329	1.447
Stand per 31 december	1.330	1.448

De loonheffing en premies sociale verzekeringen zijn in januari 2016 betaald.

Overige schulden en overlopende passiva (bedragen x € 1.000)	2015	2014
Nog te betalen bedragen	1.792	2.453
Reservering vakantiegeld en -dagen	933	1.056
Vooruitgefactureerde omzet	36	36
(Meerjarige) Doelsubsidies Ministerie van OCW	1.874	2.322
Vooruit ontvangen bedragen	1.219	1.310
Te betalen salarissen	10	11
Overige overlopende passiva	24	224
Stand per 31 december	5.888	7.412

De aansluiting met model G (geoormerkt - doorlopend) wordt als volgt verklaard:

Doelsubsidies BVE (bedragen x € 1.000)	1.874	
Minus: Niet geoormerkte subsidies die doorlopen naar 2016		
(Excellentiemiddelen, Kwaliteitsmiddelen, LGF, Lerarenbeurs, Prestatiebox vsv vast en Zij-instroom)	643-	
Totaal BVE	1.230	Conform model G

ROCvF is penvoerder voor het project Regionaal programma/regiomiddelen. In totaal is € 1.209.251 aan voorschotten verstrekt aan partners verantwoord als bestedingen. De partners zijn andere onderwijsinstellingen waarmee afspraken zijn gemaakt over de besteding van deze gelden. Na afloop van het project in 2016 worden de bestedingen definitief verantwoord door de partners, voorzien van een controleverklaring van hun instellingsaccountants. De door ROCvF verstrekte voorschotten zullen dan worden afgerekend, hierbij kan indien noodzakelijk een correctie plaatsvinden op de tot op heden verantwoorde bestedingen.

De in 2015 voor het eerst ontvangen middelen Kwaliteitsafspraken en Excellentiemiddelen zijn in 2015 niet geheel besteed. Gezien het late moment van (definitieve) beschikking en de benodigde tijd binnen de organisatie om concrete en gedetailleerde bestedingsplannen op te stellen, zal een belangrijk deel van de besteding van deze middelen pas na 2015 plaatsvinden. Dit betreffen bedragen van € 0,2 miljoen inzake middelen Kwaliteitsafspraken en € 0,2 miljoen inzake Excellentiemiddelen. Het bestedingsplan dat hieraan ten grondslag ligt is begin maart 2016 aan het Ministerie gezonden.

Voor het volledige overzicht van alle doelsubsidies wordt verwezen naar model G:

G1 Verantwoording van subsidies zonder verrekeningsclausule								
					Geheel uitgevoerd en afgerond	Nog niet geheel afgerond		
Omschrijving	Kenmerk	datum	Bedrag van toewijziging	Ontvangen t/m verslagjaar				
			EURO	EURO				
Excellentie MBO 2015	706355-1	21-9-2015	270.043	270.043		x		
Kwaliteitsafspraken MBO 2015	702260-1	11-5-2015	1.860.781	1.860.781		x		
Overgangsbekostiging VAVO	646611-1	28-8-2014	635.292	635.292	x			
Cursusgeld	649378-1	20-10-2014	-475.839	-475.839	x			
Lerarenbeurs 2013/2014	530450-1	27-11-2013	53.981	53.981		x		
Lerarenbeurs 2014/2015	602073-1	6-11-2014	63.848	63.848		x		
Lerarenbeurs 2015/2016	709219-1	21-9-2015	74.848	74.848		x		
LGF 2013/2014	bek-13/23551M	17-7-2014	204.449	204.449		x		
Prestatiebox vroegtijdig schoolverlaters 2015	650398-1	16-10-2014	35.000	35.000		x		
Prestatiebox vroegtijdig schoolverlaters 2016	710036-1	21-10-2015	35.000	35.000		x		
Salarismix 2015	664999-2	5-1-2015	1.021.442	1.021.442	x			
School Ex 2014	640299-2	3-12-2014	135.275	135.275	x			
Zij-instroom 2014	638881-1	26-11-2014	40.000	40.000		x		
Zij-instroom 2015	719942-1	20-11-2015	60.000	60.000		x		
Totalen			4.014.120	4.014.120				
G2 Verantwoording van subsidies met verrekeningsclausule								
G 2-A Aflopend per ultimo verslagjaar								
Omschrijving	Kenmerk	datum	Bedrag van toewijziging	Ontvangen t/m verslagjaar	Totale kosten	Te verrekenen ultimo verslagjaar		
			EURO	EURO	EURO	EURO		
Totalen			0	0	0	0		
G 2-B Doorlopend tot in een volgend verslagjaar								
Omschrijving	Kenmerk	datum	Bedrag van toewijziging	Saldo 1-1-2015	Ontvangen t/m verslagjaar	Lasten in verslagjaar	Totale kosten 31-12- 2015	Saldo nog te besteden ultimo verslagjaar
			EURO	EURO	EURO	EURO	EURO	EURO
Lerarenbeurs 2011/2012	388268	20-10-2011	55.742	5.230	55.742	0	50.513	5.229
Lerarenbeurs 2012/2013	471697-2	23-7-2012	72.968	12.927	72.968	0	60.041	12.927
Lerarenregister 2013/2014	OND/ODB-13/56337U	13-12-2013	12.000	12.000	12.000	5.144	5.144	6.856
Regionaal programma/regiomiddelen 2012/2015	OND/ODB-12/49326U	9-10-2012	5.203.406	1.053.617	5.203.406	1.614.660	5.064.449	138.957
Regionaal programma/regiomiddelen 2015/2016	OND/ODB-15/17013U	23-11-2015	1.700.000	0	1.000.000	0	0	1.000.000
SMW 2015	666485-1	6-1-2015	177.684	0	177.684	157.040	157.040	20.644
Zij-instroom 2013	501623-1	27-11-2013	137.000	45.589	137.000	0	91.411	45.589
Totalen			7.358.800	1.129.363	6.658.800	1.776.844	5.428.598	1.230.202

Financiële instrumenten en risicobeheer

Algemeen

De instelling maakt in de normale bedrijfsuitoefening gebruik van uiteenlopende financiële instrumenten die de instelling blootstellen aan markt- en/of kredietrisico's. Het betreft financiële instrumenten die in de balans zijn opgenomen.

Renterisico

De instelling heeft diverse langlopende leningen afgesloten, met name ter financiering van de huisvesting. De rente op deze leningen is voor een lange periode vastgelegd door middel van het afspreken van rentevaste perioden met de betreffende kredietinstellingen. De duur van de rentevaste perioden zijn toegelicht bij de langlopende schulden. Het risico op rentestijgingen boven de contractrente is daarmee afgedekt, het voordeel van eventuele rentedalingen wordt niet genoten.

Valutarisico

De instelling heeft geen transacties in vreemde valuta.

Marktwaaarde

De marktwaaarde van de in de balans verantwoorde financiële instrumenten, waaronder vorderingen, liquide middelen en schulden, benadert de boekwaarde ervan.

Kredietrisico

Bij de vorderingen is geen sprake van belangrijke concentratie bij slechts enkele tegenpartijen. De belangrijkste debiteuren betreffen overheidsinstellingen (ministerie, gemeenten) in verband met nog te ontvangen bedragen voor subsidieregelingen. De vorderingen worden door het bestuur inbaar geacht. Voor het risico van oninbaarheid worden voorzieningen aangehouden op vorderingen. Verder worden de kredietrisico's beperkt geacht. Het maximale kredietrisico per 31 december 2015 bedraagt ongeveer € 2,5 miljoen.

Liquiditeitsrisico

Liquiditeitsrisico's worden bewaakt door meting van solvabiliteits-, liquiditeits- en rentabiliteitsratio's in relatie tot door het bestuur vastgestelde streefwaarden. De instelling beschikt over een meerjarenbegroting, en een daarvan afgeleid meerjarig financieringsplan. Met behulp hiervan wordt de financieringsbehoefte bewaakt. De huidige liquiditeitspositie, evenals de beschikbare kredietfaciliteit, wordt voldoende geacht om te kunnen voldoen aan de verplichtingen voor ten minste de komende 12 maanden.

Niet in de balans opgenomen rechten en verplichtingen

Kredietinstellingen

De kredietfaciliteiten in rekening-courant bij het Ministerie van Financiën en de ING bank bedragen per 31 december 2015 gezamenlijk € 5,5 miljoen.

Ten behoeve van de financiering van het nieuwbouwproject Almere Poort en verbouwproject Almere Buiten heeft ROC van Flevoland een Roll Over Lening afgesloten bij ING bank ad. € 16,0 miljoen. Van deze financiering is nog geen gebruik gemaakt. De rente is gesteld op 1,35% per jaar verhoogd met het 3-maands Euribor tarief. ROC van Flevoland kan vanuit de Roll Over Lening bedragen opnemen en vervolgens de lening omzetten in een rentevaste lening met een looptijd van maximaal 10 jaar, waarna samen met de bank zal worden bepaald welk bedrag geherfinancierd zal kunnen worden. De looptijd van Roll Over Lening eindigt per 31 december 2017. De volgende zekerheden worden gevestigd:

- Een hypotheek van € 16,0 miljoen op het schoolgebouw gelegen aan Agorawagenplein 1 te Lelystad en nog te bepalen onroerend goed Almere Poort 1 te Almere.
- Positieve/negatieve hypotheekverklaring op schoolgebouw gelegen aan Straat van Florida 1 te Almere tot een bedrag van € 5,0 miljoen.

Claims

Tegen de organisatie en/of groepsmaatschappijen zijn geen claims ingediend. Er zijn dan ook geen geschillen welke een nadelige invloed van betekenis kunnen hebben op de financiële positie.

Meerjarige financiële verplichtingen

Er zijn langlopende onvoorwaardelijke verplichtingen aangegaan inzake huur en operationele leasing. De huurverplichtingen die hieruit voortvloeien bedragen voor 2016 € 0,9 miljoen (2015: € 0,9 miljoen) en voor 2017 – 2020 € 0,2 miljoen.

Leaseverplichtingen

De verplichtingen voor operationele leasing bedragen voor 2016 € 4.596. De contracten hebben een maximale looptijd van vier jaar.

Garanties

De stichting heeft contra garanties afgegeven uit hoofde van financieringsovereenkomsten voor totaal € 11,3 miljoen. Het betreft de volgende garanties:

Afgegeven aan (bedragen x € 1.000)	Kredietinstelling	Bedrag
Gemeente Almere	Bank Nederlandse Gemeenten	8.168
Gemeente Almere	Nederlandse Waterschap bank	3.176
		11.344

De Stichting heeft zich garant gesteld jegens de Stichting Waarborgfonds BVE voor maximaal 2% van de jaarlijkse rijksbijdrage indien laatstgenoemde niet aan zijn borgstellingsverplichtingen kan voldoen.

Ministerie van OCW

De vordering op het Ministerie van OCW welke is ontstaan bij de invoering van de lumpsum bekostiging in 1991 is niet in de balans opgenomen aangezien deze pas wordt uitgekeerd na opheffing van de stichting. De vordering bedraagt € 191.000.

Fiscale eenheid

ROC van Flevoland maakt onderdeel uit van de fiscale eenheid voor de omzetbelasting met als hoofd van de fiscale eenheid de Koepelstichting ROC van Amsterdam - ROC Flevoland CS en is uit dien hoofde aansprakelijk voor de omzetbelastingsschulden van de gehele fiscale eenheid.

7 Toelichting op de staat van baten en lasten

9 Rijksbijdragen

Dit betreft de genormeerde rijksbijdrage van het Ministerie van OCW.

Rijksbijdragen (bedragen x € 1.000)	2015	Begroting	2014
Rijksbijdrage MBO	38.308	37.164	34.882
Rijksbijdrage VAVO	635	569	569
Additionele middelen	4.264	4.504	4.481
Vergoeding wachtgelden	1.192	1.193	1.213
	44.399	43.430	41.145
Additionele middelen			
Geoormerkte OCW subsidies	1.354	1.850	2.876
Niet geoormerkte OCW subsidies	2.910	2.654	1.605
Stand per 31 december	4.264	4.504	4.481

Ten opzichte van 2014 is een stijging zichtbaar in de Rijksbijdragen van circa € 3,4 miljoen. Dit wordt hoofdzakelijk verklaard door een stijging van het macrobudget. Deze stijging wordt hoofdzakelijk veroorzaakt door:

- Een stijging van de prijsfactoren van Techniekopleidingen;
- Toenemen budgetten voor intensiveringen, tevens afnemen budgetten voor verkorting;
- Stijging van het landelijke deelnemersvolume;
- Overige stijgingen lumpsum.

Ten opzichte van de begroting is een stijging te zien bij Rijksbijdrage BVE. Dit wordt voornamelijk veroorzaakt door ontvangen loon- en prijscompensatie (€ 0,5 miljoen) alsmede een positieve bijstelling van de Rijksbijdrage ad € 0,2 miljoen.

10 Overige overheidsbijdragen

Rijksbijdragen (bedragen x € 1.000)	2015	Begroting	2014
Gemeentelijke bijdragen educatie	1.258	1.447	1.192
Overige trajecten en bijdragen	1.336	386	1.181
	2.594	1.833	2.373

De stijging van de overige trajecten en bijdragen wordt voornamelijk veroorzaakt door baten uit hoofde van Entree opleidingen (€ 0,2 miljoen), Leren van Topsport (€ 0,2 miljoen) en Onderwijs Composieten (€ 0,1 miljoen).

11 Deelnemersbijdragen

Deelnemersbijdragen (bedragen x € 1.000)	2015	Begroting	2014
Cursusgelden sector BVE	601	270	588
Examengelden	10	35	4
	611	305	592

De opbrengsten voor de deelnemersbijdragen zijn conservatief begroot.

12 Baten uit werk in opdracht van derden

Contractactiviteiten (bedragen x € 1.000)	2015	Begroting	2014
Overig	-	2	81
	-	2	81

13 Overige baten

Overige baten (bedragen x € 1.000)	2015	Begroting	2014
Verkoop beroepspraktijkvorming en kantines	32	-	10
Detachering personeel	804	129	502
Verhuuropbrengsten	35	68	54
Overige Baten	326	389	437
	1.197	586	1.003

Door detachering van medewerkers VAVO ad. € 0,6 miljoen naar ROC van Amsterdam met ingang van 1 januari 2015 zijn de overige baten hoger dan begroot.

14 Personeelslasten

Personeelslasten (bedragen x € 1.000)	2015	Begroting	2014
Lonen en salarissen	19.809	25.925	22.554
Sociale lasten	2.707	-	3.092
Pensioenpremies	2.603	-	3.408
Personeel niet in loondienst	1.225	1.944	2.122
Dotaties / vrijval personele voorzieningen	1.235	1.293	1.320
Overige personele lasten	1.160	754	1.483
Af: uitkeringen (AAW, USZO en ID-banen)	-130	15	-54
	28.609	29.931	33.925

Ten opzichte van de begroting zijn minder personeelslasten gerealiseerd omdat diverse plannen (o.a. kwaliteits- en excellentiemiddelen) nog niet (of ten dele) tot uitvoering zijn gekomen en niet tot uitgaven hebben geleid in 2015. De daling van de pensioenlasten wordt verklaard door de daling van de werkgeverpremies.

De oorzaak van de toename in de kosten van het personeel niet in loondienst is de beschikbaarheid van tijdelijke extra middelen waarvoor tijdelijk extra personeel is aangetrokken.

Bij de begroting van de lonen en salarissen worden de sociale lasten en pensioenpremies niet uitgesplitst zodat het vergelijk met de realisatie lastiger wordt.

Personeelsbestand

Per 31 december 2015 waren 443 (31-12-2014: 507) medewerkers werkzaam bij ROC van Flevoland. Uitgedrukt in FTE's was de bezetting totaal 372 (2014: 417).

De aantallen zijn exclusief stagiaires, LIO's (leraren in opleiding) en werknemers die uitstromen via het sociaal plan.

Bezoldiging bestuurders en Raad van Toezicht

Raad van Bestuur

De Raad van Bestuur van de Koepelstichting ROC van Amsterdam – ROC van Flevoland vormt het bestuur van de drie stichtingen ROC van Amsterdam, ROC van Flevoland en Voorgezet Onderwijs van Amsterdam, aangezien de Koepelstichting de statutaire bestuurder is van ROCvA en ROCvF en aangezien ROCvA de statutaire bestuurder is van VOvA. De bestuurders zijn:

- E.C.M. de Jaeger is voorzitter van het College van Bestuur van ROCvA en voorzitter van de Raad van Bestuur ROC van Amsterdam - ROC van Flevoland.
- R.C.A. Wilcke is voorzitter College van Bestuur van ROCvF en vice-voorzitter van de Raad van Bestuur ROC van Amsterdam - ROC van Flevoland.
- R.J.W. Winter is lid van de Raad van Bestuur ROC van Amsterdam - ROC van Flevoland en gedelegeerd bestuurder van de Stichting Voortgezet Onderwijs van Amsterdam tot 1 juni 2015.

- G. Vreugdenhil is lid van de Raad van Bestuur ROC van Amsterdam - ROC van Flevoland.

De salariskosten van R.C.A. Wilcke zijn opgenomen in de jaarrekening van ROCvF. De salariskosten van E.C.M. de Jaeger, G. Vreugdenhil en R.J.W. Winter zijn opgenomen in de jaarrekening van ROCvA. De bezoldiging van de leden van de Raad van Bestuur wordt bepaald door de Raad van Toezicht.

De Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) is in werking getreden met ingang van 1 januari 2013. De WNT regelt niet alleen de openbaarmaking van topinkomens in de publieke en semipublieke sector, zoals voorheen de WOPT, maar stelt ook maxima aan de hoogte van de bezoldiging van topfunctionarissen en tevens aan de ontslagvergoedingen. Per 1 januari 2015 is de Wet verlaging bezoldigingsmaximum ('WNT-2') ingevoerd. Deze schrijft een maximum bezoldiging voor van € 178.000. Voor onderwijsinstellingen is bovendien een specifieke regeling opgesteld door de minister van OCW d.d. 8 december 2012, nr. WJZ/353186 (10126) houdende verlaagde bezoldigingsmaxima voor topfunctionarissen in het onderwijs (Regeling bezoldiging topfunctionarissen OCW-sectoren). Deze schreef voor 2014 een bezoldigingsmaximum voor de MBO-sector voor van € 199.905, en voor 2015 van € 178.000. Het overgangsrecht is van toepassing.

Zoals bovenstaand vermeld zijn de leden van de Raad van Bestuur en de Raad van Toezicht aangemerkt als topfunctionarissen voor ROCvA. Er is geen sprake van interim-topfunctionarissen. In het onderstaande wordt de WNT-bezoldiging van de topfunctionarissen toegelicht:

Functie	Voorzitters-clausule van toepassing	Naam	Ingangsdatum dienstverband	Einddatum dienstverband	Omvang dienstverband	Beloning	Belastbare vaste en variabele onkostenvergoedingen	Voorzieningen beloning betaalbaar op termijn	Uitkeringen wegens beëindiging van het dienstverband	Motivatie overschrijding van de norm
Voorzitter Raad van Bestuur	J	ECM de Jaeger	1-1-2003		0	€ -				
Lid Raad van Bestuur	N	RJW Winter	1-2-1999	31-5-2015	0	€ -				
Lid Raad van Bestuur	N	G Vreugdenhil	6-1-2003		0	€ -				
Vice voorzitter Raad van Bestuur	N	RCA Wilcke	1-9-1999		1	€ 190.280		€ 16.607		Afspraak voor 6 december 2011
Voorzitter Raad van Toezicht	J	G.H. Faber	1-1-2010	31-12-2017	nvt	€ 18.701				
Lid Raad van Toezicht	N	F.P. Bijlendijk	1-7-2008	30-6-2016	nvt	€ 12.493				
Lid Raad van Toezicht	N	J.C.H.G. Arts	1-1-2011	31-12-2018	nvt	€ 12.493				
Lid Raad van Toezicht	N	R.C.Th. Ootjers	1-1-2011	31-12-2018	nvt	€ 12.493				
Lid Raad van Toezicht	N	K.Baldewijnsd Twarie	1-12-2014	30-11-2018	nvt	€ 12.493				
Lid Raad van Toezicht	N	R.H.M. Lijers	1-1-2015	31-12-2018	nvt	€ 12.493				

Aan de bestuurder is een bedrag ter beschikking gesteld, onder aftrek van privégebruik, om te voorzien in eigen dan wel openbaar vervoer, voor zowel zakelijk als woon – werkverkeer. R.C.A Wilcke heeft een lease auto tot zijn beschikking met een fiscale bijtelling van € 11.191. Dit bedrag maakt deel uit van de bovenstaande tabellen in de categorie 'Beloning'.

De beloningen betaalbaar op termijn zijn in 2015 gedaald als gevolg van de lagere wettelijke pensioenopbouw. Compensatie heeft plaatsgevonden door een bruto uitkering die is opgenomen onder "beloning". De totale WNT bezoldiging is hierdoor niet toegenomen.

Functie	Naam	Beloning WNT 2015	Beloning WNT 2014
Voorzitter Raad van Bestuur	ECM de Jaeger	€ -	€ -
Lid Raad van Bestuur	RJW Winter	€ -	€ -
Lid Raad van Bestuur	G Vreugdenhil	€ -	€ -
Vice voorzitter Raad van Bestuur	RCA. Wilcke	€ 206.886	€ 206.886

In de WNT-toelichting in de jaarrekening 2014 waren E.C.M. de Jaeger, G. Vreugdenhil en R.J.W. Winter nog niet als topfunctionarissen opgenomen, aangezien zij onbezoldigd zijn in ROCvF. Dat is in 2015 herzien, zoals blijkt uit bovenstaande tabellen. Dit heeft niet geleid tot onverschuldigde betalingen over 2014.

Voor de bestuurder zijn op vrijwillige basis de vergelijkende cijfers over 2014 opgenomen. Deze wijken voor de in ROCvF bezoldigde bestuurder af van de jaarrekening 2014, het bedrag is € 2.532 lager verantwoord in deze jaarrekening aangezien in 2014 ten onrechte een onbelaste reële kostenvergoeding in de WNT-tabel was opgenomen. De aanpassing leidt niet tot onverschuldigde betalingen over 2014.

Raad van Toezicht

De drie stichtingen hebben een gezamenlijke Raad van Toezicht. De in bovenstaande tabel opgenomen vergoedingen voor de Raad van Toezicht betreffen de totale vergoedingen voor de stichtingen ROC van

Amsterdam en ROC van Flevoland. De kosten worden voor 2/3 gedragen door de stichting ROC van Amsterdam en voor 1/3 door de stichting ROC van Flevoland.

Per 1 mei 2015 is de beloning van de Raad van Toezicht aangepast, deze ligt onder de WNT norm voor toezichthouders. Alle toezichthouders zijn het hele jaar 2015 in functie geweest.

15 Afschrijvingen op materiële vaste activa

Afschrijvingen (bedragen x € 1.000)	2015	Begroting	2014
Bedrijfsgebouwen	3.314	1.372	1.257
Andere vaste bedrijfsmiddelen	594	550	564
	3.908	1.922	1.821

In 2015 is besloten dat één van de bedrijfsgebouwen zal worden aangepast. De bestaande aan te passen componenten hebben als gevolg daarvan nog slechts een zeer beperkte resterende levensduur. Als gevolg daarvan is een afschrijving van € 2,2 miljoen verantwoord in 2015. Tevens is één van de gebouwdelen na afronding van de renovatie niet langer geschikt en benodigd als onderwijslocatie. Aangezien de geschatte marktwaarde van dit gebouwdeel lager ligt dan de huidige boekwaarde heeft een bijzondere waardevermindering van € 1,0 miljoen plaatsgevonden.

Daarnaast heeft de aanpassing van de afschrijvingstermijn van ICT-apparatuur geleid tot een stijging van € 0,2 miljoen (zie toelichting bij de grondslagen onder 'Schattingswijzigingen').

16 Huisvestingslasten

Huisvestingslasten (bedragen x € 1.000)	2015	Begroting	2014
Huur- en servicekosten	1.009	1.208	1.211
Energie en water	406	516	539
Schoonmaakkosten	569	734	620
Klein onderhoud en reparatie	433	507	465
Belastingen en heffingen	145	150	212
Verzekeringen	-	-	36
Beveiligingskosten	1	100	2
Overige huisvestingslasten	4	63	367
	2.567	3.278	3.452

De huisvestingslasten zijn € 0,7 miljoen lager dan begroot wat wordt veroorzaakt door goedkopere huurlocaties voor Sport en Bewegen en lagere energie- en schoonmaakkosten.

17 Overige instellingslasten

Overige instellingslasten (bedragen x € 1.000)	2015	Begroting	2014
Administratie en beheer	234	415	561
Contributies en lidmaatschappen	198	220	345
Accountants- en advieskosten	271	151	1.138
PR, marketing en communicatie	154	170	323
Klein inventaris en apparatuur	243	518	567
Leer- en hulpmiddelen, kosten bpv en kantines alsmede materiële lasten projectgelden	1.538	2.006	1.494
Reis- en verblijfkosten	85	206	40
Dotatie overige voorzieningen	86	-	498
Doorbelasting ondersteunende centrale diensten	4.471	4.471	-
Overige instellingslasten	848	588	140
	8.128	8.745	5.106

De belangrijkste redenen voor de daling ten opzichte van de begroting zijn:

- Besparing (€ 0,3 miljoen) op catering kosten door beëindiging van een project (Hommeles);
- € 0,2 miljoen lagere kosten voor drukwerk, portokosten, etc.

Met ingang van 1 januari 2015 is besloten een verdere stap te zetten in de doorontwikkeling van de samenwerking tussen ROCvA en ROCvF: gemeenschappelijke centrale diensten. Met ingang van 1 januari 2015 zijn alle medewerkers die in dienst waren van de centrale diensten van ROCvF in dienst gekomen bij de centrale diensten van ROCvA. De onderwijsinstellingen zijn in een Samenwerkingsovereenkomst overeengekomen dat het ROCvF voor zijn mbo-colleges de gangbare vergoeding betaalt aan ROCvA voor de centrale diensten. Het bedrag is voor het betreffende begrotingsjaar gemaximeerd en kan tijdens het begrotingsjaar niet worden aangepast. ROCvA en ROCvF treden periodiek in overleg over een eventuele noodzaak tot aanpassing van het budget. Voor de overeengekomen vergoeding (2015: € 4,5 miljoen) levert ROCvA alle in de Samenwerkingsovereenkomst voorziene diensten. De door ROCvF betaalde vergoeding is opgenomen in de overige instellingslasten.

Door de invoering van gemeenschappelijke centrale diensten stijgen de kosten ten opzichte van 2014. Omdat enkele kostensoorten (zoals administratie en beheer, accountants- en advieskosten, PR, marketing en communicatie) als onderdeel van deze samenwerking sinds 2015 bij ROCvA geadministreerd worden, is op deze kostensoorten een daling zichtbaar. Deze kosten zijn onderdeel van de doorbelasting ad. € 4,4 miljoen. In deze doorbelasting zijn ook personele lasten opgenomen.

Accountantshonorarium

2015 (bedragen x € 1.000)	KPMG Accountants	KPMG overig	Totaal KPMG
Onderzoek van de jaarrekening en bekostiging <2015	2	-	2
Onderzoek van de jaarrekening en bekostiging 2015	62	-	62
Andere controleopdrachten	57	-	57
	121	-	121
2014 (bedragen x € 1.000)	KPMG Accountants	KPMG overig	Totaal KPMG
Onderzoek van de jaarrekening en bekostiging <2014	46	-	46
Onderzoek van de jaarrekening en bekostiging 2014	28	-	28
Andere controleopdrachten	50	-	50
Adviesdiensten op fiscaal terrein	-	9	9
	124	9	133

De hierboven opgenomen bedragen bestaan uit de in het verslagjaar aan de instelling toe te rekenen accountantskosten. Met ingang van 2015 vormt het accountantshonorarium onderdeel van de Gemeenschap van Diensten. Hiermee worden ook de kosten van de controle van de jaarrekening van ROC van Flevoland opgenomen in de administratie van ROC van Amsterdam. ROC van Flevoland betaalt een vergoeding voor alle opgenomen diensten in de Gemeenschap van Diensten. Deze kosten zijn verantwoord onder de overige instellingslasten.

18 Financiële baten en lasten

Financiële baten en lasten (bedragen x € 1.000)	2015	Begroting	2014
Financiële baten			
Overige rentebaten	-5	-	-8
Financiële lasten			
Rente langlopende leningen	306	310	447
Saldo financiële baten en lasten	301	310	439

19 Transacties met verbonden partijen

Er hebben zich geen transacties met verbonden partijen voorgedaan op niet-zakelijke grondslag.

Voor de bezoldiging van bestuurders en toezichhouders wordt verwezen naar noot 14 in deze toelichting. Tussen Stichting ROC van Flevoland en haar deelnemingen bestaan rekening-courantverhoudingen. Hierop wordt een rente van 0% berekend. ROCvF maakt gebruik van de centrale diensten van ROCvA. Voor nadere toelichting wordt verwezen naar de toelichtende tekst zoals vermeld bij de overige instellingslasten.

Almere, 10 juni 2016

Voor akkoord Raad van Bestuur

R.C.A. Wilcke, College van Bestuur ROC van Flevoland / Vicevoorzitter Raad van Bestuur Koepelstichting ROC van Amsterdam-ROC van Flevoland	
E.C.M. de Jaeger, Voorzitter Raad van Bestuur Koepelstichting ROC van Amsterdam-ROC van Flevoland	
G. Vreugdenhil Lid Raad van Bestuur Koepelstichting ROC van Amsterdam-ROC van Flevoland	

Voor akkoord Raad van Toezicht

G.H. Faber Voorzitter Raad van Toezicht	
J.C.H.G. Arts Lid Raad van Toezicht	
F.P. Bijdendijk Lid Raad van Toezicht	
K.B. Tewarie Lid Raad van Toezicht	
R.C.Th. Ootjers Lid Raad van Toezicht	
R.H.M. Litjens Lid Raad van Toezicht	

Controleverklaring van de openbare accountant

Deze is op de volgende pagina's opgenomen.

Statutaire bepalingen inzake resultaatbestemming

Ingevolge de Wet educatie en beroepsonderwijs wordt het resultaat van het verslagjaar verrekend met de reserve van de instelling. Het bestuur heeft een voorstel gedaan voor de bestemming van het nettoresultaat over 2015 naar algemene en bestemmingsreserves, dit voorstel is reeds verwerkt in de balans. Het voorstel is dat het positieve resultaat van het verslagjaar ad. € 4.294.000 wordt toegevoegd aan het eigen vermogen. De voorgestelde resultaatbestemming naar de verschillende reserves is opgenomen onder de staat van baten en lasten en is reeds verwerkt in de balans.

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan: de Raad van Toezicht en het College van Bestuur van Stichting ROC van Flevoland

Verklaring betreffende de jaarrekening

Wij hebben de in dit document op pagina 140 tot en met 168 opgenomen jaarrekening over 2015 van Stichting ROC van Flevoland te Almere gecontroleerd. Deze jaarrekening bestaat uit de balans per 31 december 2015 en de staat van baten en lasten over over 2015 met de toelichting, waarin zijn opgenomen een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

Verantwoordelijkheid van het bestuur

Het bestuur van de stichting is verantwoordelijk voor het opmaken van de jaarrekening die het vermogen en resultaat getrouw dient weer te geven in overeenstemming met de Regeling jaarverslaggeving onderwijs, alsmede voor het opstellen van het jaarverslag, in overeenstemming met de Regeling jaarverslaggeving onderwijs. Het bestuur is tevens verantwoordelijk voor de financiële rechtmatigheid van de in de jaarrekening verantwoorde baten, lasten en balansmutaties. Dit houdt in dat deze bedragen in overeenstemming dienen te zijn met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen. Het bestuur is voorts verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing als het noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening en de naleving van die relevante wet- en regelgeving mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude of fouten.

Verantwoordelijkheid van de accountant

Onze verantwoordelijkheid is het geven van een oordeel over de jaarrekening op basis van onze controle, als bedoeld in artikel 2 van de Regeling jaarverslaggeving onderwijs. Wij hebben onze controle verricht in overeenstemming met Nederlands recht, waaronder de Nederlandse controlestandaarden en het Onderwijsaccountantsprotocol OCW/EZ 2015. Dit vereist dat wij voldoen aan voor ons geldende ethische voorschriften en dat wij onze controle zodanig plannen en uitvoeren dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de jaarrekening geen afwijkingen van materieel belang bevat.

Een controle omvat het uitvoeren van werkzaamheden ter verkrijging van controle-informatie over de bedragen en de toelichtingen in de jaarrekening. De geselecteerde werkzaamheden zijn afhankelijk van de door de accountant toegepaste oordeelsvorming, met inbegrip van het inschatten van de risico's dat de jaarrekening een afwijking van materieel belang bevat als gevolg van fraude of fouten.

967793/16X00144346DHG

KPMG Accountants N.V., ingeschreven bij het handelsregister in Nederland onder nummer 33263683, is lid van het KPMG-netwerk van zelfstandige ondernemingen die verbonden zijn aan KPMG International Cooperative ("KPMG International"), een Zwitserse entiteit.

Bij het maken van deze risico-inschattingen neemt de accountant de interne beheersing in aanmerking die relevant is voor het opmaken van de jaarrekening en voor het getrouwe beeld daarvan alsmede in het kader van de financiële rechtmatigheid voor de naleving van die relevante wet- en regelgeving, gericht op het opzetten van controlewerkzaamheden die passend zijn in de omstandigheden. Deze risico-inschattingen hebben echter niet tot doel een oordeel tot uitdrukking te brengen over de effectiviteit van de interne beheersing van de stichting. Een controle omvat tevens het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en de gebruikte financiële rechtmatigheidscriteria en van de redelijkheid van de door het bestuur van de stichting gemaakte schattingen, alsmede een evaluatie van het algehele beeld van de jaarrekening.

Wij zijn van mening dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is om een onderbouwing voor ons oordeel te bieden.

Oordeel betreffende de jaarrekening

Naar ons oordeel geeft de jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Stichting ROC van Flevoland per 31 december 2015 en van het resultaat over 2015 in overeenstemming met de Regeling jaarverslaggeving onderwijs.

Voorts zijn wij van oordeel dat de in deze jaarrekening verantwoorde baten, lasten en balansmutaties over 2015 in alle van materieel belang zijnde aspecten voldoen aan de eisen van financiële rechtmatigheid. Dit houdt in dat de bedragen in overeenstemming zijn met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, zoals vermeld in paragraaf 2.3.1. Referentiekader van het Onderwijsaccountantsprotocol OCW/EZ 2015.

Verklaring betreffende overige bij of krachtens de wet gestelde eisen

Ingevolge artikel 393, lid 5 onder e en f van Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek vermelden wij dat ons geen tekortkomingen zijn gebleken naar aanleiding van het onderzoek of het jaarverslag, voor zover wij dat kunnen beoordelen, overeenkomstig de Regeling jaarverslaggeving onderwijs en paragraaf 2.2.3 Jaarverslag van het Onderwijsaccountantsprotocol OCW/EZ 2015 is opgesteld, en of de in artikel 392, lid 1 onder b tot en met h van boek 2 van het Burgerlijk Wetboek vereiste gegevens zijn toegevoegd. Tevens vermelden wij dat het jaarverslag, voor zover wij dat kunnen beoordelen, verenigbaar is met de jaarrekening zoals vereist in artikel 391, lid 4 van Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek.

Den Haag, 10 juni 2016

KPMG Accountants N.V.

W.A. Touw RA